

2024/2418

2024.9.17.

A BIZOTTSÁG (EU) 2024/2418 HATÁROZATA

(2023. december 11.)

a Németország által a lignit fokozatos kivezetése céljából nyújtott SA.53625. (2021/C.) számú állami támogatásról

(az értesítés a C(2023) 8551. számú dokumentummal történt)

(Csak az angol nyelvű szöveg hiteles)

(EGT-vonatkozású szöveg)

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 108. cikke (2) bekezdésének első albekezdésére,

tekintettel az Európai Gazdasági Térséget létrehozó megállapodásra és különösen annak 62. cikke (1) bekezdése a) pontjára,

miután az említett rendelkezéseknek megfelelően felkérte az érdekelt feleket észrevételeik megtételére ⁽¹⁾, és ezen észrevételek figyelembevételével,

mivel:

1. ELJÁRÁS

- (1) A bejelentés előtti kapcsolatfelvételt követően Németország az EUMSZ 108. cikkének (3) bekezdése értelmében 2020. december 2-án elektronikus úton bejelentette a Bizottságnak a Lausitz Energie Kraftwerke AG (a továbbiakban: LEAG) és az RWE Power AG (a továbbiakban: RWE) részére a lignitalapú villamosenergia-termelés fokozatos kivezetése céljából nyújtott támogatást (a továbbiakban: LEAG-intézkedés, illetve RWE-intézkedés, együttesen: intézkedés). Németország 2021. január 13-án és 14-én kiegészítő információkat nyújtott be.
- (2) A Bizottsághoz több spontán, harmadik személy által küldött beadvány is érkezett. A Green Planet Energy (a továbbiakban: GPE) és egy névtelen személy beadványait 2020. október 7-én továbbították Németországnak észrevételezés céljából, ezekre Németország 2020. november 17-én válaszolt. Ezenfelül a LEAG nyújtott be észrevételeket 2020. december 10-én.
- (3) A Bizottság 2021. március 2-án határozatot (a továbbiakban: az eljárás megindításáról szóló határozat) ⁽²⁾ fogadott el a LEAG-nak és az RWE-nek nyújtott támogatással kapcsolatos hivatalos vizsgálati eljárás megindításáról.
- (4) Németország az eljárás megindításáról szóló határozattal kapcsolatos észrevételeit 2021. április 1-jén küldte meg. Németország észrevételein kívül a Bizottság 27 harmadik személytől kapott észrevételeket. A LEAG és az RWE 2021. június 7-én nyújtották be az eljárás megindításáról szóló határozattal kapcsolatos észrevételeiket. Németország 2021. szeptember 6-án nyújtotta be a harmadik személyek észrevételeivel kapcsolatos megjegyzéseit, és 2021. szeptember 3-án válaszolt a Bizottság 2021. augusztus 11-i tájékoztatási kérelmére.
- (5) 2022. május 17-én a Bizottság értesítést tett közzé az Európai Unió Hivatalos Lapjában, amelyben felkérte a harmadik személyeket, hogy az EUMSZ 108. cikkének (2) bekezdése értelmében nyújtsák be észrevételeiket az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló 2022. évi bizottsági iránymutatás ⁽³⁾ alkalmazhatóságával és alkalmazásával kapcsolatban, valamint adott esetben az említett iránymutatásban – többek között annak 3. és 4.12. szakaszában – meghatározott összeegyeztethetőségi indokokkal kapcsolatban a LEAG-intézkedés és az RWE-intézkedés tekintetében, amelyek esetében a Bizottság megindította a hivatalos vizsgálatot (a továbbiakban: nyilvános konzultáció) ⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ HL C 177., 2021.5.7., 50. o.; HL C 199., 2022.5.17., 9. o.; HL C 131., 2023.4.14., 45. o.

⁽²⁾ A Bizottság határozata (2021. március 2.) az SA.53625. (2020/N.) számú állami támogatásról – Németország – A lignit fokozatos kivezetése (HL C 177., 2021.5.7., 50. o.).

⁽³⁾ HL C 80., 2022.2.18., 1. o.

⁽⁴⁾ HL C 199., 2022.5.17., 9. o.

- (6) A Bizottság 2022. május 18-án kelt levelében tájékoztatta Németországot és az eljárás megindításáról szóló határozat közzétételét követően észrevételeket benyújtó harmadik személyeket a 2022. május 17-én közzétett felhívásról, és felkérte őket, hogy nyújtsák be észrevételeiket.
- (7) Németország nem nyújtott be észrevételeket. A Bizottság 19 harmadik személytől kapott észrevételeket. A LEAG és az RWE 2022. június 17-én nyújtották be észrevételeiket. 2022. szeptember 7-i levelében Németország előadta, hogy nem szándékozik megjegyzéseket benyújtani a harmadik személyek új észrevételeivel kapcsolatban.
- (8) Németország 2022. december 23-án benyújtotta a Bizottságnak az RWE-intézkedésre vonatkozó 2020. december 2-i bejelentés módosításait, tekintettel az RWE-vel 2022. október 4-én létrejött megállapodásra, amely szerint a rajnai lignitbányászati területen 2030-ig gyorsítottan ki kell vezetni a szénelapú villamosenergia-termelést (a továbbiakban: módosított RWE-intézkedés vagy bejelentett intézkedés).
- (9) A Bizottság 2022. november 16-án nyolc személytől spontán észrevételeket kapott a módosított RWE-intézkedéssel kapcsolatban, amelyeket 2022. december 2-án továbbított Németországnak. Németország 2023. január 11-én nyújtotta be az ezen észrevételekkel kapcsolatos megjegyzéseit.
- (10) A Bizottság 2023. március 2-án határozatot fogadott el a hivatalos vizsgálati eljárás RWE-intézkedésre való kiterjesztéséről (a továbbiakban: az eljárás kiterjesztéséről szóló határozat) ⁽⁵⁾.
- (11) Németország az eljárás kiterjesztéséről szóló határozattal kapcsolatos észrevételeit 2023. március 31-én küldte meg. A Bizottság 12 harmadik személytől kapott észrevételeket. Az RWE és a LEAG 2023. május 12-én, illetve 15-én nyújtotta be az eljárás kiterjesztéséről szóló határozattal kapcsolatos észrevételeit. Németország 2023. július 6-án nyújtotta be a harmadik személyek észrevételeivel kapcsolatos megjegyzéseit.
- (12) Németország kivételes jelleggel beleegyezett abba, hogy lemondjon az EUMSZ-nek az 1/1958 rendelet ⁽⁶⁾ 3. cikkével összefüggésben értelmezett 342. cikkéből eredő jogairól, és hogy e határozat elfogadása és az arról szóló értesítés angol nyelven történjen.

2. A HATÁROZAT HATÁLYA

- (13) A Bizottság úgy véli, hogy az eljárás megindításáról szóló határozatban ismertetett egyes tények és körülmények megváltoztak az említett határozat elfogadását követően, nevezetesen az eljárás megindításáról szóló határozatban azonosított RWE-intézkedést az említett határozat elfogadása óta módosították, különösen a bezárási időpontokat és az RWE elmaradt hasznának kiszámítását illetően. Következésképpen a Bizottság az eljárás kiterjesztéséről szóló határozatban kiterjesztette vizsgálatának hatályát.
- (14) E határozat alkalmazási köre a módosított RWE-intézkedés értékelésére korlátozódik. A Bizottságnak a LEAG-intézkedésre vonatkozó hivatalos vizsgálata folyamatban van, a LEAG-intézkedés tehát nem tartozik e határozat alkalmazási körébe, azt a Bizottság külön fogja értékelni.
- (15) A Bizottság megjegyzi, hogy az RWE-intézkedést – annak eredeti és módosított formájában – nem támogatási program alapján ítélték oda, és nem minősül olyan támogatásnak, amely támogatási program alapján kötelező bejelentés alá tartozik. A Bizottság ezért úgy véli, hogy az intézkedés az állami támogatásokról szóló eljárási rendelet ⁽⁷⁾ 1. cikkének e) pontjában meghatározott egyedi támogatási intézkedésnek minősül. Az RWE és a LEAG javára nyújtott kompenzáció két különálló, egyedi intézkedésnek minősül, és nem képezi támogatási program részét. Ez az álláspont a következőkön alapul: i. a jogalap (lásd a lenti (30) preambulumbekzdést) nem általános és elvont módon határozza meg az intézkedés kedvezményezettjeit, hanem egyértelműen és kifejezetten megemlíti, hogy két kedvezményezett van (az RWE és a LEAG), ii. a kompenzáció egy konkrét helyzethez kapcsolódik (a lignit fokozatos kivezetése), és iii. a jogalap meghatározza a két kedvezményezettnek fizetendő konkrét és külön összegeket, valamint az időszakot. A jogalap 44. §-ának (1) bekezdése határozza meg az RWE és a LEAG 2,6 milliárd EUR, illetve 1,75 milliárd EUR kompenzációra való jogosultságát. Ezenkívül Németország és az említett üzemeltetők aláírták a németországi lignitalapú villamosenergia-termelés csökkentéséről és megszüntetéséről szóló közjogi szerződést (a továbbiakban: 2021. évi szerződés).

⁽⁵⁾ HL C 131., 2023.4.14., 45. o.

⁽⁶⁾ A Tanács 1. rendelete az Európai Gazdasági Közösség által használt nyelvek meghatározásáról (HL 17., 1958.10.6., 385/58. o.).

⁽⁷⁾ A Tanács (EU) 2015/1589 rendelete (2015. július 13.) az Európai Unió működéséről szóló szerződés 108. cikkének alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról (HL L 248., 2015.9.24., 9. o.).

3. A BEJELENTETT INTÉZKEDÉS RÉSZLETES LEÍRÁSA

3.1. Németország éghajlat-politikai célkitűzései és a bejelentett intézkedés célkitűzése

- (16) Németország célja, hogy 2045-re üvegházhatásúgáz (ÜHG)-semlegességet érjen el. Ezzel összefüggésben Németország 2030-ra azt az időközi célt tűzte ki, hogy a gazdaság egészére kiterjedő ÜHG-kibocsátást nemzeti szinten az 1990-es szinthez képest legalább 65 %-kal csökkentse. Németország nemzeti éghajlat-politikai céljait a 2019-ben jóváhagyott és 2021-ben módosított szövetségi éghajlatvédelmi törvény (*Bundes-Klimaschutzgesetz*) rögzíti. A 2020–2030-as időszakra a szövetségi éghajlatvédelmi törvény hat ágazatra vonatkozóan állapít meg számszerűsített éves ÜHG-kibocsátási határértékeket: energia, ipar, épületek, közlekedés, mezőgazdaság, valamint hulladékgazdálkodás és egyéb. A célokat az európai ÜHG-csökkentési tervekkel összhangban, lineáris pályát követve határozzák meg⁽⁸⁾. Emellett az uniós közös kötelezettségvállalási rendelet⁽⁹⁾ szerinti kibocsátási határértékek (amelyek az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszeren kívüli ágazatokra terjednek ki) jogilag kötelező erejűek. Németország azt állítja, hogy ahhoz, hogy e határértékeken belül maradjon, az energiaágazatra vonatkozó konkrét célt időben el kell érni. Az energiaágazat CO₂-kibocsátását a 2022. évi mintegy 257 millió tonna CO₂-egyenértékről⁽¹⁰⁾ 2030-ig 108 millió tonna CO₂-egyenértékre kell csökkenteni.
- (17) Németország az éghajlat-politikai céljainak eléréséhez elengedhetetlennek tartja a szénelapú villamosenergia-termelés csökkentését. Németország azt tervezi, hogy legkésőbb 2038-ig fokozatosan kivezeti a szénelapú villamosenergia-termelést. Ez magában foglalja mind a feketekőszén, mind a lignitet. 2022-ben a szénelapú villamosenergia-termelés Németország villamosenergia-szerkezetének 31 %-át tette ki, amelyhez a lignit 20 százalékponttal járult hozzá⁽¹¹⁾. Az előzetes adatok szerint a lignittüzelésű erőművek 2021-ben 110 millió tonna CO₂-t bocsátottak ki⁽¹²⁾. Ez a villamosenergia-ágazat adott évi CO₂-kibocsátásának mintegy 51 %-a⁽¹³⁾.
- (18) Németország becslése szerint az RWE-nek a fokozatos kivezetéssel érintett lignittüzelésű létesítményei 2018-ban mintegy 67 millió tonna CO₂-kibocsátásért, 2019-ben pedig körülbelül 52 millió tonna CO₂-kibocsátásért feleltek⁽¹⁴⁾. Németország előadta, hogy a bejelentett intézkedés környezeti előnyeinek pontos számszerűsítése összetett, és nagymértékben függ az alapul veendő feltételezésektől. A felülvizsgált számításban (lásd a 3.6. szakaszt) alapul vett feltételezésekre építve Németország úgy számolta, hogy a bejelentett intézkedéssel bruttó 51 millió tonna CO₂-kibocsátás takarítható meg. Mivel azonban a felülvizsgált számítás az RWE lignittüzelésű erőműveinek csak egy részét és nem mindegyikét érinti, ez a becslés jelentősen alábecsüli a teljes hatást, így a CO₂-egyenértékben kifejezett elkerült kibocsátás tonnánkénti támogatási összege nem adható meg. Ez a számadat azért is nagyon pontatlan lenne, mert az esetleges visszapattanó hatást⁽¹⁵⁾ nem venné figyelembe.

⁽⁸⁾ Online: <https://www.gesetze-im-internet.de/ksg/BJNR251310019.html>.

⁽⁹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/842 rendelete (2018. május 30.) a Párizsi Megállapodásban vállalt kötelezettségek teljesítése érdekében a tagállamok által 2021-től 2030-ig kötelezően teljesítendő, az éghajlat-politikai fellépéshez hozzájáruló éves üvegházhatásúgáz-kibocsátás-csökkentések meghatározásáról, valamint az 525/2013/EU rendelet módosításáról (HL L 156., 2018.6.19., 26. o.).

⁽¹⁰⁾ Online: <https://www.umweltbundesamt.de/daten/umweltindikatoren/indikator-emission-von-treibhausgasen#:~:text=Die%20deutschen%20E2%81%A0Treibhausgas%20E2%81%A0, die%20vollst%C3%A4ndige%20Treibhausgasneutralit%C3%A4t%20erreicht%20werden.>

⁽¹¹⁾ Online: <https://www.ag-energiebilanzen.de/>. A 2022. évi Strommix szerint a lignitalapú villamosenergia-termelés 116 TWh volt, ami 20 %-os részesedésnek felel meg.

⁽¹²⁾ Entwicklung der spezifischen Treibhausgas-Emissionen des deutschen Strommix in den Jahren 1990–2022, Umweltbundesamt, 2023. április, 23. o., elérhető a következő internetcímen: https://www.umweltbundesamt.de/sites/default/files/medien/1410/publikationen/2023_05_23_climate_change_20-2023_strommix_bf.pdf.

⁽¹³⁾ Az Entwicklung der spezifischen Treibhausgas-Emissionen des deutschen Strommix in den Jahren 1990–2022, Umweltbundesamt, 2023. április, 23. o. szerint a villamosenergia-ágazat CO₂-kibocsátása 2021-ben 215 millió tonna volt.

⁽¹⁴⁾ Ez a számítás az ENTSO-E átláthatósági platformjának blokkspecifikus adatain alapul, amelyek az óránkénti villamosenergia-termelés volumenére vonatkoznak, és amelyeket a rajnai lignitbányászati területen a lignitre vonatkozó kibocsátási tényezőt és az erőmű-specifikus hatásfokokat figyelembe véve értékelnek.

⁽¹⁵⁾ A hatékonyság növekedése gyakran csökkenti a termékek vagy szolgáltatások költségeit, ami viszont (a csökkentett árak miatt) megemelheti a fogyasztást, ami részben semlegesíti az eredeti megtakarításokat. Ez a visszapattanó hatás. További információk elérhetők online: <https://www.umweltbundesamt.de/en/topics/waste-resources/economic-legal-dimensions-of-resource-conservation/rebound-effects>.

- (19) Németország továbbá azt állítja, hogy a bejelentett intézkedés ((30) preambulumbekzdésben ismertetett) jogalapja a CO₂-kibocsátási egységek törlesztését irányozza elő a lignittüzelésű létesítmények bezárása által előidézett további kibocsátáscsökkentésnek megfelelő mértékében, amely figyelembe veszi a piaci stabilizációs tartalék beavatkozását⁽¹⁶⁾. A törölni kívánt CO₂-kibocsátási egységek számának meghatározásakor Németország beszámítja a helyettesítő technológiákat.
- (20) Németország azt állítja, hogy a bejelentett intézkedés célja az erőműveknek a műszaki és gazdasági élettartamuk vége előtti, kiszámítható és kötelező leszerelési pálya alapján történő leszerelése. Ez a piacon a villamosenergia-termelési kapacitás csökkenéséhez vezet, bár a villamos energia iránti kereslet változatlan marad, vagy a jövőben növekedni fog. Más piaci szereplők is profitálnak a kötelező leszerelési pálya biztosította kiszámíthatóságból, mivel az is egyértelmű számukra, hogy mely termelési kapacitások hagyják el a piacot. Így a villamosenergia-termelési kapacitásnak a lignittüzelésű erőművek fokozatos kivezetésével történő csökkentése lehetőséget teremt más termelési kapacitások, köztük a megújuló energiaforrások termelési kapacitásának további bővítésére.
- (21) Németország továbbá azt állítja, hogy a bejelentett intézkedés célja a lignittüzelésű erőművek fokozatos kivezetése a villamosenergia-ágazat ÜHG-kibocsátásának jelentős csökkentése érdekében, aminek következtében Németország 2045-re eléri klímasemlegességi célját, és teljesíti a 2030-ra kitűzött időközi célt. Németország rámutat továbbá arra, hogy bár a megújuló energiaforrások jelenléte a német villamosenergia-szerkezetben már most is magas (például 2022-ben a megújuló energiaforrásokból származó villamosenergia-termelés 47 %-ra⁽¹⁷⁾), 2023 első negyedében pedig Németország villamosenergia-fogyasztásának 50,3 %-ára nőtt⁽¹⁸⁾), nem elegendő a Németország által kitűzött klímasemlegességi célok időben történő eléréséhez.
- (22) Németország véleménye szerint a megújuló energiaforrások növekvő részesedésétől függetlenül Németország éghajlat-politikai céljainak eléréséhez szükség van a lignit fokozatos kivezetéséhez társuló kibocsátáscsökkentésre. A megújuló energiaforrások növekvő részesedése önmagában anélkül növelné a szén-dioxid-mentes villamosenergia-kínálatot a piacon, hogy új kibocsátásokat hozna létre, de nem vezetne a már meglévő, kibocsátást előidéző termelési kapacitások kellően gyors csökkenéséhez. Ez különösen igaz azokra a ligniterőművekre, amelyek működési költségei viszonylag alacsonyak, és kisebb valószínűséggel kerülnek ki a piacról, mint a költségesebb és kevésbé kibocsátásintenzív fosszilis alternatívák (például a gáz). Ezért a célok elérése érdekében növelni kell a megújuló energiaforrások részesedését, egyúttal csökkenteni kell a fosszilis tüzelőanyagokon alapuló meglévő termelési kapacitásokat. Németország szerint ezért állami beavatkozásra van szükség.

3.2. Szakpolitikai intézkedések kidolgozása

- (23) A felülvizsgált energia- és éghajlat-politikára vonatkozó társadalmi konszenzus biztosítása érdekében a német kormány 2018. június 6-án kinevezte a Növekedési, Strukturális Változási és Foglalkoztatási Bizottságot (a továbbiakban: Szénbizottság), amelynek tagjai a társadalmi, politikai és gazdasági szereplők széles körét képviselték.
- (24) A Szénbizottság 2019 januárjában terjesztette elő javaslatait, amelyek célja a nemzeti éghajlat-politikai célok elérése, ugyanakkor az ellátás biztonságával, a megfizethető villamos energiával és a szénorientált régiókban foglalkoztatottak kilátásainak megőrzésével kapcsolatos célkitűzések teljesítése volt. A feketekőszén- és lignitalapú villamosenergia-termelés tekintetében a Szénbizottság 2038-ig történő fokozatos kivezetést javasolt. E cél elérése érdekében javaslatot tett a kormány és a ligniterőmű-üzemeltetők közötti, kölcsönösen elfogadott bezárási megállapodások, valamint a feketekőszén- és a kis ligniterőművek korai bezárását ösztönző pályázatok kombinációjára.
- (25) A Szénbizottság javaslatai mellett Németország a következő szakpolitikai alternatívákat értékelte a tervezett CO₂-kibocsátáscsökkentés elérése érdekében: i. a meglévő uniós kibocsátáskereskedelmi rendszerre (ETS) és a megújuló energiára vonatkozó célokra támaszkodni, ii. a CO₂-ra vonatkozó nemzeti minimum ár a már az EU ETS hatálya alá tartozó ágazatok esetében, és iii. kompenzáció nélküli hatósági bezárás. Németország kifejtette, hogy ezeket az alternatívákat a következők miatt nem fogadták el:

⁽¹⁶⁾ A piaci stabilizációs tartalék célja az EU kibocsátáskereskedelmi rendszerében 2009 óta felhalmozódott kibocsátási egységek többletének kezelése, valamint az árverésre bocsátandó kibocsátási egységek kínálatának kiigazítása révén a rendszer nagyobb sokkhatásokkal szembeni rezilienciájának javítása.

⁽¹⁷⁾ Online: <https://www.bdew.de/service/publikationen/jahresbericht-energieversorgung/>.

⁽¹⁸⁾ Online: <https://www.bdew.de/presse/erneuerbare-energien-deckten-im-ersten-quartal-die-haelfte-des-stromverbrauchs/>.

- (26) i. alternatíva: Az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszerre való támaszkodás kibocsátáscsökkentéshez vezetett volna európai szinten, de nem tette volna lehetővé a nemzeti kibocsátáscsökkentési célok hasonlóan célzott elérését. Nem lehetett volna előre tervezni egy fokozatos bezárási pályát, ami jelentősebb hatással lett volna az ellátás biztonságára és az ágazat munkavállalóira.
- (27) ii. alternatíva: A CO₂-re vonatkozó minimum ár magasabb költségeket eredményezett volna az energiaágazat és az ipar számára. Ez hátrányos helyzetbe hozta volna a német vállalkozásokat, és torzította volna a belső piacot. Az i. alternatívához hasonlóan a szénelapú villamosenergia-termelésre gyakorolt hatást nehéz lenne előre megjósolni, és nem lehetett volna előre tervezni a fokozatos csökkentési pályát. Emellett kihívást jelent az ár méltányos szinten történő megállapítása. Ha az árat túl alacsonyan határoznák meg, hosszabb időt venne igénybe a kívánt környezeti eredmények elérése. Ha az árat túl magasan határoznák meg, ez jelentős mennyiségű széntüzelésű termelés hirtelen bezárásához vezethet, ami negatív társadalmi hatásokkal járhat, és veszélyeztetheti az ellátás biztonságát. Ugyanezek az érvek igazak más, hasonló hatású politikákra is, mint például a feketekőszénre és a lignitre kivetett magasabb jövedéki adókra, a szén-dioxid-adóra vagy a környezetvédelmi teljesítménnyel kapcsolatos szigorúbb előírásokra.
- (28) iii. alternatíva: A 2020-tól történő, kompenzáció nélküli hatósági bezárás nagyobb beavatkozást jelentett volna az egyes üzemeltetők tulajdonjogaiba.
- (29) Németország további értékeléseket is végzett a szén fokozatos kivezetésére irányuló intézkedések kialakításának segítése érdekében. Megvizsgálta különösen a lignittüzelésű erőművek jövőben várható jövedelmezőségét, valamint azokat a járulékos bányarehabilitációs költségeket, amelyekkel az üzemeltetők szembesülnek amiatt, hogy lignittüzelésű létesítményeik a tervezettnél korábban bezárnak.

3.3. Jogonalap

3.3.1. Eredeti jogonalap

- (30) Az intézkedés eredeti jogonalpa a szénelapú villamosenergia-termelés csökkentéséről és megszüntetéséről, valamint más jogszabályok módosításáról szóló, 2020. augusztus 8-án elfogadott törvény (a továbbiakban: a bezárásról szóló törvény). A bezárásról szóló törvény a következő célokat tűzi ki a németországi szénelapú villamosenergia-termelés csökkentésére és megszüntetésére vonatkozóan.

1. táblázat

A szénelapú villamosenergia-termelésre vonatkozó célok Németországban

Kitűzött időpont	Általános célszint (GW)	Feketekőszénre vonatkozó cél (GW)	Lignitre vonatkozó cél (GW)
2022.12.31.	30	15	15
2030.4.1.	17	8	9
2038.12.31.	0	0	0

Forrás: a bezárásról szóló törvény, 1. cikk, 2. rész, 4. §.

- (31) E csökkentési célok elérése érdekében a bezárásról szóló törvény a szénelapú villamosenergia-termelés fokozatos és folyamatos kivezetését irányozza elő. A fokozatos kivezetést szolgáló eszközök kialakítását nagyrészt a Szénbizottság javaslatai ihlették. A lignit esetében a fokozatos kivezetést és a kompenzációt a német kormány és az üzemeltetők közötti tárgyalásos eljárás keretében dolgozzák ki. A feketekőszén esetében 2020 és 2026 közötti éves aukciók révén ösztönöznék a fokozatos kivezetést, amelyet a 2027–2038-as időszakra vonatkozó, kompenzáció nélküli hatósági bezárási pálya kísérne ⁽¹⁹⁾.

⁽¹⁹⁾ A Bizottság határozata (2020. november 25.) az SA.58181 (2020/N.) számú állami támogatásról – Németország – A feketekőszén németországi fokozatos kivezetésére vonatkozó pályázati mechanizmus (HL C 41., 2021.2.5., 1. o.) (a továbbiakban: a feketekőszén németországi fokozatos kivezetéséről szóló határozat).

- (32) Németország kifejtette, hogy azért nem döntött a lignittüzelésű erőművek aukció útján történő fokozatos kivezetése mellett, mivel a lignittüzelésű létesítmények elválaszthatatlanul kapcsolódnak a bányászati létesítményekhez, ami miatt rendszerszintűbb megközelítésre van szükség. A lignitet hagyományosan a kitermelési helyek közvetlen közelében használják fel viszonylag alacsony fűtőértéke miatt, emiatt ugyanis a lignit nagy távolságra történő szállítása gazdaságtalan. Így a rajnai régióban található erőművek a kizárólag az RWE-hez tartozó bányákból ugyanabban a régióban kitermelt lignitet használják fel. Ez azt jelenti, hogy a bányák élettartamát és kitermelt mennyiségét befolyásoló döntések közvetlen hatással vannak a kapcsolódó erőművekre, mivel az utóbbiak nem működhetnek az előbbiek nélkül. Németország azt is bebizonyította, hogy az érintett területek nagy kiterjedése miatt a lignitbányászat tekintetében hosszú területrendezési távlatokra és a tervezési változtatásokhoz átfutási időre van szükség. Ezért az erőművek bezárásának ütemtervét műszaki és tervezési megfontolások is alakítják, ami megnehezítené a bizonytalan eredményekkel járó aukciók végrehajtását. Ilyen területrendezési megfontolások nem léteznek a német feketekőszéngyárak esetében, amelyek távoli helyekről, akár Ausztráliából is importálhatják tüzelőanyagukat. Emellett csak két jelentős villamosenergia-termelési kapacitással rendelkező fontos szereplő van (az RWE és a LEAG, amelyek együttesen a németországi lignitkapacitás 90 %-át ellenőrizték a szén fokozatos kivezetési folyamatának kezdetén), ami megnehezíti a valóban versenyképes aukciót.
- (33) A lignitalapú villamosenergia-termelés csökkentésére és megszüntetésére vonatkozó feltételek szabályozása érdekében a bezárásról szóló törvény felhatalmazza a német kormányt arra, hogy közjogi szerződést kössön a ligniterőművek üzemeltetőivel⁽²⁰⁾. Ennek alapján Németország és a ligniterőművek üzemeltetői kidolgozták a 2021. évi szerződésben foglalt feltételeket. A 2021. évi szerződést a német parlament 2021. január 13-án jóváhagyta.
- (34) A bezárásról szóló törvénnyel összhangban Németország rendszeresen értékelni fogja e kivezetési eszközök hatását, különösen a CO₂-kibocsátás csökkentéséhez való hozzájárulásukat, valamint az ellátásbiztonságra és a villamosenergia-árakra gyakorolt hatásukat. Az értékeléseket 2022-re⁽²¹⁾, 2026-ra, 2029-re és 2032-re tervezik⁽²²⁾.
- (35) A korai bezárásért az intézkedés keretében nyújtott kompenzáció mellett Németország három egységet kíván kompenzálni, amikor azok a végleges bezárást megelőző 1–4 évre átkerülnek a késleltetett bezárási mechanizmusba (*Zeitlich gestreckte Stilllegung*)⁽²³⁾. Ez két LEAG-egységet és egy RWE-egységet (Niederaußem G vagy H) érint. A bezárásról szóló törvényben és a 2021. évi szerződésben ismertetett, korai bezárásért járó kompenzáció nem tartalmazza semmilyen, a késleltetett bezárási mechanizmusért kapott kompenzációt. Ez utóbbi kompenzáció különálló, és elsősorban azon az elmaradt hasznon alapulna, amelyet az erőművek a mechanizmusban töltött évek során elérnének, ha az említett években továbbra is működhetnének a piacon. E kompenzáció az alkalmazandó jogalaphoz mellékelt, rögzített képleten alapuló megközelítésre épülne⁽²⁴⁾. Németország nem jelentette be a Bizottságnak a késleltetett bezárási mechanizmust az állami támogatásokra vonatkozó uniós szabályok szerinti értékelés céljából.

3.3.2. Az eredeti jogalap módosítása

- (36) Németország 2022. december 19-én elfogadta „a rajnai bányászati területen a lignit fokozatos kivezetésének felgyorsításáról szóló törvényt”⁽²⁵⁾ (a továbbiakban: módosító törvény), amely módosítja a bezárásról szóló törvényt. Ezenkívül 2022. december 16-án Németország és az RWE a 2021. évi szerződést módosító szerződést (a továbbiakban: módosító szerződés) írt alá. Németország 2022. december 23-án nyújtotta be ezeket a módosításokat a Bizottságnak.

⁽²⁰⁾ A bezárásról szóló törvény, 1. cikk, 5. rész, 49. §.

⁽²¹⁾ Németország megerősítette, hogy a 2022. évi értékelést az energiaválság miatt elhalasztották. Az értékelés a tervek szerint a lehető leghamarabb lezárul.

⁽²²⁾ A bezárásról szóló törvény, 1. cikk, 7. rész, 54. §.

⁽²³⁾ Lásd az eljárás megindításáról szóló határozat 2.2.4. szakaszát.

⁽²⁴⁾ A bezárásról szóló törvény, az 50. §-ra vonatkozó 3. melléklet.

⁽²⁵⁾ A törvény eredeti címe: „Gesetz zur Beschleunigung des Braunkohleausstiegs im Rheinischen Revier”. Online: http://www.bgbl.de/xaver/bgbl/start.xav?startbk=Bundesanzeiger_BGBl&jumpTo=bgbl122s2479.pdf.

- (37) A bezárásról szóló törvény (lásd 10. cikk ⁽²⁶⁾), a 2021. évi szerződés (lásd: 25. §. ⁽²⁷⁾) és a módosító törvény (lásd 3. cikk ⁽²⁸⁾) tartalmaz egy felfüggesztő záradékot, amely az RWE-nek nyújtott kompenzációt az állami támogatás Bizottság általi jóváhagyásától teszi függővé. Ami a módosító szerződést illeti, mivel a 2021. évi szerződést módosító szerződésről van szó, és mivel a felfüggesztő záradék tekintetében nem történt módosítás, a 2021. évi szerződés eredeti felfüggesztő rendelkezése továbbra is érvényben marad. Támogatást még nem nyújtottak, és nem került sor az RWE részére történő kifizetésre.
- (38) A 2021. évi szerződés rendelkezik a szerződés közös megegyezéssel történő módosításának lehetőségéről (20–21. bekezdés). Németország és az RWE élt ezzel a lehetőséggel a módosító szerződésnél, amely megváltoztatta egyes RWE-egységek bezárásának időpontját, amint azt e határozat 3.5. szakasza ismerteti.

3.4. A hivatalos vizsgálati eljárás megindításának indokai

- (39) A Bizottságnak kétségei voltak az RWE-intézkedés arányosságát illetően. A rendelkezésre álló információk és az eljárás megindításáról szóló határozatban ismertetett tényezők alapján a Bizottság további tájékoztatást kért, és az alábbiakkal kapcsolatban észrevételek benyújtására szólított fel (lásd az eljárás megindításáról szóló határozat 3.3.1. szakaszát): i. a távoli jövőre számított elmaradt haszon, ii. a késleltetett bezárási mechanizmus, iii. a Németország által benyújtott alternatív forgatókönyvek, és iv. a járulékos bányarehabilitációs költségek.

3.4.1. A távoli jövőre számított elmaradt haszon

- (40) A Bizottság az eljárás megindításáról szóló határozatban (lásd a (123)–(132) preambulumbekendést) kétségeit fejezte ki a mind a tényleges helyzetben, mind a kontrafaktuális forgatókönyvben az elmaradt haszon RWE és LEAG tekintetében Németország által történő kiszámításához alapul vett feltételezéseket illetően. Konkrétabban az alábbiakat érintően:
- A lignittüzelésű létesítmények üzemeltetésének időtartama a bezárásról szóló törvény hiányában: a Bizottság kétségeinek adott hangot azzal kapcsolatban, hogy a lignittüzelésű létesítmények a bezárásról szóló törvény hiányában további 48–70 évig üzemelnének, vagy hogy a korszerűsítésükhöz nem igényelnének jelentős beruházásokat, amelyek adott esetben lehetővé teszik, hogy el tudják érni ezeket a hosszú élettartamokat.
 - A jövőbeli előrejelzéseket övező bizonytalanságok: a Bizottság felvetette, hogy a 7,5 %-os diszkontráta kellően figyelembe veszi-e az előrejelzésekhez kapcsolódó magas kockázatokat és bizonytalanságokat, vagy hogy további korrekciós mechanizmusokat kellene-e előírni.

⁽²⁶⁾ „Az 1. cikk 18. § (8) bekezdése, 20. § (1) bekezdése, 21. és 23. §-a szerinti, a feketekőszénre vonatkozó pályázatban a szerződés odaítélésére és a feketekőszén-pótdíjra való jogosultság megszerzésére vonatkozó rendelkezések, a **lignitalapú villamosenergia-termelés csökkentésére és megszüntetésére vonatkozó, az 1. cikk, 5. rész szerinti rendelkezések – beleértve az e rendelkezéseknek megfelelően megkötött közjogi szerződést is** –, valamint a kapcsolt hő- és villamosenergia-termelésről szóló törvény 7. cikk szerinti módosításai **nem alkalmazhatók mindaddig, amíg az Európai Bizottság meg nem adta az állami támogatási jogszabályok szerinti jóváhagyást**. Az első mondat szerinti jóváhagyás esetén az első mondatban említett rendelkezéseket csak a vonatkozó jóváhagyással összhangban és annak időtartamára lehet alkalmazni. A Szövetségi Gazdasági és Energiaügyi Minisztérium a Szövetségi Közlönyben közzéteszi az állami támogatásokról szóló törvény szerint a jóváhagyásról szóló értesítés időpontját.” (gépi fordítás, utólagos kiemelés).

⁽²⁷⁾ „A Szerződő Feleknek az e megállapodás 1. és 2. része szerinti **jogai és kötelezettségei e megállapodásnak az állami támogatási jogszabályok, valamint a lignitalapú villamosenergia-termelés csökkentéséről és megszüntetéséről szóló [bezárási] törvény 9. cikkében foglalt vonatkozó rendelkezések szerinti**, az Európai Bizottság általi jóváhagyásától függenek, vagy az Európai Bizottság arról szóló megfelelő értesítésétől, hogy az állami támogatási jogszabályok szerinti vizsgálat a jóváhagyáson kívül más eszközökkel is pozitív eredménnyel zárulhat. A Szövetségi Gazdasági és Energiaügyi Minisztérium haladéktalanul tájékoztatja a létesítményüzemeltetőket a jóváhagyás vagy az értesítés meglétéről.” (gépi fordítás, utólagos kiemelés).

⁽²⁸⁾ „A **lignittüzelésű létesítmények leszereléséért járó**, a legutóbb a rajnai bányászati területen a lignit fokozatos kivezetésének felgyorsításáról szóló, 2022. december 19-i törvény (Gesetz zur Beschleunigung des Braunkohleausstiegs im Rheinischen Revier) (Szövetségi Jogi Közlöny I., 2479. o.) 1. cikkével módosított, a szénelapú villamosenergia-termelés megszüntetéséről szóló, 2020. augusztus 8-i törvény (Szövetségi Jogi Közlöny I., 1818. o.) 44. és 45. §-a szerinti **kompenzációra** vonatkozó rendelkezések, valamint a kiterjesztett leszerelésért járó, a szénelapú villamosenergia-termelés megszüntetéséről szóló törvény 50. § (1) bekezdésének második mondata szerinti kompenzációról szóló rendelkezések **csak akkor alkalmazhatók, ha és amennyiben az állami támogatási jogszabályok szerinti jóváhagyást az Európai Bizottság megadta**, illetve ha és amennyiben az Európai Bizottság arról küldött értesítést, hogy az állami támogatási jogszabályok szerinti vizsgálat másként is lezárulhat.” (gépi fordítás, utólagos kiemelés).

- c) Tüzelőanyag- és CO₂-árak: a Bizottság kétségeit fejezte ki az erőművek elmaradt hasznának kiszámításával kapcsolatban, mivel Németország modellje a Nemzetközi Energia Ügynökség 2018-as előrejelzéseit használta, és úgy tűnik, nem vette figyelembe a legújabb piaci fejleményeket, különösen a szén-dioxid árának 2019-ben és azt követően (azaz a német kormány és a két kedvezményezett közötti szerződés aláírásáig) bekövetkezett emelkedését, valamint az ambiciózusabb uniós szintű éghajlat-politikákat.
- d) Az egyedi létesítmények szintjén megjelenő adatokat csak két egységre vonatkozóan szolgáltatották, ami megnehezítette a Bizottság számára, hogy ellenőrizze Németország számítását az összes bezárando létesítményre vonatkozóan.
- e) Németország nem nyújtott be érzékenységi elemzést a Bizottságnak, amely lehetővé tette volna a Bizottság számára, hogy értékelje a bemeneti paramétereknek a modell kimenetére gyakorolt hatását.

3.4.2. Késleltetett bezárási mechanizmus

- (41) Az eljárás megindításáról szóló határozatban (lásd a (133) preambulumbekendést) a Bizottság megjegyezte, hogy az RWE és a LEAG három létesítményért is kompenzációban fog részesülni, amikor azok átkerülnek a késleltetett bezárási mechanizmusba, és kétségeinek adott hangot azzal kapcsolatban, hogy szükség van-e ezekre a kiegészítő kifizetésekre a létesítmények bezárásához.

3.4.3. Németország által benyújtott alternatív forgatókönyvek

- (42) Az eljárás megindításáról szóló határozatban (lásd a (134) preambulumbekendést) a Bizottság kétségeit fejezte ki azzal kapcsolatban, hogy a Németország által a kompenzációs összegek indokolására alternatív forgatókönyvként benyújtott idő előtti leszerelési forgatókönyvek relevánsak-e az arányosság értékelése szempontjából. A Bizottság megjegyezte, hogy bizonytalan, hogy az idő előtti leszerelési lehetőség valóban megvalósul-e, és ha igen, bizonytalan, hogy az idő előtti leszerelést három évig és a 2030 után bezárt valamennyi egységre alkalmazzák-e, amint azt Németország forgatókönyve feltételezi.
- (43) A Bizottság az eljárás megindításáról szóló határozatban (lásd a (135) preambulumbekendést) csak a LEAG-intézkedés tekintetében megjegyezte azt is, hogy Németország számításai szerint a LEAG várható elmaradt hasznának nettó jelenértéke nem haladja meg a kompenzációs összeg nettó jelenértékét egy olyan forgatókönyvben, amely szerint a LEAG nem terjesztené ki bányászati tevékenységét a Mühlrose-ra és a Welzow-Süd TA 2-re. A Bizottság ezért kétségeit fejezte ki a LEAG-nak nyújtott kompenzáció arányosságát illetően.

3.4.4. Járulékos bányarehabilitációs költségek

- (44) Az eljárás megindításáról szóló határozatban (lásd a (137)–(139) preambulumbekendést) a Bizottság kétségeit fejezte ki a járulékos költségek összegével kapcsolatban, mivel a Németország által benyújtott BET/EY tanulmány a bezárásról szóló törvényben szereplőktől eltérő bezárási időpontokon alapul, nyilvánosan hozzáférhető információkra épül, és elismeri, hogy a költségek változhatnak.
- (45) Ami a LEAG-intézkedést illeti, a Bizottság azt is kétségbe vonta, hogy a járulékos költségek megállapításának kontrafaktuális forgatókönyve magában kell, hogy foglalja a Mühlrose és a Welzow-Süd TA 2 bányászati részterületekre való kiterjesztést, mivel az említett tanulmány nem tartja szükségesnek ezt a kiterjesztést ahhoz, hogy a LEAG egy bezárásról szóló törvény nélküli forgatókönyvben kielégítse keresletét.

3.5. Módosított RWE-intézkedés/az eljárás megindításáról szóló határozatot követő fejlemények

- (46) 2022. október 4-én a német kormány és az RWE megállapodásra jutott arról, hogy a korábban tervezett 2038 helyett 2030-ra előrehozzák a lignit fokozatos kivételét a rajnai lignitbányászati területen⁽²⁹⁾. Németország bejelentette, hogy ez a megállapodás hozzá fog járulni az éghajlatvédelmi célok eléréséhez, ugyanakkor erősíteni fogja az ellátás biztonságát a jelenlegi energiaválság idején⁽³⁰⁾. A német hatóságok tehát a módosító törvény elfogadásával és az RWE-vel kötött módosító szerződés aláírásával módosították a bezárásról szóló törvényt.

⁽²⁹⁾ Lásd a német minisztérium által 2022. október 4-én kiadott, e megállapodás kulcsfontosságú elemeit tartalmazó dokumentumot, amely német nyelven érhető el itt: <https://www.bmwk.de/Redaktion/DE/Downloads/Energie/221004-Eckpunkt Papier-RWE-Kohleausstieg.html>.

⁽³⁰⁾ Lásd a német minisztérium 2022. október 4-i sajtóközleményét, amely német nyelven érhető el itt: <https://www.bmwk.de/Redaktion/DE/Pressemitteilungen/2022/10/20221004-bundeswirtschaftsminister-habeck-landesministerin-neubaur-und-rwe-verstaeundigen-sich-auf-beschleunigten-kohleausstieg-2030.html>.

- (47) A Bizottság megjegyzi továbbá, hogy a villamosenergia-piacot övező, az eljárás megindításáról szóló határozatban ismertetett tények és körülmények az említett határozat elfogadását követően a módosító törvénytől és a módosító szerződéstől eltekintve is megváltoztak. Közelebbről: a közelmúltban változtak a villamosenergia-árak. A villamos energia másnapi ára a német piacon a 2020. évi 30,5 EUR/MWh-ról 2021-ben 96,8 EUR/MWh-ra emelkedett. Ez a tendencia 2022-ben is folytatódott, amikor a másnapi átlagár elérte a 235,4 EUR/MWh-t, és a piaci környezet rendkívül ingadozóvá vált: a havi átlagárak 129 EUR/MWh és 465 EUR/MWh között mozogtak ⁽³¹⁾. A villamosenergia-árak szélsőséges emelkedését és ingadozását többek között az Ukrajna ellen 2022. február 24-én provokáció nélkül indított, indokolatlan orosz katonai agresszió befolyásolta, valamint az, hogy Oroszország szándékosan fegyverként használta a gázszállítást. Ezenfelül a kibocsátási egységek ára is növekvő tendenciát követett, a 2020-ra jellemző átlagos 25 EUR/tCO₂-ről 2021-ben 53 EUR/tCO₂-re, 2022-ben pedig 81 EUR/tCO₂-re emelkedett ⁽³²⁾.
- (48) Németország arról is tájékoztatta a Bizottságot, hogy az RWE 2020 óta hat lignittüzelésű erőművet zárt be a bezárásról szóló törvényben meghatározott ütemtervvel összhangban.

2. táblázat

A 2020 óta bezárt RWE-egységek

Üzemeltető	A létesítmény neve	MW (nettó)	A késleltetett bezárási mechanizmusba történő átkerülés időpontja	A bezárás időpontja
RWE	Niederaußem D	297	–	2020.12.31.
RWE	Niederaußem C	295	–	2021.12.31.
RWE	Neurath B	294	–	2021.12.31.
RWE	Weisweiler E	321	–	2021.12.31.
RWE	Neurath A	294	–	2022.4.1.
RWE	Frechen/Wachtberg (Brikettierung)	120 (176 -ból)	–	2022.12.31.

- (49) A módosított RWE-intézkedés főbb jellemzőit az alábbi (50)–(62) preambulumbekzdés foglalja össze. Németország kifejti, hogy az egyéb rendelkezések (pl. az adóügyi megítélésre, a rekultivációhoz szükséges források biztosítására, a perlési tilalomra vonatkozó záradék) változatlanok maradnak.

3.5.1. Két egység végleges leszerelésének elhalasztása 2022 végéről 2024 márciusára

- (50) Két egység (Neurath D és Neurath E, egyenként kb. 600 MW kapacitással), amelyeket a bezárásról szóló törvény és a 2021. évi szerződés ütemterve szerint 2022. december 31-ig terveztek bezárni, 2024. március 31-ig továbbra is elérhető lesz a piacon. Németország azt állítja, hogy ennek célja a jelenlegi energiaválság hatásainak további enyhítése, a villamosenergia-ágazat gázmegetakarítása és ezáltal az ellátás biztonságának megerősítése.
- (51) A német kormány 2023. szeptember 30-ig dönthet arról, hogy ezeket az egységeket 2025. március 31-ig a piacon tartja-e, vagy új tartalékba (Reserve) helyezi át. Ezt az új tartalékot még nem határozták meg, és az nem képezi e határozat részét. Amennyiben ez az új tartalék állami támogatást foglal magában, Németország az EUMSZ 108. cikkének (3) bekezdésében meghatározott kötelezettségének megfelelően bejelenti azt.

⁽³¹⁾ Forrás: az ENTSO-E átláthatósági platformja, elérhető a következő internetcímen: <https://transparency.entsoe.eu>.

⁽³²⁾ Forrás: a Platts Market Data adatai.

- (52) A módosító szerződés 3. bekezdése alapján, amennyiben Németország úgy dönt, hogy a fenti (51) preambulumbekkezdésben leírtak szerint e két egység még egy évig (2024. április 1-jétől 2025. március 31-ig) folytathatja tevékenységét, az RWE viseli az egységek korszerűsítésének költségeit, a személyzeti tervezés kiigazításának költségeit, a működési költségeket és a CO₂-kibocsátási egységek költségeit. Ugyanakkor a villamos energia forgalmazásából származó bevételek továbbra is az RWE-nél maradnak, a német villamosenergiaár-sapkáról szóló törvény (*Gesetz zur Einführung einer Strompreiskontrolle und zur Änderung weiterer energierechtlicher Bestimmungen vom 20. Dezember 2022*) által a villamosenergia-termelők számára bevezetett piacbevételek-plafonra is figyelemmel, amelynek célja, hogy hozzájáruljon a végső fogyasztók számára magas villamosenergia-árakat enyhítő intézkedések finanszírozásához ⁽³³⁾.
- (53) A módosító törvény 1. cikkének 9. bekezdésében és a módosító szerződés mellékletében szereplő, a bezárási időpontokat tartalmazó módosított táblázat a következő:

3. táblázat

Lignittüzelésű létesítmények: a késleltetett bezárási mechanizmus alkalmazásának kezdete és a bezárás időpontjai (a felülvizsgált dátumokat félkövér betűtípus jelzi) ⁽³⁴⁾

Üzemeltető	A létesítmény neve	MW (nettó)	A késleltetett bezárási mechanizmusba történő átkerülés időpontja	A bezárás időpontja
RWE	Niederaußem D	297	–	2020.12.31.
RWE	Niederaußem C	295	–	2021.12.31.
RWE	Neurath B	294	–	2021.12.31.
RWE	Weisweiler E vagy F ⁽³⁵⁾	321	–	2021.12.31.
RWE	Neurath A	294	–	2022.4.1.
RWE	Frechen/Wachtberg (Brikettierung)	120 (176 -ból)	–	2022.12.31.
RWE	Neurath D	607	–	2024.3.31.
RWE	Neurath E	604	–	2024.3.31.
RWE	Weisweiler E vagy F ⁽³⁶⁾	321	–	2025.1.1.
LEAG	Jänschwalde A	465	2025.12.31.	2028.12.31.
LEAG	Jänschwalde B	465	2027.12.31.	2028.12.31.
RWE	Weisweiler G vagy H	663 vagy	–	2028.4.1.
		656		
LEAG	Jänschwalde C	465	–	2028.12.31.
LEAG	Jänschwalde D	465	–	2028.12.31.
RWE	Weisweiler G vagy H	663 vagy	–	2029.4.1.

⁽³³⁾ A lignittüzelésű erőművek esetében a bevételplafont olyan képlet alapján állapítják meg, amely figyelembe veszi ezen erőművek állandó és működési költségeit.

⁽³⁴⁾ Az eljárás megindításáról szóló határozat 2. táblázatához viszonyított változtatásokat félkövér betűtípus jelöli.

⁽³⁵⁾ Végül úgy döntöttek, hogy az E egységet zárják be ebben az időpontban.

⁽³⁶⁾ Végül úgy döntöttek, hogy az F egységet zárják be ebben az időpontban.

Üzemeltető	A létesítmény neve	MW (nettó)	A késleltetett bezárási mechanizmusba történő átkerülés időpontja	A bezárás időpontja
		656		
LEAG	Boxberg N	465	–	2029.12.31.
LEAG	Boxberg P	465	–	2029.12.31.
RWE	Niederaußem G vagy H	628 vagy 648	–	2029.12.31.
RWE	Niederaußem K	944	–	2030.3.31.
RWE	Neurath F (BoA 2)	1 060	–	2030.3.31.
RWE	Neurath G (BoA 3)	1 060	–	2030.3.31.
RWE	Niederaußem G vagy H	628 vagy 648	2029.12.31.	2033.12.31.
Saale Energie ⁽³⁷⁾	Schkopau A	450	–	2034.12.31.
Saale Energie	Schkopau B	450	–	2034.12.31.
LEAG	Lippendorf R	875	–	2035.12.31.
EnBW	Lippendorf S	875	–	2035.12.31.
LEAG	Schwarze Pumpe A	750	–	2038.12.31.
LEAG	Schwarze Pumpe B	750	–	2038.12.31.
LEAG	Boxberg R	640	–	2038.12.31.
LEAG	Boxberg Q	857	–	2038.12.31.

- (54) Németország további adatokat nyújtott be az RWE erőműveinek kezdeti megnyitásáról és a bezárás időpontjairól, a 4. táblázatban foglaltak szerint. Az RWE létesítményeinek többsége (16-ból 13) az 1960-as évek közepe és az 1970-es évek közepe között nyitott meg, ami azt jelenti, hogy ezek a létesítmények eddig mintegy 50–60 éven át üzemeltek. A 16 létesítmény közül három újabb van, ezek a következők szerint nyitottak meg: a Niederaußem K 2003-ban; a Neurath F (BoA 2) 2012-ben; a Neurath G (BoA 3) 2012-ben.
- (55) Németország azt állítja, hogy az RWE által a német hatóságokhoz benyújtott adatok szerint a 16 RWE erőmű közül a legrégebbi 14 erőmű költségeit az RWE számviteli szabályainak megfelelően amortizálták (volna) a bezáráról szóló törvény szerinti bezárásuk időpontjáig.
- (56) Németország továbbá azt állítja, hogy az RWE által szolgáltatott adatok szerint a Neurath F és G erőműegységek könyv szerinti értéke 2030. március 31-én összesen mintegy 570 millió EUR lenne. Ez a könyv szerinti érték az amortizált költségeknek felel meg, és nem tartalmazza a tulajdont (földterületet). Németország továbbá rámutatott arra, hogy az értéksökkenési ütemtervet úgy igazították ki, hogy abban megjelenjen az erőműveknek a bezáráról szóló törvénnyel összhangban történő leszerelésére vonatkozó kötelezettség. A fent leírt értékek azokat a könyv szerinti értékeket tükrözik, amelyek az eredeti értéksökkenési ütemterv fenntartása esetén adódtak volna eredményül valószínűleg. Ezenkívül a vizsgálati költségek tekintetében a jövőbeli CAPEX-et nem veszik figyelembe. A két erőművet általában négyévente rendszeresen vizsgálják és fejlesztik, egyenként 60–70 millió EUR költséggel. A Neurath F-re vonatkozó legutóbbi vizsgálatra 2023-ban, a Neurath G esetében pedig 2021-ben került sor.

⁽³⁷⁾ A Saale Energie és az EnBW nem kap kompenzációt a korai bezárástól, mivel erőműveik (Schkopau A és B, illetve Lippendorf S) tekintetében nem írják elő, hogy a vállalatok által már tervezettnél korábban bezárjanak.

4. táblázat

Az RWE lignittüzelésű létesítményei: a megnyitás és a bezárás időpontja

Üzemeltető	A létesítmény neve	A megnyitás/üzembe helyezés időpontja	A bezárás időpontja
RWE	Niederaußem D	1968	2020.12.31.
RWE	Niederaußem C	1965	2021.12.31.
RWE	Neurath B	1972	2021.12.31.
RWE	Weisweiler E vagy F ⁽³⁸⁾	1965, 1967	2021.12.31.
RWE	Neurath A	1972	2022.4.1.
RWE	Frechen/Wachtberg (Brikettierung)	1962	2022.12.31.
RWE	Neurath D	1975	2024.3.31.
RWE	Neurath E	1976	2024.3.31.
RWE	Weisweiler E vagy F ⁽³⁹⁾	1965, 1967	2025.1.1.
RWE	Weisweiler G vagy H	1974, 1975	2028.4.1.
RWE	Weisweiler G vagy H	1974, 1975	2029.4.1.
RWE	Niederaußem G vagy H	1974, 1974	2029.12.31.
RWE	Niederaußem K	2003	2030.3.31.
RWE	Neurath F (BoA 2)	2012	2030.3.31.
RWE	Neurath G (BoA 3)	2012	2030.3.31.
RWE	Niederaußem G vagy H	1974, 1974	2033.12.31.

3.5.2. Három egység végleges leszerelésének előrehozatala 2038 helyett 2030-ra

- (57) Három egység (Niederaußem K, Neurath F és Neurath G, egyenként kb. 1 000 MW kapacitás) bezárását előre hozzák 2038. december 31-ről 2030. március 31-re. Németország azt állítja, hogy ez azt jelenti, hogy az RWE által üzemeltetett új és leghatékonyabb erőművek 3 GW fennmaradó üzemidejét közel 50 %-kal lecsökkentik.
- (58) Németország megjegyzi, hogy a korábbi bezárási időpontok jelentős hatással vannak azokra a bányatelepekre is, amelyek az eredetileg tervezettnél korábban bezárandó három egységet látják el. Konkrétan: a módosított RWE-intézkedés részeként megállapodás született arról, hogy a „Garzweiler” bánya lényegesen kevesebb lignitet fog termelni az elkövetkező években.

⁽³⁸⁾ Végül úgy döntöttek, hogy az E egységet zárják be ebben az időpontban.

⁽³⁹⁾ Végül úgy döntöttek, hogy az F egységet zárják be ebben az időpontban.

- (59) A német kormány 2026. augusztus 15-ig dönthet arról, hogy ezt a három egységet 2033. december 31-ig tartalékba (Reserve) helyezi-e át. Ezt az új tartalékot még nem határozták meg, és az nem képezi e határozat részét. Amennyiben ez az új tartalék állami támogatást foglal magában, Németország az EUMSZ 108. cikkének (3) bekezdésében meghatározott kötelezettségének megfelelően bejelenti azt. Ha ezekre az egységekre szükség lesz e tartalékhoz, a külszíni bányatervezési folyamatban nem kell további változtatásokat végrehajtani ahhoz képest, mint ha ezeket az egységeket 2030-ig véglegesen bezárták volna. Emellett a 2030-ban kezdődő rehabilitációt sem érinti változás.

3.5.3. Az RWE-nek nyújtott további kompenzáció hiánya

- (60) A módosított RWE-intézkedés nem ír elő a 2021. évi szerződést meghaladó további kompenzációt az RWE számára, hanem megerősíti a 2,6 milliárd EUR összeget.
- (61) Németország véleménye szerint a 2030 és 2038 közötti időszakban a mintegy 3 GW kapacitás üzemeltetéséből eredő bevételkiesést és az átütmezés járulékos költségeit ellensúlyozzák többek között a vártnál magasabb bevételek, amelyek a Neurath D és E 2023 és 2024 első negyedéve közötti további 15 hónapos üzemeltetéséből erednek.
- (62) A módosító törvény (1. cikk 4. bekezdés) és a módosító szerződés (4. bekezdés) úgy rendelkezik, hogy az RWE-nek fizetendő kompenzáció részleteinek száma 15-ről 10-re csökken, és a részletek összege nem egyenlő, mint a korábban előirányzott összegek. A 2020–2023-as évekre vonatkozó éves részletek 173 millió EUR-t tesznek ki, míg a 2024–2029-es évekre vonatkozó éves részletek 318 millió EUR-t. A módosító törvénnyel és a módosító szerződéssel összhangban az RWE-nek folyósítandó első részlet – a felfüggesztési záradékra is figyelemmel – 2020. december 31-én esedékes, vagyis akkor, amikor az RWE bezárta első üzemét.

3.6. Felülvizsgált számítás

- (63) A 2022. december 23-i beadvány részeként Németország felülvizsgált számításokat nyújtott be a Bizottságnak kilenc olyan RWE-egység elmaradt hasznára vonatkozóan, amelyeket vagy már bezártak, vagy a módosító törvénnyel (1. cikk 9. bekezdés) összhangban 2025. március 31-ig bezárnak⁽⁴⁰⁾ (a továbbiakban: felülvizsgált számítás). Ezt a 2022. december 16-i számítást az r2b energy consulting cég végezte.
- (64) E számítás alapján nyolc RWE-erőmű (amelyeket 2021. december 31. és 2025. március 31. között zárnak be) elmaradt hasznának nettó jelenértéke körülbelül 2,2 milliárd EUR (névértéken 2,3 milliárd EUR), így tehát magasabb, mint az RWE-nek nyújtott, megállapodás szerinti kompenzáció nettó jelenértéke, amely 1,7 milliárd EUR (névértéken 2,6 milliárd EUR)⁽⁴¹⁾. E számítás alapján ezért Németország úgy érvel, hogy a kompenzációs összeg indokolt.
- (65) A felülvizsgált számítás azt mutatja, hogy a felülvizsgált számításban szereplő kilenc RWE-egységből nyolc számolható elmaradt haszonnal a 2021 és 2026 közötti időszakban. Az elmaradt haszonnal jellemzett nyolc egységből ötöt 2021 és 2022 között már bezártak (Neurath A és B, Niederaußem C, Weisweiler E és Frechen/Wachtberg), a fennmaradó hármat (Weisweiler F és Neurath D és E) pedig legkésőbb 2025-ben bezárják az ütemterv szerint. A felülvizsgált számításban szereplő mind a kilenc egység esetében csak a bezárásuk és 2026 vége közötti időszakra számítottak ki elmaradt hasznót. Az elmaradt haszon soha nem húzódik az egyes erőművek tervezett bezárásának időpontját követő három éven túlra. A felülvizsgált számításban szereplő kilencedik erőmű (Niederaußem D) esetében, amely első egységként, 2020. december 31-én zárt be, nem számítottak elmaradt hasznót.
- (66) A 2026 után bezárandó hét egység (Weissweiler G és H, Niederaußem H, K és G, valamint Neurath F és G) esetében a felülvizsgált számítás nem tartalmaz elmaradt hasznót, mivel 2026 után szerelik le ezeket az egységeket.

⁽⁴⁰⁾ A felülvizsgált számítás alkalmazásában: a fenti 3. táblázatban feltüntetettek szerint 2024. március 31-én bezárandó Neurath D és E egységekről azt feltételezik, hogy 2025. március 31-én zárnak be, mintha a szövetségi kormány már úgy döntött volna, hogy további egy évig a piacon tartja őket (lásd a (47) preambulumbekendést). Németország véleménye szerint ez konzervatívabbá teszi a felülvizsgált számítást, mivel a feltételezett hosszabb üzemelés csökkenti a becsült elmaradt hasznót.

⁽⁴¹⁾ A névértéket nézve a kompenzációs összeg magasabbnak tűnik, mint az elmaradt haszon, mivel a kompenzációs részletek hosszabb (2030-ig tartó) időszakot fednek le, mint az elmaradt haszon (2026-ig tartó időszak).

- (67) A felülvizsgált számítás a következő fő paramétereket alkalmazza azon kilenc egység elmaradt hasznának becslésére, amelyekre vonatkozóan adatokat nyújtottak be:
- (1) A számítás azt feltételezi, hogy az erőművek egyedüli bevételi forrásként alapterhelési villamos energiát értékesítenek a német EEX árutőzsdei árajánlatoknak megfelelő piaci árfolyamon. Konkrétabban:
 - a) A felülvizsgált számítás Bizottsághoz történő benyújtásakor már bezárt egységek (Neurath A és B, Niederaußem C és D, Weisweiler E) esetében a számítás villamosenergia- és CO₂-árakra, inflációra és szabályozási környezetre⁽⁴²⁾ vonatkozó feltételezései a bezárás időpontja előtti piaci várakozásoknak felelnek meg. A villamosenergia- és CO₂-árak esetében a számítás az adott hónapban, negyedévben vagy évben (a termékek rendelkezésre állásától függően) 2021 és 2026 között érvényes határidős szállítási árak átlagát veszi figyelembe, az EEX tőzsdén a vonatkozó bezárási időpontokat megelőző két hétben rögzítettek alapján.
 - b) A 2022. december 31. és 2025. március 31. között bezáró négy egység (Frechen/Wachtberg, Weisweiler F és Neurath D és E) esetében a villamosenergia- és CO₂-árakra, az inflációra és a szabályozási környezetre⁽⁴³⁾ vonatkozóan a felülvizsgált számítás benyújtásának időpontjában rendelkezésre álló közelmúltbeli piaci várakozásoknak megfelelő feltételezéseket vették figyelembe. A villamosenergia- és CO₂-árak esetében a számítás az adott hónapban, negyedévben vagy évben (a termékek rendelkezésre állásától függően) 2021 és 2026 között érvényes határidős szállítási árak átlagát veszi figyelembe, az EEX tőzsdén 2022. október 21. és 2022. november 4. között rögzítettek alapján.
 - (2) A lignitellátás tüzelőanyag-költségei tekintetében a lignitbányászat változó költségeit 1,5 EUR/MWh(th)-ra feltételezték, míg az állandó költségeit 4,7 EUR/MWh(th)-ra. Ezeket a feltételezéseket az Öko-Institut által készített, 2022 januárjában közzétett független tanulmányból vették át⁽⁴⁴⁾. Termelési egységre vetítve a bányászat összköltségét a kontrafaktuális forgatókönyv rövid időtartama miatt stabilnak feltételezik. Az állandó költségek, amelyek a bányászat összköltségének legnagyobb részét teszik ki, jellemzően hosszabb idő alatt alkalmazkodnak a termelési volumen változásaihoz.
- (68) A számítás az egyes erőművek olyan kulcsfontosságú műszaki jellemzőit veszi alapul, mint a hatékonyság, az elektromos teljesítmény, az állandó költségek, a jellemző rendelkezésreállási és kihasználtsági arányok. Az állandó költségek az adott erőműosztályra vonatkozó reprezentatív értékeken alapultak, és megfelelnek az Öko-Institut tanulmánya megállapításainak.
- (69) A hőtermelésből és a kiegyenlítő piacról származó bevételeket nem vették figyelembe a felülvizsgált számításban.
- (70) A 2022. december 31. és 2025. március 31. között bezáró egységek esetében a számításban 2022. december 1-jétől 2024. április 30-ig alkalmaztak piacbevétel-plafont. A piacbevétel-plafon végrehajtásának jogalapját a villamosenergiaár-sapkáról szóló német törvény határozza meg. Ha a várható villamosenergia-árak meghaladják a felső határt, az e felső határ feletti piaci többletbevétel 90 %-át a német állam szedi be. A felső határ szintjét, amint azt a villamosenergiaár-sapkáról szóló német törvény előírja, befolyásolja a CO₂-kibocsátási egységek költsége. A 81 EUR/t CO₂-ár (amely 2022-ben az átlagos azonnali piaci ár volt) mintegy 160 EUR/MWh felső határt eredményez. A villamosenergiaár-sapkáról szóló német törvény a felső határ 2022. december 1-jétől 2023. június 30-ig történő alkalmazását irányozza elő, és lehetővé teszi annak 2024. április 30-ig történő meghosszabbítását, a német kormány határozatára is figyelemmel. Végül a német kormány úgy határozott, hogy nem hosszabbítja meg a felső határ alkalmazását 2023. június 30-án túlra. A német hatóságok rámutatnak arra, hogy a piacbevétel-plafon csak egy erőmű (Frechen/Wachtberg) elmaradt hasznát érinti, mivel az RWE többi lignittüzelésű egysége vagy a felső határ végrehajtási időszakának végét követően zár be, vagy a felső határra vonatkozó konkrét tervek német kormány általi elfogadása előtt bezárták őket.

⁽⁴²⁾ Ez a piaci bevételekre vonatkozó plafon végrehajtására vonatkozik.

⁽⁴³⁾ Ez a piaci bevételekre vonatkozó plafon végrehajtására vonatkozik.

⁽⁴⁴⁾ Öko-Institut (2022): Die deutsche Braunkohlenwirtschaft 2021. Historische Entwicklungen, Ressourcen, Technik, wirtschaftliche Strukturen und Umweltauswirkungen. Studie im Auftrag von Agora Energiewende und der European Climate Foundation. Elérhető itt: <https://www.oeko.de/publikationen/p-details/die-deutsche-braunkohlenwirtschaft-2021>. A tanulmány a lignitbányászat és a lignitalapú villamosenergia-termelés gazdaságosságát vizsgáló korábbi tanulmányok (2021. évi állapotnak megfelelő) aktualizálása, amely hozzájárult a Szénbizottság tényfeltáró erőfeszítéseéhez.

- (71) A Neurath D és E esetében, amelyek bezárását 2024. március 31-re halasztották a bezárási időpont 2025. március 31-ig történő meghosszabbításának lehetőségével, a számítás csak az utóbbi időponttól adódó elmaradt hasznot veszi figyelembe.
- (72) Az elmaradt haszon és a kompenzációs kifizetések diszkontálásához használt súlyozott átlagos tőke költséget (WACC ⁽⁴⁵⁾) 7,5 M-ben állapították meg.
- (73) Tekintettel a lignit korai fokozatos kivezetése miatt a piacról kivont villamosenergia-termelési kapacitás jelentős méretére, figyelembe kell venni a kivezetésnek a német villamosenergia-árakra gyakorolt rendszerszintű hatását. Közelebbről: a kontrafaktuális forgatókönyv szerint a villamosenergia-árak alacsonyabbak a tényleges helyzethez képest, mivel az előbbi esetben több egység működik, és nagyobb kereslet elégíthető ki viszonylag olcsóbb termelési kapacitásokkal. A hatás számszerűsítéséhez a felülvizsgált számítás két olyan elemzés eredményeit használja fel, amelyek két atomerőmű (Isar 2 és Neckarwestheim 2) fokozatos kivezetésének a német villamosenergia-piacra gyakorolt hatását értékelik ⁽⁴⁶⁾. A német hatóságok azzal érvelnek, hogy a német piaci árakra gyakorolt becült hatás reprezentatív lehet a lignitalapú villamosenergia-termelés szempontjából is, mivel a két technológia viszonylag hasonló pozícióval rendelkezik a lehívási sorrendben, és általában mindkettőt magas kihasználtsági arány jellemzi. A korai bezárás hatása kezdetben viszonylag csekély (mivel az ütemterv szerint bezárt első egységek viszonylag kicsik), de az évek múlásával és több kapacitás bezárásával erőteljesebbé válik. Így a kontrafaktuális forgatókönyv szerint a villamosenergia-árak 2023-ban 1,7 %-kal, 2026-ban pedig 3,2 %-kal alacsonyabbak, mint a tényleges helyzetben.
- (74) Németország azzal érvelt, hogy az alkalmazott módszertanra tekintettel a 2025 januárjában és márciusában bezáró három egységre (Weisweiler F és Neurath D és E) ⁽⁴⁷⁾ vonatkozóan nem szükséges benyújtani a felülvizsgált számításnak a (2023 második negyedéről) rendelkezésre álló legfrissebb adatokon alapuló aktualizálását. A számítás a bevételeket és a költségeket jelentősen befolyásoló, bizonytalanságnak és gyakori ingadozásoknak kitett két fő paraméterként a határidős villamosenergia-termékek és a CO₂-kibocsátási egységek árait veszi alapul; e termékeket és kibocsátási egységeket a ligniterőművek üzemeltetői jellemzően azért vásárolják, hogy biztosítsák (vagy fedezzék) a következő hónapokra és évekre vonatkozó működési marzsukat. A német villamosenergia-piac, amely Európa egyik legfejlettebb és leginkább likvid piaca, lehetővé teszi a piaci szereplők számára az ilyen fedezeti ügyleteket a tényleges szállítás előtt legfeljebb három évre elegendő mennyiségben ⁽⁴⁸⁾. Ennek megfelelően Németország kifejtette, hogy a kontrafaktuális forgatókönyv szerint a három egység 2022. október 21. és 2022. november 4. között (amikor a felülvizsgált számítás céljából kinyerték a piacról származó adatokat ezen egységek vonatkozásában) beléphetett volna a piacra, és fedezhette volna marzsát a tényleges helyzetben tervezett bezárási időpontot követő több hónapra vagy évre. Ez a megtermelni tervezett villamosenergia-mennyiségek értékesítésével és a termelt villamos energia szénlábnyomának fedezése érdekében megfelelő mennyiség vagy kibocsátási egység megvásárlásával valósulna meg. Németország ezért azzal érvelt, hogy a felülvizsgált számítást nem kell aktualizálni, mivel a három RWE-egység standard piaci eszközöket használhatott volna a kiszámított elmaradt haszon biztosítására, amikor a felülvizsgált számításhoz szükséges adatokat kinyerték.

⁽⁴⁵⁾ A WACC a vállalkozás tőke költséget jelenti, ahol az egyes tőke kategóriákat arányosan súlyozzák. A WACC kiszámítása úgy történik, hogy az egyes tőkeforrások (adósság és saját tőke) költségét megszorozzák azok piaci érték szerinti súlyával, majd összeadják a szorzatokat a teljes összeg meghatározásához. A WACC-t a diszkontált cash flow elemzésében a jövőbeni cash flow-kra vonatkozó diszkontrátaént is használják.

⁽⁴⁶⁾ Az elemzések eredményeit az Öko-Institut 2022. szeptember 6-án tette közzé (<https://blog.oeko.de/atomausstieg-mythen-zu-streckbetrieb-und-laufzeitverlaengerung/>), az enervis pedig 2022. szeptember 29-én (https://enervis.de/wp-content/uploads/2022/09/20220929_enervis-Pressmitteilung_AKW-Weiterbetrieb-erhoeht-Versorgungssicherheit-und-reduziert-Gasverbrauch.pdf). A két atomerőmű összesített kapacitása 2,8 GW volt, míg a jelen ügyben 3,2 GW összesített kapacitású lignittüzelésű egységeket szüntetnek meg 2026 végéig, azaz a felülvizsgált számítás végpontjáig.

⁽⁴⁷⁾ A felülvizsgált számításban e három egység hozzájárulása az elmaradt haszon teljes összegéhez nettó jelenértéken 22 % (vagy 479 millió EUR). Ebből 348 millió EUR 2025-ben, és 131 millió EUR 2026-ban keletkezne.

⁽⁴⁸⁾ Lásd például: BloombergNEF European Utility Hedging Profiles 2021, 2021. április 21., online: <https://about.bnef.com/>.

- (75) Németország továbbá azt állítja, hogy a kompenzáció kiszámításának a legújabb feltételezéseken alapuló aktualizálására szolgáló mechanizmus bevezetése a módosított RWE-intézkedés esetében nem indokolt, mivel a felülvizsgált számításban az elmaradt haszon kiszámításához használt feltételezések közel voltak ezen egységek tényleges bezárásához (lásd a (67)(1) preambulumbekendést). Németország rámutat arra, hogy az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatás 433. pontja szerinti aktualizálási mechanizmusra elvileg csak akkor lenne szükség, ha az erőművek bezárására több mint három évvel az ilyen bezárások kompenzációját követően kerül sor. Németország szerint ez annak biztosítására szolgál, hogy a számítás alapjául szolgáló feltételezések az erőművek tényleges bezárásának időpontjában aktuálisak legyenek. A felülvizsgált számítás Bizottsághoz történő benyújtásakor már bezárt erőművek esetében Németország kijelenti, hogy az elmaradt hasznót közvetlenül a bezárás időpontja előtt fennálló feltételezések és piaci várakozások alapján számította ki. A többi olyan egység, amelynek elmaradt hasznát kiszámították, a 2022. december 31. és 2025. március 31. közötti időszakban áll majd le. Németország azt állítja, hogy ez nem haladja meg a Bizottság határozatáról szóló értesítést követő három évet, amely a támogatás odaítélésének időpontja lesz (lásd a (78) preambulumbekendést). Ezért Németország szerint nincs szükség aktualizálási mechanizmusra.

3.7. Költségvetés

- (76) A módosított RWE-intézkedés költségvetése 2,6 milliárd EUR, amelyet Németország szövetségi költségvetéséből finanszíroznak. A kompenzáció kifizetésére 10 éves részletben kerül sor: a 2020 és 2023 közötti időszakra a részlet 173 millió EUR, a 2024–2029-es évekre pedig 318 millió EUR lesz.

3.8. A támogatás odaítélésének időpontja és a támogatás időtartama

- (77) A módosított RWE-intézkedés odaítélésének időpontja a Bizottság határozatáról szóló értesítés. A pénzeszközök végső folyósítására 2029. december 31-én kerül sor.

3.9. Kedvezményezett

- (78) A bejelentett intézkedés az RWE Power AG javára nyújtott támogatás. Az RWE Power AG 8 800 főt foglalkoztat, ebből mintegy 7 500 álláshely a lignitparhoz kapcsolódik. Az RWE Power AG az RWE AG 100 %-os tulajdonában lévő leányvállalat. A nyilvánosan rendelkezésre álló információk szerint 2023. március 15-én az RWE AG részvényeinek 87 %-a intézményi befektetők, 13 %-a pedig magánszemélyek (beleértve a munkavállalókat is) tulajdonában volt. 2023. március 15. óta az RWE AG legnagyobb részvényese a Qatar Holding LLC, 9,1 %-os részesedéssel.
- (79) Az RWE AG villamosenergia-termeléssel és -kereskedelemmel foglalkozó német energiaipari vállalat. A német versenyhatóság által végzett piackutatás szerint 2020-ban az RWE AG a német-luxemburgi piac teljes területének mintegy 25 %-ára termelt, így ő a legnagyobb, 67,8 TWh termelési kapacitással rendelkező villamosenergia-termelő ⁽⁴⁹⁾. 2021-ben az RWE AG bevételei 24,5 milliárd EUR-t tettek ki.
- (80) A német hatóságok megerősítik, hogy sem az RWE AG, sem az RWE Power AG nem minősül nehéz helyzetben lévő vállalkozásnak a nehéz helyzetben lévő, nem pénzügyi vállalkozásoknak nyújtott megmentési és szerkezetátalakítási állami támogatásról szóló bizottsági iránymutatás ⁽⁵⁰⁾ meghatározása szerint.
- (81) A német hatóságok azt is megerősítik, hogy sem az RWE AG, sem az RWE Power AG nem áll egy adott támogatást jogellenesnek és a belső piaccal összeegyeztethetetlennek nyilvánító korábbi bizottsági határozatból következő, rendezetlen visszafizetési felszólítás hatálya alatt ⁽⁵¹⁾.

⁽⁴⁹⁾ Online: https://www.bundeskartellamt.de/SharedDocs/Publikation/DE/Berichte/Marktmachtbericht_2021.pdf?__blob=publicationFile&v=3.

⁽⁵⁰⁾ A Bizottság közleménye – Iránymutatás a nehéz helyzetben lévő, nem pénzügyi vállalkozásoknak nyújtott megmentési és szerkezetátalakítási állami támogatásról (HL C 249., 2014.7.31., 1. o.).

⁽⁵¹⁾ Lásd a Törvényszék 1995. szeptember 13-i ítéletét, TWD kontra Bizottság, T-244/93 és T-486/93, ECLI:EU:T:1995:160, 56. pont. Lásd továbbá: A Bizottság közleménye – Bizottsági közlemény a jogellenes és összeegyeztethetetlen állami támogatások visszafizetéséről (HL C 247., 2019.7.23., 1. o.).

3.10. Támogatáshalmazozódás és átláthatóság

- (82) Németország megerősíti, hogy eleget fog tenni az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatás 56. és 57. pontjának. A bejelentett intézkedés keretében nyújtott támogatás ugyanazon elszámolható költségek vonatkozásában nem feltétlenül halmozható ad hoc vagy csekély összegű támogatással vagy uniós finanszírozással.
- (83) Németország biztosítani fogja az említett iránymutatás 58–61. pontjában meghatározott átláthatósági követelményeknek való megfelelést. A bejelentett intézkedés releváns adatait közzéteszik egy nemzeti weboldalon, amely a Bizottság átláthatósági nyilvántartására mutató hivatkozást fog tartalmazni: <https://webgate.ec.europa.eu/competition/transparency>.

4. HARMADIK SZEMÉLYEK ÉSZREVÉTELEI

- (84) Az eljárás megindításáról szóló határozat, a nyilvános konzultáció és az eljárás kiterjesztéséről szóló határozat közzétételét követően számos harmadik személy nyújtott be észrevételeket.
- (85) Az eljárás megindításáról szóló határozat közzétételét követően számos harmadik személy (27) nyújtott be észrevételeket. A két kedvezményezettnek (LEAG és RWE), a LEAG részvényeseinek (EPH és PPF Investments – PPFI) és a LEAG-csoport üzemi tanácsának (Konzernbetriebsrat) a beadványai. A vállalkozások beadványai között szerepelt a GPE, nyolc helyi energiaipari vállalat (a továbbiakban: nyolc helyi vállalat) azonos beadványai, valamint két további helyi energiaipari vállalat (a továbbiakban: két helyi vállalat) azonos beadványai. Hét nem kormányzati szervezet, valamint az a három német tartomány – Észak-Rajna-Vesztfália, Szászország és Brandenburg – továbbított beadványokat, amelyekben a LEAG és az RWE bányamezői találhatók. Egy, a LEAG bányamezőinek elhelyezkedése szerinti települések társulása (Lausitzrunde), valamint a németországi lignitipart képviselő szövetség (a továbbiakban: DEBRIV) szintén nyújtott be észrevételeket.
- (86) A nyilvános konzultáció közzétételét követően számos harmadik személy (19) nyújtott be észrevételeket. A két kedvezményezettől (LEAG és RWE), a LEAG részvényesektől (EPH és PPFI) és a LEAG-csoport üzemi tanácsától is érkeztek beadványok. A vállalatok beadványai között szerepelt a GPE, a nyolc helyi vállalat azonos beadványai és a két helyi vállalat azonos beadványai. A DEBRIV, az Európai Környezetvédelmi Hivatal (EEB), a Greenpeace és a ClientEarth szintén nyújtott be észrevételeket.
- (87) 2022. november 16-án a Bizottság a nyolc helyi vállalatától a módosított RWE-intézkedésre vonatkozóan kapott spontán, azonos beadványokat.
- (88) Az eljárás kiterjesztéséről szóló határozat közzétételét követően számos harmadik személy (12) nyújtott be észrevételeket. A két kedvezményezettől (LEAG és RWE) érkeztek beadványok, valamint a nyolc helyi vállalatától, a GPE-től és a ClientEarth-től azonos beadványok.
- (89) A harmadik személyek által benyújtott észrevételeket az alábbiak a következő csoportosítás szerint foglalják össze: i. a támogatás meglétére vonatkozó észrevételek (lásd a 4.1. szakaszt), ii. az összeegyeztethetőség jogalapjával kapcsolatos észrevételek (lásd a 4.2. szakaszt), és iii. a támogatás összeegyeztethetőségével kapcsolatos észrevételek (lásd a 4.3. szakaszt).
- (90) Ez a határozat a harmadik személyek által e határozat alkalmazási körét érintően tett észrevételekre összpontosít.

4.1. A támogatás megléte

4.1.1. RWE

- (91) Az RWE az eljárás megindításáról szóló határozattal kapcsolatos észrevételeiben előadta, hogy az intézkedés nem minősül állami támogatásnak. Az RWE azt állította, hogy kártalanításról van szó, mivel a bezárásról szóló törvény sérti az RWE tulajdonhoz való jogát, és így az RWE-nél nem jelentkezik gazdasági előny.

- (92) Az RWE szerint a tulajdonhoz való jogba történő beavatkozás csak akkor egyeztethető össze a német alaptörvény (*Grundgesetz*, a továbbiakban: GG) 14. cikkével, ha az állam ennek megfelelő kompenzációt nyújt. A kompenzáció összege az érintett jogi érdekek gazdasági jelentőségétől, azaz a tulajdonosi pozíciók értékétől és a lefoglalt tulajdonjogok értékétől, valamint a beavatkozással összefüggő további terhektől függ. A GG 14. cikkében előírt védelem a következőkre terjed ki: i. az erőművek és a földterület feletti tulajdonjog, valamint az erőművek, illetve a bányák villamosenergia-termelésre és ezáltal nyereségszerzésre való felhasználhatósága, ii. a „lignitalapú villamosenergia-termeléssel” foglalkozó teljes üzletág létesítéséhez és működtetéséhez való jog (az RWE előadta, hogy a nukleáris energia németországi fokozatos kivezetése analógiaként alkalmazható), iii. a visszavonhatatlan bányatulajdon, amelyet a leszerelési kötelezettségek teljes mértékben leértékelnek, és iv. a bezárásról szóló törvény által érintett erőművekre és bányákra vonatkozó, a német kibocsátás-ellenőrzési törvény szerinti korlátlan működési engedélyek.
- (93) Az RWE előadta, hogy az ilyen típusú és méretű projektekhez szükséges hosszú távú tőkekötelezettségek, személyzeti és beruházási tervek elismeréseként fokozott és kiemelt alkotmányos bizalomvédelmet élvez. A hosszú távú perspektíva a lignitalapú villamosenergia-termelési üzletág velejárója. A különösen erős bizalomvédelem jelentősen növeli az RWE tulajdonosi pozícióiba való beavatkozás intenzitását.
- (94) Az RWE előadta, hogy teljesítette az EU ETS-szel kapcsolatos kötelezettségeit, amely szerinte kimerítően szabályozza az érintett erőművek CO₂-kibocsátásának csökkentését. Mindazonáltal a bezárásról szóló törvény szerinti leszerelési kötelezettség az RWE erőművei részéről további éghajlatvédelmi hozzájárulást követel meg, ami rendkívüli terhet (*Sonderopfer*) eredményez, amelyet figyelembe kell venni a kompenzáció során.
- (95) Az RWE előadta továbbá, hogy Németország piacgazdasági szereplőként járt el, amikor aláírta a 2021. évi szerződést az üzemeltetőkkel. Németországnak előzetesen meg kellett vizsgálnia, hogy a szerződésben rögzített szénkivezetési megoldás előnyben részesíthető-e egy tisztán szabályozási megoldással szemben, vagy legalábbis egyenértékű-e vele; e szabályozási megoldás alkotmányos formáját vagy végrehajthatóságát szintén előzetesen meg kellett vizsgálni. Az RWE azt állítja, hogy Németország ebben az összefüggésben észszerű szereplőként járt el, amikor olyan szerződést kötött, amely biztosítja számára az ott meghatározott jogokat, ugyanakkor a jogbiztonság garantálásával mentesítette őt az azon kompenzáció megfizetésére vonatkozó kötelezettség alól, amelyet egyébként a nemzeti vagy nemzetközi jog alapján kellett volna fizetnie. Ezért az RWE szerint nincs jelen állami támogatási elem.
- (96) Az eljárás kiterjesztéséről szóló határozattal kapcsolatos észrevételeiben az RWE ismét előadta, hogy az intézkedés nem minősül támogatásnak. Álláspontja szerint a teljes kompenzáció nem éri el az RWE által elszenvedett teljes kárt, és ezért az RWE nem részesül előnyben.

4.1.2. LEAG

- (97) Az eljárás megindításáról szóló határozattal és a nyilvános konzultációval kapcsolatos észrevételeiben a LEAG kétségeit fejezte ki azzal kapcsolatban, hogy az intézkedés az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése értelmében állami támogatásnak minősül-e. A LEAG konkrétan úgy véli, hogy az intézkedés nem biztosít számára gazdasági előnyt, mivel a kompenzáció nem éri el a bezárásról szóló törvény által okozott pénzügyi kárt. Amennyiben a német hatóságok nem nyújtottak volna megfelelő kompenzációt, az üzemeltetőknek joguk lett volna kártalanításhoz jutni, mivel úgy véli, hogy a bezárásról szóló törvény sérti a GG 14. cikke (1) bekezdésének második mondata és az emberi jogok európai egyezménye (a továbbiakban: EJE) 1. cikke, valamint az Energia Charta Egyezmény 13. cikke szerinti, tulajdonhoz való jogát. A LEAG álláspontja szerint tulajdona teljes egészében használhatatlanná válik, ami különösen súlyosan csorbitja a jogait, és így az intézkedés tartalmára és korlátaira vonatkozó rendelkezések fokozott arányossági követelménynek hatálya alá tartoznak.
- (98) Az eljárás megindításáról szóló határozathoz fűzött észrevételeiben a LEAG azzal érvelt, hogy a ligniterőművek üzemeltetőinek jogos elvárásait, amelyek a külszíni bányákra vonatkozó, jóváhagyott lignittervekben is tükröződtek, azt követően hiúsítja meg a szén jogszabályban előírt fokozatos kivezetése, hogy az üzemeltetők meghozták az erőművek építésére és a külszíni bányák fejlesztésére vonatkozó végleges beruházási döntéseiket. A LEAG ezért azt állította, hogy jogos elvárás áll fenn a bányászati tevékenységeknek és a lignittüzelésű erőművek üzemeltetésének a folytatása tekintetében.

- (99) A LEAG továbbá az eljárás megindításáról szóló határozattal kapcsolatos észrevételeiben azt állította, hogy a lignit fokozatos kivezetésére biztosított átmeneti időszak a jelen ügyben nem elegendő. Véleménye szerint a lignittüzelésű erőműveknek a bezárásról szóló törvényben előírt lépcsőzetes, korai bezárása önmagában nem alkalmas az alkotmányos aggályok eloszlatására. Ezért Németországnak pénzügyi kompenzáció nyújtásával kell biztosítania az érintett tulajdonosi pozíciók sérelmének arányosságát. A LEAG azzal érvel, hogy a pénzügyi kompenzációnak legalább ugyanolyan helyzetbe kell hoznia a lignittüzelésű erőművek és a külszíni bányák üzemeltetőit, mintha a megfelelő előírások szerint számított átmeneti időszakot ítélték volna számukra. A LEAG szerint a külszíni bányák kompenzációjára vonatkozó megfelelő előírásnak figyelembe kell vennie a külszíni bányában végrehajtott és még megvalósítandó beruházások (beleértve a rekultivációs költségeket is) amortizációjához és egy megfelelő nyereség eléréséhez szükséges termelési volument, valamint azt, hogy ezzel egyidejűleg a külszíni bányát jogerős bírósági határozattal jóváhagyott, megfelelő végleges helyzetbe kell hozni (szükséges fennmaradó termelési volumen). Az ehhez szükséges idő ezért a műszakilag lehetséges kitermelési arányon és a lignittüzelésű erőművek tüzelőanyag-szükségletén alapul. Lignittüzelésű erőmű esetében olyan bevétellel kell számolni, amely lehetővé teszi az építési és utólagos átalakítási költségek amortizációját, valamint egy megfelelő nyereség elérését. Egy lignittüzelésű erőmű csak akkor termelhet jövedelmet, ha egy vele összekapcsolt külszíni bányából származó tüzelőanyaggal látják el. A szükséges átmeneti időszak kimerítésének tehát az az előfeltétele, hogy egy, az ellátást biztosító külszíni bánya még gazdaságosan üzemeltethető ugyanebben az időszakban, tekintettel a bánya rehabilitációs költségeinek fedezésére is. A kompenzáció összegének tehát el kell érnie legalább azt a bevételt, amely az átmeneti időszakban keletkeztetett volna.
- (100) A LEAG továbbá azt állította, hogy a járulékos költségek a szén előírt korai kivezetéséből eredő következményi károk, mivel a költségek közvetlenül a kisajátítás (vagy a kisajátítással egyenértékű beavatkozás) miatt merülnek fel. Véleménye szerint a következményi károk olyan vagyoni károk, amelyek nem jogvesztéshez vagy vagyonvesztéshez vezetnek, hanem rendkívüli terhet jelentenek (*Sonderopfer*), például értékcsökkenés okán.
- (101) A nyilvános konzultációval és az eljárás kiterjesztéséről szóló határozattal kapcsolatos észrevételeiben a LEAG megismételte azon álláspontját, hogy az intézkedés nem minősül állami támogatásnak.
- (102) A LEAG anyavállalatai, az EPH és a PPFI szintén benyújtották az eljárás megindításáról szóló határozathoz fűzött észrevételeiket, amelyekben egyetértenek azzal, hogy az intézkedés nem minősülhet állami támogatásnak, mivel csupán a jogok, a tulajdon és az üzleti lehetőségek elvesztéséért nyújt kompenzációt. Az EPH és a PPFI úgy véli különösen, hogy a Németország által nyújtandó kompenzáció hiányában az üzemeltetőket az Energia Charta Egyezmény alapján mindenképpen kompenzálták volna a bezárásért.

4.1.3. Vállalkozások

- (103) Az eljárás megindításáról szóló határozathoz fűzött észrevételeiben a GPE úgy vélte, hogy a kompenzáció állami támogatásnak minősül, és sajnálatát fejezte ki amiatt, hogy az előny és a szelektivitás feltételeit együttesen, egyetlen feltételleként értékelték.
- (104) Az eljárás megindításáról szóló határozathoz fűzött észrevételeiben a nyolc helyi vállalat azzal érvelt, hogy a kompenzáció állami támogatásnak minősül. A vállalatok azzal érvelnek, hogy a kompenzáció túlmutat a pusztán kártalanításon, és ezért szelektív előnyhöz juttatja az RWE-t. Elismerték, hogy a GG értelmében főszabály szerint lehetséges a kártalanítás, de erre csak kivételes körülmények között, rendkívüli teher (*Sonderopfer*) esetén kerül sor. Azt állítják, hogy nincs olyan jog, amely szerint bárki mindaddig védelemben részesül a szabályozási változásokkal szemben, amíg az összes beruházást teljes mértékben nem amortizálták⁽³²⁾. Rámutatnak a Német Parlament Tudományos Szolgálatára (*Wissenschaftlicher Dienst*) által 2018-ban közzétett jogi dokumentumra, amely az alkotmánybírósnak az atomerőművek bezárásáról szóló ítélete alapján arra a következtetésre jut, hogy a német jog alapján elvileg lehetséges van arra, hogy kompenzáció nélkül bezárjanak már amortizált, régebbi létesítményeket⁽³³⁾. Meglátásuk szerint a 16 RWE-egységből 13 1976 előtt kezdte meg működését, így azokat mostanra amortizálni kellett volna.

⁽³²⁾ Standige Rechtsprechung des Bundesverfassungsgerichts (BVerfG), siehe nur das Urteil zum Atomausstieg BVerfGE 143, 246ff., zuvor schon BVerfGE 58, 137 ff.; BVerfGE 100, 226 ff.; S. auch BVerfG NVwZ 2012, 429 (430 f.); BGH NVwZ 2010, 1444 (1447).

⁽³³⁾ Ausarbeitung, Wissenschaftliche Dienste, Deutscher Bundestag (WD 3 – 3000 – 360/18); Stillelegung von Kraftwerken, Kurzinformation, Wissenschaftliche Dienste, Deutscher Bundestag (WD 3 – 3000 – 360/19).

- (105) Az eljárás megindításáról szóló határozathoz fűzött észrevételeiben a két helyi vállalat egyetértett abban, hogy a kompenzáció állami támogatásnak minősül, amely túlmutat a pusztá kártalanításon, és ezáltal szelektív előnyt biztosít az RWE számára. Rámutatnak arra, hogy a GG 14. cikkében rögzített, tulajdonhoz való jog nem védi a jövőbeli bevételre vagy a nyereségre vonatkozó kilátásokat. Bár elismerik, hogy a tulajdon használatának korlátozása is védett a GG értelmében, és a termelési létesítményekre is vonatkozna, ez nem érvényes a bányászati tevékenységekre. Kifejtik, hogy az engedélyeket (*Hauptbetriebspläne*) általában csak két-három évre adják meg, így a bányák esetében a tulajdon használata nem haladja meg ezeket az engedély szerinti időtartamokat. Azt is állítják, hogy a szén fokozatos kivezetéséről szóló megbeszélések egy ideje már tartanak, és hogy a vállalkozások ezért nem várhatták el, hogy a kedvező szabályozási helyzet fennmaradjon. Azt is kifejtik, hogy csak rendkívüli teher (*Sonderopfer*) vagy nehézség (*Härtefall*) jogosítja kompenzációra azt a vállalkozást, amely tulajdonának használatát korlátozzák. A hosszú átmeneti időszakok, egy másik generációs tüzelőanyagra való átállás lehetősége, valamint az, hogy számos létesítményt amortizáltak, olyan helyzethez vezet, amelyben nem áll fenn ilyen nehézség.

4.1.4. Egyesületek/nem kormányzati szervezetek

- (106) Az eljárás megindításáról szóló határozathoz fűzött észrevételeiben a ClientEarth azzal érvelt, hogy a kompenzáció állami támogatásnak minősül. Véleménye szerint az RWE szelektív előnyben részesül, mivel valószínűtlen, hogy egy nemzeti bíróság a német hatóságok által az RWE-nek ígért összegeknek megfelelő kártalanítást ítélne oda. A német GG szerinti kártalanítás csak akkor lenne elfogadható, ha az állami beavatkozás rendkívüli terhet jelentene. A GG 14. cikke nem terjed ki i. a kibocsátás-ellenőrzési törvény (*Bundesimmissionsschutzgesetz*) vagy a bányászati törvény (*Bundesberggesetz*) szerinti engedélyek módosítására, visszavonására vagy lejártára⁽⁵⁴⁾, ii. a teljes mértékben amortizált beruházásokra⁽⁵⁵⁾, iii. az elszalasztott értékesítési lehetőségekre és az elmaradt haszonra vagy egyéb olyan tervekre, amelyek azon a várakozáson alapulnak, hogy a kedvező jogi helyzet változatlan marad⁽⁵⁶⁾. Ezenkívül a ClientEarth azzal érvel, hogy az új szabályozásnak az eszközök értékére gyakorolt negatív hatása nem kompenzálható a beruházások amortizációját követően⁽⁵⁷⁾, hozzátéve, hogy a ligniterőművek üzemeltetőinek azzal kellene érvelniük, hogy jogos elvárásuk fűződött a működésük folytatásához, és a szén jogszabályi kivezetése miatt rendkívül súlyos, indokolatlan gazdasági nehézségekbe ütköznek. A ClientEarth felhívja a figyelmet a Német Parlament Tudományos Szolgálatának dokumentumára és a Környezetvédelmi Minisztérium által megrendelt tanulmányra⁽⁵⁸⁾, amelyek további részleteket tartalmaznak a szén fokozatos kivezetésével összefüggésben nyújtott kompenzációkra vonatkozó jogi keretről.
- (107) A nyilvános konzultációval kapcsolatos észrevételeiben a DEBRIV előadta, hogy az intézkedés nem biztosít előnyt az érintett lignitvállalatok számára. Éppen ellenkezőleg, a lignitvállalatok a német alkotmányjog, az EJEE és az Energia Charta Egyezmény alapján kártalanítást követelhetek volna, ha a széntüzelésű erőművek bezárásáról szóló törvény vagy a 2021. évi szerződés alapján nem részesültek volna megfelelő kompenzációban. A lignit fokozatos kivezetése által előidézett elmaradt haszon, költségek, károk, járulékos költségek és gazdasági hátrányok miatti kártalanítási igények összege legalább megegyezik a nyújtott kompenzációval, vagy annál jóval magasabb.

4.1.5. Német tartományok

- (108) Három német tartomány (Brandenburg, Szászország és Észak-Rajna-Vesztfália) nyújtott be észrevételeket az eljárás megindításáról szóló határozatot követően. A kizárólag a LEAG-intézkedésre vonatkozó észrevételeket e határozat nem ismerteti részletesen, mivel a LEAG-intézkedés nem tartozik e határozat alkalmazási körébe (lásd a (13) és a (14) preambulumbekendést).

⁽⁵⁴⁾ Vgl. Urteil des Bundesverfassungsgerichts vom 2016.12.6., 1 BvR 2821/11, 1 BvR 321/12, 1 BvR 1456/23, Rn. 231 für Atomrechtliche Genehmigungen.

⁽⁵⁵⁾ Vgl. m.w.N. Klinskim, S. 4. Jedoch können haushaltsrechtliche Gründe (dazu unter 2) auch bei der verfassungsrechtlichen Betrachtung in Einzelfällen und in der Zusammenschau mit anderen Gründen eine Reduzierung der Entschädigung, z.B. für einen Ausgleich unter dem Verkehrswert, begründen, m.w.N. Schomerus/Franßen, S. 317f.

⁽⁵⁶⁾ Urteil des Bundesverfassungsgerichts vom 2016.12.6., 1 BvR 2821/11, 1 BvR 321/12, 1 BvR 1456/23, Rn. 270; Jarass, in: Jarass/Pieroth, GG, 15. Auflage 2018, Art. 14 Rn. 19.

⁽⁵⁷⁾ BVerwG NVwZ 2009, S. 1443.

⁽⁵⁸⁾ Schomerus/Franßen: Klimaschutz und die rechtliche Zulässigkeit der Stilllegung von Braun- und Steinkohlekraftwerken. 2018.12.13. https://www.bet-energie.de/fileadmin/redaktion/PDF/Studien_und_Gutachten/Gutachten_Folgekosten/Gutachten_Folgekosten_Braun_kohleausstieg_Abschlussbericht.pdf

- (109) Észak-Rajna-Vesztfália előadta, hogy a lignit fokozatos kivezetésének az RWE tekintetében megállapított jelenlegi időpontja sokkal korábbi, mint az erőművei végleges működési engedélyei alapján a vállalat számára előirányzott időpont. Ez a legkésőbb 2038-tól (vagy 2035-től, ha élnek az idő előtti leszerelési lehetőséggel) kötelező működési tilalom az RWE saját irányításába való beavatkozást jelent. Észak-Rajna-Vesztfália szerint az RWE a GG által garantált tulajdonvédelem alapján alkotmánybíróági eljárásban minden bizonnyal vitathatná az üzleti tevékenységeibe való e beavatkozásokat és az üzleti vagyónának leértékelését.

4.2. Az összeegyeztethetőség jogalapja

4.2.1. RWE

- (110) A nyilvános konzultációval kapcsolatos észrevételeiben az RWE úgy véli, hogy az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatás két okból nem alkalmazható. Először is, az RWE hivatkozik az eljárás megindításáról szóló határozattal kapcsolatos észrevételeire, amelyekben azt állította, hogy az intézkedés nem minősül állami támogatásnak (lásd a (92) és az azt követő preambulumbekendéseket). Mivel az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatás azokat a kritériumokat ismerteti, amelyeket a Bizottság az állami támogatásnak minősülő intézkedések összeegyeztethetőségének vizsgálata során alkalmaz, az iránymutatás hatálybalépése nem releváns a kompenzáció értékelése szempontjából.
- (111) Másodszor, az RWE azzal érvel, hogy az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatás az iránymutatás időbeli hatálya miatt nem alkalmazható. Az említett iránymutatás 466. pontja értelmében a Bizottság az iránymutatást minden 2022. január 27-től nyújtott vagy nyújtandó bejelentésköteles támogatásra kívánja alkalmazni, de nincs kifejezett rendelkezés arra vonatkozóan, hogy az iránymutatást az említett időpont előtt már bejelentett támogatásokra is alkalmazni kell-e, és ha igen, mikor. Az RWE megjegyzi, hogy az intézkedést 2022. január 27. előtt jelentették be, így az iránymutatás nem alkalmazható. Az RWE úgy véli, hogy az intézkedést már 2020-ban, az RWE bezárási pályájának kezdetekor, a bezárásról szóló törvény hatálybalépésével végrehajtották. Az első éves kifizetési határidők 2020 decemberében és 2021 decemberében voltak esedékesek, de ezeket a kifizetéseket az EUMSZ 108. cikkének (3) bekezdése szerinti felfüggesztési kötelezettségnek megfelelően felfüggesztették. Az RWE ezért úgy véli, hogy az állítólagos támogatást 2022. január 27. előtt nyújtották, és hogy a felfüggesztési kötelezettséget betartották.
- (112) Az eljárás kiterjesztéséről szóló határozattal kapcsolatos észrevételeiben az RWE előadta, hogy még ha az intézkedés állami támogatásnak minősülne is, az az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének c) pontja értelmében összeegyeztethető lenne a belső piaccal, függetlenül attól, hogy az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatás alkalmazható-e vagy sem. Az RWE előadta, hogy az említett iránymutatás nem alkalmazható az intézkedésre, és rámutatott, hogy az iránymutatást csak az eljárás megindításáról szóló határozat elfogadását követően fogadták el.

4.2.2. LEAG

- (113) A nyilvános konzultációt követő észrevételeiben a LEAG elismerte, hogy bár az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatás visszaható hatállyal alkalmazható az ügyre, alkalmazása nem indokolt. Az említett iránymutatás szerinti értékelés súlyos hátrányokkal jár, és megkérdőjelezi az eljárás gyors lezárását.
- (114) Az eljárás kiterjesztéséről szóló határozattal kapcsolatos észrevételeiben a LEAG megismételte, hogy az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatás nem alkalmazható, mivel azt az iránymutatás 466. pontja szerint csak a 2022. január 27-től odaítélt támogatásokra kell alkalmazni. Még ha az intézkedést támogatásnak tekintenék is, azt mindenképpen 2022. január 27. előtt ítélték oda, mivel a bezárásról szóló törvény és a 2021. évi szerződés az említett iránymutatás elfogadása előtt hatályba lépett. A LEAG előadta továbbá, hogy még ha az intézkedés állami támogatásnak minősülne is, és ha az említett iránymutatás alapján értékelnék is, az összeegyeztethető lenne az iránymutatás 4.12. szakaszával.
- (115) A LEAG hivatkozik továbbá az ítélkezési gyakorlatra, amely megkülönbözteti a támogatás odaítélésének és kifizetésének időpontját⁽⁵⁹⁾. A LEAG azt állítja, hogy a kompenzáció tényleges kifizetésének hiányában (amely kifizetést a jelen ügyben a bezárásról szóló törvény 10. §-a alapján a Bizottságnak is jóvá kell hagynia), nem áll fenn az állami támogatásokra vonatkozó eljárási rendelet 3. cikke szerinti végrehajtási tilalom megsértése sem. A végrehajtási tilalom szövege a kompenzációs igény keletkezése és a tényleges kifizetés közötti ilyen különbségtétel mellett szól, mivel az említett rendelet 3. cikke szerint a támogatás nem léptethető hatályba a Bizottság támogatást engedélyező határozata előtt vagy a határozatának vélelmezett meghozatala előtt.

⁽⁵⁹⁾ A Bíróság 2013. március 21-i ítélete, Magdeburger Mühlenwerke GmbH kontra Finanzamt Magdeburg, C-129/12, ECLI:EU:C:2013:200, 40. pont.

- (116) A nyilvános konzultációval kapcsolatos észrevételeikben a LEAG részvényesei (az EPH és a PPFI) kifejtették, hogy az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatás nem alkalmazható, mivel a kompenzáció nem minősül állami támogatásnak. Még ha állami támogatásról van is szó, azt az említett iránymutatás hatálybalépése előtt ítélték oda, mivel a releváns esemény a bezárásról szóló törvény hatálybalépése (2020. augusztus) vagy a 2021. évi szerződés aláírása (2021. február). Még ha az említett iránymutatás alkalmazható is lenne, az intézkedés mindenképpen összeegyeztethető lenne a belső piaccal, mivel az iránymutatás 3. és 4.12. szakaszának valamennyi feltétele teljesül.
- (117) A nyilvános konzultációhoz fűzött észrevételeiben a LEAG-csoport üzemi tanácsa (*Konzernbetriebsrat*) előadta, hogy az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatás ebben az ügyben nem alkalmazható.

4.2.3. Vállalkozások

- (118) Az eljárás megindításáról szóló határozathoz fűzött észrevételeiben a GPE azzal érvelt, hogy az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdése c) pontjának az értékelés jogalapjakénti alkalmazása megkérdőjelezhető, mivel ez a rendelkezés az egyes gazdasági tevékenységek vagy gazdasági területek fejlődését előmozdító támogatásokra irányul. Ebben az esetben azonban nincs szó egy gazdasági tevékenység/terület fejlődéséről, sokkal inkább gazdasági tevékenység megszüntetésére kerül sor. Az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdése c) pontja állítólagos nem megfelelő voltának további szemléltetése érdekében a GPE a versenyképtelen szénbányák bezárásáról szóló, 2010. december 10-i tanácsi határozatra ⁽⁶⁰⁾ hivatkozott, amelynek jogalapja az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének e) pontja volt. A GPE kijelentette továbbá, hogy pusztán az a tény, hogy a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló korábbi iránymutatás ⁽⁶¹⁾ nem tartalmaz a bezárási támogatásokra vonatkozó rendelkezéseket, nem jelenti azt, hogy az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének c) pontja szükségszerűen és automatikusan az ilyen intézkedés megfelelő jogalapja.
- (119) A nyilvános konzultációt követő észrevételeiben a GPE rámutatott az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatás 466. pontjára, és kijelentette, hogy a kompenzáció formájában nyújtott támogatást az RWE-nek és a LEAG-nak a bezárásról szóló törvény 2020. évi elfogadásakor, de legkésőbb a Németország és az RWE közötti 2021. évi szerződés aláírásakor (2021. február) ítélték oda, így az említett iránymutatás nem alkalmazható. E célból a GPE a Magdeburg-ügyben hozott ítéletre ⁽⁶²⁾ hivatkozik, amely megállapította, hogy a támogatás odaítélésére akkor kerül sor, amikor a támogatás megszerzésére jogszabály szerint jogosultság keletkezik. A GPE ezért úgy vélte, hogy mivel az említett iránymutatást a támogatás állítólagos odaítélését követően fogadták el, az értékelést közvetlenül a Szerződés alapján kell elvégezni.
- (120) Az eljárás kiterjesztéséről szóló határozattal kapcsolatos észrevételeiben a GPE megismételte a (120) preambulumbeközlésben összefoglalt nézeteit, és hozzátette, hogy az, hogy a módosító szerződéssel néhány változtatásra került sor, nem változtatja meg az intézkedés alapvető elemeit, amelyeket közvetlenül a Szerződés alapján kell értékelni.
- (121) A nyilvános konzultációt követő észrevételeiben a nyolc helyi vállalat előadta, hogy az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatás megerősíti a támogatás jogellenességét, és megalapozza az e vállalatok által az eljárás megindításáról szóló határozatot követően megfogalmazott kritikákat.
- (122) A nyilvános konzultációval kapcsolatos észrevételeiben a két helyi vállalat azt állította, hogy az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatás alkalmazandó. Az említett iránymutatás 466. pontjára és a 2021. évi szerződésben szereplő felfüggesztési záradékra hivatkoznak, és megjegyzik, hogy mivel a kompenzáció kifizetését a jelen ügyben még nem ítélték oda, merthogy az jogilag a Bizottság jóváhagyásától függ, az iránymutatásnak a 466. pontja értelmében vett hatálya alkalmazandó.

⁽⁶⁰⁾ A Tanács 2010/787/EU határozata (2010. december 10.) a versenyképtelen szénbányák bezárását elősegítő állami támogatásról (HL L 336., 2010.12.21., 24. o.).

⁽⁶¹⁾ A Bizottság közleménye – Iránymutatás a 2014–2020 közötti időszakban nyújtott környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról (HL C 200., 2014.6.28., 1. o.).

⁽⁶²⁾ A Bíróság 2013. március 21-i ítélete, Magdeburger Mühlenwerke GmbH kontra Finanzamt Magdeburg, C-129/12, ECLI:EU:C:2013:200.

4.2.4. Egyesületek/nem kormányzati szervezetek

- (123) A nyilvános konzultációhoz fűzött észrevételeiben a DEBRIV előadta, hogy még ha az intézkedés állami támogatásnak minősül is (amely helyzet nem áll fenn, lásd a (108) preambulumbekendést), az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatás nem alkalmazható, mivel csak a 2022. január 27-től odaítélt támogatásokra vonatkozik. A jelen ügyben, ha abból kellene kiindulni, hogy az intézkedés támogatásnak minősül, azt mindenképpen 2022. január 27. előtt ítélték oda, mivel a bezárásról szóló törvény már 2020. augusztus 14-én hatályba lépett, és a 2021. évi szerződést 2021. február 10-én írták alá. Az ítélezési gyakorlat ⁽⁶³⁾ szerint a támogatást odaítélése szempontjából az egyetlen releváns időpont az, amikor az alkalmazandó nemzeti jogszabály szerint a kedvezményezett jogosulttá válik a támogatásra, így a támogatást már e jog keletkezésének időpontjában odaítélték. Továbbá, még ha a Bizottság úgy is ítélné meg, hogy az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatás alkalmazható, az intézkedés mindenképpen összeegyeztethető a belső piaccal, és az iránymutatás 4.12.1. szakasza alapján kell értékelni, mivel az intézkedés jövedelmező széntvekenységek megszüntetésére vonatkozik, és sem az RWE, sem a LEAG nem minősül nehéz helyzetben lévő vállalkozásnak a nehéz helyzetben lévő, nem pénzügyi vállalkozásoknak nyújtott megmentési és szerkezetátalakítási állami támogatásról szóló bizottsági iránymutatás ⁽⁶⁴⁾ értelmében. Az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatás 425. pontja teljes mértékben lefedi mind az elmaradt hasznokat, mind a további károkat és gazdasági hátrányokat, és így a jelen ügyben a kompenzáció elemei illeszkednek az említett iránymutatás hatályához.
- (124) A nyilvános konzultációval kapcsolatos észrevételeiben a ClientEarth előadta, hogy a bezárásról szóló törvényben előírt támogatást a 2021. évi szerződés aláírásával már odaítélték. Bár a szerződés tartalmaz egy, a Bizottság jóváhagyására hivatkozó záradékot, e szerződés jogi érvényessége gyakorlatilag nem függ az állami támogatás engedélyezésétől, és így az ítélezési gyakorlattal összhangban biztosítja az RWE számára a kompenzációhoz való jogot ⁽⁶⁵⁾. A módosító szerződés nem változtatja meg ezt a jogot. Mivel az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatás a fenti (124) preambulumbekendésben ismertetett okok miatt nem alkalmazható, az összeegyeztethetőség egyetlen lehetséges jogalapja az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének c) pontja. Ez a rendelkezés azonban csak olyan támogatási intézkedéseket tesz lehetővé, amelyek egy gazdasági tevékenység fejlődését mozdítják elő, az intézkedés pedig nem felel meg ennek a kritériumnak, mivel tevékenységek megszüntetésére irányul. Ha van egyáltalán az intézkedés által támogatott gazdasági tevékenység, akkor az egyetlen ilyen gazdasági tevékenység a szénelapú villamosenergia-termelésről a megújuló energiaforrásokra való áttérés, de az ilyen intézkedések esetében léteznek más konkrét szabályok az állami támogatás összeegyeztethetőségének értékelésére, amelyek ebben az esetben nem teljesülnek. A ClientEarth rámutatott továbbá, hogy egy másik lehetőség az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének e) pontjának felhívása lenne, amely lehetővé teszi a Tanács számára, hogy adott esetben a Bizottság javaslata alapján hozott tanácsi határozatban megállapított egyéb támogatási kategóriák összeegyeztethetőségére vonatkozó szabályokat fogadjon el.
- (125) Az eljárás kiterjesztéséről szóló határozattal kapcsolatos észrevételeiben a ClientEarth megismételte, hogy az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatás nem alkalmazható. Álláspontja szerint az, hogy az említett iránymutatás alkalmazhatóságának igazolása érdekében a Freistaat Sachsen-ügyben hozott ítéletre ⁽⁶⁶⁾ hivatkoznak, ezen ítélet téves értelmezéséből ered. Az említett ítélet 44. pontja szerint az uniós anyagi jogi szabályokat úgy kell értelmezni, hogy azok a hatálybalépésüket megelőzően keletkezett jogviszonyokra csak annyiban vonatkoznak, amennyiben azok szövegéből, céljából és rendszertani elhelyezkedéséből az ilyen értelmezés világosan következik. A jelen ügyben a német hatóságok úgy döntöttek, hogy az RWE-t kompenzálják a ligniterőművek bezárásáért, miközben teljes mértékben tudatában voltak annak, hogy az ilyen típusú támogatások összeegyeztethetőségére vonatkozóan nem áll rendelkezésre bizottsági iránymutatás. Így a kompenzáció RWE-nek történő odaítélésekor Németország tudta, hogy e beavatkozás értékelését közvetlenül a Szerződés alapján fogják elvégezni. Ezenkívül az említett ítélet 46. pontjára hivatkozva a ClientEarth azt állítja, hogy különbséget kell tenni a „végrehajtás” és a „támogatás nyújtása” fogalma között. A Bíróság ezen ítélet 49. pontjában úgy ítélte meg, hogy az állami támogatásokra vonatkozó eljárási rendelet 4. cikkének (1) bekezdése, amely úgy rendelkezik, hogy a Bizottság közvetlenül annak kézhezvétele után megvizsgálja a bejelentést, pusztán különös gondossági kötelezettséget ír elő ezen intézmény számára, nem minősül tehát a bejelentett támogatás összeegyeztethetősége értékelési szempontjainak időbeli hatályára vonatkozó szabálynak.

⁽⁶³⁾ A Bíróság 2013. március 21-i ítélete, Magdeburger Mühlenwerke GmbH kontra Finanzamt Magdeburg, C-129/12, ECLI:EU:C:2013:200, 40. pont.

⁽⁶⁴⁾ A Bizottság közleménye – Iránymutatás a nehéz helyzetben lévő, nem pénzügyi vállalkozásoknak nyújtott megmentési és szerkezetátalakítási állami támogatásról (HL C 249., 2014.7.31., 1. o.).

⁽⁶⁵⁾ A Bíróság 2013. március 21-i ítélete, Magdeburger Mühlenwerke GmbH kontra Finanzamt Magdeburg, C-129/12, ECLI:EU:C:2013:200, 41. pont.

⁽⁶⁶⁾ A Bíróság 2008. december 11-i ítélete, Bizottság kontra Freistaat Sachsen, C-334/07 P, ECLI:EU:C:2008:709.

- (126) A nyilvános konzultációhoz fűzött észrevételeiben a Greenpeace előadta, hogy az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatás a 466. pontja miatt nem alkalmazható az intézkedésre, mivel a bezárásról szóló törvény már 2020. december 21-én hatályba lépett, ezért az értékelést közvetlenül az EUMSZ 107. cikkének (3) bekezdése alapján kell elvégezni. Véleménye szerint a támogatás az említett iránymutatás 4.12.1. szakaszának hatálya alá tartozhat, de nem szükséges, nem megfelelő és nem arányos. Az említett iránymutatás 4.12.2. szakasza nem alkalmazható, mivel a Szénbizottság teljes eljárása és a bezárásról szóló törvény indokolása az alkalmazhatóság ellen szól.

4.3. A támogatás összeegyeztethetősége

4.3.1. Gazdasági tevékenység fejlődése

4.3.1.1. RWE

- (127) Az RWE előadta, hogy az intézkedés jelentősen hozzájárul egy gazdasági tevékenység fejlődésének előmozdításához az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének c) pontja szerint.
- (128) Az eljárás megindításáról szóló határozattal kapcsolatos észrevételeiben az RWE a Bizottságnak a feketeköszén németországi kivezetéséről szóló határozatára⁽⁶⁷⁾ hivatkozott, és rámutatott arra, hogy ugyanez az érvelés vonatkozik a lignit fokozatos kivezetésére, sőt még nagyobb mértékben is, mivel a lignit fokozatos kivezetésének felgyorsításával járó környezetvédelmi hozzájárulás még nagyobb. Egyrészt a lignitalapú villamosenergia-termelés fajlagos CO₂-kibocsátása magasabb, mint a feketeköszén-alapú villamosenergia-termelésé. Másrészt a lignitalapú villamosenergia-termelés villamosenergia-termelési költségei alacsonyabbak, így a megújuló energiaforrásokat hasznosító erőművek további, kiegészítő kormányzati intézkedések nélküli bővítése lenne az utolsó olyan intézkedés, amely kiszorítja a lignitalapú erőműveket a piacról. Ezenkívül Németországnak a megtakarított CO₂-kibocsátási egységek törlésére vonatkozó kötelezettségvállalása (lásd a (19) preambulumbekendést) kizárja a kibocsátások más ágazatokba vagy más tagállamokba való áthelyezésének lehetőségét, ami tovább erősíti a német szénkivezetés hatékonyságát.
- (129) Az RWE továbbá előadta, hogy az intézkedés kiszámíthatóságot és jogbiztonságot nyújt, és így nemcsak a lignitalapú villamosenergia-termelés gazdasági tevékenységének fejlődését mozdítja elő, hanem az energiaágazat egészének fejlődését is, mivel minden piaci szereplőnek megbízhatóságra van szüksége a lignit leszerelési pályáját illetően a jövőbeli beruházási döntéseihez. Ez vonatkozik a lignitből villamos energiát termelő vállalatokra, amelyeknek hosszú távon meg kell változtatniuk külszíni bányaterveiket, de azokra a piaci szereplőkre is, akik az előálló kapacitáshiányt új beruházásokra való lehetőségként kívánják kihasználni, mivel ők is szükségtelen beruházási kockázatokat viselnének, és esetleg tartózkodnának a beruházásoktól, ha pusztán a jogszabályban előírt bezárási pálya végrehajthatósága is jogviták miatt évekig megkérdőjelezhető marad. Ez a bizonytalanság az energiaágazat értékláncának más szakaszaira nézve is kockázatot jelentene, például a megbízható hálózattervezést is rontaná, ha a leszerelési pálya bizonytalan maradna.
- (130) Ezen túlmenően az RWE rámutatott arra, hogy Németország a leszerelési pálya módozatainak kialakításakor figyelembe vette az ellátás biztonságát, mivel a teljes ellátási rendszer tekintetében egyeztetett az üzemeltető vállalatokkal, és szerződéseket kötött a termelési kapacitásokra, megbízható beruházási ösztönzőket biztosítva a bővítésükhöz. Az intézkedés tehát az energetikai átmenet felgyorsítását szolgálja, miközben biztosítja az ellátás biztonságát.
- (131) A nyilvános konzultációval kapcsolatos észrevételeiben az RWE az eljárás megindításáról szóló határozatot követően benyújtott beadványára hivatkozott, amelyet a fenti (129)–(131) preambulumbekendés foglal össze, és előadta, hogy az RWE-intézkedés megfelel az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatás 426. pontjának. Az eljárás kiterjesztéséről szóló határozattal kapcsolatos észrevételeiben az RWE megismételte, hogy a módosított RWE-intézkedés jelentősen hozzájárul a gyorsított dekarbonizációhoz és az energiaágazat átalakításához, és ezáltal elősegíti egy gazdasági tevékenység fejlődését az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatás 426. pontjával összhangban.

4.3.1.2. LEAG

- (132) A nyilvános konzultációval kapcsolatos észrevételeiben a LEAG előadta, hogy a lignitalapú villamosenergia-termelés fokozatos kivezetése elő fogja segíteni a más technológiákon, különösen a megújuló energiaforrásokon alapuló további villamosenergia-termelési kapacitás fejlesztését. Ezenkívül a LEAG véleménye szerint az intézkedés pozitív hatással lesz a környezetre, és kiszámíthatóságot biztosít a lignittüzelésű erőművek korai bezárása tekintetében.

⁽⁶⁷⁾ A feketeköszén németországi fokozatos kivezetéséről szóló határozat (100)–(109) preambulumbekendése.

4.3.1.3. Vállalkozások

- (133) Az eljárás megindításáról szóló határozathoz fűzött észrevételeiben a GPE előadta, hogy a támogatás nem tekinthető gazdasági tevékenység támogatásának, mivel nincs szó gazdasági tevékenység/terület fejlődéséről, sokkal inkább egy gazdasági tevékenység megszüntetésére kerül sor. A nyilvános konzultációhoz fűzött észrevételeiben a GPE megjegyezte, hogy nem egyértelmű, hogy a kompenzáció milyen gazdasági tevékenységet segít elő. Ha a kompenzáció egy széntüzelésű erőmű tervezettnél korábbi bezárásának költségeit érinti, kérdéses, hogy egy tevékenység megszüntetése milyen mértékben tekinthető egy gazdasági tevékenység elősegítésének. A GPE megjegyezte továbbá, hogy amennyiben a kompenzáció *de facto* nem kapcsolódik az erőmű bezárásának költségeihez, és azt a megújulóenergia-alapú energiatermelésbe való beruházásra fogják felhasználni, az állami támogatás összeegyeztethetőségét a megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia termelésére vonatkozó, hatályos rendelkezések alapján kell értékelni. Az eljárás kiterjesztéséről szóló határozathoz fűzött észrevételeiben a GPE megismételte azon álláspontját, hogy a támogatás nem tekinthető gazdasági tevékenység támogatásának.

4.3.1.4. Egyesületek/nem kormányzati szervezetek

- (134) Az eljárás megindításáról szóló határozathoz, a nyilvános konzultációhoz és az eljárás kiterjesztéséről szóló határozathoz fűzött észrevételeiben a ClientEarth kétségét fejezte ki azzal kapcsolatban, hogy a gazdasági tevékenységek korai megszüntetéséhez nyújtott támogatás megfelel-e az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének c) pontjában foglalt azon feltételnek, hogy a támogatásnak gazdasági tevékenység fejlődését kell céloznia, mivel a bezáráshoz nyújtott támogatás közvetlen célja valamely tevékenység megszüntetése, még akkor is, ha a bezárás közvetve új tevékenységek kialakulásához vezethet.
- (135) Az EEB a nyilvános konzultációt követő észrevételeiben előadta, hogy a német kormány nem határozta meg azokat a gazdasági tevékenységeket, amelyeket a támogatás elő fog segíteni.

4.3.2. Ösztönző hatás

4.3.2.1. RWE

- (136) Az eljárás megindításáról szóló határozattal kapcsolatos észrevételeiben az RWE előadta, hogy az intézkedés ösztönző hatással bír. Állami beavatkozás vagy a német kormánnyal kötött szerződéses megállapodás hiányában az RWE továbbra is a jelenleg megengedetttnél sokkal nagyobb mértékben termelt volna lignitből villamos energiát annak érdekében, hogy további fedezeti összeget érjen el, és fenn tudja tartani az eredeti külszíni bányászati tervet. A bezárásról szóló törvényben meghatározott és a 2021. évi szerződésben kölcsönösen elfogadott kompenzáció nélkül az RWE nem járult volna hozzá a lignitalapú villamosenergia-termelés korai megszüntetéséhez. Az RWE bíróság előtt megtámadta volna a megfelelő hatósági bezárást.
- (137) A nyilvános konzultációval kapcsolatos észrevételeiben az RWE megismételte ezeket az érveket, és azt állította, hogy az intézkedés megfelel az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatás 427. pontjának. Az RWE véleménye szerint a kompenzáció messze elmarad a korai bezárás által az elmaradt haszon és a kontrafaktuális forgatókönyvhöz képest felmerülő járulékos költségek miatt az RWE-nek okozott teljes kártól. A lignit fokozatos kivezetése nélküli kontrafaktuális forgatókönyvhöz képest az RWE nem mentesül az RWE által egyébként is elvégzendő tevékenység terhei alól, és nem részesül kompenzációban a szokásos üzleti kockázataitól sem. Éppen ellenkezőleg, az állami beavatkozás által okozott kárt csak részlegesen kompenzálják.
- (138) Az eljárás kiterjesztéséről szóló határozattal kapcsolatos észrevételeiben az RWE megismételte, hogy 2020 óta nem zárt volna be idő előtt egyetlen lignitüzelésű erőművet sem, és nem zárna be idő előtt újabb erőműveket, ha nem jött volna létre szerződéses megállapodás és nem lenne jogszabályi rendelkezés a lignitalapú villamosenergia-termelés kompenzáció ellenében történő, teljes korai megszüntetéséről. Az RWE véleménye szerint a piac alakulása azt mutatja, hogy a lignitalapú villamosenergia-termelés jövedelmező az RWE számára. Az alacsony változó költségek, a hosszú távon magas gázárak és a nukleáris energia Németország általi fokozatos kivezetése fényében a lignitalapú villamosenergia-termelés a legversenyképesebb technológia. Ez különösen érvényes a meglévő létesítmények folytatódó üzemeltetésére, mivel a külszíni bányák és az erőművek esetében már felmerült beruházási költségekre tekintettel ezek a költségek nem relevánsak az üzemeltetési döntés szempontjából.

4.3.2.2. LEAG

- (139) A nyilvános konzultációval kapcsolatos észrevételeiben a LEAG előadta, hogy az intézkedés ösztönző hatással bír, mivel gazdasági magatartásának megváltoztatására készteti annak érdekében, hogy az eredetileg tervezettnél korábban, rendezettebb és kiszámíthatóbb módon zárja be a létesítményeket.

4.3.2.3. Vállalkozások

- (140) A nyilvános konzultációhoz fűzött észrevételeiben a GPE úgy vélte, hogy egyes széntüzelésű erőművek bezárását már az intézkedés bevezetése előtt előirányozták, ami különösen kiemelkedővé tette az ösztönző hatás kérdését. Az eljárás kiterjesztéséről szóló határozatot követő észrevételeiben a GPE úgy véli, hogy a ligniterőművek üzemeltetésének pénzügyi fékjei (azaz csak a kibocsátáskereskedelmi rendszer árainak emelkedése) arra késztették volna az RWE-t, hogy a tervezettnél korábban, valószínűleg 2030 előtt bezárja az erőműveket. Ekként a GPE úgy vélte, hogy a kompenzáció nem biztosít ösztönző hatást.
- (141) Az eljárás megindításáról szóló határozathoz és a nyilvános konzultációhoz fűzött észrevételeiben a két helyi vállalat úgy vélte, hogy az intézkedés nem ösztönzi az RWE-t arra, hogy magatartását oly módon változtassa meg, hogy javuljon a környezet védelme. Éppen ellenkezőleg, a vállalatok azt sugallják, hogy a kifizetés ezzel ellentétes hatást fog kifejteni, amennyiben a lignittüzelésű erőművek a kompenzáció kifizetésének eredményeként továbbra is működnek majd. A vállalatok azt sugallják, hogy a kompenzációs kifizetések nélkül az erőműveket már rég eltávolították volna a hálózatról ⁽⁶⁸⁾.

4.3.2.4. Egyesületek/nem kormányzati szervezetek

- (142) A DEBRIV a nyilvános konzultációról szóló beadványában előadta, hogy az intézkedés az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatás 427. pontjával összhangban ösztönző hatással bír. Az eszközök élettartama, amelyet az elmaradt haszon számítási modelljéhez is használtak, jóval meghaladja a 2038-as zárónapot, amely a bezárásról szóló törvényben és a 2021. évi szerződésben meghatározott legkésőbbi időpont. Az intézkedésnek tehát ösztönző hatása van az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatás értelmében, mivel arra ösztönzi az érintett vállalkozásokat, hogy a tervezettnél korábban bezárják erőműveiket, és megváltoztassák magatartásukat, amelyet az intézkedés nélkül egyébként nem változnának meg.
- (143) A Greenpeace az eljárás megindításáról szóló határozattal kapcsolatos észrevételeiben előadta, hogy az intézkedésnek nincs ösztönző hatása, mivel nem vezet a magatartás megváltozásához.
- (144) A ClientEarth az eljárás kiterjesztéséről szóló határozattal kapcsolatos észrevételeiben előadta, hogy az intézkedésnek nincs ösztönző hatása, és rámutatott az eljárás kiterjesztéséről szóló határozat (70) preambulumbekzdésére, amely szerint az RWE elmaradt haszna a múltban és a közeljövőben már meghaladja az RWE-nek nyújtandó kompenzációt, és ezért az indokolt. Véleménye szerint, amennyiben ez a helyzet, logikusan az a megfontolás adódik, hogy az RWE a már elmaradt haszon formájában elszenvedett veszteségért részesül kompenzációban, és ezért a kompenzációnak nem az a hatása, hogy előre hozza az erőművek bezárását, hanem csak arra irányul, hogy enyhítse az egyes erőművek bezárásával járó költségeket az RWE számára.
- (145) A nyilvános konzultációt követő észrevételeiben az EEB vitatta, hogy a kedvezményezettek nem változtattak volna magatartásukon a kompenzáció nélkül, mivel mindkét vállalat már most is a tisztább energiatermelési technológiákra áll át, amit nyilvános kommunikációjuk is bizonyít. A különböző piaci forgatókönyvek miatt feltételezhető, hogy a lignittüzelésű létesítmények és a bányák adott időpontban mindenképpen leálltak volna. Ezért a kedvezményezettek üzleti terveinek nemcsak a bánya megnyitásával és kitermelésével kapcsolatos költségeket és nyereséget kellett volna előirányozniuk, hanem a bánya bezárását és rehabilitációját is.

4.3.3. Az uniós jog megsértése

4.3.3.1. RWE

- (146) Az eljárás megindításáról szóló határozattal kapcsolatos észrevételeiben az RWE előadta, hogy a kontrafaktuális forgatókönyvben is felmerülő költségeket nem vették figyelembe a teljes kár kiszámításakor. Ezért megalapozatlan a harmadik személyek által felhozott azon érv, amely szerint a bányászati költségekért nyújtott kompenzáció ellentétes lehet „a szennyező fizet” elvvel (az eljárás megindításáról szóló határozat (83) preambulumbekzdése), mivel csak azokat a járulékos bányászati költségeket kell kompenzálni, amelyek állami beavatkozás hiányában nem merültek volna fel.

⁽⁶⁸⁾ Öko-Institut, Assessment of the planned compensation payments for decommissioning German lignite power plants in the context of current development, 2020. június 29., 30. o., elérhető itt: <https://www.oeko.de/publikationen/p-details/assessment-of-the-planned-compensation-payments-for-decommissioning-german-lignite-power-plants-in-the-context-of-current-developments>; Sandbag, smarter climate policy, „The cash cow has stopped giving: Are Germany's lignite plants now worthless?”, elérhető itt: <https://ember-climate.org/insights/research/the-cash-cow-has-stopped-giving/>.

4.3.3.2. Vállalkozások

- (147) Az eljárás megindításáról szóló határozathoz fűzött észrevételeiben a GPE azt állította, hogy a kompenzáció sérti az EUMSZ 191. cikke szerinti „szennyező fizet” elvet. Az eljárás kiterjesztéséről szóló határozathoz fűzött észrevételeiben a GPE kifejtette, hogy a kompenzáció meghatározásakor figyelembe vett költségek és bevételek nem azonosíthatók a Németországban rendelkezésre álló információk vagy a bizottsági határozatban szereplő információk alapján. Nem zárható ki, hogy a kompenzáció fedezi azokat a költségeket is, amelyeket az RWE-nek kell finanszíroznia, és amelyek „a szennyező fizet” elvnek való megfelelésből erednek. Ez ellentétes „a szennyező fizet” elvvel, és veszélyezteti annak lehetőségét, hogy az ilyen támogatási intézkedést az EUMSZ szabályaival összeegyeztethetőnek tekinték. A GPE továbbá úgy vélte, hogy a kompenzáció szembemegy az uniós éghajlatvédelmi intézkedésekkel, mivel csökkenti a taxonómia hatékonyságát.

4.3.3.3. Egyesületek/nem kormányzati szervezetek

- (148) Az eljárás megindításáról szóló határozattal és a nyilvános konzultációval kapcsolatos észrevételeiben a Greenpeace előadta, hogy az intézkedés sérti „a szennyező fizet” elvet, ha a kompenzáció a bányászati költségeket is fedezi.
- (149) Az eljárás megindításáról szóló határozattal kapcsolatos észrevételeiben a ClientEarth előadta, hogy a bányarehabilitációs költségeket „a szennyező fizet” elvnek megfelelően a bányáüzemeltetőknek kell viselniük. A bezárásért járó kompenzációnak „a szennyező fizet” elvnek való megfelelése önmagában olyan kérdés, amelyet elkülönítve kell kezelni a kompenzáció azon részétől, amelynek célja az üzemeltetők kártalanítása elmaradt hasznukért és egyéb veszteségeikért. A szennyezés kezelésével kapcsolatos költségek állam általi kifizetése mentesíti a kedvezményezett azon költségek alól, amelyeket rendes körülmények között viselnie kellene ⁽⁶⁹⁾. A ClientEarth előadta továbbá, hogy a bányáüzemeltetőket azonosították, és jogilag felelősek a külszíni bányák rehabilitációs költségeiért a bányák üzemelése során és a bezárásukat követően.
- (150) Az eljárás megindításáról szóló határozathoz fűzött észrevételeiben az EEB úgy ítélte meg, hogy a kompenzáció sérti az EUMSZ 191. cikkének (2) bekezdésében meghatározott „szennyező fizet” elvet és az abból levezethető környezetvédelmi jogot. A kompenzáció nem veszi figyelembe a szén-dioxid-kibocsátás árának emelkedését, amely ár a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó (az „Irány az 55 %!” intézkedéscsomag szerinti) új uniós célok és az EU Párizsi Megállapodás szerinti nemzetközi kötelezettségvállalásai miatt egyre nőni fog. 2039-re a szén-dioxid-kibocsátási egységek költségei az RWE-re vonatkozó 19,5 milliárd EUR és a LEAG-ra vonatkozó 39 milliárd EUR közötti tartományba fognak esni, így lehetetlen lenne nyereséget elérni. Ezért a kompenzációnak nincs szilárd alapja, és ellentmond „a szennyező fizet” elvnek. Az EEB azt is megállapította, hogy megsértették „a szennyező fizet” elvet, mivel nem egyértelmű számítások alapján fizetnek kompenzációt a szennyezőknek, miközben tevékenységeik negatív externáliáit nem veszik figyelembe. Nem került sor az ipari kibocsátásokról szóló irányelv ⁽⁷⁰⁾ által szabályozottak szerint a légszennyezési károk költségeinek internalizálására. A nagy tüzelőberendezésekre vonatkozó elérhető legjobb uniós technikáknak (a továbbiakban: BAT) való megfelelést illetően jelenleg meghaladják a BAT által előírt, higany okozta légszennyezési szinteket, és ha a legnagyobb lignittüzelésű erőműveknek a BAT alkalmazásával elért szigorúbb teljesítményszinteket kellene alkalmazniuk, akkor a lignitalapú üzemeltetés folytatása jelentette egészségkárosítási teher milliárdokkal csökkenthető lett volna évente az egészségügyi és egyéb légszennyezéssel kapcsolatos költségekben kifejezve. Ezenkívül az EEB azt állította, hogy a német hatóságok nem tartották be az ipari kibocsátásokról szóló irányelv végrehajtásáról való jelentéstételéről szóló 2018/1135 bizottsági végrehajtási szabályokat; a 2017-es és 2018-as jelentéstételi évre vonatkozó adatok tekintetében. Végül a vízdíjak és a kárköltségek internalizálására sem került sor, és az RWE és a LEAG lignittüzelőtagának terhét az adófizetők viselik az egészségügyi költségeken keresztül. A víz költségét a szóban forgó német tartományok nem a víz-keretirányelv ⁽⁷¹⁾ 9. cikkével összhangban állapítják meg, és egyetlen német tartományban sem internalizálják a környezeti költségeket.

⁽⁶⁹⁾ A Bizottság határozata (2004. december 1.) C 39/2004. számú állami támogatásról – Nuclear Decommissioning Agency (HL C 315., 2004.12.21., 4. o.).

⁽⁷⁰⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2010/75/EU irányelve (2010. november 24.) az ipari kibocsátásokról (a környezetszennyezés integrált megelőzése és csökkentése) (HL L 334., 2010.12.17., 17. o.).

⁽⁷¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2000/60/EK irányelve (2000. október 23.) a vízpolitika terén a közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról (HL L 327., 2000.12.22., 1. o.).

- (151) Az Egészségügyi és Környezetvédelmi Szövetség (a továbbiakban: HEAL) az eljárás megindításáról szóló határozathoz fűzött észrevételeiben kijelentette, hogy a német kormány nem tett meg mindent annak biztosítására, hogy a ligniterőművek üzemeltetői a lehető legnagyobb mértékben csökkentsék a szennyezést a fokozatos kivezetésig. Rámutatott arra, hogy ezt a Hinkley Point C-ügyben hozott ítélet⁽⁷²⁾ is megerősíti, és hogy figyelembe kell venni a zöld megállapodás klímasemlegességre, szennyezésre és igazságos átmenetre vonatkozó célkitűzéseit.

4.3.4. Szükségesség

4.3.4.1. RWE

- (152) Az eljárás megindításáról szóló határozattal kapcsolatos észrevételeiben az RWE azt állította, hogy a bezárásról szóló törvénnyel és a 2021. évi szerződéssel megvalósított állami beavatkozásra szükség van a lignit korai fokozatos kivezetéséhez, valamint ahhoz, hogy a lignitágazat jelentős mértékben még hozzájáruljon a CO₂-kibocsátás csökkentéséhez, mivel e beavatkozás nélkül az RWE a század közepéig tovább égetett volna lignitet, minthogy erre engedélye volt.
- (153) Ezenkívül az RWE a feketekőszén németországi fokozatos kivezetésére hivatkozott, és azt állította, hogy a Bizottságnak az említett határozatban⁽⁷³⁾ szereplő értékelése, vagyis hogy valószínűtlen, hogy ilyen mennyiségű széntüzelésű termelési kapacitás elhagyta volna a piacot állami beavatkozás nélkül, a lignit fokozatos kivezetésére is vonatkozik. Ennek az az oka, hogy a lignitalapú villamosenergia-termelés versenyképesebb, mint a feketekőszén-alapú villamosenergia-termelés, és így a lignittüzelésű erőművek lennének az utolsók, amelyek elhagyják a piacot. Az üzemeltetők jelentős beruházásokat hajtottak végre (külszíni bányák és erőművek), amelyek egyébként is állandó költségként merülnek fel, függetlenül az erőmű kihasználtságától. A meglévő erőművek esetében a magas állandó költségek és az alacsony változó költségek együttesen biztosítják, hogy a meglévő erőművekből származó villamosenergia-termelés gazdaságos maradjon, még akkor is, ha az új beruházások már nem kifizetődőek.
- (154) Az RWE azt is állította, hogy a lignittüzelésű erőművek nem hagyják el a piacot állami beavatkozás nélkül, figyelembe véve a bányákra gyakorolt hatást is. Ha a villamos energiává átalakított szén mennyisége jelentősen csökken, meg kell változtatni a bányatervezést, és a bányatervezés ilyen kiigazítása jelentős járulékos költségekkel jár. Ezért akár gazdaságosabb is lehet, ha – elszigetelten vizsgálva – elfogadnak nem elegendő fedezeti összeget, mintha csökkentenék a villamosenergia-termelést.
- (155) Az RWE véleménye szerint az intézkedésre kompenzált piaci beavatkozás formájában is szükség van, mivel a kompenzáció nélküli kilépés alkotmányellenes lenne. A 2021. évi szerződés nélkül jogilag nem lett volna megvalósítható a lignit fokozatos kivezetése, figyelembe véve a szénorientált régiókra, a munkavállalókra és az ellátásbiztonságra gyakorolt hatásokat, valamint a kivezetésnek az energetikai átállás sikerére gyakorolt hatását.
- (156) A nyilvános konzultációval és az eljárás kiterjesztéséről szóló határozattal kapcsolatos észrevételeiben az RWE megismételte azon álláspontját, hogy az intézkedés szükséges, és azt állította, hogy az megfelel az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatás 428. pontjának.

4.3.4.2. LEAG

- (157) A nyilvános konzultációval kapcsolatos észrevételeiben a LEAG előadta, hogy az intézkedés nélkül a villamosenergia-piac önmagában nem érne el hasonló megtakarításokat, így az intézkedésre szükség van a vonatkozó célkitűzések eléréséhez. A nukleáris energia németországi fokozatos kivezetése és az orosz energiaellátás fokozottabb megszakítása miatt a lignitalapú villamosenergia-termelés akkor is versenyképes marad, ha jelentősen növekszik a megújuló energiaforrásokból történő energiatermelés, és ezért semmi nem ösztönözné a lignittüzelésű erőművek üzemeltetőit arra, hogy 2038 előtt leállítsák az erőműveket. Amint azt az eljárás megindításáról szóló határozat ((4) preambulumbekzdés) megállapítja, a lignittüzelésű erőművek 2018-ban 130,74 millió tonna szén-dioxidot bocsátottak ki. Ez az energiaágazat adott évi CO₂-kibocsátásának mintegy 40 %-át teszi ki. A bezárásról szóló törvény és a 2021. évi szerződés jogbiztonságot és kiszámíthatóságot teremt arra vonatkozóan, hogy Németországban ilyen mértékben fognak CO₂-kibocsátást megtakarítani.

⁽⁷²⁾ A Bíróság 2020. szeptember 22-i ítélete, Ausztria kontra Bizottság, C-594/18P, ECLI:EU:C:2020:742.

⁽⁷³⁾ A feketekőszén németországi fokozatos kivezetéséről szóló határozat (110)–(117) preambulumbekzdése.

4.3.4.3. Vállalkozások

- (158) Az eljárás megindításáról szóló határozathoz és a nyilvános konzultációhoz fűzött észrevételeiben a GPE előadta, hogy a német hatóságok a kompenzációra jogosult erőműveket anélkül határozták meg, hogy figyelembe vették volna az erőmű tényleges korát, amortizációjának szintjét és a bezárásának várható időpontját. Az intézkedésre nincs szükség, mivel egy rendszeren működő piac mindenképpen a széntüzelésű erőművek bezárásához vezetett volna, figyelembe véve, hogy: i. a széntüzelésű erőművek fokozatos megszüntetésére irányuló javaslat egy ideje nyilvánosan hozzáférhető, és a vállalkozásoknak ezt az irányvonalat figyelembe kellett volna venniük üzleti/beruházási terveik meghatározásakor, és ii. egyes egységek elöregedtek, és bezárásukat már tervbe vették. Az eljárás kiterjesztéséről szóló határozathoz fűzött észrevételeiben a GPE hozzátette, hogy az éghajlat-politikák hatásai, a valamennyi villamosenergia-termelőre alkalmazandó bevételeplafon, az emelkedő ár és az ETS-engedélyek közeljövőben várható szűkösége, valamint a tisztább energiaforrások gyors és hatékony fejlesztése rövid távon kiszorította volna a lignittüzelésű erőműveket a piacról, ezáltal érvénytelenítve az állami beavatkozás szükségességét.
- (159) Az eljárás megindításáról szóló határozathoz fűzött észrevételeiben a nyolc helyi vállalat úgy vélte, hogy a piaci mechanizmusok (azaz a szén-dioxid-kibocsátási engedélyek növekvő költségei) a ligniterőművek korai leállításához vezettek volna ⁽⁷⁴⁾.
- (160) Az eljárás megindításáról szóló határozathoz és a nyilvános konzultációhoz fűzött észrevételeiben a két helyi vállalat azt állította, hogy az intézkedésre nincs szükség, és példákkal szolgáltattak arra, hogy más tagállamok hogyan vezették ki a szén kompenzáció nélkül ⁽⁷⁵⁾.

4.3.4.4. Egyesületek/nem kormányzati szervezetek

- (161) A DEBRIV a nyilvános konzultációval kapcsolatos észrevételeiben előadta, hogy az intézkedés szükséges, és így megfelel az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatásban foglalt követelménynek, mivel az intézkedés nélkül a villamosenergia-piac önállóan nem érne el hasonló kibocsátásmegtakarítást. A nukleáris energia németországi fokozatos kivezetése és az orosz energiaellátás eltűnése miatt a lignitalapú villamosenergia-termelés akkor is versenyképes marad, ha meredeken növekszik a megújuló energiaforrásokból történő villamosenergia-termelés, és ezért semmi nem ösztönözné az erőművek üzemeltetőit arra, hogy 2038 előtt bezárják az erőműveket. Az intézkedés tehát olyan helyzetre irányul, amelyben olyan jelentős javulás érhető el, amelyet a piac önmagában nem tud megvalósítani.
- (162) Az eljárás megindításáról szóló határozattal kapcsolatos észrevételeiben a Greenpeace előadta, hogy az intézkedés nem szükséges, tekintettel a következőkre: i. semmilyen kompenzációra nem lett volna szükség, vagy csak csekély kompenzáció is elegendő lett volna ahhoz, hogy a bezárásról szóló törvény megfeleljen az alapvető jogoknak, és ii. a támogatás nem képes olyan jelentős javulást előidézni, amelyet a piac önmagában ne tudna elérni. Bár a bezárásról szóló törvény az energetikai célú szén kiszámítható és egyértelmű kivezetését eredményezi, a támogatás ebben nem igazán játszik szerepet.
- (163) Az eljárás megindításáról szóló határozattal kapcsolatos észrevételeiben a ClientEarth azt állította, hogy az intézkedésre nincs szükség. A ligniterőművek és a kapcsolódó bányák piaci feltételek mellett (különösen a növekvő környezetvédelmi megfelelési költségek és a kibocsátáskereskedelmi rendszer árai miatt) már 2038 előtt maguktól bezárnának, így az intézkedés csak késlelteti a lignit teljes kivezetését Németországban. Az eljárás kiterjesztéséről szóló határozathoz fűzött észrevételeiben a ClientEarth hozzátette, hogy az éghajlat-politikák és a villamosenergia-piac változásai miatt a lignittüzelésű erőművek rövidesen kiszorultak volna a piacról. A ClientEarth hivatkozott a szén hollandiai villamosenergia-termelésben történő betiltásáról szóló SA.54537. számú határozatra is, amely ügyben a holland hatóságok kompenzációt nyújtottak az egyetlen olyan erőműnek, a Hemwegnek, amely nem részesült átmeneti időszakban, mint a bezárásról szóló törvény hatálya alá tartozó többi erőmű ⁽⁷⁶⁾.

⁽⁷⁴⁾ Öko-Institut, Assessment of the planned compensation payments for decommissioning German lignite power plants in the context of current developments, 2020. június 29., 25. és azt követő oldalak, elérhető itt: <https://www.oeko.de/publikationen/p-details/assessment-of-the-planned-compensation-payments-for-decommissioning-german-lignite-power-plants-in-the-context-of-current-developments>.

⁽⁷⁵⁾ Power Engineering International, Spain's remaining coal-fired plants likely to be phased out by 2025, 2020. augusztus 5., online: <https://www.powerengineeringint.com/coal-fired/spains-remaining-coal-fired-plants-likely-to-be-phased-out-by-2025/>.

⁽⁷⁶⁾ A Bizottság határozata (2020. május 12.) az SA.54537. (2020/NN.) számú állami támogatásról – Hollandia – A szén hollandiai villamosenergia-termelésben történő betiltásáról (HL C 220., 2020.7.3., 1. o.). Lásd: a Törvényszék 2022. november 16-i ítélete, Holland Királyság kontra Európai Bizottság, T-469/20, ECLI:EU:T:2022:713. Az ítélettel szemben fellebbezést nyújtottak be a Bírósághoz (C-40/23 P. sz. ügy).

- (164) Az EEB az eljárás megindításáról szóló határozathoz fűzött észrevételeiben megjegyezte, hogy hagyományosan a szénerőművek átlagos élettartama világszinten 46 év, és kiszámította, hogy a kompenzáció az RWE 15 egységéből 3 és a LEAG 11 egysége közül 7 esetében irányoz elő a vártnál korábbi bezárási időpontot. Ezért a fennmaradó egységek nem lennének jogosultak kompenzációra, mivel vagy már be kellett volna zárni őket, vagy rövid időn belül be kellene zárni őket, hogy mérsékeljék az egyre romló széngazdaságból eredő veszteségeket. Ezenkívül, amint az a (151) preambulumbekzdésben kifejtésre került, az EEB azt is előadta, hogy a kompenzáció nem veszi figyelembe a szén-dioxid-kibocsátás emelkedő árát.
- (165) Az eljárás megindításáról szóló határozathoz fűzött észrevételeiben a CAN úgy vélte, hogy a piac dinamikája elegendő lehet a szénerőművek bezárásához. A CAN az EU ETS növekvő áaira hivatkozott, és kijelentette, hogy az EU ETS jelenlegi árainak közvetlen hatása, hogy 2024 után csaknem felére csökkenti a modern lignittüzelésű erőművek jövedelmezőségét Németországban⁽⁷⁷⁾, ami azt eredményezi, hogy az ország ligniterőműparkjának közel fele a jelenlegi várakozások alapján pénzeszközt veszít.

4.3.5. Megfelelőség

4.3.5.1. RWE

- (166) Az RWE az eljárás megindításáról szóló határozattal kapcsolatos észrevételeiben előadta, hogy az intézkedés megfelelő, és hogy a Szénbizottság és azt követően a német kormány gondosan összevetette a lignitalapú villamosenergia-termelésből való, tárgyaláson alapuló, jogilag és szerződésben rögzített kilépési pálya eszközét előnyben részesítő határozatot más intézkedésekkel. A feketekőszén fokozatos kivezetéséről szóló határozatban⁽⁷⁸⁾ a Bizottság tudomásul vette, hogy milyen előnyökkel jár a szerződésben rögzített és kompenzált szénkivezetés más eszközökkel, például az EU ETS-szel, a szén-dioxid minimum árával vagy a tisztán szabályozási beavatkozásokkal szemben. A szerződéses megoldás fő előnye, hogy az ellátás biztonságát és az érintett munkahelyeket figyelembe véve céltottan lehet kormányozni a kivezetési pályát, és jogilag rögzíteni lehet azt. Olyan megoldásra volt szükség, amely olyan egyedi leszerelési pályát határoz meg, amely összességében koherens, az érintett termelési rendszerekben műszaki és szabályozási jogi szempontból megvalósítható, és amelyhez a lehető legalacsonyabb működési, gazdasági és társadalmi költségek társulnak.
- (167) A nyilvános konzultációhoz és az eljárás kiterjesztéséről szóló határozathoz fűzött észrevételeiben az RWE megismételte, hogy az intézkedés megfelelő, mivel az a választott megközelítés, amely szerint egy holisztikus leszerelési pályát határoznak meg az elejétől a végéig, az üzemeltető vállalatokkal konzultálva, jogilag biztonságos módon, annak érdekében, hogy megakadályozzák az érintett szénorientált régiók rendszermegszakítását és túlterheltségét, teljes mértékben összhangban van az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatás 429. pontjával.

4.3.5.2. LEAG

- (168) A nyilvános konzultációval kapcsolatos észrevételeiben a LEAG előadta, hogy az intézkedés megfelelő. Németország a Szénbizottság munkája során különböző forgatókönyveket és alternatívákat elemzett a CO₂-kibocsátás csökkentésére irányulóan, és arra a jogbizonytalanságra tekintettel választotta ezt a megoldást, amely az erőművek üzemeltetői tekintetében állna elő az esetleges kártalanítási igények következtében.

4.3.5.3. Vállalkozások

- (169) Az eljárás megindításáról szóló határozattal, a nyilvános konzultációval és az eljárás kiterjesztéséről szóló határozattal kapcsolatos észrevételeiben a GPE azt állította, hogy a Bizottság nem elemezte megfelelően az intézkedés megfelelőségét, és előadta, hogy nem lehet megfelelő egy olyan intézkedés, amely anélkül nyújt kompenzációt az elmaradt haszonért, hogy különbséget tenne a különböző létesítmények között. A GPE a szénbányák bezárásához nyújtott támogatással kapcsolatos lengyel állami támogatási ügyre is hivatkozott, amelyben a Bizottság a rendkívüli társadalmi és környezetvédelmi költségekre nyújtott támogatást összegegyeztetetőknek ítélte⁽⁷⁹⁾, és megjegyezte, hogy nem egyértelmű, hogy az RWE-intézkedésnél figyelembe vett költségek rendkívüli társadalmi és környezeti költségeknek felelnek-e meg, mint a lengyel ügyben, vagy más típusú költségekről van-e szó.

⁽⁷⁷⁾ A modern német ligniterőművek haszonkulcsa megfelelődik 2024-től, Argus MEDIA.

⁽⁷⁸⁾ A feketekőszén németországi fokozatos kivezetéséről szóló határozat (118) preambulumbekzdése.

⁽⁷⁹⁾ A Bizottság határozata az SA.100533. (2021/NN.) számú állami támogatásról – Lengyelország – A lengyel szénbányászat bezárási tervének módosításai (HL C 231., 2023.6.30., 8. o.).

- (170) Az eljárás megindításáról szóló határozathoz fűzött észrevételeiben a nyolc helyi vállalat azzal érvelt, hogy az, hogy a kifizetések átalányösszegűek, és semmilyen módon nem dinamizáltak, nem megfelelő, és hogy a dinamikus árképzési modell megfelelőbb lett volna a szén fokozatos kivezetésének biztosítására, miközben a kompenzációt a szükséges mértékre korlátozza.
- (171) A nyilvános konzultációhoz fűzött észrevételeiben a két helyi vállalat azt állította, hogy léteznek olyan megfelelőbb alternatívák, amelyek ugyanolyan hatékonyak az éghajlatvédelmi célkitűzés elérése szempontjából, és hogy először meg kell vizsgálni, hogy alkalmazhatók-e más szakpolitikák és intézkedések, például CO₂-illetékek vagy olyan ármechanizmusok, mint az ETS. A vállalatok azt is bemutatták, hogy más tagállamok hogyan vezették ki fokozatosan a szén kompenzáció nélkül ⁽⁸⁰⁾.

4.3.5.4. Egyesületek/nem kormányzati szervezetek

- (172) A nyilvános konzultáció során kifejtett észrevételeiben a DEBRIV előadta, hogy az intézkedés megfelelő az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatás 429. pontja értelmében. A DEBRIV rámutatott, hogy Németország a CO₂-kibocsátás tervezett csökkentésének elérése érdekében megvizsgált alternatívákat (lásd a (25) preambulumbekendést), és hogy az intézkedés a legmegfelelőbb a kitűzött cél (azaz a CO₂-kibocsátás jogilag biztonságos és megbízható csökkentése) eléréséhez.
- (173) A ClientEarth az eljárás megindításáról szóló határozattal, a nyilvános konzultációval és az eljárás kiterjesztéséről szóló határozattal kapcsolatos észrevételeiben azt állította, hogy az intézkedés nem megfelelő. Bár előfordulhatnak olyan esetek, amikor a Bizottság úgy ítéli meg, hogy a jogbiztonság biztosítása és a költséges bírósági eljárások elkerülése érdekében a kompenzáció szerződés útján történő kialakítása a támogatás megfelelő formája ⁽⁸¹⁾, a jelen esetben nem ez a helyzet, mivel: i. a bezárásra mindenképpen sor került volna kompenzáció nélkül is, mivel a legtöbb egység kizárólag a piaci erők hatására is bezárt volna, ii. a német jog a jelen ügyben nem írja elő az üzemeltető tulajdonjogának újradefiniálásáért járó kompenzációt, így a bezárási kötelezettség jogszerűsége pénzügyi kompenzáció nélkül is biztosítható lett volna (a támogatás fennállásáról lásd a (107) preambulumbekendést), iii. a megfelelően kialakított pályázatok megfelelőbb támogatási formát jelentenének, mint az átalányösszegű kompenzációk, iv. ha a pályázatok ebben az esetben nem lennének megfelelő támogatási formák, a kiigazítási paramétereken alapuló kompenzáció megfelelőbb lenne (ez a támogatás arányosságához is kapcsolódik). A ClientEarth is hivatkozott a szénbányák bezárásához nyújtott támogatással kapcsolatos lengyel állami támogatási ügyre, amelyben a Bizottság a rendkívüli társadalmi és környezetvédelmi költségekre nyújtott támogatást összeegyeztethetőnek ítélte ⁽⁸²⁾, és megjegyezte, hogy az, hogy a lignitbányák szorosan kapcsolódnak az erőművekhez, önmagában nem indokolja, hogy figyelembe kell venni őket a kompenzáció kiszámítása során, és hogy nem egyértelmű, hogy az RWE-intézkedésnél figyelembe vett költségek rendkívüli társadalmi és környezeti költségeknek felelnek-e meg, mint a lengyel ügyben, vagy más típusú költségekről van-e szó.
- (174) Az EEB az eljárás megindításáról szóló határozathoz fűzött észrevételeiben két alternatívát terjesztett elő, amelyeket a német kormány választhatott volna. Először is, a német kormány nem vizsgálta meg komolyan a szén-dioxid-kibocsátási ár alsó határértékét olyan költséghatékonyabb megközelítésként, amellyel ugyanazon eredmény elérhető a „szennyező fizet” elv végrehajtása mellett, állami támogatás igénybevétele nélkül. Másodszor, a kompenzáció feltételül kellett volna szabni az uniós előírások – például a nagy tüzelőberendezésekre vonatkozó BAT-ok (beleértve az energiahatékonysági teljesítményt is) – teljeskörű végrehajtását. E tekintetben az EEB összehasonlításul Hollandiának a fent említett holland szénkompenzációs ügyben alkalmazott megközelítésére ⁽⁸³⁾ hivatkozik, amely ügyben a bezárásról szóló törvény kötelező villamosenergia-hatékonysági szinteket határoz meg. Az EEB úgy véli, hogy Németország esetében lehetséges lett volna a kompenzáció előfeltételül szabni a BAT-hoz kapcsolódó energiahatékonysági szinteknek való megfelelést, és hogy észszerűbb intézkedés lett volna az ÜHG-kibocsátás csökkentése tekintetében, hogy teljesítményalapú megközelítést alkalmazzanak, és hogy először a nagyobb ÜHG-intenzitású egységeket zárják be.

⁽⁸⁰⁾ Power Engineering International, Spain's remaining coal-fired plants likely to be phased out by 2025, 2020. augusztus 5., online: <https://www.powerengineeringint.com/coal-fired/spains-remaining-coal-fired-plants-likely-to-be-phased-out-by-2025/>.

⁽⁸¹⁾ Lásd például a franciaországi Fessenheim atomerőmű korai bezárásához nyújtott támogatást.

⁽⁸²⁾ A Bizottság határozata az SA.100533. (2021/NN.) számú állami támogatásról – Lengyelország – A lengyel szénbányászat bezárási tervének módosításai (HL C 231., 2023.6.30., 8. o.).

⁽⁸³⁾ A Bizottság határozata (2020. május 12.) az SA.54537. (2020/NN.) számú állami támogatásról – Hollandia – A szén hollandiai villamosenergia-termelésben történő betiltásáról (HL C 220., 2020.7.3., 1. o.).

4.3.6. Arányosság

4.3.6.1. RWE

- (175) Az eljárás megindításáról szóló határozattal kapcsolatos észrevételeiben az RWE előadta, hogy az intézkedés nem vezet túlkompenzációhoz, ezért arányos. Először is, a kompenzáció nem haladja meg a teljes kárt, mivel az RWE összes vesztesége (az RWE a korai bezárás miatti teljes kár összegét 8,7 milliárd EUR-ra számította) meghaladja az RWE-nek nyújtott kompenzáció összegét. Az RWE előadta továbbá, hogy a lignit esetében a versenyeztetési pályázati eljárás nem merül fel, mivel a kevés piaci szereplő és a Németországban működő, erőművekből és külszíni bányákból álló kevés termelési rendszer miatt nem teremtett volna versenyhatékonyt.
- (176) A nyilvános konzultációhoz fűzött észrevételeiben az RWE előadta, hogy az intézkedés az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatás alapján is arányos a következő okok miatt:
- a) Az említett iránymutatás 430. pontjával összhangban a pályázati eljárás nem lenne megfelelő, tekintettel arra, hogy csak két üzemeltetőről van szó, valamint a termelési rendszerek kis számára és a rendszermegszakítások kockázatára.
 - b) Az említett iránymutatás 432. pontjával összhangban az összeg célja az RWE-nél a korai bezárás miatt adódó elmaradt haszon és járulékos költségek kompenzálása. 2019-ben az RWE a korai bezárás által okozott teljes kárt 8,7 milliárd EUR-ra becsülte: ebből 5,5 milliárd EUR az elmaradt haszon, 3,2 milliárd EUR pedig a járulékos költség.
 - c) Az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatás 433. pontja szerinti aktualizálási mechanizmus nem szükséges és nem arányos a túlkompenzáció elkerülése szempontjából, mivel a túlkompenzációt már megakadályozza az, hogy a kompenzáció összege messze elmarad az RWE által ténylegesen elszenvedett gazdasági hátrányoktól. Az aktualizálási mechanizmus a Németország által választott, a lignit fokozatos, teljes kivezetésére vonatkozó modell esetében sem megfelelő, amelyet hosszú távra terveznek, és amelyről jogilag és szerződésben állapodtak meg, mivel a mechanizmus megszüntetné az e modell által elérni kívánt jogbiztonságot. Továbbá egy ilyen mechanizmus nem alkalmazható a járulékos költségekre, mivel ezek a költségek nem az egyes erőművek bezárásából erednek, hanem folyamatosan, a bányák újratervezése miatt állnak elő, így az egyedi leszerelési idők nem jelentenek megfelelő időpontot ahhoz, hogy az említett iránymutatás 433. pontja értelmében vett „legfrissebb feltételezéseket” lehessen alapul venni. Az RWE arra is rámutatott, hogy egy ilyen mechanizmus utólagos bevezetése akkor szüntetné meg a lignit konszenzusos kivezetésének üzleti alapját, amikor az RWE már leállította első egységeit, és már megkezdte a bányászati tevékenységek újratervezését. Ezenkívül a bezárásról szóló törvényt és a 2021. évi szerződést jóval az iránymutatás végrehajtása és annak aktualizálási mechanizmusra vonatkozó követelménye előtt tárgyalták meg és fogadták el, és így annak bevezetése sértené az RWE jogos elvárásait. Végül az ilyen mechanizmus idegen egy közjogi kompenzációs intézkedéstől; ha az RWE nemzeti bírósági eljárás keretében részesült volna kompenzációban, a nemzeti bíróság a kompenzáció összegét nem az állami beavatkozás későbbi alakulásától tette volna függővé.
- (177) Az eljárás kiterjesztéséről szóló határozattal kapcsolatos észrevételeiben az RWE előadta, hogy i. a pályázati eljárás nem lenne megfelelő, amint az fentebb kifejtésre került, ii. a teljes kár egy részének és a felhalmozott nyereségnek a csak 2026-ig tartó időszakra történő, Németország általi számítása azt mutatja, hogy az RWE-nek fizetett kompenzáció messze elmarad a teljes elszenvedett kártól, iii. az RWE további jelentős mértékben hozzájárul a dekarbonizációhoz azáltal, hogy előre hozza a lignit fokozatos kivezetését 2030-ra, és iv. nincs szükség aktualizálási mechanizmusra, mivel a kompenzációs kifizetéseket már a fent említett hároméves időszakban jelentkező gazdasági hátrányok indokolják. E mechanizmus még akkor sem lenne szükséges, ha a 2025-ben és 2026-ban elmaradt hasznot a 2021-ben és 2022-ben leállított egységek esetében is értékelnék és figyelembe vennék, tekintettel arra, hogy az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatás csak a támogatás odaítélése és a bezárás időpontja közötti időszakra hivatkozik, nem pedig a támogatás odaítélése és a megtérített kár bekövetkezése közötti időszakra, valamint figyelembe véve, hogy Németország 2026-ig végzett számításai tényleges és ezért megbízható piaci adatokon alapulnak, ezért ebből a szempontból sem szükséges a kompenzáció összegének felülvizsgálata.

(178) Ami konkrétan a Bizottságnak az eljárás megindításáról szóló határozatban felvetett kétségeit illeti, az RWE az eljárás kiterjesztéséről szóló határozattal kapcsolatos észrevételeiben előadta, hogy:

- a) Az RWE elmaradt hasznának felülvizsgált – rövidebb időszakra szóló és konzervatívabb – számítása eloszlatta az eljárás megindításáról szóló határozatban felvetett, a hosszabb távú előrejelzéseket övező bizonytalanságokkal és a lignittüzelésű létesítmények üzemeltetésének időtartamával kapcsolatos kétségeket. A felülvizsgált számításban figyelembe vett valamennyi egység további három évig (de akár hosszabb ideig is) könnyen folytathatta volna működését. Eloszlatták továbbá a Bizottságnak a Niederaußem D élettartamával kapcsolatos kétségeit (lásd az eljárás megindításáról szóló határozat (127) preambulumbekvezését), mivel ezt az erőművet nem vették figyelembe az RWE elmaradt hasznának felülvizsgált kiszámításakor.
- b) A villamosenergia- és a CO₂-árakat illetően nincs bizonytalanság, mivel Németország a felülvizsgált számításban tényleges piaci adatokat tudott felhasználni, amelyek megbízható információkat szolgáltatnak arról az árról és azokról a CO₂-költségekről, amelyek mellett az erőmű üzemeltetője az adott időpontban értékesíthette volna kapacitásait. Az eljárás kiterjesztéséről szóló határozat (115) preambulumbekvezésére hivatkozva az RWE egyetért azzal, hogy a Bizottság helyesen mutatott rá arra, hogy a villamosenergia-kapacitások eladása a határidős piacon a valóságban történik, és hogy az ilyen tényleges piaci adatok felhasználása megbízható számításokhoz vezet.
- c) Az érzékenységi elemzések feleslegesek, mivel a villamosenergia-árakat és a CO₂-költségeket nem az esetlegesen bizonytalan feltételezéseken alapuló piaci modellezésből vezették le.
- d) Tényleges piaci adatok felhasználása esetén a számítások eredményét két tényező befolyásolja jelentősen: az időpont és a vizsgált időszak. Németország úgy választotta ki mindkét tényezőt, hogy a kiszámított elmaradt hasznát jelentősen alábecsülte, így Németország megközelítése konzervatív. Az időtartamnak az üzemelés három évre való korlátozása nagyon megszorító jellegű, és alacsonyabb, mint a *Sicherheitsbereitschaft* ⁽⁸⁴⁾ esetében, ahol a Bizottság jóváhagyta az erőmű üzemelésének négy évén át elmaradt haszon kompenzációját. Még a minimális kár konzervatív kiszámítása esetén is, amelynek kizárólag a tényleges piaci adatokon kellene alapulnia a villamosenergia-piaci adatok tekintetében, helyénvalóbb lenne azt feltételezni, hogy a 2021-ben és 2022-ben leállított egységek legalább 2025-ben és 2026-ban tovább működtek volna.
- e) Ami a 2022. október 21. és november 4. közötti kéthetes időszak kiválasztását illeti, először is meg kell jegyezni, hogy ez egy viszonylag közelmúltbeli időszak, amely aligha lehetett volna naprakészebb az r2b energy consulting által 2022. december 16-án végzett számítások szempontjából. Az is elfogadhatónak tűnik, hogy kéthetes átlagértékeket alkalmaznak annak érdekében, hogy egyensúlyt teremtsenek a lehető legjobb adatminőségre vonatkozó cél és a véletlenszerű rövid távú árcsúcsok vagy -esések által nem befolyásolt érdemi érték használatára irányuló kísérlet között.
- f) A korai bezárásért az intézkedés szerint járó kompenzációt és a késleltetett bezárási mechanizmust kezdetől fogva két különböző eszközként alakították ki, amelyek átfedés nélkül különböző gazdasági hátrányokat ellensúlyoztak. A Németország által a 2021–2026-os évekre vonatkozóan azonosított elmaradt hasznok nem kapcsolódnak a Niederaußem G vagy H 2029 utáni években történő működésére vonatkozó korlátozásokhoz.
- g) Még a módosított bezárási ütemterv esetén is merülnek fel járulékos költségek a korai fokozatos kivezetéssel kapcsolatban, mint például a módosított bányatervezéssel kapcsolatos jelentős kiadások, valamint a jelentős személyzeti szerkezetátalakítás. Az RWE azonban tudomásul vette, hogy a Bizottság ebben a szakaszban nem tartja szükségesnek, hogy tovább vizsgálja ezeket a járulékos költségeket a módosított RWE-intézkedés összegegyeztetetőségének megállapítása érdekében, mivel a Németország által a 2021–2026-os években termelt nyereség formájában azonosított részleges kár elegendő annak biztosításához, hogy ne kerüljön sor túlkompenzációra.
- h) A felülvizsgált számítás nemcsak konzervatív az e preambulumbekvezésben fentebb összefoglalt okok miatt, hanem csupán részleges kárszámítás, mivel számos egyéb költséget nem vettek figyelembe, azaz a 2026-tól bezárt egységek elmaradt hasznát, a hőszállításokból és a kiegyenlítő piacból származó bevételeket, valamint az RWE jelentős járulékos költségeit.

⁽⁸⁴⁾ A Bizottság határozata (2016. május 27.) az SA.42536. számú állami támogatásról – Németország – A német lignittüzelésű erőművek bezárása (HL C 258., 2016.7.15., 1. o.).

4.3.6.2. LEAG

- (179) A LEAG előadta, hogy a Bizottság határozathozatali gyakorlata, nevezetesen a lignittüzelésű erőművek 2016-os németországi bezárása ⁽⁸⁵⁾, a Fessenheim atomerőmű korai bezárása ⁽⁸⁶⁾ és a német atomerőművek fokozatos kivezetése megfelelő analógiát kínál mind az arányosság, mind a megfelelőség tekintetében. Bár az intézkedés alapvetően más ügy, a szóban forgó kompenzációs összeg arányosságára vonatkozó bizonyos jelek mindazonáltal levezethetők a 2016. évi bizottsági határozatból, amelyben Németország körülbelül 1,6 milliárd EUR költséget feltételezett ezen egységek esetében ⁽⁸⁷⁾. Ezenkívül a jelen ügyben a lignitalapú villamosenergia-termelés teljes kivezetése nemcsak a 2016. évi bizottsági határozatban érintetteknel nagyobb és újabb erőművek idő előtti bezárását vonja maga után, hanem mindenekelőtt a külszíni bányák működésének idő előtti befejezését is eredményezi. Ezért a kompenzációs összegeknek magukban kell foglalniuk a külszíni bányákba történő jelentős beruházásokat, valamint a külszíni bányák idő előtti megszüntetésének további következményei által előidézett járulékos költségeket is ⁽⁸⁸⁾.
- (180) A 2016-os jóváhagyott bezárással ellentétben, ahol az egyes erőműegységeket a végleges leszerelést megelőző négy évre állították le ideiglenesen, a jelen ügyben hosszabb kompenzációs időszakot kell figyelembe venni a 2038-as végleges leszerelésig. Ez a hosszú időhorizont indokolt a jelen ügyben, mivel a kontrafaktuális forgatókönyv meghatározó az elmaradt haszon, azaz azon haszon kiszámítása szempontjából, amelyet az erőművek a villamosenergia-piacon a lignit jogilag előírt fokozatos kivezetése nélkül értek volna el. Ez a megközelítés összhangban van a Fessenheim atomerőmű korai bezárása tekintetében az EDF-nek nyújtott francia állami támogatás jóváhagyásáról szóló, 2021. évi bizottsági határozattal ⁽⁸⁹⁾ is, amelyben a Bizottság arányosnak találta az összeget, amennyiben az EDF részéről felmerült és bizonyított költségeket és hátrányokat kompenzálta.
- (181) Ezenkívül a LEAG álláspontja szerint párhuzamok állnak fenn a jelen ügy és az atomerőművek üzemeltetőinek az atomenergia fokozatos kivezetéséért nyújtott kompenzáció között. 2021. március 5-én a német kormány megállapodott az E.ON-nal, az RWE-vel, az EnBW-vel és a Vattenfall-lal abban, hogy az üzemeltetők mintegy 2,4 milliárd EUR összegű pénzügyi kompenzációban részesülnek a fel nem használható villamosenergia-mennyiségekért és a leértékelt beruházásokért. Ennek fejében a vállalatok vállalták, hogy megszüntetik az elhatározott nukleáris kivezetéssel kapcsolatban folyamatban lévő jogvitákat, valamint a folyamatban lévő közigazgatási eljárásokat. Megállapodtak abban is, hogy átfogóan lemondanak a jogorvoslati lehetőségekről. E célból a német kormány elfogadta az AtG 18. módosításának tervezetét, amely jóváhagyta egy közjogi szerződés aláírását. Ez a szövetségi alkotmánybíróságnak az AtG 13. módosításáról szóló, 2016. december 6-i határozatát hajtja végre, figyelembe véve az AtG 16. módosításáról szóló, 2020. szeptember 29-i határozatot. Ebben az ítéletben az alkotmánybíróság megengedhetőnek nyilvánította az atomenergia fokozatos kivezetését, ugyanakkor megfelelő kompenzációt ítélt meg az atomerőmű-üzemeltetők számára; e kompenzációt a német kormány korábban visszatartotta tőlük, vagy nem nyújtotta a szükséges mértékben.
- (182) A LEAG azt állította, hogy az atomerőművek üzemeltetőinek nyújtott kompenzáció EUR/MWh-ban számítva jelentősen meghaladja a bezárásról szóló törvényben és a 2021. évi szerződésben a lignittüzelésű erőművek üzemeltetőinek nyújtott kompenzációt, annak ellenére, hogy a lignitalapú villamosenergia-termelés idő előtti megszüntetése által okozott kár dokumentált és ellenőrizhető mértéke jelentősen nagyobb, mint az atomenergia esetében. Míg a 18. AtG-ÄndG tervezetében az egyedi kompenzáció 28,7 EUR/MWh és 33,2 EUR/MWh között mozog [...]. Ezért a ligniterőművek üzemeltetői számára előirányzott kompenzáció még az AtG alapján az atomerőmű-üzemeltetőknek nyújtott kompenzációval közvetlen összevetésben sem észszerűtlen, sem indokolatlan. Éppen ellenkezőleg, e kompenzáció a jogszabály által előírt legalacsonyabb tartományban van.

⁽⁸⁵⁾ A Bizottság határozata (2016. május 27.) az SA.42536. számú állami támogatásról – Németország – A német lignittüzelésű erőművek bezárása (HL C 258., 2016.7.15., 1. o.), (11) preambulumbekkezdés.

⁽⁸⁶⁾ A Bizottság határozata (2021. március 23.) az SA.61116. számú állami támogatásról – Franciaország – A Fessenheim atomerőmű korai bezárása Franciaországban (HL C 275., 2021.7.9., 1. o.).

⁽⁸⁷⁾ A Bizottság határozata (2016. május 27.) az SA.42536. számú állami támogatásról – Németország – A német lignittüzelésű erőművek bezárása (HL C 258., 2016.7.15., 1. o.), (15) preambulumbekkezdés.

⁽⁸⁸⁾ A következményes kár megtérítésének kötelezettségéről lásd: Papier, in: Maunz/Dürig, GG (2018 januárjától), 14. cikk, 631. és azt követő pontok.

⁽⁸⁹⁾ Európai Bizottság, napi hírek, 2021 március 23., online: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/mex_21_1347.

- (183) A LEAG továbbá azt állította, hogy a késleltetett bezárási mechanizmus szerinti ellentételezés egy kiegészítő szolgáltatásra vonatkozik, független, és így nem tévesztendő össze a korai bezárásért járó kompenzációval.
- (184) A nyilvános konzultációval kapcsolatos észrevételeiben a LEAG előadta, hogy a kompenzáció arányosságának értékelésekor más tényezőket és szempontokat is figyelembe kell venni, ideértve a 2021. évi szerződésben meghatározott, jogorvoslati lehetőségekről való átfogó lemondást, amely által elkerülhető az összetett és hosszadalmas pereskedés.
- (185) A LEAG előadta, hogy a kontrafaktuális forgatókönyvvel való összehasonlítás szempontjából releváns időpont az intézkedés bejelentésének időpontja. Ami az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatás 432. pontjának a szén németországi fokozatos kivezetésére való alkalmazását illeti, egy ilyen fokozatos kivezeti folyamat teljes időtartama és az érintett piacok volatilitása miatt helyénvalónak tűnik, hogy a Bizottság elfogadja a kedvezményezettekkel megvitatott és egyeztetett, valamint Németország általi bejelentéskor benyújtott, kellően indokolt feltételezéseket. Ellenkező esetben a Bizottság végső soron – többek között az állami támogatási eljárások tartama miatt – beavatkozna a szerződésben rögzített kockázatmegosztásba: a piaci várakozások a jövőben mindig változhatnak, így a kompenzáció túl magasnak vagy túl alacsonynak bizonyulhat. A szerződésnek azonban éppen az a célja, hogy a lehető legvéglegesebb módon megállapodjon az ilyen kockázatok megosztásáról. Ez az értelmezés összhangban van az állami támogatásokra vonatkozó jog általános elvével, amely szerint az intézkedés megfelelőségéről az intézkedés végrehajtása előtt előzetesen kell dönteni⁽⁹⁰⁾.
- (186) A LEAG véleménye szerint a szén társadalmilag elfogadható fokozatos kivezetéséhez szükséges tervezés több évet vesz igénybe. Annak érdekében, hogy elkerülhetők legyenek azok a gazdasági és társadalmi-politikai strukturális zavarok, amelyeket a szén politikai döntés nyomán megvalósított, idő előtti fokozatos kivezetése okoz az érintett vállalatok és régiók számára, Németország a Szénbizottságban az összes érintett érdekelt féllel folytatott hosszú és intenzív megbeszélések követően döntött a bezárásról szóló törvényben és a 2021. évi szerződésben a német feketeköszén- és lignitalapú villamosenergia-termelés 2038-ig történő fokozatos kivezetése mellett. E hosszadalmas és összetett folyamat veszélyeztetésének elkerülése érdekében szükséges, hogy a folyamat megalapozott feltételezéseit és előrejelzési döntéseit ne vonják kétségbe újra a későbbi bizonytalan fejlemények. Ellenkező esetben az értékelés előre nem látható jövőbeli eseményektől függene, ami ismét veszélyeztetné az ilyen összetett folyamatok során elérendő jogi és tervezési biztonságot. Az időzítés ilyen véletlenszerűségének kockázata jelenleg nyilvánvaló például az azonnali és a határidős piacok villamosenergia-árait tekintve, amelyek jelentősen magasabbak, mint a bejelentés időpontjában várt villamosenergia-árak. Ezenkívül az érintett felek megállapodtak abban, hogy a jogorvoslatról teljes egészében lemondanak. Amennyiben a kontrafaktuális forgatókönyv értékelésének releváns időpontja a megállapodáshoz képest megváltozik, az ingadozó villamosenergia-árak veszélyeztetnék a teljes csomagot, valamint az ebből eredő jogi és tervezési biztonságot.
- (187) A LEAG továbbá azt állította, hogy nincs szükség az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatás 433. pontja értelmében vett aktualizálási mechanizmusra, mivel a kivételes körülményekre vonatkozó kivétel alkalmazandó. Mivel az említett iránymutatás nem határozza meg az ilyen körülményeket, a LEAG arra az ítélkezési gyakorlatra hivatkozik, amely szerint a körülmények kivételesek, ha a körülmény jellege és mértéke szokatlan és előre nem látható⁽⁹¹⁾. A LEAG azt állítja, hogy a jelen helyzetet a következő okok miatt kivételes körülménynek minősül:
- a) A bezárásról szóló törvény és a 2021. évi szerződés valamennyi németországi ligniterőmű és külszíni bánya tekintetében szabályozza a lignit fokozatos kivezetését, ami messzemenő és részben előre nem látható következményekkel jár egész régiókra nézve. [...].
 - b) Az erőművek üzemeltetőinek nyújtott, 15 éves részletre osztott kompenzáció célja egyrészt a szövetségi kormányra háruló költségvetési teher megosztása, másrészt [...]. Ez csak [...] esetében biztosított, ami lehetővé teszi a régió és a vállalkozások számára [...].

⁽⁹⁰⁾ Lásd az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. cikkének (1) bekezdésében említett állami támogatás fogalmáról szóló bizottsági közlemény (C/2016/2946, HL C 262., 2016.7.19., 1. o.) 78. pontját, amely szerint azt, hogy az állami beavatkozás összhangban áll-e a piaci feltételekkel, előzetesen, a beavatkozásra vonatkozó döntés időpontjában rendelkezésre álló információkat figyelembe véve kell megvizsgálni.

⁽⁹¹⁾ A Bíróság 2013. december 4-i ítélete, Európai Bizottság kontra az Európai Unió Tanácsa, C-118/10, ECLI:EU:C:2013:787, 105. pont; a Bíróság 2013. december 4-i ítélete, Európai Bizottság kontra az Európai Unió Tanácsa, C-117/10, ECLI:EU:C:2013:786, 114. pont.

- c) A lignit folyamatban lévő fokozatos kivezetése során, [...]. Az intézkedés kedvezményezettjeinek ehhez jelentős mértékben hozzá kell járulniuk, [...].
- d) A tagállamok és az érintett vállalatok közötti kompenzációs megállapodás arra is szolgál, hogy – az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatás 424. pontjában is említett – peren kívüli megállapodás útján elkerüljék a hosszadalmas bírósági eljárásokat. [...].
- e) A verseny túlkompenzáció miatti torzulásának elkerüléséhez fűződő jogos érdeket egyensúlyba kell hozni az érintett vállalkozások jogos érdekeivel [...]. Figyelembe kell venni, hogy az állami kompenzáció kiváltó oka jellemzően nem a vállalat azon szándéka, hogy klasszikus beruházási támogatásban részesüljön, amely előmozdítja és bővíti a vállalkozói tevékenységet. [...].

(188) A LEAG részvényesei (az EPH és a PPFI) az eljárás megindításáról szóló határozattal kapcsolatos észrevételeikben kijelentették, hogy teljes mértékben támogatják a LEAG azon álláspontját, amely szerint az intézkedés az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének c) pontja értelmében összeegyeztethető támogatásnak minősül, mivel arányos, és nem eredményezi a LEAG túlkompenzációját. A nyilvános konzultációval kapcsolatos észrevételeikben kifejtették, hogy az intézkedés arányos, mivel az elmaradt haszon és a további károk összege jelentősen meghaladja a kompenzációs összeget. A tényleges helyzetnek a kontrafaktuális forgatókönyvvel való összehasonlítása szempontjából releváns időpontnak a Németország általi bejelentés időpontjának kell lennie, mivel bármely más megközelítés azzal a veszéllyel járhat, hogy újra megnyitják a szén és a lignit fokozatos kivezetésének alapját. Végezetül, nincs szükség aktualizálási mechanizmusra (az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatás 433. pontja), mivel itt a kivételes körülményekre vonatkozó kivétel alkalmazandó, minthogy a lignit Németország általi fokozatos kivezetése kétségtelenül szokatlan és előre nem látható esemény.

4.3.6.3. Vállalkozások

(189) A nyilvános konzultációval kapcsolatos észrevételeiben a nyolc helyi vállalat azt állította, hogy az intézkedés nem arányos, mivel sokkal magasabb kompenzációt nyújt, mint az elmaradt haszon és a széntüzelésű erőművek bezárásával járó járulékos költségek, amelyek az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatás 425. pontja értelmében megengedettek. A vállalatok azzal is érveltek, hogy a versenyzetési eljárás hiánya nem indokolt, mivel nincsenek olyan körülmények, amelyek indokolnák a versenyzetési eljárás szabálya alóli kivételt. Különösen az RWE esetében nem állt fenn olyan különleges helyzet, amely miatt lehetetlen lett volna a támogatásnak a vonatkozó pályázatokban történő odaitélése az RWE nagyobb lignittüzelésű erőművei, valamint a kisebb lignittüzelésű erőművek számára. Azt állították továbbá, hogy az RWE-nek nyújtott támogatás azért sem felel meg az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatás követelményeinek, mert (előzetes) irreális jövedelmezőségi előrejelzésen alapult, és azt nem hasonlították össze kontrafaktuális forgatókönyvvel. Az említett iránymutatás 55. pontjából egyértelműen kiolvasható, hogy dinamikus intézkedésre van szükség, és erről sem a bezárásról szóló törvény, sem a 2021. évi szerződés nem rendelkezik. A 2021. évi szerződés 20. és 21. bekezdésében foglalt, a jelentős szabályozási változásokra vonatkozó rendelkezések nem nyújtanak további segítséget e tekintetben, mivel azokat nem a piaci változásokhoz igazították.

(190) 2022. november 16-i beadványában a nyolc helyi vállalat azt állította, hogy a módosított RWE-intézkedés is bizonyítja, hogy az RWE-nek nyújtott kompenzációt nem átlátható és rögzített módon határozták meg, azaz nem vették figyelembe az esetleges jövőbeli változásokat. A vállalatok felvetették, hogy miként maradhat változatlan az RWE-nek nyújtandó kompenzáció összege a módosított RWE-intézkedés változásai és az energiapiaci helyzet drámai változásai ellenére. Véleményük szerint Németország az RWE korai bezárás miatt elmaradt hasznára vonatkozó becslését bizonytalan jövedelmezőségi előrejelzésekre alapozta, és figyelmen kívül hagyta a villamosenergia- és a CO₂-árak dinamikus alakulását. Véleményük szerint a jövőre nézve már előre látható, hogy egyrészt a fosszilis tüzelőanyagokból előállított villamos energia iránti kereslet 2030 után csökkenni fog, másrészt pedig, hogy a CO₂-költségek jelentősen növekedni fognak.

(191) Az eljárás kiterjesztéséről szóló határozathoz fűzött észrevételeiben a nyolc helyi vállalat azt állította, hogy a felülvizsgált számítás és a kompenzáció összegének alapjául szolgáló indokolás továbbra sem elégséges. A felülvizsgált számítás nem bizonyítja, hogy az RWE-nek nyújtott előny összege valójában az állami támogatásokra vonatkozó jog által megengedett mértékre korlátozódik. Ehelyett az RWE stratégiaileg helytelen döntéseit ellensúlyozza, és a tüzelőanyag-váltás állami finanszírozása révén tovább erősíti az RWE piaci erejét. Az Oroszország Ukrajna ellen indított háborújából eredő magas villamosenergia-árakat egy olyan támogatás indoklásaként használják fel, amelyet teljesen eltérő feltételek mellett ígértek meg, és amelynek semmi köze nincs az RWE-nek a tulajdonjog által védett haszonnal kapcsolatos jogos elvárásaihoz. A felülvizsgált számítás, amely jelenleg elmarad az energiaválság fejleményeitől, módszertani szempontból nem megfelelő, és irreális jövedelmezőségi várakozásokat tartalmaz.

- (192) Ezenkívül az egyes erőművek szelektív nyereségi várakozásainak a megfelelő referencia-időszakra vonatkoztatott kiszámítása önmagában nem helyettesíti az erőműpark helyzetének szükséges átfogó áttekintését. A számítás továbbá nem legitimálja az előny teljes hatását, mivel a hidrogénre kész gáztüzelésű erőműveknek a bezárt ligniterőmű-egységek telephelyein történő bővítéséhez nyújtott állami támogatást nem veszik figyelembe, ami rendkívül fontos a tőkepiacok befektetői és az RWE finanszírozási feltételei szempontjából. Következésképpen a módosító szerződést követően az RWE számára nyújtandó 2,6 milliárd EUR összegű kifizetést, valamint a hidrogénre kész gáztüzelésű erőművekre való átállás támogatásának lehetőségét is meg kell tiltani.
- (193) Az eljárás kiterjesztéséről szóló határozattal kapcsolatos észrevételeiben a GPE előadta, hogy az említett határozatban bemutatott információk alapján nem egyértelműek azok az okok, amelyek miatt 2026 után nem követelnek elmaradt hasznót; nem közöltek magyarázatot e dátum alapul vételének okára és a kompenzáció összegére gyakorolt hatásra vonatkozóan. Emellett a rendkívüli adóról szóló német törvény⁽⁹²⁾ egyes ligniterőművek üzemeltetőire 20 EUR/MWh-val magasabb ársapkát vezet be, mint más ligniterőművekre. E magasabb ársapka a már előirányzott kompenzációval párosulva túlzott kifizetéseket és túlkompensációt eredményezhet. Ezenkívül a GPE benyújtotta a Forum Ökologische Soziale Marktwirtschaft német intézet tanulmányát, amely azt állítja, hogy a korai bezárás kompenzálásán kívül a lignitbányászatot és a lignitalapú villamosenergia-termelést Németországban számos intézkedéssel – például kutatásfinanszírozás, a kitermelési illeték alóli mentesség, vízkivételi díjak alóli mentesség, energiaadó-kedvezmények – támogatják.
- (194) A GPE előadta továbbá, hogy az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatás 433. pontja szerinti aktualizálási mechanizmusra van szükség. Először is, a számításokat kevesebb mint két éven belül felülvizsgálták, ami mutatja, hogy mennyire múlandóak és érzékenyek az ilyen típusú becslések, és így jelentős annak a kockázata, hogy a támogatás nem lesz arányos, és túlkompensációhoz vezet. Másodszor, mivel a Bizottság elfogadta, hogy nem kerül sor ajánlattételi eljárásra, részletes és alapos elemzést kell végezni, amely nem szorítkozhat pusztán arra, ami az eljárás kiterjesztéséről szóló határozat (102) preambulumbekzdése szerint „ésszerűnek tűnik”. A kompenzáció hosszú időre szól, és jelentős összegű támogatás rendszeres és előre meghatározott részletekben történő nyújtását vonja maga után. Ezek a tényezők önmagukban indokolják egy aktualizálási mechanizmus beépítését.
- (195) A GPE azt is állította, hogy úgy tűnik, a Bizottság nem vizsgálta meg egyes egységek késleltetett bezárási mechanizmusba történő esetleges átkerülésének hatásait. A GPE előadta továbbá, hogy még ha kifejezetten megemlítik is, hogy az ilyen áthelyezés nem képezi a jelen ügy részét, mégis jelentős hatással lehet az RWE-nek odaítélhető kompenzáció összegére. A GPE azonban nem fejtette ki, hogy mi lenne ez a hatás, és hogy az hogyan fog megvalósulni. Végül az eljárás kiterjesztéséről szóló határozat (34) preambulumbekzdésében a Bizottság kifejti, hogy a német kormány dönthet úgy, hogy 2033 végéig három egységet (Niederaußem K, Neurath F és Neurath G) tartalékba helyez át. Amennyiben a kormány ilyen döntést hoz, a végleges leszerelés csak 2033-ban valósulna meg, nem pedig 2030-ban, ami hatással van az elmaradt bevételekre.
- (196) Az eljárás megindításáról szóló határozathoz fűzött észrevételeiben a két helyi vállalat azt állította, hogy a kompenzáció nem arányos, tekintettel a következőkre:
- a) Az elmaradt haszon nem minősül a szén korai fokozatos kivezetéséből eredő költségnek. Először is kétséges, hogy a lignittüzelésű létesítmények üzemeltetése a jövőben még jövedelmező lenne-e, különösen a széndioxid-árak emelkedésével összefüggésben. Másodszor, kétséges, hogy a szén korai fokozatos kivezetése egyáltalán eredményez-e járulékos külszíni bányászati költségeket. Ennek oka, hogy mindig fennáll annak a kockázata, hogy a külszíni bányák már nem üzemelnek majd, mivel a külszíni bányák üzemeltetésére vonatkozó engedélyeket általában csak két-három évre adják ki. Harmadszor, nem egyértelmű, hogy a kompenzációs kifizetés kiszámításakor figyelembe vették-e azokat a szükségtelen beruházási és karbantartási költségeket is, amelyeket az üzemeltetők a szén fokozatos kivezetése miatt elkerültek.

⁽⁹²⁾ Gesetz zur Einführung einer Strompreisbremse (Strompreisbremsegesetz – StromPBG), online: <https://www.gesetze-im-internet.de/strompbg/BjNR251210022.html>.

- b) A kompenzáció összegét nem helyesen határozták meg, mivel a kompenzáció kiszámítása során helytelen kompenzációs időszakokat alkalmaztak, és a CO₂-kibocsátási egységek és az állandó költségek merev és elavult értékeit vették alapul. Az államnak intenzívebben kellett volna megvizsgálnia a konkrét piaci körülményeket.
- c) Helytelen maximális támogatási intenzitást alkalmaztak. Az olyan vállalkozásoknak nyújtott támogatás, amelyek az uniós szabványok által előírtakon túlmenően javítják a környezetvédelmet, a 2014–2020 közötti időszakban nyújtott környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló bizottsági iránymutatás ⁽⁹³⁾ 1. melléklete szerint az elszámolható költségek 40–50 %-át fedezheti. Ez azt jelenti, hogy még abban az esetben is, ha az elmaradt haszon és a járulékos költségek kompenzációját elfogadhatónak tekintenék, a felmerült költségeknek csak közel felét lehetne támogatni.

(197) A két helyi vállalat továbbá azt állította, hogy az, hogy a kompenzációt átlátható eljárás nélkül határozták meg a jövedelmezőségi számítások és a piaci várakozások tekintetében, ellentétes az állami támogatás elveivel. A kompenzációról az állam és a kedvezményezett egyedileg állapodott meg, nem pedig átlátható pályázati mechanizmus keretében. A lignit tekintetében nem szervezhetnek versenyztetési ajánlattételi eljárást a csak két lignittüzelésű erőmű üzemeltetője és a kapcsolódó külszíni bányák számára, különös tekintettel a külszíni bányászati tevékenységekből származó nyereségre vonatkozó várakozások kompenzációjára. A jövedelmezőségi számításokat azonban el lehetne végezni legalább a kedvezményezett erőművei esetében – például a konkrét üzembehelyezési időpont, a használat óraszám, a hatékonyság, a már elvégzett amortizáció stb. alapján –, amelyeket más szénttüzelésű erőművekhez lehetne mérni, és összehasonlító teljesítményértékelésnek lehetne alávetni őket ezen erőművekkel. Ezenkívül az erőművek jellemzőiben és költség szerkezetében mutatkozó alapvető különbségek ellenére a feketekőszén-tüzelésű erőművek leszerelésére irányuló pályázatokba a bezárásról szóló törvény 43. §-a alapján lehetőség volt kis ligniterőműveket is bevonni.

4.3.6.4. Egyesületek/nem kormányzati szervezetek

(198) Az eljárás megindításáról szóló határozattal kapcsolatos észrevételeiben a DEBRIV előadta, hogy a megfelelő kompenzációnak nemcsak az elmaradt hasznot kell magában foglalnia, hanem a külszíni bányászat értékláncának egésze mentén felmerülő jelentős járulékos költségeket, az erőműbe történő szállítást, az erőmű költségeit és a kapcsolódó átalakítási költségeket is, amennyiben ezek a korai, jogszabályban előírt bezárások miatt keletkeznek. Ezenkívül a kompenzáció arányosságának értékelésekor figyelembe kell venni az intézkedés által előidézett járulékos társadalombiztosítási költségeket. A DEBRIV azt is megjegyzi, hogy a kompenzációs kifizetések nem fedezik teljes mértékben az üzemeltetők által ténylegesen azonosított hátrányokat és károkat.

(199) A nyilvános konzultáció során kifejtett észrevételeiben a DEBRIV előadta, hogy az intézkedés arányos az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatás 4.12.1.5. szakasza értelmében. A versenyztetési ajánlattételi eljárás hiánya indokolt, mivel a piacon csak két fő szereplő (RWE és LEAG) van, és a lignit kitermelése és a lignitalapú energiatermelés szorosan összefügg egymással. Ami az intézkedés által okozott járulékos költségeket és gazdasági hátrányokat illeti, a külszíni lignitbányák intézkedésből következő költségein (beleértve a helyreállítási műveletek járulékos költségeit, valamint a kapcsolódó kamatot és finanszírozási veszteségeket) kívül a lignit állam által előírt korai fokozatos kivezetése következtében az üzemeltetőknél jelentkező összes (korai) kárt, az újratervezés és az átalakítás járulékos költségeit, valamint a gazdasági (vagyon) hátrányokat is figyelembe kell venni. Ezenkívül figyelembe kell venni a bezárásról szóló törvényben kimondott, a jogorvoslati lehetőségekről való lemondást is.

(200) A DEBRIV úgy véli, hogy az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatás 433. pontja szerinti aktualizálási mechanizmus a jelen ügyben nem indokolt, mivel Németországban a lignit fokozatos kivezetése kivételes és előre nem látható mértékű, azaz kivételes körülmények állnak fenn. Először is, a bezárásról szóló törvény és a 2021. évi szerződés nem csak bizonyos egyedi egységeket szabályoz, hanem a lignit valamennyi németországi ligniterőmű és külszíni bánya esetében történő fokozatos kivezetését írja elő, amely messzemenő és néha előre nem látható következményekkel jár egész régiókra nézve. Az ilyen széles körű beavatkozáshoz társadalmi konszenzusra van szükség, amelyet a Szénbizottság létrehozásával és javaslatainak mérlegelésével sikerült elérni. Ilyen konszenzus nélkül – beleértve a kompenzációs kifizetéseket is – nem képzelhető el a szén fokozatos kivezetése valamennyi német lignitalapú villamosenergia-termelésre kiterjedően. Az aktualizálási mechanizmus bevezetése veszélyeztetné az elért általános társadalmi konszenzust. Másodszor, nem áll fenn a túlkompensáció veszélye, amelyet egy aktualizálási mechanizmus el kíván kerülni, mivel a lignit fokozatos kivezetése által okozott költségek vagy károk magasabbak a megállapodás szerinti kompenzációs összegnél.

⁽⁹³⁾ HL C 200., 2014.6.28., 1. o.

- (201) Végül a DEBRIV előadta, hogy a verseny túlkompenzáció révén történő torzulásának elkerüléséhez fűződő jogos érdeket szembe kell állítani az érintett vállalkozásoknak a tervezés és a beruházások biztonságához fűződő jogos érdekével. Emlékeztetni kell arra, hogy a jelen ügyben az állami kompenzáció mozgatórugója nem a lignitvállalkozások azon szándéka, hogy beruházási támogatásban részesüljenek. A fő cél inkább a vállalkozások védett jogi helyzetébe való állami beavatkozás kompenzálása, valamint a lignithez kapcsolódó korábbi jogszerű üzleti tevékenység megszüntetése. Ezért észszerűtlen lenne egyoldalúan aktualizálási mechanizmust előírni az érintett lignitvállalkozások számára. Egyértelmű tehát, hogy a kivételes körülmények fennállása szükségessé teszi, hogy ne vezessenek be aktualizálási mechanizmust a lignit németországi fokozatos kivételére irányuló, folyamatban lévő eljárásban.
- (202) Az eljárás megindításáról szóló határozattal kapcsolatos észrevételeiben a Greenpeace előadta, hogy az intézkedés nem arányos, mivel a német hatóságok által a kompenzáció kiszámításához használt paraméterek irreálisak és nem meggyőzőek. Különösen három fő feltételezés jelent problémát, amelyek a kompenzáció szisztematikus túlbecsüléséhez vezetnek. Először is, a villamosenergia- és a CO₂-árakra vonatkozó feltételezések önkényesek, mivel a lignittüzelésű erőművek jövedelmezősége idővel folyamatosan csökkent. Másodszor, az erőművek bezárása vagy a külszíni bányászat bezárása csökkentheti az állandó költségeket, de ezt nem veszik figyelembe. A leszereléssel az erőművek szinte összes állandó költségét és a bányák állandó költségeinek mintegy 20 %-át meg lehet majd takarítani. Ez önmagában a kompenzáció több mint felére csökkentését eredményezné. Harmadszor, kompenzációs időszakot irányoznak elő a korai leállításokra, de Németország számítása túl hosszú időt vesz figyelembe, mivel az erőmű bezárásának időpontjától függően négy vagy öt évig terjedő kompenzációt vesz alapul, de ezt a feltételezést nem indokolja. Az Öko-Institut által készített tanulmány alapján a kompenzációt három évre kellene korlátozni ⁽⁹⁴⁾. E három feltételezés külön-külön is drasztikusan csökkentené a kompenzáció összegét, míg együttesen 4,4 milliárd EUR-ról legfeljebb 154 millió EUR-ra csökkentik a kompenzációt az RWE és 189 millió EUR-ra a LEAG esetében.
- (203) A nyilvános konzultációhoz fűzött észrevételeiben a Greenpeace hozzátette, hogy nem különül el egyértelműen az erőmű-üzemeltetési és a bányászati tevékenységek kompenzációja, ami ellentétes az állami támogatási szabályokkal. Az uniós állami támogatások átláthatósága nemcsak a kifizetett kompenzáció teljes összegének feltüntetését foglalja magában, hanem a kompenzáció összegének meghatározásához alapul szolgáló feltételezések közzétételét és magyarázatát is. Az odaítélt támogatás semmiképpen sem kompenzálhatja a jövőben a CO₂-árak várható további emelkedéséből eredő gazdaságtalan magatartást. Emellett a kibocsátáskereskedelmi célkitűzéseket sem szabad veszélyeztetni. Ezenkívül nem került sor versenyeztetési eljárásra, ami sérti az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatás elveit. Az említett iránymutatás 432. pontjában előírt eseti vizsgálat keretében az intézkedés arányosságának értékelése (lásd a (199) és a (204) preambulumbekendést) azt mutatja, hogy az intézkedés mindenképpen túlzó.
- (204) Az eljárás megindításáról szóló határozattal kapcsolatos észrevételeiben a ClientEarth előadta, hogy az intézkedés nem arányos. Nem világos, hogy a kompenzáció tárgyalásokon vagy képleten alapul-e. A ClientEarth a Greenpeace-hez (lásd a (203) preambulumbekendést) hasonlóan azt állítja, hogy bizonyos paraméterek problematikusak: a villamosenergia- és CO₂-árat önkényesen választották meg; azt feltételezték, hogy a korai bezárásokkal nem takarítanak meg állandó költségeket, és hogy a ligniterőművek üzemeltetőit az egységek bezárása utáni 4–5 éves időszak tekintetében kompenzálják, ami túl hosszú, például az Öko-Institut legfeljebb három évet ajánl ⁽⁹⁵⁾. A ClientEarth arra is rámutatott, hogy a számításnak figyelembe kell vennie ezenfelül i. a késleltetett bezárási mechanizmust is, és ii. azt, hogy a bezárásról szóló törvény 2. mellékletében megnevezett, 2025 előtt bezáró valamennyi szénttüzelésű erőmű mentesül az alacsonyabb kibocsátási határértékeknek való megfeleléshez szükséges lépések megtételének potenciális beruházási költségei alól, azaz mentesülnek az annak biztosítására előírt, kötelező beruházások alól, hogy a kibocsátások a jogszabályban előírt szintre korlátozódjanak. Véleménye szerint a kompenzációnak változó paramétereket kell tartalmaznia a túlkompenzáció kockázatának kiküszöbölése érdekében. Mivel a bezárás időpontjai a távoli jövőben vannak (2038-ig), és mivel a kompenzációkat piaci szereplőnként 15 éves részletben fizetik ki, a részleteket és a támogatás teljes összegét az erőműveknek a piaci feltételek alakulásának megfelelően aktualizált, várható tényleges elmaradt hasznához lehet és kell igazítani, maximált összeggel. A ClientEarth tehát bírálta az aktualizálási mechanizmus hiányát.

⁽⁹⁴⁾ Öko-Institut, Assessment of the planned compensation payments for decommissioning German lignite power plants in the context of current development, 2020. június 29., 30. o., elérhető itt: <https://www.oeko.de/publikationen/p-details/assessment-of-the-planned-compensation-payments-for-decommissioning-german-lignite-power-plants-in-the-context-of-current-developments>.

⁽⁹⁵⁾ <https://www.oeko.de/fileadmin/oekodoc/Einordnung-der-geplanten-Entschadigungszahlungen-fuer-deutsche-Braunkohlekraftwerke.pdf>.

- (205) A ClientEarth azt állította, hogy Németországban nem áll fenn ellátásbiztonsági probléma, amint azt Németország állítja azért, hogy mind a bezárási ütemterv hosszú időrendjét, mind pedig a késleltetett bezárási mechanizmus meglétét indokolja. Németország energiapiacát kapacitásfelesleg jellemzi, és Németországban számos ellátásbiztonsági intézkedés van érvényben a kockázatok megelőzése érdekében. Még ha bizonyított is lenne az ellátásbiztonsági probléma és a megfelelő intézkedések elfogadásának szükségessége, e megfelelő intézkedéseket a villamosenergia-piacról szóló (EU) 2019/943 európai parlamenti és tanácsi rendelettel⁽⁹⁶⁾ összhangban kellene elfogadni. A vonatkozó szabályok megkerülésének tűnik, ha mesterségesen késleltetik vagy elhalasztják a LEAG és az RWE egyes egységeinek bezárását azok természetes (a piaci erők által vezérelt, a szabályozás nélküli forgatókönyv szerinti) bezárási időpontján túlra annak biztosítása érdekében, hogy hozzájáruljanak az ellátás biztonságához.
- (206) Végezetül a ClientEarth előadta, hogy az intézkedéssel kapcsolatban felmerülhetnek esetleges támogatáshalmozódási problémák. Először is, 2016-ban a *Sicherheitsbereitschaft* esetében nem került sor korrekciós kifizetésre (*Anpassungsgeld*, a továbbiakban: APG)⁽⁹⁷⁾. Ezt a korrekciós kifizetést most közvetlenül az 58 év feletti munkavállalók kapják, amikor a szén fokozatos kivezetése miatt elveszítik munkahelyüket. A *Sicherheitsbereitschaft* esetében az állandó személyzeti költségeket nem vonták le a villamosenergia-piaci bevételekből, mivel azokat nem tekintették rövid távú határköltségnek. A vállalatok valójában a *Sicherheitsbereitschaft*-on keresztül a személyzeti kiigazítások költségeire vonatkozó kifizetéseket is kaptak. Mivel azonban a személyzeti kiigazítások költségeit most az APG-n keresztül fizetik ki, azokat nem kellene belefoglalni az üzemeltetőknek nyújtott bezárási kompenzációba. Ezek az üzemeltetők költségének körülbelül 29 %-át képviselik⁽⁹⁸⁾. Másodszor, a bezárásról szóló törvény 50. §-a előírja egy késleltetett bezárási mechanizmus (*Zeitlich gestreckte Stilllegung*) alkalmazását, amely a *Sicherheitsbereitschaft* modelljén alapul az energiaiparról szóló törvény (EnWG) 13 g. §-a szerint⁽⁹⁹⁾. A késleltetett bezárási mechanizmus esetében a villamosenergia-piac bevételeit szintén megtérítik a mechanizmus időtartamára. Ezt a kompenzációt a korai fokozatos kivezetési kompenzáción felül kell kifizetni, és kettős kompenzációnak minősül, mivel ugyanezeket a fedezeti összegeket már visszatérítették a 4,35 milliárd EUR számszerűsítésének részeként. Az üzemeltetőket ezért a bezárási mechanizmuson felül nem szabad kompenzálni a késleltetett bezárási mechanizmusért. Az eljárás kiterjesztéséről szóló határozathoz fűzött észrevételeiben a ClientEarth előadta továbbá, hogy a Bizottság nem vizsgálta meg az egyéb támogatási intézkedésekkel, például kapacitásmechanizmusokkal stb. való halmozódás kérdését.
- (207) Az eljárás kiterjesztéséről szóló határozattal kapcsolatos észrevételeiben a ClientEarth megismételte, hogy aktualizálási mechanizmusra lenne szükség, különösen annak fényében, hogy a számításokat egyszer már felülvizsgálták, valamint tekintettel a villamosenergia-piacon bekövetkezett globális változásokra. Egy olyan mechanizmus, amely lehetővé teszi a kompenzációnak a tényleges elmaradt haszon és bezárási költségek alapján történő kiigazítását, lehetővé tenné a túlkompenzáció kockázatának elkerülését. A ClientEarth a GPE által előterjesztettekhez hasonló kérdéseket vetett fel az eljárás kiterjesztéséről szóló határozattal kapcsolatban (lásd a (194)–(196) preambulumbekendést), és rámutatott továbbá, hogy minden egyéb releváns energetikai intézkedést figyelembe kell venni a túlkompenzáció elkerülése érdekében, beleértve az energiaár-sapkát és azt, hogy az RWE egyes széntüzelésű erőművei jelenleg profitálnak a helyettesítő erőművek készenlétben tartásáról szóló törvényből (*Ersatzkraftwerkebereithaltungsgesetz*). A ClientEarth azt állította, hogy lehetetlen megállapítani, hogy alkalmaznak-e majd visszakövetelési mechanizmust a túlkompenzáció elkerülése érdekében. Hivatkozott továbbá az SA.54537. számú határozatra⁽¹⁰⁰⁾, valamint a Bizottság által a határozatban az arányosság tekintetében követett általános megközelítésre. Végezetül a ClientEarth megkérdőjelezte, hogy két egység (Neurath D és E) leszerelését miért halasztották el két évvel, és kijelentette, hogy a Bizottság erre vonatkozó elemzése nem volt kielégítő, és nem veszik figyelembe, hogy e halasztás milyen hatással lehet a kompenzáció kiszámítására.

⁽⁹⁶⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/943 rendelete (2019. június 5.) a villamos energia belső piacáról (HL L 158., 2019.6.14., 54. o.).

⁽⁹⁷⁾ Lásd a bezárásról szóló törvény 57. §-át.

⁽⁹⁸⁾ Öko-Institut (2017): Die deutsche Braunkohlenwirtschaft. Historische Entwicklungen, Ressourcen, Technik, wirtschaftliche Strukturen und Umweltauswirkungen. Studie im Auftrag von Agora Energiewende und der European Climate Foundation. <https://www.agora-energiewende.de/projekte/die-deutsche-braunkohlenwirtschaft/>, 8-3. táblázat, 112. o.

⁽⁹⁹⁾ Az EnWG mellékletében szereplő kompenzációs képlet nagyrészt megfelel a KVBG 2. mellékletében szereplő kompenzációs képletnek.

⁽¹⁰⁰⁾ A Bizottság határozata (2020. május 12.) az SA.54537. (2020/NN.) számú állami támogatásról – Hollandia – A szén hollandiai villamosenergia-termelésben történő betiltásáról (HL C 220., 2020.7.3., 1. o.). Az említett határozatban a Bizottság közvetlenül az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének c) pontja szerint végezte el az értékelést. A kompenzáció az elmaradt hasznon, a számszerű összeg pedig a kedvezményezett és a minisztérium közötti, független szakértők közreműködésével folytatott tárgyalásokon alapult. A Bizottság megvizsgálta a számítás alapjául szolgáló feltételezéseket, és azokat észszerűnek találta.

- (208) A nyilvános konzultációt követő észrevételeiben az EEB azzal érvelt, hogy a kontrafaktuális forgatókönyvben alternatív és realisabb feltételezéseket, különösen hihetőbb szén-dioxid-árat kellett volna alkalmazni. Emellett az EEB megismétli a Greenpeace azon aggodalmait, hogy három fő feltételezés a kompenzációs kifizetések szisztematikus túlértékeléséhez vezetett (lásd a fenti (204) preambulumbekendést).
- (209) A HEAL az eljárás megindításáról szóló határozathoz fűzött észrevételeiben úgy vélte, hogy a kompenzáció kiszámítása nem átlátható és elszámoltatható módon történt, és a civil társadalmat nem vonták be. A HEAL továbbá úgy vélte, hogy a szénelapú villamos energia externalizált egészségügyi költségeit nem vették figyelembe sem az elmaradt haszon, sem a bányarehabilitációs költségek kiszámításakor. A szennyezésből eredő várható egészségügyi költségeket le kellett volna vonni az elmaradt hasznból a választott időkeretben, így a realisztikus árképzés elérése érdekében az externalizált költséget internalizálni kellett volna.
- (210) Az eljárás megindításáról szóló határozathoz fűzött észrevételeiben a CAN megjegyezte, hogy problémát jelent a kompenzációs összegek átláthatósága. A kompenzációs összegek az elmaradt hasznból, a rekultivációs költségekből és a jogvitákról való lemondásból állnak, de továbbra sem egyértelmű, hogy melyikért milyen összeget fizetnek ki, és hogy az eredmény képleten alapul-e. A CAN úgy véli, hogy az összegek nem arányosak a rekultivációs költségekkel, különösen a LEAG esetében ⁽¹⁰¹⁾.

4.3.6.5. Német tartományok

- (211) Szászország előadta, hogy a kompenzáció arányosságának vizsgálatához figyelembe kell venni a lignitalapú villamosenergia-termelésből származó CO₂-kibocsátás csökkentéséhez közvetlenül kapcsolódó, a vállalkozásoknál a lignit fokozatos kivezetése következtében jelentkező valamennyi gazdasági hátrányt, különösen a társadalmilag elfogadható személyzeti kiigazítás költségeit.
- (212) Észak-Rajna-Vesztfália előadta, hogy a bezárásról szóló törvény tartományi területrendezésre vonatkozó rendelkezéseiről szóló, 2021. március 23-i főhatározatában hangsúlyozta a bezárásról szóló törvény rendelkezéseinek fontosságát a tartományi területrendezés szempontjából. Minden külszíni bányának meg kell felelnie a szövetségi bányászati törvény szerinti megfelelő helyreállításra vonatkozó követelményeknek. Nem kétséges a szövetségi kormány és az RWE közötti szerződésben kikötött, és a német Bundestag által jogalkotóként jóváhagyott kompenzáció mint a lignit jogszabályban előírt, 2038-ig vagy 2035-ig történő fokozatos kivezetése következtében a vállalkozásnál szükségszerűen felmerülő járulékos költségek kompenzációjának jogszerűsége. Az RWE megfelelő kompenzációja alapvető fontosságú Észak-Rajna-Vesztfália tartomány közérdeke szempontjából, mivel előfeltétele a Rheinisches Revier jó és előrettekintő fejlesztésének. Fontos, hogy a vállalat teljesíteni tudja a területen okozott károk helyreállítására vonatkozó jogszabályi kötelezettségeit.

4.3.7. A versenyre és a kereskedelemre gyakorolt indokolatlan negatív hatások elkerülése

4.3.7.1. RWE

- (213) Az RWE az eljárás megindításáról szóló határozattal kapcsolatos észrevételeiben előadta, hogy az RWE gazdasági hátrányai nagyobbak, mint az odaítélt kompenzáció, és ezért a kompenzáció nem torzítja a versenyt, hanem ellenkezőleg – legalábbis bizonyos mértékben – ellensúlyozza a lignit korai kivezetése által az RWE kárára okozott versenytorzulásokat.

⁽¹⁰¹⁾ https://www.bet-energie.de/fileadmin/redaktion/PDF/Studien_und_Gutachten/Gutachten_Folgekosten/Gutachten_Folgekosten_Braun_kohleausstieg_Abschlussbericht.pdf.

- (214) Az eljárás kiterjesztéséről szóló határozattal kapcsolatos észrevételeiben az RWE megismételte, hogy a módosított RWE-intézkedés kedvező hatásai nagyrészt felülmúlják a lehetséges kedvezőtlen hatásokat. A módosított RWE-intézkedés biztonságos CO₂-csökkentéshez fog vezetni, és az új, éghajlatbarát technológiák biztonságos beruházási feltételeinek megteremtése révén elő fogja mozdítani az energiaágazat átalakítását. Éppen a kilépési pálya szerződéses garanciája teremt beruházási biztonságot valamennyi piaci szereplő számára, mivel a ligniterőmű-kapacitás megtorpant csökkentése nem függ azon évekig tartó bírósági eljárásokkal összefüggő fenntartástól, amelyekre számítani lehetett volna, ha Németország kizárólag szabályozási eszközökkel vetett volna ki bezárási tilalmat. A kivezetés 2030-ra történő előrehozatala tovább fokozza a módosított RWE-intézkedés említett hatásait. Ezeket a kedvező hatásokat nem oltják ki a kompenzáció kifizetéséből esetlegesen eredő kedvezőtlen versenyhatások. A kompenzációt úgy számították ki, hogy a lignit korai fokozatos kivezetése által az RWE-nek okozott kárnak csak egy részét térítse meg, így az RWE esetében a lignit korai fokozatos kivezetése gazdasági szempontból továbbra is veszteséges. Ezenkívül már most is erősíti az összes versenytársat, mivel a bezárások által okozott ellátási hiány hatással van az árakra.

4.3.7.2. LEAG

- (215) A nyilvános konzultációval kapcsolatos észrevételeiben a LEAG előadta, hogy még ha a Bizottságnak e kritérium széles alkalmazási köre alapján feltételeznie kellene is a versenynek az intézkedésből következő torzulását, mivel a piacon az üzemeltetők más üzemeltetőkkel versenyeznének, amint azt például az eljárás megindításáról szóló határozat (110)–(113) preambulumbekkezdése is feltünteti, az intézkedésnek semmi esetre sem lenne érzékelhető kedvezőtlen hatása. A lignittüzelésű erőművek bezárása következtében az üzemeltető piaci pozíciója még gyengülne is.
- (216) Ezenkívül egy elméleti esetben a LEAG számára biztosított esetleges előnyök egyértelműen másodlagosak lennének, tekintettel az intézkedésnek különösen a CO₂-kibocsátás csökkentésével összefüggésben jelentkező jelentős kedvező hatásaira. A lignitalapú villamosenergia-termelés fokozatos kivezetése elő fogja segíteni a más technológiákon, különösen a megújuló energiaforrásokon alapuló további villamosenergia-termelési kapacitás fejlesztését. Ezenkívül az intézkedés pozitív hatással lesz a környezetre, és kiszámíthatóságot biztosít majd a lignittüzelésű erőművek korábbi bezárása tekintetében. Ezért az intézkedés nem változtatja meg a kereskedelmi feltételeket a közös érdekekkel ellentétes mértékben, így az intézkedés kedvező hatásai minden esetben felülmúlnák a versenyre és a kereskedelemre gyakorolt kedvezőtlen hatásokat.

4.3.7.3. Vállalkozások

- (217) A GPE az eljárás megindításáról szóló határozathoz fűzött észrevételeiben egy harmadik személy által az intézkedés állítólagos torzító hatásairól készített elemzésre hivatkozik. A torzító hatás első állítólagos kockázata az, hogy az RWE és a LEAG a versenytársaik kárára beléphet a szomszédos piacokra vagy megerősítheti pozícióit a szomszédos piacokon, különösen, ha megújuló energiaforrások hasznosítására szolgáló tőkeigényes villamosenergia-termelésbe fektetnek be. A második aggály az, hogy a kompenzáció késlelteti a lignit fokozatos kivezetését, amely egyébként piacvezérelt lenne, és sokkal korábban menne végbe. A nyilvános konzultációhoz fűzött észrevételeiben a GPE hozzátette, hogy a Bizottságnak értékelnie kellett volna, hogy az intézkedés gyakorolt-e potenciálisan negatív hatást a versenyre, és hogy a kompenzáció kifizetés hatásának elemzését nemcsak a szénttüzelésű erőművekből származó villamosenergia-termelés piacán kellett volna elvégezni, hanem a szomszédos piacokon is, mint például a megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia piacán.
- (218) Végül az eljárás kiterjesztéséről szóló határozathoz fűzött észrevételeiben a GPE előadta, hogy a kompenzáció előre meghatározott rendszeres részletei közvetlenül stabilizálják az RWE piaci erejét, és e részleteket torzító módon fogják felhasználni a zöld villamos energia piacán. A GPE megjegyzi, hogy a piaci szereplőknek általában két fő akadályt kell leküzdeniük a megújuló energiaforrásokba való beruházás során: i. megfelelő területeket kell keresniük a projektek számára, és ii. a finanszírozniuk kell a létesítményeket. Az RWE (és a LEAG) már most is élvezi azt az előnyt, hogy könnyebben hozzájárthat az új szél- és naperőműparkokhoz szükséges területekhez, nevezetesen a korábban lignitbányászatra kijelölt földterületek használatával. Ezenkívül az éves részletek pénzügyi likviditást biztosítanak az RWE (és a LEAG) számára a beruházáshoz.

- (219) A nyolc helyi vállalat az eljárás megindításáról szóló határozattal kapcsolatos észrevételeiben előadta, hogy a ligniterőművek üzemeltetőinek szóló támogatás odaítélése ellentétes az uniós versenyjog alapelveivel, mivel a nyolc vállalat a villamos energia rövid távú nagykereskedelmi piacán közvetlen versenyben áll az RWE-vel. A nem versenyszempontból meghatározott, átalányalapú és túlbecsült kizárólagos leszerelési díj kifizetése sérti az EUMSZ 102. cikkével összefüggésben értelmezett 106. cikkét a következő okok miatt: i. a piaci erőfölényben lévő villamosenergia-termelő, az RWE helyzetét pénzügyi erőforrások segítségével konszolidálja egy olyan helyzetben, amikor a piac egyébként is az RWE javára szűkül, ii. strukturálisan egyenlőtlen versenyfeltételeket teremt a piacon; növeli annak lehetőségét, hogy az RWE kihasználja az erőműveiben rejlő stratégiai potenciált a többi versenytárhoz képest az eredeti értékesítési piacon, és kiterjessze piaci vezető szerepét a megújuló energiák területén, és ezért iii. nagyobb a kockázata annak, hogy a versenytársak kiszorulnak. Ezek a vállalatok azt állították, hogy az a helyzet, amelyben egy tagállam olyan egyenlőtlen versenyfeltételeket teremt, amely ösztönözheti a piaci erő áthelyezését és az azzal való visszaélést, a Bizottság és az Európai Bíróság precedense szerint az elsődleges jog versenyjogi rendelkezései megsértésének minősül ⁽¹⁰²⁾.
- (220) 2022. november 16-i beadványában a nyolc helyi vállalat azt állította, hogy a módosított RWE-intézkedés torzító módon támogatja az RWE erőfölényét és zöld átállását. Azzal érvelnek, hogy a módosított RWE-intézkedés célja az RWE piaci erejének fenntartása a zöld villamos energia új piacán, és hogy az RWE tüzelőanyag-váltását a német állam támogatja, míg más termelőknek versenyezniük kell az átállásért. Különösen az RWE arra irányuló terveire hivatkoznak, hogy a 2030-ban bezáró lignittüzelésű erőművek telephelyén hozzávetőleg 3 GW kapacitással rendelkező, hidrogénre kész gáztüzelésű erőműveket építsen, valamint a német államnak az ilyen erőművek építésének még pályázatok esetén is történő támogatására irányuló állítólagos kötelezettségvállalására.
- (221) A (220) preambulumbekzdésben összefoglalt érveket a két helyi vállalat is előterjesztette az eljárás megindításáról szóló határozattal kapcsolatos észrevételeiben. A nyilvános konzultációhoz fűzött észrevételeikben hozzátesszük, hogy az intézkedés kárt okoz a villamos energiát megújuló energiaforrásokból előállító kisebb termelőknek, és mesterségesen megemeli a villamosenergia-árakat. Végezetül a vállalatok úgy vélték, hogy a kompenzáció kedvező hatásai a versenyre gyakorolt hatások és az állítólagos túlkompenzáció miatt nem egyenlő mértékűek a kedvezőtlen hatásokkal (lásd a fenti 4.3.6. szakaszban szereplő észrevételeket).

4.3.7.4. Egyesületek/nem kormányzati szervezetek

- (222) A DEBRIV a nyilvános konzultációhoz fűzött észrevételeiben előadta, hogy nincs bizonyíték a verseny és a kereskedelem kompenzáció által előidézett torzulására. Először is, az intézkedés számszerűsítható környezeti előnyökkel jár, mivel e létesítményeknek az adott időszakban történő fokozatos bezárása csökkenteni fogja a CO₂-kibocsátást. Másodszor, a lignitvállalatoknak fizetett kompenzáció csupán az elmaradt haszonért, valamint a további károkért és gazdasági hátrányokért nyújtott kompenzáció, így nem biztosít versenyelőnyt a vállalkozásoknak.
- (223) A Greenpeace az eljárás megindításáról szóló határozattal kapcsolatos észrevételeiben előadta, hogy a (199) preambulumbekzdésben ismertetett aránytalan támogatási összeg jelentős piaci torzulásokhoz fog vezetni.
- (224) A ClientEarth az eljárás megindításáról szóló határozattal kapcsolatos észrevételeiben azt állította, hogy az intézkedés torzítja a versenyt, és nem jár a versenytorzulásokat kiegyensúlyozó jelentős környezeti előnyökkel. Véleménye szerint az üzemeltetők keresztmogatást nyújthatnak más tevékenységeikhez, nevezetesen a tisztább energiaforrásokból történő energiatermeléshez. Emellett az erőművek bezárásának a bezárásról szóló törvény ütemezése által okozott késedelme természeténél fogva is versenyhátrányt okoz a tisztább energiaforrások számára, amelyek nehezebben vagy lassabban lépnek majd be a piacra, mint akkor, ha a lignittüzelésű erőműveket rendes üzleti feltételek mellett zárták volna be, és ha viselnék az összes bezárási költséget.

⁽¹⁰²⁾ Például egy, a görög energiapiacot érintő állami intézkedést, amellyel a piacon erőfölényben lévő görög (lignitalapú) villamosenergia-termelő, a Dimosia Epicheirisi Ilektrismou AE (DEI) kizárólagos bányászati jogokat kapott, és ezáltal a többi termelőhöz képest előnyhöz jutott, az EUMSZ 102. cikkével összefüggésben értelmezett 106. cikke (vagy az őket időben megelőző rendelkezések) egyértelmű megsértésének tekintették. Lásd a Bíróság C-553/12 P. sz., Margin No. 41 – „Dimosia Epicheirisi Ilektrismou AE kontra Bizottság” ügyben 2014. július 17-én hozott ítéletét, amely megerősíti az Európai Bizottság 2008. február 5-i határozatát (C(2008) 824 végleges).

- (225) Ezenkívül a ClientEarth a német alkotmánybíróság 2021. március 24-i úgynevezett „éghajlati ítéletére”⁽¹⁰³⁾ hivatkozott, amely kétségbe vonja, hogy az intézkedés valóban Németországnak az ÜHG-kibocsátás csökkentésére irányuló célkitűzését szolgálja-e. A bezárásról szóló törvény 2. § (1) bekezdése kimondja, hogy a szén fokozatos kivezetésének elsődleges célja az ÜHG-kibocsátás csökkentése Németországban. Az alkotmánybíróság azonban úgy határozott, hogy jelenleg hatályos intézkedéseivel – többek között a bezárásról szóló törvénnyel – Németország nem teljesíti a kibocsátáscsökkentéssel és az éghajlatváltozás megelőzésére irányuló hatékony intézkedések meghozatalával kapcsolatos kötelezettségét. Ezért kijelenthető, hogy a kedvezőtlen hatások felülmúlják a kedvező hatásokat, mivel az intézkedés nem járul hozzá Németország szükséges éghajlat-politikai céljainak eléréséhez. Erre az ítéletre válaszul a német kormány 2030-ig 65 %-os nemzeti csökkentési célt javasolt, amely a szén fokozatos kivezetését nem 2038-ra, hanem 2030-ra követelné meg.
- (226) A ClientEarth azt állította, hogy további intézkedéseket kell bevezetni a versenytorzulások elkerülése érdekében, és példaként a British Energy plc szerkezetátalakítási ügyére⁽¹⁰⁴⁾ hivatkozott. A szükséges intézkedéseknek magukban kell foglalniuk a különböző üzleti tevékenységeik (lignitalapú termelés, nem lignitalapú termelés, a nagykereskedelmi piacra történő értékesítés, közvetlen üzleti ellátás stb.) keresztfinanszírozásának tilalmát annak elkerülése érdekében, hogy a bezárási támogatással visszaéljenek új tevékenységek fejlesztése céljából.
- (227) A ClientEarth az eljárás kiterjesztéséről szóló határozathoz fűzött észrevételeiben hangsúlyozta továbbá, hogy a határozat megerősíti a versenytorzulásokkal kapcsolatos aggályokat, mivel az RWE maga is jelezte, hogy az energetikai átállásra irányuló, jelentős beruházásokat fog megvalósítani, globálisan több mint bruttó 50 milliárd EUR-t fog fordítani a zöld fő tevékenységének bővítésére, amelyből 15 milliárd EUR-t Németország számára különítettek el (lásd az eljárás kiterjesztéséről szóló határozat (22) preambulumbekkezdését). Ha a kompenzációt ténylegesen a megújulóenergia-termelés kiépítésére használják fel, a Bizottság külön szabályokat fogadott el az e tevékenységekhez nyújtott támogatás vizsgálatára, és értékelést kell lefolytatni e szabályokkal összhangban. Ez az értékelés nem része az eljárás kiterjesztéséről szóló határozatnak.
- (228) Az EEB a nyilvános konzultációt követően megjegyezte, hogy az ilyen magas összegű állami forrásoknak csak két szereplő számára történő biztosítása nagymértékben torzítaná a belső piacot, és érintené a versenyt és a kereskedelmet nemzeti szinten, valamint – tekintettel az RWE és a LEAG méretére – uniós szinten. Az EEB úgy vélte, hogy az RWE és a LEAG segítséget kap erejük fenntartásához, és hogy a tisztább energiatermelésre irányuló stratégiai döntéseket hozó versenytársak kiszorulnak majd a piacról.

5. NÉMETORSZÁG ÉSZREVÉTELEI

- (229) Az eljárás megindításáról szóló határozatot és az eljárás kiterjesztéséről szóló határozatot követően a német hatóságok észrevételeket nyújtottak be, amelyeket e szakasz foglal össze.

5.1. A támogatás megléte

- (230) Az eljárás megindításáról szóló határozatot követően a német hatóságok 2021. április 1-jei észrevételeikben előadták, hogy a támogatás meglétének kérdése nyitva hagyható, mivel az intézkedés mindenképpen arányos. Németország ezért nem nyújtott be értékelést arról, hogy az RWE és a LEAG részesült-e előnyben.
- (231) 2021. szeptember 6-án a német hatóságok a harmadik személyek észrevételeire vonatkozó megjegyzéseikben helytelenként elutasították egyes harmadik személyek azon álláspontját, ahogy a megállapodás szerinti kompenzáció nagyobb előnyt biztosít az RWE-nek és a LEAG-nak, mint amennyit egy jogszabályban elrendelt bezárás és egy későbbi bírósági jogvita esetén kaptak volna. Hangsúlyozzák, hogy ez az álláspont figyelmen kívül hagyja a lignit fokozatos kivezetése tekintetében választott tárgyalásos megoldás számos előnyét. Németország a Szénbizottsághoz fordult, amely hosszú és intenzív megbeszélések követően többek között azt ajánlotta, hogy a lignitalapú villamosenergia-termelés fokozatos kivezetését konszenzussal rendezzék. A német kormány több okból is követte ezt az ajánlást:

⁽¹⁰³⁾ BVerfG, az első tanács 2021. március 24-i határozata – 1 BvR 2656/18 –, Rn. 1–270, elérhető itt: http://www.bverfg.de/e/rs20210324_1bvr265618.html.

⁽¹⁰⁴⁾ A Bizottság határozata (2002. november 27.) az NN 101/2002. számú állami támogatásról – Egyesült Királyság – Megmentési támogatás a British Energy plc-nek.

- (232) A társadalmi béke helyreállítása: A kialakított megoldás nagy jelentőséggel bírt a szén fokozatos kivezetése egészének németországi elfogadása szempontjából. Ellenkező esetben, konszenzus nélkül, a különböző szereplők megghiúsíthatták volna a tervezett fokozatos kivezetést, ami jelentősen megnehezítette volna a társadalmi és politikai végrehajtást és érvényesítést.
- (233) Jobbiztonság és kiszámíthatóság biztosítása: A kialakított megoldás kellő időben jogbiztonságot és kiszámíthatóságot biztosít valamennyi érintett fél számára. A német lignitalapú villamosenergia-termelés csökkentése jelentős strukturális kihívás, különösen a közép- és kelet-németországi régiókban, ahol a ligniterőművek és a lignitbányák üzemeltetői kiemelkedő szerepet játszanak munkáltatóként és gazdasági tényezőként. Ahhoz, hogy a lignitalapú villamosenergia-termelés csökkentése együtt járjon a strukturális és szociális politikákkal, fontos a megbízható leszerelési pálya.
- (234) A lignit mint az erőművek és külszíni bányák átfogó rendszere: A lignit esetében közvetlen operatív kapcsolat áll fenn az erőművek és a külszíni bányák között. Ezért szorosan össze kell hangolni az erőművek bezárását, valamint a külszíni bányászati tervezést és logisztikát. Például a visszamaradó lyukak kezelése, a külszíni bányászati területek regenerálása vagy a túlterheltség kezelése különösen nagy kihívást jelent. A lignittüzelésű erőművek leszerelésére vonatkozó kialakított megoldás megfelelően figyelembe veszi ezeket a kihívásokat, és biztosítja, hogy a lignitalapú villamosenergia-termelés csökkentése a rendszer egésze számára a lehető leghatékonyabb legyen.
- (235) Egyedi szabályokra csak szerződésben van lehetőség: A Németország és az üzemeltetők közötti megállapodás (azaz a 2021. évi szerződés) közjogi szerződés, amely az erőművek bezárásán kívül a szerződő felek egyéb jogait és kötelezettségeit is szabályozza. A 2021. évi szerződés többek között a következőket tartalmazza: i. átfogó jogorvoslat, ii. a külszíni bányák helyreállításáért járó kompenzációt biztosító szabályok, valamint iii. a fokozatos kivezetés három évvel történő, további kompenzáció nélküli előrehozatalának lehetősége. Ezek a szabályozások pénzben kifejezett értékkel bírnak, és jogszabályi megoldással nem lettek volna megvalósíthatók, vagy nem ugyanúgy lettek volna megvalósíthatók.
- (236) Átfogó jogorvoslat: A 2021. évi szerződésben az üzemeltetők mind a nemzeti bíróságok, mind a nemzetközi választott bíróságok előtt átfogóan lemondanak a jogorvoslati lehetőségekről. Még ha az ilyen lemondás gazdasági értékét nehéz is számszerűsíteni, e lemondás kulcsfontosságú politikai és gazdasági jelentőséggel bír, mivel Németország élvezte a jogbiztonság előnyeit, és nem kell tartania az esetleges perek jelentette költségvetési kockázattól. Emellett a 2021. évi szerződés a szerződés egyenértékűségére vonatkozó szabályokat tartalmaz a szabályozási körülmények későbbi változásaira és az intézkedés felülvizsgálatára tekintettel.
- (237) A külszíni bányák helyreállításáért járó kompenzáció biztosítása: A 2021. évi szerződés átfogó rendelkezéseket tartalmaz a külszíni bányák rehabilitációjára vonatkozó kompenzációs összegek biztosítására. Ezek a rendelkezések az RWE és a LEAG esetében eltérőek, mivel a két vállalat helyzete a csoport szerkezetére és a bányahatóságok által alkalmazott védelmi eszközökre tekintettel eltérő. Ezért az RWE esetében a hangsúly a csoport szerkezetén van, és a csoportban bekövetkező jelentős változások esetére biztosítékok vannak érvényben. A LEAG esetében a kompenzáció összegét a már létező és Brandenburg és Szászország tartomány javára zálogjoggal terhelt különleges célú gazdasági egységeknek fizetik ki, így a kompenzációs összeget egy különleges alapba utalják át.
- (238) Idő előtti leszerelés lehetősége: A 2021. évi szerződés egy előrehozatali lehetőséget szabályoz: A 2030-as években minden erőművet a bezárási pálya szerintinél három évvel korábban be lehet zárni, kompenzáció nélkül, feltéve, hogy Németország ezt legkésőbb öt évvel a korai bezárás időpontja előtt kéri. Az üzemeltetők ezt elfogadják, anélkül, hogy további kompenzációban részesülnének. Ezért a megállapodás szerinti kompenzációs összegek tartalmazzák a korai leszerelés lehetőségét. A német kormány számára ez a lehetőség még több előnnyel jár, mivel nagyobb mozgásteret biztosít a jövőben a számára a CO₂-kibocsátás további csökkentésére, azzal együtt, hogy e lehetőség nem akadályoz más szakpolitikai célkitűzéseket vagy területeket (például az ellátás biztonságát, az érintett területek társadalmi-gazdasági helyzetét stb.). Ezt a kompenzáció nélküli lehetőséget aligha lehetett volna jogszabályban szabályozni a jogbiztonság garantálásával.

- (239) Megbízható CO₂-csökkentés: A kialakított megoldás az intézkedés CO₂-kibocsátás csökkentésére irányuló célkitűzésének megbízható megvalósításához vezet. Nem kell attól tartani, hogy az erőművek bezárását az RWE vagy a LEAG a nemzeti bíróság előtt megtámadja. Ezért nem állhat fenn olyan helyzet, amelyben a megállapodás szerinti bezárásokat nem valósítanak meg vagy késleltetnék, aminek következtében több CO₂-t bocsátanának ki.
- (240) Németország az eljárás kiterjesztéséről szóló határozattal kapcsolatos észrevételeiben fenntartotta eredeti álláspontját, miszerint a módosított RWE-intézkedés támogatásnak minősítése nyitva hagyható, mivel a kompenzáció jelenértéke alacsonyabb a becsült elmaradt haszonnál.

5.2. Összeegyeztethetőségi alap

- (241) Németország nem nyújtott be észrevételeket az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatás jelen ügyben való alkalmazhatóságáról és alkalmazásáról folytatott nyilvános konzultációt követően, és nem fűzött megjegyzést a konzultáció során harmadik személyek által benyújtott észrevételekhez sem.

5.3. A támogatás összeegyeztethetősége

5.3.1. Ösztönző hatás

- (242) Németország azzal érvel, hogy a módosított RWE-intézkedés nem kérdőjelezi meg, hogy az RWE-intézkedés ösztönző hatást gyakorolt az RWE-re, amikor az 2020 óta hat egységet bezárt.
- (243) Az RWE a lignitnek a bezárásról szóló törvényben és a 2021. évi szerződésben meghatározott fokozatos kivezetésével összhangban már bezárt hat egységet. Az RWE-nek azonban eddig nem nyújtottak kompenzációt a bezárásról szóló törvény 10. §-ában foglalt felfüggesztő záradék miatt. Az RWE csak azért állította le ezeket az egységeket, mert Németországgal megállapodott abban, hogy ezeket a korai leállításokat kompenzálják. Más szóval, az egységek bezárásakor az RWE arra számított, hogy Németország a törvényben előírtaknak megfelelően kompenzációt fog fizetni. Az RWE kompenzációra vonatkozó elvárását megerősítette különösen, hogy Németországgal jogilag kötelező erejű közjogi szerződést kötött (ez a 2021. évi szerződés). A 2020 augusztusában hatályba lépett, bezárásról szóló törvény mellett ez a szerződés kimondja, hogy az RWE jogosult az erőművek korai leállításáért járó kompenzációra. Az RWE a szerződésben megállapított kompenzáció miatt motivált lesz a jövőbeli bezárásokra is. Ezért az RWE-intézkedés az eredetileg tervezett és módosított formájában is ösztönző hatással van az RWE-re.
- (244) Az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatás 427. pontját illetően a német hatóságok előadták, hogy a lignit fokozatos kivezetésének a rajnai lignitbányászati területen történő felgyorsítása nem minősül sem az említett iránymutatás 325–370. pontja szerinti, az ellátásbiztonság növelését célzó támogatási intézkedésnek, sem e szabályok megkerülésének. A lignit RWE általi fokozatos kivezetésének felgyorsítása nem a villamosenergia-ágazat ellátásbiztonságával kapcsolatos hosszú távú vagy rövid távú nehézségek kezelésére irányuló intézkedés. A Német Szövetségi Hálózati Ügynökség 2023 elején közzétett, az ellátásbiztonság jelenlegi helyzetéről és alakulásáról szóló jelentése („Versorgungssicherheitsbericht Strom”) megállapítja, hogy a német szén 2030-ig történő fokozatos kivezetése megvalósítható a piac- vagy a hálózatoldali ellátásbiztonság befolyásolása nélkül.
- (245) Németország hozzátette, hogy a módosított RWE-intézkedés egyértelműen az RWE lignittüzelésű erőműveinek korai és végleges leszerelésére összpontosít. Éppen az erőművek végleges bezárása az, amit kompenzálnak, és nem nyújtanak kapacitással összefüggő kifizetést. A Neurath D és Neurath E eredetileg elfogadott leszerelési határidejének két évvel történő elhalasztása nem mond ellent ennek az értékelésnek, mivel az RWE-nek járó kompenzációt nem e meghosszabbításért, hanem az erőművek korai leszereléséért fizetik ki. Amennyiben a két egység hosszabb üzemeltetéséből eredő földgáz-megtakarítás ténylegesen hozzájárul más ágazatok ellátásbiztonságának biztosításához, ezt nem kompenzálják. Ezenkívül a német kormány azon joga, hogy egy későbbi szakaszban eldöntse, hogy bizonyos RWE-egységeket tartalékba helyez-e át (lásd a (278) preambulumbekzdést), nem változtat azon az értékelésen, hogy a módosított RWE-intézkedés leszerelési intézkedés.

5.3.2. Az uniós jog megsértése

- (246) 2021. szeptember 6-án benyújtott észrevételeiben Németország előadta, hogy az intézkedés a következőkre tekintettel nem sérti „a szennyező fizet” elvet:
- (247) Az üzemeltetők bányászati jog szerinti kötelezettségei nem csorbulnak, és nem kerül sor költségmegtakarításra (lásd még a 2021. évi szerződés 7. bekezdését). Ugyanakkor nem a vállalatok „idézték elő” a lignit korai fokozatos kivezetéséből eredő járulékos költségeket. Az ilyen járulékos költségeket tehát figyelembe vették a kompenzáció összegének meghatározásakor.
- (248) A járulékos bányászati költségek a külszíni bányák korai bezárásából eredő olyan járulékos költségekhez kapcsolódnak, mint például a céltartalékok megállapításának elhalasztása (kamatláthatások) és a további kiadások, amelyek például az átütemezés szükségessége miatt merülnek fel. Másrészt a külszíni bányászat járulékos költségei nem a külszíni bányászat szokásos helyreállításának költségei, amelyeket a vállalatoknak egyébként is viselniük kellett volna a lignit kölcsönösen elfogadott, fokozatos kivezetése nélküli forgatókönyv szerint.
- (249) A 2021. évi szerződés további biztosítékokat tartalmaz a külszíni bányák használatára vonatkozóan. Az üzemeltetők meglévő jogi kötelezettségei mellett a szerződés mindkét üzemeltető tekintetében egyedileg kidolgozott biztosítékokat tartalmaz, amelyek csökkentik annak kockázatát, hogy a vállalatok nem viselik teljes mértékben a külszíni bányászati tevékenység költségeit, és hogy az emberi egészségre és a környezetre nehezedő jelentős terheket hagynak hátra.

5.3.3. Megfelelőség

- (250) 2021. szeptember 6-án benyújtott észrevételeiben Németország kijelentette, hogy az intézkedés alkalmas a lignit fokozatos kivezetésének költséghatékony, kiszámítható, társadalmilag elfogadható és jogilag biztonságos módon történő végrehajtására. Nem láthatók alternatív és ugyanennyire megfelelő intézkedések. Németország rámutatott, hogy:
- (251) A feketekőszén más uniós tagállamokban (pl. Hollandiában vagy Spanyolországban) történő fokozatos kivezetése nem hasonlítható össze a lignit németországi fokozatos kivezetésével. Az említett országokban minden széntüzelésű erőmű feketekőszén használatát, amely gazdaságosan beszerezhető a világpiacról, és nincsenek külszíni bányák. Németország véleménye szerint azonban éppen az erőművek és a külszíni bányák rendszerszintű egységen belüli összekapcsolása teszi különösen megterhelővé és bonyolulttá a lignit fokozatos kivezetését, többek között a regionális gazdaságok fontossága és a fokozatos és rendezett kivezetés strukturális politikákkal való összehangolása jelentette kihívás miatt. Emellett a szén mint energiaforrás kisebb szerepet játszik Spanyolországban és Hollandiában, mint a német energiaszerkezetben.
- (252) A lignitre vonatkozóan kölcsönösen elfogadott megoldásnak számos előnye van, mint például a társadalmi béke helyreállítása, a jogbiztonság és a kiszámíthatóság (lásd a fenti (232) preambulumbekendést).

5.3.4. Arányosság

- (253) Az eljárás megindításáról szóló határozathoz fűzött észrevételeiben Németország előadta, hogy az elmaradt haszon már önmagában is magasabb a kompenzációs összegeknél, ezért nincs szó túlkompensációról.
- (254) Németország az eljárás kiterjesztéséről szóló határozattal kapcsolatos észrevételeiben tudomásul vette a Bizottságnak a módosított RWE-intézkedés arányosságára vonatkozó előzetes következtetését.
- (255) Németország azt állítja, hogy a kompenzációt különböző szempontok alapján fizetik az RWE-nek, többek között az elmaradt haszonért és azokért a járulékos költségekért, amelyeket az RWE-nek kell és kellett viselnie, mivel az RWE belegevezett abba, hogy erőműveit éghajlatvédelmi okokból még azelőtt bezárja, hogy azok műszaki/gazdasági élettartama véget érne. Más különben bevételre tehetett volna szert az erőművek által termelt villamos energia piaci értékesítése révén, és nem kellett volna járulékos költségeket viselnie.

- (256) Németország azt állítja, hogy az RWE elmaradt haszna már meghaladja, és ezért indokolja az RWE-nek nyújtott kompenzációt. Ennek alátámasztására az r2b energy consulting GmbH elkészítette a német minisztérium számára az RWE erőműveire vonatkozó felülvizsgált számítás, amelyben az elmaradt hasznót összehasonlították az RWE-nek fizetett kompenzációval annak bizonyítása érdekében, hogy nem kerül sor túlkompensációra (a számítás leírását lásd a (63)–(75) preambulumbekkezdésben).
- (257) A számítás azt mutatja, hogy a 2022–2025-ös évek elmaradt hasznának nettó jelenértéke (körülbelül 2,03 milliárd EUR), amelyet a piac által a bezárást követő években várt villamosenergia- és CO₂-árak alapján számítottak ki, már magasabb, mint az RWE-nek fizetendő kompenzáció nettó jelenértéke (körülbelül 1,72 milliárd EUR). A 2026-os év beszámítása (2022-es nettó jelenértékben kifejezve) további 131 millió EUR-val növeli az elmaradt hasznót.
- (258) Németország arra is rámutat, hogy a számítás konzervatív módon történt, ami alulbecsülte azokat a hasznokat, amelyet a bezárt egységek a kontrafaktuális forgatókönyv szerint elérhettek volna. Közelebbről:
- (1) A számítás feltételezi, hogy a villamosenergia-termelőkre vonatkozó piacbevételek-plafont, amely a felülvizsgált számítás idején a jogalkotó szándéka szerint 2023. június 30-ig tartott volna, 2024. április 30-ig meghosszabbítják, ami csökkenti a frecheni/wachtbergi erőmű elmaradt hasznát. Végül a német kormány úgy határozott, hogy nem hosszabbítja meg a piacbevételek-plafon alkalmazását 2023. június 30-án túlra. Ha ezt a felülvizsgált számításban figyelembe vették volna, a Frechen/Wachtberg erőmű elmaradt haszna nettó jelenértéken 181 millió EUR-val magasabb lett volna.
 - (2) A számítás azt feltételezi, hogy a Neurath D és E egység 2025. március 31-én zár be, és csak ettől az időponttól számolhat elmaradt haszonnal, míg a valóságban egy évvel korábban is bezárhatnának, és így magasabb elmaradt haszonnal rendelkeznek, kivéve, ha a német kormány külön úgy dönt, hogy 2025. március 31-ig megtartja az egységeket (lásd az (51) preambulumbekkezdést).
 - (3) A számítás nem veszi figyelembe a hőszállításokból és a kiegyenlítő piacról származó bevételeket, ami még inkább alulbecsüli az elmaradt hasznót.
- (259) Németország azt is megjegyzi, hogy a felülvizsgált számítás holisztikusan tükrözi a lignitalapú villamosenergia-termelés gazdasági helyzetét, amelyben a bányák elválaszthatatlanok az erőművektől. Így a felülvizsgált számítás nemcsak a változó bányászati költségeket veszi figyelembe, hanem a lignitbányák állandó költségeit is, amelyek sokkal magasabbak, mint a villamosenergia-termelés egységére vetített változó bányászati költségek. Ez jelentősen növeli az egy termelési egységre jutó teljes tüzelőanyag-költséget, és tovább csökkenti az elmaradt hasznót.
- (260) Az eljárás megindításáról szóló határozatban felvetett kétségeket illetően Németország azzal érvel, hogy az RWE esetében ezek a kétségek a felülvizsgált számítás fényében már nem relevánsak (lásd a (63)–(75) preambulumbekkezdést), különösen azért, mert a számítás nyomán többé nincs szükség átfogó, hosszú távú modellezési megközelítésre.
- (261) Konkrétabban Németország azt állítja, hogy az eljárás megindításáról szóló határozatban a távoli jövőre számított haszonnal kapcsolatban felvetett kétségek (lásd az eljárás megindításáról szóló határozat (123)–(132) preambulumbekkezdését) a módosított RWE-intézkedésre tekintettel már nem relevánsak, mivel a felülvizsgált számítás csak a bezárási időpontoktól nem túl távoli, korlátozott számú évben mért elmaradt hasznót veszi figyelembe, és mivel az elmaradt haszon már meghaladja a kompenzációt.
- (262) Németország azzal is érvel, hogy az erőművek hosszú élettartam elérése érdekében történő korszerűsítésével összefüggő beruházási költségekkel kapcsolatos bizottsági kétségek (lásd az eljárás megindításáról szóló határozat (126) és (127) preambulumbekkezdését) irrelevánsak a módosított RWE-intézkedésre tekintettel, mivel sokkal rövidebb az az időszak, amelynek tekintetében előre jelzett elmaradt hasznót figyelembe vesznek. Ami a Niederaußer D-t illeti, amellyel kapcsolatban a Bizottság kétségeit fejezte ki azt illetően, hogy az ipari kibocsátásokról szóló (2010/75/EU) irányelvnek és a nagy tüzelőberendezésekre vonatkozó, az erőművek alapvető folyamatait érintő, kapcsolódó szigorúbb szabványoknak való megfelelés miatt az erőmű képes lesz-e 2020 után is üzemelni, Németország azt állítja, hogy ez a kétség a módosított RWE-intézkedésre tekintettel már nem releváns, mivel a felülvizsgált számításban erre a konkrét egységre vonatkozóan nem vettek figyelembe elmaradt hasznót (lásd a (65) preambulumbekkezdést).

- (263) Ezen túlmenően az eljárás megindításáról szóló határozat (129) preambulumbekkezdésében megfogalmazott azon kétségekkel kapcsolatban, hogy a 7,5 %-os diszkontráta megfelelően figyelembe veszi-e a hosszú előrejelzési időszakhoz kapcsolódó magas kockázatokat és bizonytalanságokat, vagy hogy további korrekciós mechanizmusokat kellene-e előírni, Németország azt állítja, hogy a 7,5 %-os diszkontráta megfelelő. A KPMG tanulmánya ⁽¹⁰⁵⁾ szerint a WACC ágazati átlaga 5,2 %, az RWE által saját számításaiban használt WACC pedig 3,5 %. Németország azzal érvel, hogy ez a kétség már nem releváns a módosított RWE-intézkedésre tekintettel, mivel az értékmegállapítási időtáv rövid, és hogy a WACC értéke, még ha alacsonyabb vagy magasabb is, nem változtat az elmaradt haszon és a kompenzáció összehasonlításának eredményén. Ez főként az állítólagos elmaradt haszon rövid időkeretének tudható be, mivel az elmaradt haszon nettó jelenértékét nem befolyásolják jelentős mértékben a WACC változásai, valamint annak, hogy a hosszabb ideig tartó éves kompenzációs kifizetések nettó jelenértékét az infláció hatásai is csökkentik (az infláció az Európai Központi Bank célértéke szerint 2025 után várhatóan 2 % lesz ⁽¹⁰⁶⁾).
- (264) Ami a jövőbeli tüzelőanyag- és CO₂-árakkal kapcsolatos kétségeket illeti, ezek az árak a Bizottság véleménye szerint ugyanis elavultak voltak (lásd az eljárás megindításáról szóló határozat (130) preambulumbekkezdését), Németország azzal érvel, hogy ez a kérdés a módosított RWE-intézkedésre tekintettel már szintén nem releváns, mivel a módosított RWE-intézkedésre vonatkozó felülvizsgált számítás szerinti elmaradt haszon (a már bezárt egységek esetében) az egységek bezárásának időpontjában független módon megállapított vagy (a felülvizsgált számítás benyújtását követően bezárt egységek esetében) a tüzelőanyag- és CO₂-árakra vonatkozó, a közelmúltbeli, független módon megállapított piaci várakozásokon alapul.
- (265) Ezenkívül az eljárás megindításáról szóló határozat (131) preambulumbekkezdésében kifejezett kétséget, amely preambulumbekkezdésben a Bizottság rámutat arra, hogy nem kapott adatokat minden egyes bezárásra tervezett egységről, Németország a módosított RWE-intézkedésre tekintettel szintén eloszlatja, mivel a felülvizsgált számítás minden egyes olyan bezárásra tervezett RWE-egységre vonatkozóan tartalmaz adatokat, amely már bezárt vagy az előrejelzések szerint a közeljövőben, 2026-ig várhatóan számolhat elmaradt haszonnal ⁽¹⁰⁷⁾.
- (266) Németország azzal érvel, hogy a Bizottságnak az eljárás megindításáról szóló határozat (132) preambulumbekkezdésében kifejtett, érzékenységi elemzés hiányával kapcsolatos kétségei a módosított RWE-intézkedésre tekintettel szintén eloszlanak, mivel a villamosenergia-piac olyan feltételezett paramétereket tartalmazó modellje helyett, mint a korábban benyújtott villamosenergia-, tüzelőanyag- és CO₂-árak, a módosított RWE-intézkedés esetében az elmaradt haszon felülvizsgált számítása független források által megállapított tényleges piaci várakozásokat vesz alapul, és széles körben bevett ágazati gyakorlatot alkalmaz, amely szerint az erőművek a működési marzsukat árutőzsdéken vásárolt pénzügyi termékek felhasználásával fedezik (lásd a (75) preambulumbekkezdést).
- (267) Németország véleménye szerint a Bizottságnak a Németország által az eljárás megindításáról szóló határozat (134) preambulumbekkezdésében ismertetett alternatív forgatókönyvekkel kapcsolatos kétségei a módosított RWE-intézkedésre tekintettel szintén eloszlanak. Ennek az az oka, hogy a módosított RWE-intézkedés alapján az RWE erőműveinek végleges bezárását 2038-ról 2030-ra előre hozták. Ezért az idő előtti leszerelési lehetőség (azaz a bezárás 2038-ról 2035-re történő előrehozatalának lehetősége) már nem releváns, és azt nem vették figyelembe az RWE elmaradt hasznának felülvizsgált kiszámításakor (lásd a (63)–(75) preambulumbekkezdést).
- (268) Ami az RWE járulékos bányarehabilitációs költségeit illeti (lásd az eljárás megindításáról szóló határozat (136)–(138) preambulumbekkezdését), Németország rámutat, hogy a felülvizsgált számításban csak az RWE erőműveinek elmaradt hasznát vették figyelembe (lásd a (63)–(75) preambulumbekkezdést), anélkül, hogy a számításhoz a járulékos bányarehabilitációs költségeket áttekintették volna. E járulékos bányarehabilitációs költségeket nem vették figyelembe a felülvizsgált számításban, mivel az RWE elmaradt haszna már meghaladja az RWE-nek nyújtandó kompenzáció összegét, és így ez kellően indokolja a kompenzációt. Németország mindazonáltal hangsúlyozta, hogy a járulékos bányarehabilitációs költségek alapvetően szintén alkalmasak arra, hogy indokolják az RWE-nek járó kompenzációs kifizetéseket.

⁽¹⁰⁵⁾ KPMG: 2019. évi tőkeköltség-tanulmány.

⁽¹⁰⁶⁾ Online: https://www.ecb.europa.eu/pub/projections/html/ecb.projections202309_ecbstaff~4eb3c5960e.en.html#:~:text=Overall%2c%20with%20medium-term%20inflation%2cthe%20third%20quarter%20of%202025.

⁽¹⁰⁷⁾ Németország nem nyújtott be konkrét hosszú távú számításokat a 2027 után bezáró hét egységre vonatkozóan, mivel úgy véli, hogy a 2027 előtti bezáró egységekre vonatkozó meglévő adatok és számítások már elegendőek a módosított RWE-intézkedés szerinti kompenzációs összeg indokolásához.

- (269) Németország rámutat, hogy a felülvizsgált számítás és az előterjesztett érvek csak a módosított RWE-intézkedéssel foglalkoznak, és a módosított RWE-intézkedés helyzetére vonatkoznak.
- (270) Végezetül Németország rámutat arra, hogy a kisebb ligniterőművek helyzete eltérő, mivel változatosabb tulajdonosi szerkezetük van (körülbelül 45 különböző kisebb lignittüzelésű létesítmény működik Németországban), amely jellemzően saját villamosenergia-termelésüket (és gyakran hőtermelést is) fogyasztó ipari felhasználókból áll. Valójában néhány kisebb, kapcsolt hő- és villamosenergia-termelési konfigurációban hőt is termelő létesítmény esetében a megszüntetés időpontját egy másik dekarbonizációs eszköz (a Kraft-Wärme Kopplungsgesetz, a kapcsolt hő- és villamosenergia-termelésről szóló törvény) határozta meg.
- (271) A harmadik személyeknek az eljárás kiterjesztéséről szóló határozattal kapcsolatos észrevételeihez fűzött megjegyzéseiben Németország előadta, hogy az elmaradt haszon kiszámításának a felülvizsgált számításban alkalmazott módszerével kapcsolatos kritikák nem meggyőzőek. Németország beadványaiban bizonyította, hogy az RWE elmaradt hasznának nettó jelenértéke jelentősen magasabb, mint a kompenzáció nettó jelenértéke. A felülvizsgált számítás azt mutatja, hogy a kompenzáció összege a szükséges minimumra korlátozódik, és nem kerül sor túlkompenzációra.
- (272) Németország rámutatott továbbá arra, hogy a német kormány nem biztosított semmilyen állami támogatást az RWE számára hidrogénre kész gáztüzelésű erőművek bezárt lignitegységek telephelyein történő bővítéséhez. A német hatóságok egyetértenek abban, hogy a német szénkivezetéssel összefüggésben a német kormány különböző új intézkedéseket dolgoz ki a klímasemleges villamosenergia-termelésre való áttérés biztosítása érdekében. Ez azonban nem jelenti azt, hogy az RWE számára bármilyen támogatást garantáltak volna. Mivel Németország az ilyen támogatás tekintetében minden piaci szereplő számára nyitott, általános és átlátható pályázatokon keresztül kíván bónuszokat odaítélni, az RWE-nek nincs garanciája arra, hogy az új intézkedések keretében támogatásban részesül. Németország rámutat továbbá arra, hogy ezek az intézkedések nem kapcsolódnak az RWE-intézkedéshez vagy a módosított RWE-intézkedéshez és a jelen eljáráshoz.

5.3.5. A versenyre és a kereskedelemre gyakorolt indokolatlan hatások elkerülése

- (273) 2021. szeptember 6-án benyújtott észrevételeiben Németország vitatja a harmadik személyek azon állítását, amely szerint a kompenzáció előnyhöz juttatja az RWE-t és a LEAG-ot mind a német piacon jelen lévő versenytársakkal, mind pedig az európai piacon jelen lévő versenytársakkal szemben, és azzal érvel, hogy az intézkedés nem torzítja a versenyt, nem fenyeget annak torzításával, illetve nem érinti a tagállamok közötti kereskedelmet.
- (274) Németország továbbá megalapozatlannak tartja az EUMSZ 102. cikkével összefüggésben értelmezett 106. cikke (1) bekezdésének állítólagos megsértésére vonatkozó, egy harmadik személy által a (220) preambulumbekezdésben ismertetett állítást. Az ilyen jogsértés feltételezi egy olyan vállalkozás piaci erőfölényének fennállását, amelynek valamely tagállam különleges vagy kizárólagos jogokat biztosít. Márpedig a jelen ügyben a hatóságok több összefonódási határozatban már megállapították, hogy az RWE nem rendelkezik erőfölénnyel az érintett termék- és földrajzi piacon ⁽¹⁰⁸⁾.

5.3.6. Késleltetett bezárási mechanizmus

- (275) Németország azzal érvel, hogy a késleltetett bezárási mechanizmust el kell különíteni a módosított RWE-intézkedéstől, mivel ezek különböző eszközök, különböző időszakokra vonatkoznak, és eltérő logikát követnek. Az RWE-nek a korai bezárásért járó kompenzációt a bezáráról szóló törvény és a 2021. évi szerződés rögzíti. E kompenzációt a konkrét egység végleges bezárása miatt elmaradt haszon alapján számították ki. Az elmaradt haszon kiszámításakor nem veszik figyelembe azt az időszakot, amelyet egy adott egység a késleltetett bezárási mechanizmusban (azaz az ideiglenes és a végleges bezárási időpontok között) tölt.
- (276) Másrészt a késleltetett bezárás ellentételezését az adott egységre vonatkozó kompenzációs képlet alapján számítják ki, és csak arra az időszakra, amelynek során az egység a késleltetett bezárási mechanizmusban van. Ezért ez az ellentételezés nem releváns az elmaradt haszonnak a módosított RWE-intézkedés szerinti kompenzáció tekintetében történő kiszámítása szempontjából, és azt nem kell figyelembe venni a módosított RWE-intézkedés arányossági értékelése során.

⁽¹⁰⁸⁾ BKartA, 2019. február 26-i határozat, hiv. sz. B8-28/19; az Európai Bizottság határozata (2019. február 26.), M.8871 – RWE/E.ON Assets; lásd még: az Európai Bizottság határozata (2019. szeptember 17.), M.8870 – E.ON/Innogy.

5.3.7. Új potenciális tartalékok

- (277) Végezetül, ami a módosított RWE-intézkedésben említett egyéb potenciális tartalékokat (*Reserve*) illeti (lásd az (51) és az (59) preambulumbekendést), Németország azt állítja, hogy ezekről a tartalékolási lehetőségekről sem a módosító törvény, sem a módosító szerződés nem rendelkezik. Ha Németország végre kívánná hajtani őket, Németországnak és az RWE-nek először meg kellene határoznia ezeket a lehetőségeket. Ebben a szakaszban ezeket a tartalék lehetőségeket jogilag még nem határozták meg részletesen. Mivel ezek a tartalékok még nem léteznek, és mivel még nem biztos, hogy a lehetőségeket a jövőben valóra váltják-e, Németország azzal érvel, hogy ezek a lehetőségek nem relevánsak a módosított RWE-intézkedés értékelése szempontjából. Ha a német kormány tartalék mellett döntene, az új intézkedés lenne. Kialakításuktól függően Németország az állami támogatásokra vonatkozó uniós jogszabályok alapján külön jelentené be ezeket az intézkedéseket.

6. A BEJELENTETT INTÉZKEDÉS ÉRTÉKELÉSE

6.1. A támogatás megléte

- (278) Az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy „*a közös piaccal összeegyeztethetetlen a tagállamok által vagy állami forrásból bármilyen formában nyújtott olyan támogatás, amely bizonyos vállalkozásoknak vagy bizonyos áruk termelésének előnyben részesítése által torzítja a versenyt, vagy azzal fenyeget, amennyiben ez érinti a tagállamok közötti kereskedelmet*”.
- (279) E rendelkezés értelmében tehát egy intézkedés a következő feltételek egyidejű teljesülése esetén minősül támogatásnak: i. az intézkedésnek az államnak betudhatónak kell lennie, és azt állami forrásokból kell finanszírozni, ii. előnyhöz kell juttatnia a kedvezményezettet, iii. az előnynek szelektívnek kell lennie, és iv. az intézkedésnek torzítania kell a versenyt, vagy a verseny torzításával kell fenyegetnie, és érintenie kell a tagállamok közötti kereskedelmet.
- (280) A Bizottság az RWE-intézkedés elemzését követően már az eljárás megindításáról szóló határozatban (lásd az eljárás megindításáról szóló határozat (94)–(112) preambulumbekendését) előzetesen arra a következtetésre jutott, hogy az RWE-intézkedés támogatásnak minősül. Az eljárás kiterjesztéséről szóló határozatban a Bizottság előzetesen arra a következtetésre jutott, hogy a módosított RWE-intézkedés szintén támogatásnak minősül (lásd az eljárás kiterjesztéséről szóló határozat (80)–(88) preambulumbekendését).

6.1.1. Az államnak való betudhatóság és állami források bevonása

- (281) Ahhoz, hogy valamely intézkedést valamely tagállam által vagy állami forrásból bármilyen formában nyújtottnak lehessen tekinteni, azt i. közvetlenül vagy közvetve állami forrásból kell nyújtani, és ii. az államnak betudhatónak kell lennie.
- (282) Ebben az esetben a kompenzációt a módosító törvény és a módosító szerződés rendelkezéseinek megfelelően az állami költségvetésből fizetik ki az RWE-nek (lásd a (77) preambulumbekendést).
- (283) A Bizottság ezért megállapítja, hogy a módosított RWE-intézkedés az államnak tudható be, és az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése értelmében állami források felhasználását vonja maga után.

6.1.2. Előny megléte

- (284) Az EUMSZ 107. cikke (1) bekezdésének értelmében az előny olyan gazdasági előny, amelyet egy adott vállalkozás rendes piaci körülmények között – azaz állami beavatkozás nélkül – nem tudott volna megszerezni ⁽¹⁰⁹⁾. Az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése azt is előírja, hogy egy intézkedés akkor tekinthető állami támogatásnak, ha szelektív, abban az értelemben, hogy előnyben részesít „*bizonyos vállalkozásokat vagy bizonyos áruk termelését*”.
- (285) A Bizottság úgy véli, hogy az intézkedés olyan előnyhöz juttatja az RWE-t, amelyhez szokásos piaci feltételek mellett nem jutott volna hozzá, mivel 2,6 milliárd EUR összegű pénzügyi kompenzációban részesül, amelyet az intézkedés hiányában nem kapott volna meg.

⁽¹⁰⁹⁾ A Bíróság 1996. július 11-i ítélete, SFEI és társai, C-39/94, ECLI:EU:C:1996:285, 60. pont; a Bíróság 1999. április 29-i ítélete, Spanyolország kontra Bizottság, C-342/96, ECLI:EU:C:1999:210, 41. pont.

- (286) Több harmadik személy állította, hogy az intézkedés előnyt biztosít ((104)–(107) preambulumbekzdés). Az RWE mint kedvezményezett rámutatott arra, hogy a kompenzáció nem éri el az RWE által elszenvedett teljes kárt, és ezért nem áll fenn az RWE-nek nyújtott előny ((92)–(97) preambulumbekzdés). Az RWE a korai bezárás által okozott teljes kárt 8,7 milliárd EUR-ra becsülte, amely 5,5 milliárd EUR elmaradt haszonból és 3,2 milliárd EUR járulékos költségből áll ((177) preambulumbekzdés). Az RWE továbbá kiemelte, hogy a bejelentett intézkedés kártalanítás, mivel a bezárásról szóló törvény sérti az RWE tulajdonhoz való jogát, és így az RWE-nél nem jelentkezik gazdasági előny. Ezt az álláspontot egyes harmadik személyek is támogatták ((108) preambulumbekzdés).
- (287) A német hatóságok előadták, hogy a megállapodás szerinti kompenzáció nem juttatja az RWE-t olyan előnyhöz, amely meghaladja azt az összeget, amelyet az RWE jogszabályban elrendelt bezárás esetén egy későbbi bírósági jogvita eredményeként kapott volna (lásd a (231)–(241) preambulumbekzdést).

6.1.2.1. Kompenzáció az alkalmazandó nemzeti jog alapján

- (288) Harmadik személyek előadták, hogy a lignit korai fokozatos kivezetése az RWE-nek a GG 14. cikkének (1) bekezdése szerinti tulajdonjogába való beavatkozásnak minősül, nem pedig a GG 14. cikkének (3) bekezdése szerinti kisajátításnak. A harmadik személyek azonban nem értettek egyet abban a kérdésben, hogy az ilyen beavatkozásért kompenzációt kell-e nyújtani ((93), (100), (103), (105), (106) preambulumbekzdés). Egyes harmadik személyek azt állították, hogy az RWE alkotmánybírósági eljárásokban képes lenne megvédeni tulajdonjogait (lásd a (108) és a (110) preambulumbekzdést).
- (289) Annak megállapítása érdekében, hogy a bejelentett intézkedés előnyhöz juttatja-e az RWE-t, a Bizottságnak meg kell vizsgálnia, hogy Németországnak milyen minimális összegű kompenzációt kellene nyújtania az RWE-nek a nemzeti jog alapján abban az esetben, ha Németország csupán előírta volna a bezárást anélkül, hogy szerződést kötött volna az érintett üzemeltetőkkel. Ha a bejelentett intézkedés meghaladja ezt a minimálisan előírt kompenzációt, a bejelentett intézkedés előnyt biztosít az érintett üzemeltetőknek, és így állami támogatásnak minősül, ha más feltételek egyidejűleg teljesülnek.

6.1.2.1.1. A GG 14. cikke szerinti tulajdonvédelem hatálya

6.1.2.1.1.1. Az intézkedés a közjog hatálya alá tartozik

- (290) Jelentős különbség van a GG 14. cikke szerinti alkotmányos kártalanítás (*Entschädigung*) és például a polgári jog rendszerében alkalmazott kártérítés (*Schadensersatz*) között.
- (291) A jelen ügyben nem alkalmazandó polgári jogi kártérítési elvek, valamint a GG-ből és a közjogból eredő egyéni tulajdonjogok megsértése miatti kártalanítás két különböző jogi eszköz, amelyek eltérő logikát követnek. A polgári jogi összefüggésben (pl. a BGB 249. § (1) és azt követő bekezdéseiben ⁽¹¹⁰⁾) használt kártérítés azt jelenti, hogy a károsultat olyan helyzetbe kell hozni, mintha a kárt okozó esemény nem következett volna be ⁽¹¹¹⁾. Ez azt jelenti, hogy maga a kár az eszköz kárt okozó esemény nélküli állapota (hipotetikus helyzet) és a tényleges helyzet, azaz az eszköz tényleges állapota (valós állapot) közötti különbség ⁽¹¹²⁾.

⁽¹¹⁰⁾ A BGB 249. § (1) bekezdése: „A károkozónak vissza kell állítania azt a helyzetet, amely akkor állna fenn, ha a kártérítés fizetésére kötelező körülmény nem következett volna be.”

⁽¹¹¹⁾ Eredeti cím: Schomerus/Franßen: Klimaschutz und die rechtliche Zulässigkeit der Stilllegung von Braun- und Steinkohlekraftwerken. 2018.12.13., online: http://fox.leuphana.de/portal/files/13307575/wbs_gutachten_bf.pdf, 308. o.

⁽¹¹²⁾ Oetker, § 249, in *MünchKomm BGB* (9. kiadás, 2022).

- (292) Ilyen mértékű kompenzáció azonban nem szükséges abban az esetben, ha az állam közjogi összefüggésben a tartalomra és korlátozásokra vonatkozó rendelkezéseket ír elő. Az alkotmányos kártalanítás a tulajdonba történő beavatkozás által okozott, pénzügyi veszteséget eredményező közvetlen károk megfelelő megtérítését jelenti. Azon a jogen alapul, amelyet csorbítottak, és célja e jog csorbításának megfelelő kompenzálása ⁽¹¹³⁾, de nem irányul a teljes, átfogó helyreállításra.

6.1.2.1.1.2. Az GG 14. cikkének alkalmazási köre

- (293) A jogirodalom szerint a GG 14. cikke alapján védett tulajdonhoz való jog megsértésének két típusa van. Egyrészt a GG 14. cikkének (3) bekezdése szerinti kisajátítás, másrészt a GG 14. cikke (1) bekezdésének második mondata szerinti, a tulajdont illetően a tartalomra és korlátozásokra vonatkozó rendelkezés ⁽¹¹⁴⁾. Adott helyzet nem sorolható egyszerre mindkét rendelkezés alá, hanem vagy kisajátításról, vagy a tartalomra és korlátozásokra vonatkozó rendelkezésről van szó ⁽¹¹⁵⁾. A Bizottság egyetért a harmadik személyekkel abban, hogy a lignit korai fokozatos kivezetése nem minősül a GG 14. cikkének (3) bekezdése szerinti kisajátításnak (lásd a (289) preambulumbekendést). Ennek oka, hogy az üzemeltetők nem veszítik el a létesítmények és a környező infrastruktúra feletti tulajdonjogot, ami a kisajátítás előfeltétele. A kisajátítás két összetevőből áll: egyrészt a tulajdonosi pozíciótól való megfosztás, másrészt a javak tulajdonba vétele ⁽¹¹⁶⁾. A német alkotmánybíróság megállapította, hogy a tulajdonjogon belül a használatra és a rendelkezésre vonatkozó korlátozások önmagukban nem minősülhetnek kisajátításnak ⁽¹¹⁷⁾. Ezért a jelen ügyben, amelyben az intézkedés nem ruház át jogokat, hanem csak korlátozza a tulajdon lehetséges használatát, a Bizottság úgy véli, hogy a lignit korai fokozatos kivezetése egy olyan kontrafaktuális forgatókönyv szerint, amelyben Németország csupán előírta volna a bezárást az érintett üzemeltetőkkel való szerződéskötés nélkül, a GG 14. cikke (1) bekezdésének második mondata szerinti, tartalomra és korlátozásokra vonatkozó rendelkezésként az üzemeltető tulajdonjoga megsértésének minősülhet, de nem tartozik a GG 14. cikke (3) bekezdésének hatálya alá.
- (294) A Bizottság értelmezése szerint a tartalomra és korlátozásokra vonatkozó rendelkezéseket az ingatlan tulajdonosának főszabály szerint a tulajdonhoz fűződő társadalmi kötelekekből eredően kompenzáció nélkül el kell fogadnia ⁽¹¹⁸⁾. A tartalomra és korlátozásokra vonatkozó rendelkezéseknek meg kell felelniük az arányosság és az egyenlőség elvének. A tartalomra és korlátozásokra vonatkozó rendelkezések különleges eseteiben azonban, ahol nem tartják tiszteletben az arányosság és az egyenlőség elvét, a helyzet kompenzáció nyújtását teheti szükségessé. A tartalomra és korlátozásokra vonatkozó rendelkezés kivételes jelleggel kompenzációt írhat elő különleges nehézségek (*besonderer Härtefall*) esetén. A különleges nehézséggel jellemzett helyzetek a nehézség olyan „különleges” esetei, amikor egy egyedi esetben a jog alkalmazása túlzottan kemény, észszerűtlen vagy rendkívül méltánytalan helyzetet eredményez, azaz olyan egyedi esetek, amelyek észszerűtlen terhet (*unzumutbare Belastung*) jelentenek, még akkor is, ha figyelembe vesszük a törvény célját ⁽¹¹⁹⁾. Ilyen kivételes körülmények között, az arányosság elve követelményeinek teljesítése és a tulajdonosra háruló rendkívüli terhelés (*Sonderopfer*) ellentételezése érdekében kivételes kompenzációs intézkedésekre lehet szükség. Lehetséges, hogy egy önmagában arányos rendelkezés atipikus esetekben rendkívüli terhet eredményez, de a jogalkotó a tulajdonkorlátozó intézkedést közérdekből szükségesnek is tartja ezekben az esetekben. E tekintetben kompenzáció követelhető az intézkedés tulajdonossal szembeni aránytalan vagy egyenlőtlen jellegének kompenzálása érdekében ⁽¹²⁰⁾.

⁽¹¹³⁾ Eredeti cím: Schomerus/Franßen: Klimaschutz und die rechtliche Zulässigkeit der Stilllegung von Braun- und Steinkohlekraftwerken. 2018.12.13., online: http://fox.leuphana.de/portal/files/13307575/wbs_gutachten_bf.pdf, 308. o.

⁽¹¹⁴⁾ Von Prof. Dr. Lege, „Art. 14 GG für Fortgeschrittene 45 Fragen zum Eigentum, die Sie nicht überall finden. Unter besonderer Berücksichtigung des Baurechts”, online: https://www.zjs-online.com/dat/artikel/2012_1_517.pdf.

⁽¹¹⁵⁾ BeckOK Grundgesetz, Epping/Hillgruber 55. kiadás, Stand: 2023.5.15., GG Art. 14 [Eigentum, Erbrecht und Enteignung], Rn 77-81.

⁽¹¹⁶⁾ Eredeti cím: Schomerus/Franßen: Klimaschutz und die rechtliche Zulässigkeit der Stilllegung von Braun- und Steinkohlekraftwerken. 2018.12.13., online: http://fox.leuphana.de/portal/files/13307575/wbs_gutachten_bf.pdf, 122. o.

⁽¹¹⁷⁾ Vgl. BVerfG, Beschl. v. 2000.2.16. – 1 BvR 242/91 und 315/99, BVerfGE 102, 1, 16, juris, Rn. 43.

⁽¹¹⁸⁾ BeckOK Grundgesetz, Epping/Hillgruber 55. kiadás, Stand: 2023.5.15., GG Art. 14 [Eigentum, Erbrecht und Enteignung], Rn 72.

⁽¹¹⁹⁾ BVerwG 5 C 11.18, Beschl. v. 2021.5.20., Rn 69-70.

⁽¹²⁰⁾ BeckOK Grundgesetz, Epping/Hillgruber 55. kiadás, Stand: 2023.5.15., GG Art. 14 [Eigentum, Erbrecht und Enteignung], Rn 104-106.

- (295) Amennyiben a tartalomra és korlátozásokra vonatkozó rendelkezés megrövidíti a meglévő jogi pozíciókat, felmerül a kérdés, hogy az arányossági vizsgálat keretében milyen mértékben kell figyelembe venni a bizalomvédelem szempontját, és milyen mértékben van kivételesen szükség átmeneti intézkedésekre és nehézségi záradékokra (*Härteklauseln*)⁽¹²¹⁾. A német alkotmánybíróság megállapította, hogy főszabály szerint nem zárható ki, hogy a jogalkotó különös nehézségek (*Härtefälle*) esetén is kikényszerítse a tulajdonjogot korlátozó intézkedéseket, ha a jogalkotó kompenzációs óvintézkedések révén elkerüli a tulajdonosra háruló aránytalan vagy egyenlőtlen terheket, és megfelelően figyelembe veszi a jogos elvárásokat. Ezért a bizalomvédelem érdekében átmeneti intézkedésekre és nehézségi záradékokra lehet szükség. Az, hogy szükség van-e átmeneti intézkedésekre és nehézségi záradékokra, és ha igen, milyen mértékben, attól függ, hogy az intézkedés által bevezetett, tartalomra és korlátozásokra vonatkozó rendelkezés általi jogsértés súlyossága milyen mértékben hozható egyensúlyba a GG 14. cikkének (1) bekezdése által védett jogokkal, valamint a tartalomra és korlátozásokra vonatkozó rendelkezés által figyelembe vett közérdek jelentőségétől⁽¹²²⁾. E tekintetben érdemes megjegyezni, hogy a német alkotmánybíróság megállapította, hogy a környezetvédelem közérdekű célja felülmúlhatja a magántulajdonos ahhoz fűződő érdekét, hogy ne korlátozzák a tulajdonának használatában⁽¹²³⁾.
- (296) Olyan, tartalomra és korlátozásokra vonatkozó rendelkezés, amelynek esetében kompenzációra van szükség, csak abban az esetben áll fenn, ha a tulajdonosi pozíció különösen intenzíven sérül. A kompenzációs kötelezettség szempontjából az a döntő tényező, hogy a tartalomra és korlátozásokra vonatkozó rendelkezés a súlyosságát, az intenzitását és az időtartamát tekintve a tulajdonos számára észszerűtlen-e, és rendkívüli terhet (*Sonderopfer*) ró-e a tulajdonosra⁽¹²⁴⁾. Azt, hogy ilyen rendkívüli teherről van-e szó, annak fényében kell értékelni, hogy a potenciálisan aránytalan teher (*unverhältnismäßige Belastung*) más eszközökkel, például átmeneti intézkedésekkel és nehézségi záradékokkal (*Übergangsregelungen und Härteklauseln*) elkerülhető-e, vagy milyen mértékben.
- (297) Az alkotmányos jogok megsértésén alapuló kompenzációhoz való jog csak akkor keletkezhet, ha a tartalomra és korlátozásokra vonatkozó rendelkezés rendkívüli terhet jelent. Ilyen esetben a megfelelő kompenzációnak arányosnak kell lennie a tulajdonba történő beavatkozás által okozott, pénzügyi veszteséget eredményező közvetlen kárral, amennyiben az meghaladja az eltérő jogos érdekekre tekintettel indokolható észszerű mértéket. Az ilyen lehetséges kompenzációk azonban nem irányulhatnak a teljes, átfogó helyreállításra (lásd a (293) preambulum-bekezdést).

6.1.2.1.1.3. A Bizottság megállapításai

- (298) Az RWE azzal érvelt, hogy a lignit korai fokozatos kivezetése rendkívüli terhet ró az RWE-re, amikor e kivezetés az EU ETS-szel kapcsolatos kötelezettségeivel párosul ((95) preambulumbekezdés), míg a LEAG azt állította, hogy a járulékos költségek olyan vagyoni károk, amelyek nem vezetnek jogvesztéshez vagy vagyonvesztéshez, de rendkívüli terhet jelentenek, például értékcsökkenés okán ((101) preambulumbekezdés). Más harmadik személyek azt állították, hogy a hosszú átmeneti időszakok, a másik generációs tüzelőanyagra való átállás lehetősége, valamint az, hogy azon lignittüzelésű egységek közül, amelyek bezárását előirányozták, sokat amortizáltak, arra engednek következtetni, hogy nem áll fenn ilyen rendkívüli teher esete ((105) és (106) preambulumbekezdés). Németország nem tett észrevételt a rendkívüli teherrel kapcsolatban. A bezárásról szóló törvény nem tartalmaz semmilyen utalást arra vonatkozóan, hogy Németország szerint a lignit fokozatos kivezetése kompenzációt igénylő rendkívüli terhet jelent-e az érintett üzemeltetők számára.

⁽¹²¹⁾ Kivételes esetekben a nehézségi záradékok lehetővé teszik adott rendelettől vagy megállapodástól való eltérést annak érdekében, hogy elkerülhető legyenek az ilyen kivételes, egyedi esetekben érintettek számára tisztességtelen következmények.

⁽¹²²⁾ BeckOK Grundgesetz, Epping/Hillgruber 55. kiadás, Stand: 2023.5.15., GG Art. 14 [Eigentum, Erbrecht und Enteignung], Rn 98-103.

⁽¹²³⁾ Lásd: BVerfGE 102, 1 (18) és BeckOK Grundgesetz, Epping/Hillgruber 55. kiadás, Stand: 2023.5.15., GG Art. 14 [Eigentum, Erbrecht und Enteignung], Rn 88-91.

⁽¹²⁴⁾ BeckOK Grundgesetz, Epping/Hillgruber 55. kiadás, Stand: 2023.5.15., GG Art. 14 [Eigentum, Erbrecht und Enteignung], Rn 104-106.

- (299) A (295) preambulumbekzdésben említettek szerint azok a beavatkozások, amelyek nem kisajátítják a tulajdont, hanem csak korlátozzák a tulajdonjogok gyakorlását, elvben arányosak lehetnek anélkül is, hogy kompenzációban részesítenék azt a tulajdonost, akinek a tulajdonjogát az állam beavatkozása érinti. A Bizottság azonban úgy értelmezi, hogy a német jog szerint ez nem zárja ki azokat a különleges kivételes körülményeket, amelyek fennállása esetén a tulajdonjogok gyakorlásának korlátozása miatt indokolt lehet a kompenzáció. Ez a helyzet például akkor, ha a tulajdonjog gyakorlásának korlátozása különösen beavatkozó jellegű, és rendkívüli terhet (*Sonderopfer*) ró a tulajdonosra. Bár az intézkedéseket közérdekből hozzák meg, jelentős negatív hatásokat adott esetben csak bizonyos tulajdonosok viselnek, ami aránytalan lehet. Ezekben az esetekben a német jog általános elvei arra kötelezik az államot, hogy az intézkedés arányosságának biztosítása érdekében kezdetől fogva kompenzációs mechanizmust foglaljon bele az intézkedésbe⁽¹²⁵⁾. A kompenzációs intézkedések esetében azonban a Bizottság a német jog alapján úgy értelmezi, hogy mielőtt a pénzügyi kompenzációt fontolóra lehetne venni, először más kompenzációs módokat, például átmeneti intézkedéseket kell megfontolni.
- (300) A lignit fokozatos kivezetésének a GG 14. cikkével való összeegyeztethetőségének elemzése során a következő struktúrát kell követni: először is meg kell vizsgálni, hogy a tartalomra és korlátozásokra vonatkozó rendelkezés arányos-e. Másodszor, ha nem ez a helyzet, ez különleges nehézségeket (*besonderer Härtefall*) eredményezhet a tulajdonos számára, és rendkívüli terhet (*Sonderopfer*) róhat rá. Harmadszor, rendkívüli teher esetén a pénzügyi kompenzáció csak a végső eszköz, miután más enyhítő intézkedéseket, például átmeneti intézkedéseket vezettek be.
- (301) A (296) preambulumbekzdésben bemutatottak szerint a német alkotmánybíróság megállapította, hogy a környezetvédelem közérdekű célja felülmúlhatja azt a magánérdeket, hogy ne korlátozzák a tulajdon használatát. Az RWE lignittüzelésű létesítményeinek bezárása környezetvédelmi célt szolgál, mivel a CO₂-kibocsátás csökkentéséhez vezet ((18) preambulumbekzdés), ami azt jelenti, hogy a ligniterőművek kötelező bezárása indokolható a közérdekkel.
- (302) Az arányossági értékelés keretében azt is meg kell vizsgálni, hogy fennáll-e az üzemeltető részéről jogos elvárás, amelyet egyensúlyba kell hozni a környezetvédelemhez fűződő közérdekkel. Akárhogy is, a Bizottság megállapítja, hogy a vonatkozó német ítélkezési gyakorlatból az tűnik ki, hogy senki nem részesül védelemben a meglévő beruházást érintő jogi változásokkal szemben.
- (303) A Bizottság emlékeztet arra, hogy az eljárás megindításáról szóló határozat (104) preambulumbekzdésében leírtak szerint a német alkotmánybíróság 2009-es ítéletében⁽¹²⁶⁾ megvitatta, hogy egy személyt védenek-e meglévő beruházás esetén a jogi változásoktól, és megvitatta a bizalomvédelem hatályát a jogi keret módosítása esetén. Az említett ügyben a felek abban a kérdésben álltak vitában, hogy a tojótűk jölétére vonatkozó, később alkalmazandó szigorúbb követelmények közvetlenül alkalmazandók-e a felperes üzemére is, amely a szigorúbb követelmények hatálybalépése előtt kapta meg a működési engedélyt, és arra számított, hogy beruházásai 15–20 év után térülnek meg. A német alkotmánybíróság elutasította a fellebbezést, és megállapította, hogy a német jog nem biztosít jogot arra, hogy bárki védelemben részesüljön a jogi változásokkal szemben a beruházási költségek amortizációjáig és a létesítmények leírásáig. Ezenkívül a német alkotmánybíróság rámutatott arra, hogy a megfelelő átmeneti időszak segít ezen elv megszilárdításában. A tojótűk jölétével kapcsolatos körülményekről már abban az időszakban viták folytak, amikor a felperes megkapta az eredeti engedélyt. A német alkotmánybíróság szerint a felperes nem támaszkodhatott továbbra is az engedély megadásának időpontjában érvényes állatjóléti követelmények szintjének fennmaradására. Ezért az ágazatnak képesnek kellett volna lennie arra, hogy előre jelezze a jogszabályváltozást, és számítsa rá.

⁽¹²⁵⁾ Ez a német jogban az „ausgleichspflichtige Inhalts- und Schrankenbestimmung” elveként szerepel.

⁽¹²⁶⁾ BVerwG NVwZ, Urteil vom 2009.4.30. – 7 C 14.08, S. 1443. Ez a leszerelési tanulmányban is szerepel: mivel nincs ilyen védelemhez való jog, az érintett üzemeltetők nem hivatkozhatnak a meglévő és jogos elvárások különleges védelmére, hogy a globális éghajlat védelme érdekében elkerüljék az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentésére vonatkozó (további) követelményeket.

- (304) A jelen ügyben a ligniterőművek üzemeltetőire vonatkozó körülmények hasonlóak. Az üzemeltetők a lignit fokozatos kivezetésére vonatkozó jogi keret konkretizálódása előtt ruháztak be a bezárandó lignittüzelésű létesítményekbe. Ugyanakkor, amint az a német alkotmánybíróságnak a (304) preambulumbekkezdésben ismertetett 2009. évi ítéletéből kitűnik, az üzemeltetők nem hivatkozhatnak a *status quo* fennmaradására, azaz nem várhatják el, hogy védelemben részesüljenek a jogi változásokkal szemben mindaddig, amíg befektetéseiket teljes mértékben nem amortizálják. Ezenkívül a közjóból kitűnik, hogy a Szénbizottság létrehozása előtt a ligniterőművek üzemeltetőinek tisztában kellett volna lenniük Németország energiapolitikájával, amely magában foglalja, hogy a szenet és a lignitet kevésbé szennyező tüzelőanyagokkal vagy megújuló energiával váltják fel. Bár a Szénbizottság 2018-ban kezdte meg tevékenységét, Németország már korábban tett nemzetközi éghajlatvédelmi kötelezettségvállalásokat. Németország például már 1995-ben elfogadta első nemzeti éghajlat-politikai célját, és 2007-ben konkrétan úgy határozott, hogy 2020-ig (1990-hez képest) legalább 40 %-kal csökkenti az ÜHG-kibocsátást (lásd a (17)–(18) preambulumbekkezdést). 2016-ban a német éghajlat-politikai cselekvési terv elfogadta az ÜHG-semlegesség 2050-ig történő megvalósítását⁽¹²⁷⁾. Összefoglalva, tekintettel arra, hogy a német jog nem biztosít jogot a jogi változásokkal szembeni védelemre – a beruházási költségek amortizációjáig sem –, valószínű, hogy a ligniterőmű-üzemeltetőnek nem állhat fenn olyan jogos elvárása a beruházása védelmét illetően, amely elsőbbséget élvezne a közérdekkel szemben.
- (305) Ami az RWE azon érvét illeti, amely szerint a lignit korai fokozatos kivezetése rendkívüli terhet ró az RWE-re, ha az az EU ETS-szel kapcsolatos kötelezettségeivel párosul ((95) preambulumbekkezdés), a Bizottság megjegyzi, hogy az EU ETS számos ágazatot és szennyezőt érint, és nem csak az RWE-t vagy a ligniterőművek üzemeltetőit. A Bizottság úgy értelmezi a német ítélkezési gyakorlatot, hogy azt a kérdést, hogy egy tulajdont korlátozó intézkedés rendkívüli terhet jelent-e, e konkrét intézkedés keretében kell megvizsgálni. A Bizottság ezért úgy véli, hogy az EU ETS nem vehető figyelembe annak eldöntésekor, hogy egy kifejezetten a lignitre vonatkozó szakpolitikai intézkedés rendkívüli terhet jelent-e.
- (306) A Bizottság továbbá úgy értelmezi a német ítélkezési gyakorlatot, hogy mielőtt a nemzeti jog pénzügyi kompenzációt írna elő, meg kell vizsgálni, hogy az aránytalan rendkívüli terhet nem hárítható-e el más eszközökkel, például átmeneti intézkedésekkel. Az RWE például továbbra is a földterület és a meglévő infrastruktúra tulajdonosa marad, így lehetősége van arra, hogy ezeket az eszközöket más tüzelőanyagokon alapuló villamosenergia-termelésre vagy más célokra használja. Ezenkívül, amint az a (302) preambulumbekkezdésben szerepel, a jelen ügyben az RWE lignittüzelésű egységeinek többsége átmeneti időszakot kap bezárásuk előtt, és csak a Niederaußem D tekintetében írták elő, hogy 2020 végéig azonnal bezárjon.

6.1.2.1.2. A vonatkozó német tanulmányok megállapításai

- (307) A Bizottság megjegyzi továbbá, hogy léteznek nyilvánosan hozzáférhető, a (309)–(312) preambulumbekkezdésben összefoglalt tanulmányok, amelyek nem zárják ki a lignit korai, pénzügyi kompenzáció nélküli fokozatos kivezetésének lehetőségét. A Bizottság külön elemzett két tanulmányt, amelyek összhangban vannak a német alkotmánybíróság álláspontjával és a (291)–(299) preambulumbekkezdésben ismertetett jogirodalommal. A Bizottság a következő okok miatt vette figyelembe ezeket a tanulmányokat. Először is, mindkettő viszonylag friss, 2018-ból származik. Másodszor, mindkettőt tudományos szakemberek írták. A német Bundestag kutatási létesítménye, amely a (309) preambulumbekkezdésben ismertetett első tanulmányt készítette, tudományos kutatásokat végez a német parlamenti képviselők támogatására, noha jelentései nem a német Bundestag, annak szervei vagy igazgatása nézeteit képviselik. Ami a (310)–(312) preambulumbekkezdésben ismertetett második tanulmányt illeti, azt a Szövetségi Környezetvédelmi, Természetvédelmi, Nukleáris Biztonsági és Fogyasztóvédelmi Minisztérium (a továbbiakban: BMUV) rendelte meg Prof. Dr. Thomas Schomerus jogtudóstól és közjogi szakértőtől, valamint Gregor Franßen ügyvédőtől.

⁽¹²⁷⁾ Online: https://epub.wupperinst.org/frontdoor/deliver/index/docId/7265/file/7265_Phasing_Out_Coal.pdf, 40. o.

6.1.2.1.2.1. A megállapítások bemutatása

- (308) 2018-ban a német Bundestag kutatási létesítménye tanulmányt készített a széntüzelésű erőművek kötelező leszerelésére vonatkozó alkotmányos követelmények vizsgálata céljából (a továbbiakban: a német Bundestag tanulmánya) ⁽¹²⁸⁾. A német Bundestag tanulmánya megállapította, hogy a széntüzelésű erőművek bezárása nem minősül a GG 14. cikkének (3) bekezdése szerinti kisajátításnak, és hogy a bezárás a GG 14. cikkének (1) bekezdése szerinti tartalomra és korlátozásokra vonatkozó rendelkezés lenne. A német Bundestag tanulmányában a kutatási létesítmény arra a következtetésre jutott, hogy csak azon egyedi létesítményeknek kellene kompenzációt nyújtani, amelyek az átmeneti és kivételes intézkedések ellenére is rendkívüli terhekkel (*Sonderopfer*) szembesülnek. A német Bundestag tanulmánya továbbá úgy vélte, hogy a már teljes mértékben amortizált régebbi egységek esetében lehetőség van kompenzáció nélküli leszerelésre.
- (309) Ezenkívül a BMUV megbízásából készült, „Éghajlatvédelem és a lignit- és feketekőszén-tüzelésű erőművek leszerelésének jogi lehetőségei” című tanulmány ⁽¹²⁹⁾ (a továbbiakban: leszerelési tanulmány) szintén azt állapította meg, hogy a széntüzelésű erőműegységek leszerelésére vonatkozó szabályozás nem minősül a GG 14. cikkének (3) bekezdése szerinti kisajátításnak. Továbbá a leszerelési tanulmány szerint a GG 14. cikkének (1) bekezdése szerinti tartalomra és korlátozásokra vonatkozó rendelkezésekről van szó, és a GG 14. cikkének (2) bekezdésével összhangban a jogalkotó cselekvési szabadsága magában foglalja azt a hatáskört is, hogy teljes mértékben megszüntesse a korábban fennálló, tulajdonjog által védett jogi pozíciókat, feltéve, hogy ezt ennek megfelelő súlyozott közérdekű megfontolások indokolják.
- (310) A leszerelési tanulmány megállapította, hogy a tartalomra és korlátozásokra vonatkozó rendelkezések alkotmányosak, és nem jelentenek észszerűtlen gazdasági terhet. Nevezetesen a szén- vagy lignittüzelésű erőművek éghajlatvédelmi okokból történő leszerelésére vonatkozó rendeletek alkotmányosak, mivel megfelelőek, szükségesek és arányosak. Megjegyezte különösen, hogy az általános közérdeken alapuló komoly okok, nevezetesen az éghajlatvédelemnek és a karbonsemlegesség elérésének szükségessége felülmúlja az érintett üzemeltetőkre háruló sajátos gazdasági terhet. Így az érintett üzemeltetőknek a létesítmények további üzemeltetésével viselniük kell a befektetett tőkéből származó jövőbeli nyereség lehetőségének elvesztését. Emellett a leszerelési tanulmány rámutatott, hogy a GG-ből nem következik az, hogy a befektetett tőkét teljesen amortizálni kellene a lignit jogilag indokolt fokozatos kivezetéséhez. A bezárásról szóló törvény kialakításakor azonban észszerűen figyelembe kell venni az érintett felek gazdasági érdekeit. A leszerelési tanulmány rámutatott továbbá arra, hogy nemcsak a pénzbeli kompenzáció, hanem az átmeneti intézkedések is – például az átmeneti időszak – önmagukban is egyfajta kompenzációs intézkedést jelentenek, és orvosolhatják az érintett üzemeltetők tevékenységeibe való beavatkozást. Az amortizációs ütemtervvel kapcsolatban a leszerelési tanulmány számos példát hozott. A szakirodalom egy része például azt sugallta, hogy az amortizáció 20 év alatt megvalósítható ⁽¹³⁰⁾. Továbbá a Német Környezetvédelmi Hivatal (Umweltbundesamt) számításai alapján a szén- vagy lignittüzelésű erőművekbe történő kezdeti beruházásokat várhatóan 15–20 év elteltével amortizálják; legkésőbb 25 év elteltével megtörténhet, hogy az eszközök befektetése nemcsak amortizálódott, hanem az államkötvények hozamának megfelelő hozamot is termelt ⁽¹³¹⁾. A 2017-ben már 25 évesnél jóval régebbi egységek várhatóan már amortizálódtak ⁽¹³²⁾. A leszerelési tanulmány és az idézett források szerint tehát egy lignittüzelésű egység átlagos amortizációs ideje körülbelül 25 év lenne ⁽¹³³⁾. A leszerelési tanulmány arra a következtetésre jutott, hogy amennyiben a szén- vagy lignittüzelésű

⁽¹²⁸⁾ Stilllegung von Kraftwerken, Ausarbeitung, Wissenschaftliche Dienste, Deutscher Bundestag (WD 3 – 3000 – 360/18). Online: <https://www.bundestag.de/resource/blob/579426/79b26fd54662407f696a224c9aa1955a/WD-3-360-18-pdf-data.pdf>.

⁽¹²⁹⁾ Eredeti cím: Schomerus/Franßen: Klimaschutz und die rechtliche Zulässigkeit der Stilllegung von Braun- und Steinkohlekraftwerken. 2018.12.13., online: http://fox.leuphana.de/portal/files/13307575/wbs_gutachten_bf.pdf.

⁽¹³⁰⁾ Leszerelési tanulmány, 157. o., 408. lábjegyzet: Siehe etwa Buttermann/Baten, Wirtschaftlichkeit des Neubaus von Braunkohlekraftwerken, Tabelle 1 (Kapitalbindungsdauer), ET 2013, S. 46 (47); Deutsches Institut für Wirtschaftsforschung, Die Zukunft der Braunkohle in Deutschland im Rahmen der Energiewende, 2012, S. 18; und erneut bestätigt hinsichtlich der bilanziellen Abschreibung: Deutsches Wirtschaftsinstitut, Braunkohleausstieg – Gestaltungsoptionen im Rahmen der Energiewende, 2014; Umweltbundesamt, Klimaschutz und Versorgungssicherheit – Entwicklung einer nachhaltigen Stromversorgung, Climate Change 13/2009, S. 8; so auch Däuper/Michaels, EnWZ 2017, S. 211 (217); Ziehm, ZNER 2017, 7 (10).

⁽¹³¹⁾ Leszerelési tanulmány, 158. o., 409. lábjegyzet: So Ziehm, ZNER 2017, 7 (10), unter Berufung auf Umweltbundesamt, Klimaschutz und Versorgungssicherheit – Entwicklung einer nachhaltigen Stromversorgung, Climate Change 13/2009, S. 23.

⁽¹³²⁾ Leszerelési tanulmány, 158. o., 412. lábjegyzet: BET Büro für Energiewirtschaft und technische Planung GmbH, Kurzstudie „Amortisationszeiten bestehender Kohlekraftwerke” vom 2017.11.3., S. 16.

⁽¹³³⁾ Leszerelési tanulmány, 157–158. o.

erőművekbe történő beruházások teljes mértékben amortizálódtak, egy, a szénerőművek bezárásáról szóló törvény nem írta elő kompenzációt. Ugyanakkor megállapította, hogy a biztonság kedvéért még az amortizált erőművek esetében is 1–2 éves átmeneti időszakot kell biztosítani az üzemeltetők alkalmazkodásának lehetővé tétele érdekében.

- (311) Emellett a leszerelési tanulmány azt a kérdést is megvizsgálta, hogy a szénerőművek kötelező bezárása sérti-e a jogos elvárásokat abban az esetben, ha az erőműveket nem amortizálták teljes mértékben. A tanulmány úgy véli, hogy a 2010 után végrehajtott beruházások tekintetében nem áll fenn a tulajdonjogok különleges védelme. A szövetségi kormány 2010-ben vette fontolóra, hogy a fosszilis villamosenergia-termelést végső soron arra korlátozza, hogy kiegyenlítő és tartalékkapacitást biztosító szerepet töltsön be egy rugalmas erőműparkban. Következésképpen ettől az időponttól kezdve e tekintetben csak korlátozott szükség van a jogos elvárások védelmére és a bizalomvédelemre ⁽¹³⁴⁾. Mindenesetre ezen időpontot követően észszerűen nem lehetett úgy tekinteni, hogy az ilyen létesítmények a jövőben egyszerűen korlátlanul működnek.

6.1.2.1.3. A Bizottság megfontolásai és következtetései a hatályos nemzeti jog szerinti kompenzációról

- (312) A fentiek fényében a Bizottság a következőket veszi figyelembe:
- (313) A német jog lehetővé teszi a tulajdon használatának közrendi okokból történő korlátozását és a bezárás időpontjának előírását. Ez a tulajdonnal kapcsolatos társadalmi kötelezettségekből vagy társadalmi kötelezettségekből következik. A környezetvédelmi aggályok jogos indokot jelentenek, ami a lignitre is érvényes, mivel a lignit a villamosenergia-termelés egyik erősen szennyező tüzelőanyaga. A német jog tehát ebben az esetben főszabály szerint nem feltétlenül követeli meg a kompenzációt.
- (314) Bár igaz, hogy a tulajdonosnak az azzal kapcsolatos jogos elvárásai, hogy a beruházásai ne hiúsuljanak meg, ütközhetnek a közérdekkel, a Bizottság úgy véli, hogy a szakpolitikai irányvonal már a Szénbizottság 2018-as megalakulása előtt konkrétabbá vált azzal, hogy éghajlat-politikai célokat tűzött ki, helytelenítette az erősen szennyező fosszilis tüzelőanyagokat, miközben előnyben részesítette a megújuló energiaforrásokból történő villamosenergia-termelést. Jóllehet ez fokozatos folyamat lehetett, a Bizottság egyetért az idézett szakirodalommal abban, hogy a bizalomvédelem már 2018-nál jóval korábban korlátozottá vált. A Bizottság megjegyzi, hogy a leszerelési tanulmány e tekintetben különösen releváns időpontnak tekinti a 2010-et.
- (315) Úgy tűnik továbbá, hogy a védelemben részesíthető tulajdonosi érdek semmi esetre sem haladja meg a befektetés amortizációjának releváns időtartamát. Az amortizált egységeket illetően – amint azt Németország is megerősítette – az RWE lignittüzelésű létesítményei közül 16-ból 14 teljesen leértékelődött volna a bezárása időpontjáig (lásd az (55) preambulumbekendést), mivel ezek a létesítmények körülbelül 50–60 éve, a Niederaußem K esetében pedig 28 éve működnek. Ezek az évek jóval meghaladják a (310) preambulumbekendésben ismertetett leszerelési tanulmányban leírt 25 éves átlagos amortizációt (lásd a 4. táblázatot és az (54) preambulumbekendést).
- (316) A Bizottság továbbá úgy értelmezi, hogy a német jog szerint, ha a kompenzáció kötelező lenne, az átmeneti intézkedéseket előnyben kell részesíteni a pénzügyi kompenzációval szemben. E teljes mértékben amortizált erőművek mindegyikére (egy kivétellel) vonatkozott a bezárásról szóló törvény hatálybalépésétől számított átmeneti időszak (lásd: 3. táblázat). Ezért ezen erőművek esetében a Bizottság úgy értelmezi, hogy a német jog szerint nem lett volna szükség pénzügyi kompenzációra.

⁽¹³⁴⁾ Leszerelési tanulmány, 201–203. o.

- (317) Ugyanakkor a 16 lignittüzelésű egységből 2-t nem feltétlenül amortizálnak teljes mértékben a bezárásuk időpontjáig, mivel kevesebb mint 25 éve üzemelnek. Ez nevezetesen a Neurath F-et (BoA 2) és a Neurath G-t (BoA 3) érinti (mindkettő esetében 2012 a nyitónap). A fentiek fényében azonban az RWE-nek az említett létesítmények nyitására tudnia kellett volna, hogy e létesítmények potenciális élettartama korlátozott lehet, és az üzemeltető esetleg nem tudja teljes mértékben amortizálni ezeket az egységeket (lásd a (312) preambulumbekendést). 2022 októberétől kezdődően hét és fél éves átmeneti időszakot határoztak meg e két egység számára. Ezért e két egység esetében, amelyeket esetleg még nem teljes mértékben amortizáltak, a Bizottság valószínűnek tartja, hogy az átmeneti időszak önmagában elegendő kompenzációs forma, és nem indokolt további pénzügyi kompenzáció. És még ha nem is ez lenne a helyzet, Németország szerint e két létesítmény teljes könyv szerinti értéke 2030. március 31-én 570 millió EUR-t tenne ki (lásd az (57) preambulumbekendést).
- (318) Összefoglalva, a Bizottság úgy véli, hogy kizárható, hogy a német jog értelmében a Németország által meghatározott határidőn belüli kötelező bezáráshoz pénzügyi kompenzációra lett volna szükség. Bár a Niederaußer D egység nem kapott egyéves átmeneti időszakot a bezárás előtt, a Bizottság megjegyzi, hogy Németország a bejelentésben ezt az egységet nem veszi figyelembe az elmaradt haszon kimutatására szolgáló számításokban, és hogy az egység az amortizáció eléréséhez szükséges átlagos időn túl működött.
- (319) A Bizottság ezért megállapítja, hogy az alkalmazandó nemzeti jogi keret nem követelt volna meg kompenzációt abban a hipotetikus forgatókönyvben, amelyben az állam és az üzemeltető között nem jött volna létre szerződés. Ezért a megállapodás szerinti összegek olyan előnyt biztosítanak az RWE számára, amelyet szokásos piaci feltételek mellett, azaz kompenzáció nélküli kötelező bezárás esetén nem kapott volna meg.
- (320) Még ha feltételezzük is, hogy a bejelentett intézkedés hiányában a német nemzeti bíróságok bizonyos mértékű kompenzációt ítélnének meg az RWE-nek, ez a kompenzáció valószínűleg arra a két üzemre korlátozódna, amelyeket 2030-ig nem teljes mértékben amortizálnának (azaz a Neurath F-re [BoA 2] és Neurath G-re [BoA 3]). Mindenesetre a hosszadalmas és bizonytalan jogi eljárásokat követően esetlegesen megítélt hipotetikus kompenzáció nem érne el a 2,6 milliárd EUR-t (lásd az (55) és az (56) preambulumbekendést). Ezért még ha létezne is kompenzációhoz való jog (ami nem így van), a Bizottság úgy véli, hogy a bejelentett intézkedés szerinti kompenzáció minden esetben meghaladja a nemzeti jog által előírható mértéket. Ezenkívül a bejelentett intézkedés nem kötelezi az RWE-t arra, hogy hosszadalmas, bizonytalan kimenetelű jogi eljárásokat kezdeményezzen, amelyeket egyébként meg kellene indítania.
- (321) E tekintetben a Bizottság rámutat arra, hogy a bejelentett intézkedés – névértéken 2,6 milliárd EUR – egyetlen összegként szerepel a bezáráról szóló törvényben és a módosító szerződésben, és azt nem bontják le és nem allokálják az egyes egységek bezárásához. Ezért az egyes erőművek a támogatás minősítése szempontjából elválaszthatatlanok, mivel bezárásukat egy időben és előre látható módon tervezték meg, miközben az RWE-nek a lignit fokozatos kivezetéséért történő kompenzálásának célja és az RWE mint vállalkozás körülményei változatlanok maradtak. A Bizottság ezért azt a következtetést vonja le, hogy még ha a német jog szerint a kompenzáció összegének csak egy része lett volna kötelező pénzügyi kompenzációként, az intézkedést nem lehet mesterségesen több lépésre bontani, így a bejelentett teljes összeget támogatásnak kell tekinteni.
- (322) A Bizottság ezért úgy véli, hogy még ha a nemzeti jog értelmében pénzügyi kompenzációs kötelezettség állna is fenn, az ilyen esetleges kompenzáció alacsonyabb lenne a bejelentett 2,6 milliárd EUR összegnél. A bejelentett összeget az említett egyedi egységeknek az RWE bezárási tervében szereplő korábbi (2021-től 2025-ig tartó) bezárási dátumokkal meghatározott elmaradt haszna alapján számították ki. A számításokban alapul vett elmaradt hasznat a vonatkozó bezárási időponttól 2026-ig számítják ki. Ez a számítás nem veszi figyelembe azokat a kompenzációkat, amelyeket 2020, azaz a korai bezárások törvényben rögzítése óta átmeneti időszakok formájában nyújtottak. Nem veszi figyelembe azt sem, hogy az adott egységek a bezárás időpontjáig valószínűleg amortizálódnak.
- (323) A fentiekre tekintettel a Bizottság megállapítja, hogy az RWE az alkalmazandó nemzeti jog alapján nem lenne jogosult pénzügyi kompenzációra, vagy mindenesetre azon pénzügyi kompenzáció összege, amelyre az alkalmazandó nemzeti jog alapján jogosult lett volna, nem lenne egyenlő vagy magasabb a 2,6 milliárd EUR összegű bejelentett intézkedésnél. Ezért az RWE a bejelentett intézkedés alapján olyan kompenzációra számíthat, amely meghaladja a GG szerint előírt mértéket. Így az RWE olyan előnyhöz jut, amelyet szokásos piaci feltételek mellett nem szerezne meg.

6.1.2.2. Az atomerőművek németországi fokozatos kivezetése nem alkalmazható analógiaként

- (324) Harmadik személyek rámutattak arra, hogy az atomenergia németországi fokozatos kivezetése analógiaként alkalmazható a jelen ügyben, ezért a ligniterőművek üzemeltetőit a GG alapján további védelemben kell részesíteni (lásd a (93), (182)–(183) preambulumbekendést).
- (325) A Bizottság nem ért egyet a harmadik személyek ezen álláspontjával, és azon a véleményen van, hogy az atomenergia fokozatos kivezetése nem szolgálhat közvetlen analógiával a lignit fokozatos kivezetéséhez a következő okok miatt. Először is a Bizottság megjegyzi, hogy az atomenergia fokozatos kivezetése során az állam jogilag ígéretet tett arra, hogy a termelők számára jogszabály alapján meghatározott idő áll majd rendelkezésre bizonyos mennyiségű energia („*Reststrommengen*”) további termelésére. A német alkotmánybíróság 2016. évi ítéletében⁽¹³⁵⁾ megállapította, hogy e garancia megsértése kompenzációra való jogosultságot keletkeztetett azon elvárások miatt, amelyeket a törvény a többlettermelésre vonatkozó garancia révén teremtett. Márpedig a jelen ügyben nem áll fenn ilyen garancia; a ligniterőművek nem rendelkeznek ilyen jogos elvárásokkal, mivel nincs olyan jogszabály, amely garantálná meghatározott mennyiségű energia lignitből történő termelésének folytatását. Ezért a két ügy körülményei eltérőek, és az atomenergia fokozatos kivezetése a jelen ügyben nem alkalmazható analógiaként.
- (326) Másodszor, az atomenergia fokozatos kivezetése során a német alkotmánybíróság kimondta⁽¹³⁶⁾, hogy nem létezik kompenzációs rendszer azon beruházások tekintetében, amelyeket a fennmaradó villamosenergia-mennyiségek, azaz a *Reststrommengen* törlése miatt leértékeltek. Ezenkívül az említett törvény nem határozott meg konkrét kompenzációs összeget. Ettől eltérően a jelen ügyben a vonatkozó jogalap (azaz a bezárásról szóló törvény) tartalmaz egy konkrét kompenzációs összeget, és részletes kompenzációs intézkedés van érvényben a termelőknek a lignit fokozatos kivezetéséért történő kompenzálására, amely kivezetéshez az üzemeltetők a 2021. évi szerződésben és a módosító szerződésben hozzájárultak (lásd a (33) és a (60) preambulumbekendést). Így a két ügy körülményei nem hasonlíthatók össze.
- (327) A Bizottság ezért úgy véli, hogy az atomenergia németországi fokozatos kivezetése és a lignit fokozatos kivezetése nem összehasonlítható, mivel a két helyzet ténybeli háttére eltérő.

6.1.3. Szelektivitás

- (328) A bejelentett intézkedést csak az RWE-nek nyújtják, és az csak az RWE-nek kedvez, így az RWE-nek nyújtott előny jellegénél fogva szelektív.

6.1.4. A versenyre és a tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás

- (329) Az állandó ítélkezési gyakorlat⁽¹³⁷⁾ szerint ahhoz, hogy valamely intézkedés hatással legyen a versenyre és a kereskedelemre, elegendő, ha a támogatás kedvezményezettje versenyben áll más vállalkozásokkal a verseny előtt megnyitott piacokon.
- (330) Tekintettel arra, hogy a német villamosenergia-piac egy liberalizált piac része, amely csatlakozik a szomszédos országok ajánlattételi területeihez, és össze van kapcsolva velük, a lignittüzelésű erőművek üzemeltetői közvetlen versenyben állnak más villamosenergia-termelőkkel.
- (331) Emellett a lignitalapú villamosenergia-termelés fokozatos kivezetése azt jelenti, hogy az e létesítmények által termelt villamos energiát most más termelőknek kell előállítaniuk, ami valószínűleg hatással lesz a lehívási sorrendre és ezáltal a villamos energia nagykereskedelmi árára.
- (332) Ezért a bejelentett intézkedés hatással van a versenyre és a tagállamok közötti kereskedelemre.

⁽¹³⁵⁾ BVerfG, az első tanács 2016. december 6-i ítélete – 1 BvR 2821/11 –, 1–407. pont.

⁽¹³⁶⁾ BVerfG, az első tanács 2020. szeptember 29-i végzése – 1 BvR 1550/19 –, 1–86. pont.

⁽¹³⁷⁾ A Törvényszék 1998. április 30-i ítélete, Het Vlaamse Gewest kontra Bizottság, T-214/95, ECLI:EU:T:1998:77.

6.1.5. Következtetés az állami támogatás meglétéről

- (333) Az e 6.1. szakaszban kifejtettek fényében a módosított RWE-intézkedés szelektív előnyt biztosít az RWE számára, amely előny az állami költségvetésből származik, az államnak tudható be, és hatással van a versenyre és a tagállamok közötti kereskedelemre. A bejelentett intézkedés tehát az EUMSZ 107. cikke (1) bekezdésének értelmében vett állami támogatásnak minősül.

6.2. A támogatás jogszerűsége

- (334) A Bizottság megjegyzi, hogy a bezárásról szóló törvény (10. §), a 2021. évi szerződés (25. (1) bekezdés) és a módosító törvény (3. cikk) tartalmaz egy felfüggesztő záradékot, amely szerint a módosított RWE-intézkedés csak akkor és annyiban alkalmazható, ha és amennyiben a Bizottság jóváhagyta az állami támogatási jogszabályok szerint (lásd a (37) preambulumbekendést). Németország megerősítette továbbá, hogy az RWE részére nem történt kifizetés (lásd a (37) preambulumbekendést).
- (335) A Bizottság ezért úgy véli, hogy a módosított RWE-intézkedés végrehajtása előtti bejelentésével a német hatóságok tiszteletben tartották az EUMSZ 108. cikkének (3) bekezdésében előírt bejelentési és felfüggesztési kötelezettséget.

6.3. A támogatás összeegyeztethetősége

6.3.1. Az értékelés jogalapja

- (336) Az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének c) pontja kimondja, hogy a Bizottság a belső piaccal összeegyeztethetőnek tekintheti „az egyes gazdasági tevékenységek vagy gazdasági területek fejlődését előmozdító” támogatást, „amennyiben az ilyen támogatás nem befolyásolja hátrányosan a kereskedelmi feltételeket a közös érdekekkel ellentétes mértékben”. Ezért azoknak a támogatásoknak, amelyek a Szerződés e rendelkezése szerint összeegyeztethetőnek minősülnek, hozzá kell járulniuk egyes gazdasági tevékenységek fejlődéséhez ⁽¹³⁸⁾. A támogatás emellett nem torzíthatja a versenyt a közös érdekekkel ellentétes módon.
- (337) A Bizottság 2022. január 27-én elfogadta az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatást. Az említett iránymutatás 466. pontja szerint a Bizottság ezt az iránymutatást alkalmazza a 2022. január 27-től kezdve odaítélt vagy odaítélni szándékozott valamennyi, éghajlat-, környezetvédelem- és energiaügyi, bejelentésköteles támogatás összeegyeztethetőségének értékelésére.
- (338) A Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint a támogatást abban az időpontban kell odaítélni tekinteni, amikor az alkalmazandó nemzeti jogszabály szerint a kedvezményezett jogosulttá válik arra, hogy megkapja a támogatást. Annak meghatározása érdekében, hogy a támogatás mikor tekintendő odaítéltnek, a nemzeti jog által a szóban forgó támogatás megszerzése tekintetében támasztott feltételek összességét figyelembe kell venni ⁽¹³⁹⁾.
- (339) A Bizottság úgy véli, hogy az RWE-nek nyújtott támogatást még nem ítélték oda, tekintettel a bejelentett intézkedés nemzeti jogalapjában szereplő felfüggesztő záradékra ((37) preambulumbekendés). Konkrétabban: a bezárásról szóló törvény (10. §), a 2021. évi szerződés (25. (1) bekezdés) és a módosító törvény (3. cikk) tartalmaz egy felfüggesztő záradékot, amely szerint a bejelentett intézkedés csak akkor és annyiban alkalmazható, ha és amennyiben a Bizottság jóváhagyta az állami támogatási jogszabályok szerint, és a módosító szerződés tekintetében a 2021. évi szerződés eredeti felfüggesztési záradéka érvényben marad. Ezért az RWE-nek a bezárásról szóló törvénnyel és a (mind az eredeti, mind a módosított) szerződéssel összhangban fennálló, kompenzációhoz való joga az állami támogatás Bizottság általi jóváhagyásától függ. Németország megerősítette továbbá, hogy az RWE részére nem történt kifizetés ((37) preambulumbekendés).

⁽¹³⁸⁾ 2020. szeptember 22-i ítélet, Ausztria kontra Bizottság, C-594/18 P, ECLI:EU:C:2020:742, 20. és 24. pont.

⁽¹³⁹⁾ A Bíróság 2013. március 21-i ítélete, Magdeburger Mühlenwerke GmbH kontra Finanzamt Magdeburg, C-129/12, ECLI:EU:C:2013:200, 40–41. pont.

- (340) A Bizottság megjegyzi továbbá, hogy valamely tervezett állami támogatási intézkedés tagállam általi bejelentése nem teremt olyan véglegesnek minősülő jogi helyzetet, amely azt vonná maga után, hogy a Bizottság az intézkedés közös piaccal való összeegyeztethetőségéről az abban az időpontban hatályban lévő jogszabályokra történő hivatkozással dönt, amikor a bejelentésére sor került. Ellenkezőleg, a Bizottság feladata a döntéshozatala időpontjában hatályban lévő jogszabályok alkalmazása, akkor is, ha az intézkedés bejelentésére egy másik jogi keret szerint került sor ⁽¹⁴⁰⁾.
- (341) Egyébiránt a Bíróság kimondta, hogy ha azon jogi szabályozás, amelynek hatálya alatt a tagállam megtette valamely tervezett támogatás bejelentését, megváltozik, mielőtt a Bizottság meghozza a határozatát, utóbbinak az új szabályok alapján történő határozathozatal érdekében – minthogy arra köteles – meg kell kérnie az érdekelteket, hogy foglaljanak állást e támogatásnak az új szabályokkal való összeegyeztethetőségével kapcsolatban ⁽¹⁴¹⁾. A Bíróság ítélkezési gyakorlatával összhangban a Bizottság nyilvános konzultációt folytatott, amelyben felkérte a harmadik személyeket, hogy nyújtsák be észrevételeiket az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatásnak a jelen ügyben való alkalmazhatóságával és alkalmazásával kapcsolatban (lásd az (5) preambulumbekendést).
- (342) A (338)–(342) preambulumbekendésre tekintettel a Bizottság úgy ítéli meg, hogy az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatás alkalmazandó a jelen ügyben, és a módosított RWE-intézkedés összeegyeztethetőségét adott esetben az iránymutatás általános összeegyeztethetőségi rendelkezései (az iránymutatás 3. szakasza) és a jövedelmező széntevékenységi korai bezárásához nyújtott támogatás lignitre is kiterjedő egyedi összeegyeztethetőségi kritériumai (az iránymutatás 4.12.1. szakasza) alapján értékelte. Az említett iránymutatás 4.12.1. szakasza határozza meg azokat a szabályokat, amelyeket a Bizottság az ösztönző hatással, a szükségességgel, a megfelelőséggel, az arányossággal és a versenyre és a kereskedelemre gyakorolt indokolatlan negatív hatások elkerülésével kapcsolatos összeegyeztethetőségi kritériumok értékelésekor fog alkalmazni; a többi összeegyeztethetőségi kritériumra az iránymutatás 3. fejezete alkalmazandó (az iránymutatás 421. pontja).
- (343) Az RWE úgy véli, hogy az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatás nem alkalmazható a jelen ügyben, mivel a kompenzáció nem minősül állami támogatásnak, és mivel az RWE-intézkedést már 2020-ban, az RWE bezárási pályájának kezdetekor végrehajtották (lásd a (111)–(113) preambulumbekendést). Több harmadik személy rámutatott arra, hogy az iránymutatás alkalmazhatósága szempontjából releváns esemény a bezárásról szóló törvény hatálybalépése és a 2021. évi szerződés aláírása, és mivel ezek az események az iránymutatás hatálybalépése előtt következtek be, az iránymutatásnak a bejelentett intézkedésre való alkalmazhatósága kizárt (lásd a (120), (121) és a (124)–(127) preambulumbekendést).
- (344) Egy harmadik személy azonban rámutatott arra, hogy a kompenzáció elemei illeszkednek az iránymutatáshoz, mivel a bejelentett intézkedés jövedelmező széntevékenységek bezárására vonatkozik, és az üzemeltetők nem minősülnek nehéz helyzetben lévő vállalkozásoknak a nehéz helyzetben lévő, nem pénzügyi vállalkozásoknak nyújtott megmentési és szerkezetátalakítási állami támogatásról szóló bizottsági iránymutatás ⁽¹⁴²⁾ értelmében. A harmadik személy ezért úgy véli, hogy az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatás 4.12.1. szakasza alkalmazandó (lásd a (124) preambulumbekendést).
- (345) E tekintetben a Bizottság megjegyzi, hogy a módosított RWE-intézkedést Németország azért hozta meg, hogy felgyorsítsa az RWE jövedelmező lignittevékenységeinek bezárását, és kompenzálja az érintett vállalkozást. Ezért az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatás 425. pontjával összhangban a módosított RWE-intézkedés az iránymutatás 4.12.1. szakaszának hatálya alá tartozik. Emellett egyes harmadik személyek állításával ellentétben (lásd a (197) preambulumbekendést) a Bizottság megjegyzi, hogy az említett iránymutatás 4.12.1. szakasza lehetővé teszi az elmaradt haszon fejében nyújtandó kompenzációt a jövedelmező széntevékenységek kötelező korai bezárása esetén, és nem korlátozza a támogatási intenzitást.
- (346) Végezetül egy harmadik személy a versenyképtelen szénbányák bezárásáról szóló, 2010. december 10-i tanácsi határozatra ⁽¹⁴³⁾ hivatkozott, amelynek jogalapja az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének e) pontja volt (lásd a (119) preambulumbekendést). A Bizottság megjegyzi, hogy a tanácsi határozat a versenyképtelen szénbányákra vonatkozik, és bizonyos szénkategóriákra alkalmazandó (lásd a tanácsi határozat 1. cikkének a) pontját), míg a jelen ügyben a bejelentett intézkedés jövedelmező ligniterőművekre vonatkozik. Ezenkívül az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének e) pontja arra kötelezi a Bizottságot, hogy javaslatot terjesszen a Tanács elé, ilyen azonban a jelen ügyben nem létezik. A Bizottság ezért úgy véli, hogy a tanácsi határozat nem megfelelő jogalap.

⁽¹⁴⁰⁾ A Bíróság 2008. december 11-i ítélete, Bizottság kontra Freistaat Sachsen, C-334/07 P, ECLI:EU:C:2008:709, 51–53. pont.

⁽¹⁴¹⁾ A Bíróság 2008. december 11-i ítélete, Bizottság kontra Freistaat Sachsen, C-334/07 P, ECLI:EU:C:2008:709, 56. pont.

⁽¹⁴²⁾ A Bizottság közleménye – Iránymutatás a nehéz helyzetben lévő, nem pénzügyi vállalkozásoknak nyújtott megmentési és szerkezetátalakítási állami támogatásról (HL C 249., 2014.7.31., 1. o.).

⁽¹⁴³⁾ A Tanács 2010/787/EU határozata.

6.3.2. Pozitív feltétel: a támogatásnak elő kell segítenie egy gazdasági tevékenység fejlődését

6.3.2.1. Az intézkedés által elősegített gazdasági tevékenység és annak a társadalom egészére gyakorolt pozitív hatásainak, és adott esetben a konkrét uniós politikák szempontjából fennálló jelentőségének azonosítása.

- (347) Az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatás 23–25. pontjával összhangban a tagállamoknak meg kell határozniuk azokat a gazdasági tevékenységeket, amelyeket a támogatás eredményeként elősegítenek, és ismertetniük kell, hogy a támogatás hozzájárul-e és miként uniós szakpolitikák és célok eléréséhez.
- (348) A Bizottság az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatás 426. pontjában elismerte, hogy a jövedelmező széntevékenységek korai bezárására irányuló intézkedések elősegíthetik bizonyos gazdasági tevékenységek vagy területek fejlődését azáltal is, hogy teret engednek más, a zöld megállapodásnak megfelelő villamosenergia-termelési tevékenységeknek annak érdekében, hogy ellensúlyozzák a korai bezárás okozta energiatermelési kapacitás csökkenését.
- (349) A Bizottság megjegyzi, hogy a bejelentett intézkedés arra kívánja ösztönözni az RWE-t, hogy változtassa meg gazdasági magatartását azáltal, hogy a lignittüzelésű erőműveit a jövedelmezőségüknél fogva indokoltnál korábban bezárja, ami a villamosenergia-termelési kapacitás csökkenéséhez vezet. Feltételezve, hogy a villamosenergia-kereslet változatlan marad vagy növekszik, ez termelési hiányt eredményez⁽¹⁴⁴⁾. A Bizottság ezért úgy véli, hogy mivel a bejelentett intézkedés olyan lignittevékenységek fokozatos megszüntetésére vonatkozik, amelyek egyébként jövedelmezően működtek volna a piacon, az elősegített gazdasági tevékenység az alternatív forrásokból történő villamosenergia-termelés.
- (350) Egy határozott végső határidő megalapozza a többi szereplő azon elvárásait, hogy a klímasemlegességre való átállás kézzelfogható és lehetséges, és így megkezdhetik a klímasemleges technológiákba való beruházást, aminek eredményeként viszont a hálózat eltávolodik a régi szén- és lignittüzelésű termeléstől. Egy kontrafaktuális forgatókönyv esetén, amelyben a bejelentett intézkedésre nem került volna sor, ez a gazdasági fejlődés nem valósulna meg ugyanilyen mértékben. A bejelentett intézkedés ezért elősegíti az alternatív forrásokból, például megújuló energiaforrásokból történő villamosenergia-termelés gazdasági tevékenységének fejlődését⁽¹⁴⁵⁾. A Bizottság egyetért az RWE azon érvelésével, amely szerint a bejelentett intézkedés nemcsak a megújuló energiaforrásokon alapuló villamosenergia-termelés gazdasági tevékenységének fejlődését mozdítja elő, hanem az energiaágazat egészének fejlődését is, mivel minden piaci szereplőnek megbízhatóságra van szüksége a lignit fokozatos kivezetési pályájával kapcsolatban a jövőbeli beruházási döntéseihez ((128)–(131) preambulumbekkezdés).
- (351) Ezenkívül egy olyan helyzet, amelyben az RWE lignittüzelésű egységeit kompenzáció nélkül kellett volna bezárni, jogbizonytalanságot eredményezett volna az esetleges kompenzációt illetően. A bejelentett intézkedés által bevezetett kiszámíthatóság és jogbiztonság tehát elősegíti a lignitalapú villamosenergia-termelés gazdasági tevékenységét.
- (352) A Bizottság ezért úgy véli, hogy a módosított RWE-intézkedés az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének c) pontjában előírtaknak megfelelően, valamint az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatás 24. és 426. pontjával összhangban hozzájárul egy gazdasági tevékenység fejlődéséhez.

⁽¹⁴⁴⁾ Egy, a Német Energiaügynökség, a dena számára készített tanulmány szerint a villamosenergia-fogyasztás várhatóan legalább 8 %-kal fog nőni 2015 és 2040 között, a legkonzervatívabb forgatókönyvet alapul véve (dena-Leitstudie. Integrierte Energiewende. Impulse für die Gestaltung des Energiesystems bis 2050, 195. és azt követő oldal. Emellett a német átvitelirendszer-üzemeltetők előrejelzései szerint is a jövőben nő a villamosenergia-kereslet. Úgy becsülik, hogy a nettó villamosenergia-kereslet a 2016. évi 513,1 TWh-ról 2035-re 581,6 TWh-ra nő a legkonzervatívabb forgatókönyvük szerint (Szenariorahmen zum Netzentwicklungsplan Strom 2035, 2021. évi változat. Entwurf der Übertragungsnetzbetreiber, 54. o.).

⁽¹⁴⁵⁾ Lásd még: a feketekőszén németországi fokozatos kivezetéséről szóló határozat (101) preambulumbekkezdése.

- (353) A Bizottság megjegyzi továbbá, hogy az alternatív forrásokon, például megújuló energiaforrásokon alapuló villamosenergia-termelés gazdasági tevékenységének fejlődése kedvező hatást fog gyakorolni környezeti előnyökben kifejezve is. Az európai zöld megállapodás részét képező Fenntartható Európa beruházási tervről szóló közleményében a Bizottság elismerte, hogy a széntüzelésű erőművek bezárása olyan terület, amely kulcsfontosságú a klímasemleges gazdaságra való áttérés szempontjából⁽¹⁴⁶⁾. Az RWE lignittüzelésű erőműveinek fokozatos bezárásával a bejelentett intézkedés fokozatosan csökkenteni fogja a villamosenergia-termelésnek az éghajlatra vagy a környezetre gyakorolt negatív hatásait, és elő fogja segíteni a megújuló energiaforrásokon alapuló villamosenergia-termelés fejlesztését, növelve ezáltal a villamosenergia-termelési ágazat fenntarthatóságát.
- (354) A Bizottság megjegyzi ugyanis, hogy a bejelentett intézkedés azáltal, hogy elősegíti az alternatív forrásokból történő villamosenergia-termelés gazdasági tevékenységének fejlődését, hozzá fog járulni a CO₂-kibocsátás csökkentéséhez Németországban. Tekintettel az EU azon célkitűzésére, hogy a klímasemleges gazdaságra való áttérés megvalósítása érdekében idővel fokozatosan csökkentse ÜHG-kibocsátását⁽¹⁴⁷⁾, valamint tekintettel a Párizsi Megállapodásra⁽¹⁴⁸⁾, Németország azt tervezi, hogy 2045-re klímasemlegessé válik. A (16) preambulumbekkezdésben leírtak szerint Németország köztes célokat is meghatározott, különösen az energiaágazatra vonatkozóan: az ágazatnak eszerint a 2022. évi mintegy 257 millió tonna CO₂-ről⁽¹⁴⁹⁾ 2030-ig 108 millió tonna CO₂-egyenértékre történő csökkentést kell megvalósítania.
- (355) Konkrétan, a lignitalapú villamosenergia-termelés fokozatos kivezetése kulcsfontosságú szakpolitikai intézkedés ahhoz, hogy Németország elérje a CO₂-semlegességet. Németország becslése szerint az RWE-nek a kivezetéssel érintett lignittüzelésű létesítményei 2018-ban mintegy 67 millió tonna CO₂-kibocsátásért, 2019-ben pedig körülbelül 52 millió tonna CO₂-kibocsátásért feleltek ((18) preambulumbekkezdés). A bejelentett intézkedés célja a CO₂-kibocsátás csökkentése azáltal, hogy a lignitalapú villamosenergia-termelést a villamosenergia-termelés alternatív forrásaival váltja fel. Ezáltal hozzájárul az Unió éghajlat-politikájához, és várhatóan az éghajlatváltozás mérsékléséhez is. E tekintetben a bezárásról szóló törvény rendszeres (2026-ra, 2029-re, 2032-re ütemezett) felülvizsgálatokat ír elő annak értékelése érdekében, hogy a bejelentett intézkedés mennyiben járul hozzá Németország (és az Unió) éghajlat-politikai céljaihoz.
- (356) A Bizottság ezért úgy véli, hogy a tagállam ismertette, hogy a bejelentett intézkedés hogyan járul hozzá az uniós éghajlat-politikai, környezetvédelmi politikai és energiapolitikai célkitűzések eléréséhez, összhangban az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatás 25. pontjával.
- (357) Végezetül egyes harmadik személyek azt állították, hogy mivel a kompenzáció az erőművek bezárására irányul és azt hivatott kompenzálni, nem tekinthető egy gazdasági tevékenység fejlődését elősegítő támogatásnak. Ehelyett az a gazdasági tevékenység, amelynek fejlődését a bejelentett intézkedés elősegíti, a szénalapú villamosenergia-termelésről a megújuló energiaforrásokra való áttérés (lásd a (134) és (135) preambulumbekkezdést). Egy harmadik személy azt is állította, hogy a német kormány nem azonosította azokat a gazdasági tevékenységeket, amelyeket a támogatás elő fog segíteni, és azt sem határozta meg, hogy a bejelentett intézkedés hogyan támogatja ezeket a tevékenységeket (lásd a (136) preambulumbekkezdést). A Bizottság nem ért egyet e harmadik személyek álláspontjával. A fenti (349)–(357) preambulumbekkezdésben kifejtettek szerint a bejelentett intézkedés az általa megteremtett kiszámíthatóságnak és jogbiztonságnak köszönhetően elősegíti a lignitalapú villamosenergia-termelés gazdasági tevékenységét, ugyanakkor elősegíti az alternatív forrásokból történő villamosenergia-termelést is, mivel az RWE-egység korai bezárása olyan villamosenergia-termelési hiányhoz fog vezetni, amely előnyös az alternatív forrásokból történő termelés számára.

6.3.2.2. Ösztönző hatás

- (358) Az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatás 427. pontja szerint az intézkedésnek meg kell változtatnia azon üzemeltetők gazdasági magatartását, amelyek gazdasági élettartamuk vége előtt bezárják széntevékenységeiket. Annak meghatározása érdekében, hogy ez a helyzet áll-e fenn, a Bizottság összehasonlítja a tényleges helyzetet (azaz a bejelentett intézkedés hatásait) a kontrafaktuális forgatókönyvvel (azaz a bejelentett intézkedés hiányával).

⁽¹⁴⁶⁾ A Bizottság közleménye (2020. január 14.) – A Fenntartható Európa beruházási terv. Az európai zöld megállapodáshoz kapcsolódó beruházási terv.

⁽¹⁴⁷⁾ Amint azt az Európai Tanács 2019. december 12-i ülésén megerősítették. Következtetések, EUCO 29/19.

⁽¹⁴⁸⁾ https://unfccc.int/files/essential_background/convention/application/pdf/english_pari_agreement.pdf.

⁽¹⁴⁹⁾ <https://www.umweltbundesamt.de/daten/umweltindikatoren/indikator-emission-von-treibhausgasen#die-wichtigsten-fakten>.

- (359) A Bizottság úgy véli, hogy a bejelentett intézkedés ösztönző hatással bír, mivel arra ösztönzi az RWE-t, hogy erőműveit a piaci feltételek mellett egyébként várhatónál korábban bezárja, és ezáltal megváltoztatja az RWE magatartását, amely a bejelentett intézkedés nélkül nem változott volna. Németország értékelte az RWE lignittüzelésű erőműveinek várható jövedelmezőségét. A módosított számítás szerint az erőművek jövedelmezőek, és elmaradt hasznuk meghaladja a kompenzáció összegét (lásd a (64)–(65) preambulumbekendést). Még ha Németország el is ismeri, hogy bizonyos fokú bizonytalanság tapasztalható az előrejelzésekben, és harmadik személyek alternatív jövedelmezőségi forgatókönyveket terjesztenek elő, a kontrafaktuális forgatókönyv szerint, azaz a bejelentett intézkedés hiányában az RWE valószínűleg továbbra is üzemeltette volna az erőműveket. A Németország által benyújtott számításoknak megfelelően a kontrafaktuális forgatókönyv szerint az RWE erőművei továbbra is jövedelmezőek lettek volna, és a bejelentett intézkedés hiányában az RWE nem lett volna ösztönözve lignittüzelésű erőműveinek fokozatos kivezetésére. Tekintettel arra, hogy a tényleges helyzet szerint a bejelentett intézkedés az RWE jövedelmező létesítményeinek pénzügyi ellenszolgáltatás fejében történő fokozatos kivezetését határozza meg, a jogbiztonsággal és a kiszámíthatósággal, valamint a bejelentett intézkedés egyéb előnyeivel együtt (lásd a (232) preambulumbekendést) egyértelműen fennáll az RWE-re gyakorolt ösztönző hatás.
- (360) A Bizottság továbbá úgy véli, hogy az, hogy az RWE már hat egységet bezárt⁽¹⁵⁰⁾, mielőtt Németország 2022 decemberében benyújtotta volna a Bizottságnak a módosított RWE-intézkedést, nem kérdőjelezi meg az RWE-re gyakorolt, ezen egységek bezárására irányuló ösztönző hatást. Ennek az az oka, hogy az RWE e hat egység bezárásakor azzal a várakozással járt el, hogy Németország kifizeti a bezárásról szóló törvényben (amelyet 2020. augusztus 8-án fogadtak el, mielőtt sor került volna bármelyik erőmű bezárására, lásd a (30) preambulumbekendést), valamint a 2021. évi szerződésben előírt kompenzációt, mivel Németországtól annyi garanciát kapott a támogatás nyújtására, amennyit jogszerűen kaphatott. Németország azt is állította, hogy az RWE-intézkedés az eredetileg tervezett és módosított formájában ösztönző hatással van az RWE-re (lásd a (244) preambulumbekendést).
- (361) Továbbá az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatás 427. pontja szerint az intézkedés nem vezethet az ellátásbiztonsági intézkedésekre alkalmazandó szabályok megkerüléséhez. E tekintetben a Bizottság megjegyzi, hogy a bejelentett intézkedés nem piaci vagy szabályozási hiányosságokból eredő hosszú vagy rövid távú ellátásbiztonsági problémák kezelésére irányul, amit a német hatóságok is megerősítettek (lásd a (245)–(246) preambulumbekendést), hanem célja a lignittüzelésű erőművek fokozatos kivezetése a villamosenergia-ágazat üvegházhatásúgáz-kibocsátásának jelentős csökkentése érdekében, ami viszont Németország 2030-ra és 2045-re vonatkozó éghajlat-politikai céljainak elérését fogja eredményezni (lásd a (21) preambulumbekendést). Ezenkívül a bejelentett intézkedés alapján az RWE-nek nyújtandó kompenzáció nem a rendelkezésre álló kapacitás ellentételezése, hanem az RWE lignittüzelésű egységeinek kötelező korai bezárása miatt elmaradt haszon kompenzációja. Ezért a bejelentett intézkedés nem vezet az ellátásbiztonsági intézkedésekre alkalmazandó szabályok megkerüléséhez, az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatás 427. pontjával összhangban.
- (362) Ezért megállapítható, hogy a módosított RWE-intézkedés az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatás 427. pontjában előírtaknak megfelelően ösztönző hatással bír, mivel arra ösztönzi a kedvezményezettet, hogy megváltoztassa magatartását azáltal, hogy lignittüzelésű erőműveit az egyébként előre láthatónál korábban, rendezettebb és kiszámíthatóbb módon bezárja, amit a kedvezményezett támogatás nélkül nem, vagy korlátozottan vagy más módon hajtana végre.

6.3.2.3. Nem sértheti az uniós jog vonatkozó rendelkezéseit

- (363) Az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatás 33. pontja szerint, ha a támogatott tevékenység vagy a támogatási intézkedés vagy az ahhoz kapcsolt feltételek – beleértve finanszírozásának módszerét is, amennyiben ez az intézkedés szerves részét alkotja – adott uniós jogszabály elválaszthatatlan megsértésével járnak, a támogatás nem nyilvánítható a belső piaccal összeegyeztethetőnek.
- (364) A jelen ügyben a Bizottság különösen azt vizsgálta, hogy a bejelentett intézkedés ellentétes-e az EUMSZ 191. cikkének (2) bekezdése szerinti „szennyező fizet” elvvel; e cikk szerint „az Unió környezetpolitikájának célja a magas szintű védelem, figyelembe véve ugyanakkor az Unió különböző régióinak helyzetében mutatkozó különbségeket. Ez a politika az elővigyázatosság és a megelőzés elvén, a környezeti károk elsődlegesen a forrásuknál történő elhárításának elvén, valamint a »szennyező fizet«-elvén alapul”. Az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatás 19. pontjának 58. alpontja „a szennyező fizet” elvet a következőképpen határozta meg: „a környezet-szennyezés kezelésére hozott intézkedések költségeinek a szennyezés okozóját kell terhelnie.”

⁽¹⁵⁰⁾ Az első egységet (Niederaußer D) 2020 decemberében, azaz a bezárásról szóló törvény 2020. augusztusi elfogadását követően zárta be, három egységet (Neurath B, Niederaußer C, Weisweiler E) 2021 végéig, két további egységet (Neurath A, Frechen/Wachtberg) pedig 2022-ben, lásd a 2. táblázatot.

- (365) A Bizottság egyetért Németországgal, amely azt állította (lásd a (247) preambulumbekendést), hogy „a szennyező fizet” elvet tiszteltben tartják, mivel a megtérítendő költségeket a korai bezárás okozza, és nem az üzemeltetők. Más szóval, a kompenzáció nem fedezi azokat a költségeket, amelyeket az üzemeltetőknek egyébként is viselniük kellene a lignit korai fokozatos kivezetése nélküli forgatókönyv szerint.
- (366) Ezért a bejelentett intézkedés nem sérti sem az EUMSZ 191. cikkének (2) bekezdését, sem az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatás 19. pontjának 58. alpontjában leírt elvet.
- (367) Egy harmadik személy azt állította, hogy az üzemeltetők tevékenységei sértik az uniós jog másodlagos jogszabályait, például az ipari kibocsátásokról szóló irányelv végrehajtásáról való jelentéstételről szóló 2018/1135 bizottsági végrehajtási szabályokat vagy a vízdíjakra és kárkölségekre vonatkozó szabályokat (lásd a (151) preambulumbekendést). A Bizottság úgy véli, hogy ezek az állítások a (360) preambulumbekendésben említett okok miatt nem kapcsolódnak a szóban forgó ügghöz.
- (368) A Bizottság ezért megállapítja, hogy a módosított RWE-intézkedés nem ellentétes az uniós jog vonatkozó rendelkezéseivel vagy általános elveivel, és összhangban van az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatás 33. pontjával.

6.3.3. *Negatív feltétel: a támogatási intézkedés indokolatlanul nem érintheti a kereskedelmi feltételeket a közös érdekekkel ellentétes mértékben*

6.3.3.1. A verseny és a kereskedelem torzulásának minimálisra csökkentése

- (369) A bejelentett intézkedés főként a németországi villamosenergia-piacot érinti, ahol több szolgáltató versenyez egymással. Hatással lehet a szomszédos országok villamosenergia-piacaira is, tekintettel a határokon átnyúló összekapcsolásokra.

6.3.3.1.1. A támogatás szükségessége

- (370) Az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatás 428. pontja alapján a Bizottság úgy véli, hogy akkor van szükség intézkedésre, ha a tagállam bizonyítani tudja, hogy az intézkedés olyan helyzetre irányul, amelyben olyan lényeges javulás érhető el, amelyet a piac önmagában nem tud megvalósítani. Például a szénelapú villamosenergia-termelő kapacitások fokozatos kivezetésének lehetővé tételével, és ezáltal az alternatív forrásból történő energiatermelés gazdasági tevékenységének fejlesztésével, amely az intézkedés nélkül nem valósulna meg ugyanolyan mértékben. Ebben az összefüggésben a Bizottság azt is mérlegelheti, hogy maga a piac elért volna-e hasonló CO₂-kibocsátás-csökkentést az intézkedés nélkül, vagy hogy az intézkedés jelentősen hozzájárul-e a jogbiztonság és a kiszámíthatóság biztosításához, amely az intézkedés hiányában nem állt volna fenn, és ezzel elősegíti a zöld átállást.
- (371) A Bizottság úgy véli, hogy mivel az RWE érintett egységei jövedelmezőek (lásd a (64) és a (65) preambulumbekendést), nem ösztönöztek a piacról való kilépésre, legalábbis nem a bejelentett intézkedés által előirányzott mértékben és határidőn belül, és így a piac önmagában nem tudja megvalósítani a bejelentett intézkedés célkitűzéseit. A (21) preambulumbekendésben leírtak szerint a bejelentett intézkedés fő célkitűzése a klímasemlegesség 2045-ig történő elérése és a 2030-ra vonatkozó időközi célok teljesítése azáltal, hogy lehetővé teszi a megújuló energiaforrások nagyobb mértékű fejlesztését a villamosenergia-termelés piacán. A lignit fokozatos kivezetése miatt további villamosenergia-termelő egységekre és kapacitásokra lesz szükség, mivel a lignit fokozatos kivezetése csökkenteni fogja a német villamosenergia-termelés meglévő kapacitását, azaz csökkenti a kínálatot, miközben a kereslet változatlan marad. Ez pedig lehetővé teszi az új megújuló energiaforrások piacra jutását, és lehetővé teszi Németország számára, hogy 2045-re csökkentse a CO₂-kibocsátást és elérje a klímasemlegességet. Németország azt állítja, hogy a megújuló energiaforrások részesedésétől függetlenül Németország éghajlat-politikai céljainak eléréséhez szükség van a lignit fokozatos kivezetéséhez kapcsolódó kibocsátáscsökkentésre (lásd a (21) preambulumbekendést). Ezenkívül a bejelentett intézkedés jogbiztonságot és megbízható leszerelési pályát biztosít, amely a bejelentett intézkedés hiányában nem jelent volna meg, és amely alapvető fontosságú a lignit fokozatos kivezetése által érintett régiókban.
- (372) A Bizottság ezért úgy véli, hogy a bejelentett intézkedés olyan helyzetre irányul, amelyben olyan lényeges javulás érhető el, amelyet a piac önmagában nem tud kellő időben megvalósítani. Ezenfelül a Bizottság megjegyzi, hogy a lignitalapú villamosenergia-termelő kapacitások fokozatos kivezetése hozzájárul a megújuló energiaforrásokból történő villamosenergia-termelés gazdasági tevékenységének fejlesztéséhez, amely az intézkedés nélkül nem valósulna meg ugyanolyan mértékben (lásd a (350)–(351) preambulumbekendést).

- (373) A fentiekre tekintettel a Bizottság megállapítja, hogy a bejelentett intézkedés az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatás 428. pontjával összhangban szükséges célkitűzésének eléréséhez, és elősegíti a zöld átállást.

6.3.3.1.2. Megfelelőség

- (374) Az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatás 429. pontja előírja, hogy a tagállamnak bizonyítania kell, hogy az intézkedés megfelelő szakpolitikai eszköz a kitűzött cél eléréséhez, azaz nem létezik olyan kevésbé torzító politika és támogatási eszköz, amely képes ugyanazt az eredményt elérni. Például, ha az intézkedés jól célzott az alternatív forrásokból történő villamosenergia-termelés fejlesztéséhez való hozzájáruláshoz, miközben mérsékli a villamosenergia-piac működésére és a foglalkoztatásra gyakorolt hatást, és biztosítja a bezárás kiszámíthatóságát, egyidejűleg hozzájárulva a szén-dioxid-kibocsátás csökkentésével kapcsolatos célokhoz.
- (375) A német hatóságok úgy döntöttek, hogy a Szénbizottság ajánlását követve tárgyalásos megoldással vezetnek ki fokozatosan a lignitet (lásd a (24) és a (232) preambulumbekendést). A Szénbizottság tagjai a társadalmi, politikai és gazdasági szereplők széles körét képviselik, és az aukciókat javasolták a legmegfelelőbb megoldásnak.
- (376) A (25)–(28) preambulumbekendésben leírtak szerint Németország különböző szakpolitikai alternatívákat értékelt, mielőtt a bejelentett intézkedésről döntött volna. A német hatóságok három alternatív szakpolitikai forgatókönyvet vizsgáltak meg: i. a meglévő EU ETS-re és a megújuló energiára vonatkozó célokra támaszkodni, ii. a CO₂-ra vonatkozó nemzeti minimum ár a már az EU ETS hatálya alá tartozó ágazatok esetében, iii. kompenzáció nélküli hatósági bezárás. Németország véleménye szerint a bejelentett intézkedés megfelelő a lignit németországi fokozatos kivezetésének költséghatékony, kiszámítható, társadalmilag elfogadható és jogilag biztonságos módon történő végrehajtására szolgáló szakpolitikai eszközként.
- (377) A Bizottság tudomásul veszi Németország magyarázatát, miszerint ezeket az egyéb szakpolitikai alternatívákat azért vetették el, mert azok nem tették volna lehetővé az alternatív forrásokból történő villamosenergia-termelés mint gazdasági tevékenység fejlesztése célértékeinek hasonlóan irányított elérését, és nem lehetett volna előre meghatározni egy fokozatos bezárási pályát, ami negatív hatással lett volna az ellátás biztonságára és az ágazat munkavállalóira. A Bizottság úgy véli, hogy mivel a német hatóságok fő célja a CO₂-kibocsátás csökkentése a klímasemlegesség elérése érdekében, és mivel a lignittüzelésű erőművek jelentős kibocsátásokat termelnek (például 2021-ben a lignittüzelésű erőművek 110 millió tonna CO₂-t bocsátottak ki, lásd a (17) preambulumbekendést), észszerű Németország azon következtetése, hogy a klímasemlegesség csak akkor érhető el, ha kifejezetten a lignittüzelésű energiaágazatot célozzák meg.
- (378) Emellett a Bizottság megjegyzi, hogy egy hatósági bezárás 2020-tól történő elrendelése erőteljesebb beavatkozás lett volna az RWE tulajdonjogaiba (lásd a GG szerinti, tulajdonjogba történő beavatkozások elveiről szóló 6.1.2.1. szakaszt), ami minden valószínűség szerint megszüntetné a lignitnek a német kormány és az üzemeltetők által a jogorvoslatokról való átfogó lemondást is tartalmazó (lásd a (232) preambulumbekendést) 2021. évi szerződéssel elfogadott, konszenzuson alapuló fokozatos kivezetésének üzleti bázisát, és ezáltal veszélyeztetné a 2030-ra és 2045-re vonatkozó éghajlat-politikai célok elérését. A Bizottság ezért észszerűnek tartja a hosszabb időszak alatti fokozatos bezárást.
- (379) A Bizottság megállapítja továbbá, hogy a vissza nem térítendő támogatás a legmegfelelőbb támogatási eszköz a kitűzött cél elérésére, például egy hitelhez vagy egy kezességvállaláshoz képest. Csak egy támogatás szolgálja azt a célt, hogy kompenzálja az RWE-t azért a haszonért, amelyet a korai bezárás hiányában ért volna el.
- (380) Harmadik személyek azt állították, hogy a kompenzáció és annak kiszámítása nem megfelelő, mivel számos lignittüzelésű erőmű mindenképpen bezárt volna, azaz kompenzáció nélkül, a piaci erők által vezérelt módon ((170), (171), (174) preambulumbekendés). A Bizottság e tekintetben a Németország által benyújtott felülvizsgált számításra hivatkozik, amely azt mutatja, hogy azon kilenc RWE-egységből, amelynek tekintetében erőművenkénti adatokat szolgáltatottak, nyolc a becslések szerint elmaradt haszonnal számolható a 2021 és 2026 közötti időszakra, és hogy ezen elmaradt haszon nettó jelenértéke meghaladja az RWE-nek nyújtott, megállapodás szerinti kompenzáció nettó jelenértékét ((64)–(65) preambulumbekendés).

- (381) Egyes harmadik személyek a szénbányák bezárásának támogatásával kapcsolatos lengyel ügyre hivatkoztak ⁽¹⁵¹⁾ (lásd a (170) és a (174) preambulumbekendést). A Bizottság megjegyzi, hogy ezt a támogatást a versenyképtelen szénbányák bezárására vonatkozó 2010. évi tanácsi határozat alapján hagyták jóvá. A jelen ügy azonban más, mivel a bejelentett intézkedés célja az RWE erőművek üzemeltetésével kapcsolatos elmaradt hasznának kompenzálása (lásd még a (430) preambulumbekendést). Ezért a jelen ügyben a versenyképtelen szénbányák bezárásához nyújtott támogatás lengyel esete nem alkalmazható analógiaként.
- (382) Harmadik személyek arra is rámutattak, hogy Spanyolország egy másik intézkedést választott a szénelapú villamosenergia-termelés fokozatos kivezetésére ((172) preambulumbekendés). A Bizottság e tekintetben megjegyzi, hogy nem kell absztrakt módon állást foglalnia minden elképzelhető alternatív intézkedésről, mivel jöllehet az érintett tagállamnak részletesen be kell mutatnia a szóban forgó támogatási program elfogadásának indokait, nem köteles pozitív módon bizonyítani, hogy semmilyen más elképzelhető, jellegénél fogva hipotetikus intézkedés nem biztosíthatja jobban a kitűzött cél elérését ⁽¹⁵²⁾.
- (383) A Bizottság megjegyzi továbbá, hogy a szén spanyolországi és németországi fokozatos kivezetésének körülményei eltérőek. Először is meg kell jegyezni, hogy a tagállamok széles mérlegelési jogkörrel rendelkeznek energia- és éghajlat-politikájuk meghatározása tekintetében. A Bíróság megerősítette a tagállamok azon jogát, hogy az EUMSZ 194. cikkével összhangban döntsenek energiaszerkezetükről ⁽¹⁵³⁾. Ezért a Bizottság csak akkor fejezi ki aggályait a választott intézkedéssel kapcsolatban állami támogatási eljárás keretében, ha nyilvánvaló, hogy létezik kevésbé torzító szakpolitikai és támogatási eszköz, amely ugyanazokat az eredményeket érné el, mint a tagállam által bejelentett intézkedés. A jelen ügyben a harmadik személyek által említett tagállamok egyike sem hasonlítható össze Németországgal, különösen azért, mert a lignitalapú villamosenergia-termelés nem játszott ilyen jelentős szerepet az energiaszerkezetükben. Németország továbbá bebizonyította, hogy más formák – például a szén-dioxid-kibocsátási ár alsó határa, a jövedéki adók vagy a szigorúbb kibocsátási intenzitási határértékek – kevésbé célzott eredményekhez vezettek volna, vagy nem tették volna lehetővé a kormány számára, hogy a lignit fokozatos kivezetését ugyanilyen módon irányítsa, amely különösen a társadalmi béke helyreállításához, a jogbiztonság és a kiszámíthatóság biztosításához vezet, figyelembe véve a lignittüzelésű erőművek és a bányák közötti kapcsolatokat, és biztosítva, hogy a lignitalapú villamosenergia-termelés csökkentése a rendszer egésze számára a lehető leghatékonyabb legyen (lásd a (25)–(29) és a (232) preambulumbekendést). Ezért a harmadik személyek által alkalmazott analógiák nem ültethetők át a bejelentett intézkedésre.
- (384) Végül a Bizottság megjegyzi, hogy a bejelentett intézkedést nemcsak jogszabály hajtja végre, hanem olyan szerződésben is rögzítik, amelyben az üzemeltetők lemondtak a kompenzáció megtámadásához való jogukról. Ez biztossá teszi az állam számára, hogy a bezárásról szóló törvényt az üzemeltetők nem támadják meg; ezt a bezárásról szóló törvény önmagában nem tudta volna elérni.
- (385) Következésképpen a Bizottság megállapítja, hogy a bejelentett intézkedés megfelelően célirányos az alternatív forrásokból történő villamosenergia-termelés fejlesztésének megvalósítása szempontjából, miközben enyhíti az ellátásbiztonságra gyakorolt hatást, valamint a bezárások kiszámíthatósága szempontjából, ugyanakkor hozzájárul a német nemzeti kibocsátáscsökkentési célokhoz. Ezért a bejelentett intézkedés összhangban van az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatás 429. pontjával, és megfelelő eszköz bizonyos gazdasági tevékenységek fejlesztéséhez való hozzájáruláshoz.

6.3.3.1.3. Arányosság

- (386) Az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatás 430. pontja előírja, hogy a támogatást elvileg versenyeztetési ajánlattételi eljárás keretében kell nyújtani, egyértelmű, átlátható és megkülönböztetésmentes kritériumok alapján. Ez a követelmény nem alkalmazandó, ha a tagállam bizonyítja, hogy az ajánlattételi eljárás objektív okokból valószínűleg nem lesz versenyeztetési. Ez történhet például abban az esetben, ha a potenciális résztvevők száma korlátozott, amennyiben ez nem diszkriminatív támogathatósági szempontok miatt következik be.

⁽¹⁵¹⁾ A Bizottság határozata az SA.100533. (2021/NN.) számú állami támogatásról – Lengyelország – A lengyel szénbányászat bezárási tervének módosításai (HL C 231., 2023.6.30., 8. o.).

⁽¹⁵²⁾ A Bíróság 2022. december 21-i ítélete, Breuninger kontra Bizottság, T-260/21, ECLI:EU:T:2022:833, 63. pont.

⁽¹⁵³⁾ A Bíróság 2020. szeptember 22-i ítélete, Ausztria kontra Bizottság, C-594/18 P, ECLI:EU:C:2020:742, 80. pont.

- (387) Németország azt állítja, hogy a jelen ügyben nem kellene ajánlattételi eljárást előírni. Először is, a Bizottság emlékeztet az eljárás megindításáról szóló határozat (14) preambulumbekzdésére és a feketeköszén németországi fokozatos kivezetéséről szóló határozat (16) preambulumbekzdésére, amelyek szerint a ligniterőművek elválaszthatatlanul kapcsolódnak a bányalétesítményekhez, ami rendszerszintűbb megközelítést tesz szükségessé. A német feketeköszén-tüzelésű erőművekkel ellentétben, amelyek a szén Németországon kívülről szerzik be a világpiacról, a ligniterőművek bányái a közelben vannak. A lignit nem globális kereskedelem tárgyát képező áru, mivel viszonylag alacsony fűtőértéke miatt gazdaságtalan a nagy mennyiségek nagy távolságra történő szállítása. Ugyanez vonatkozik a német lignitbányákra és -erőművekre is, ahol a teljes folyamatot úgy alakítják ki, hogy a régióban található erőművek az ugyanabban a régióban beszerzett lignitet használják fel. Németország bebizonyította, hogy a lignitbányászat tekintetében hosszú területrendezési távlatokra és a tervezési változtatásokhoz átfutási időre van szükség. Ezért az erőművek bezárásának ütemtervét műszaki és tervezési megfontolások is alakítják, ami megnehezítené a bizonytalan eredményekkel járó aukciók végrehajtását. A német feketeköszén-tüzelésű erőművek esetében nem léteznek ilyen területrendezési megfontolások (lásd a (32) preambulumbekzdést). Ezenkívül a rajnai bányászati területen, amely az e területen található összes ligniterőművet ellátja, az RWE a bányák és a nagyobb erőművek egyetlen üzemeltetője, így az e területen található erőműveket nem lehetne ajánlattételi eljárás alá vonni (lásd a (32) preambulumbekzdést). A Bizottság ezért egyetért a német hatóságokkal abban, hogy a jelen ügyben nem követelhető meg versenyeztetési ajánlattételi eljárás, és a lignit fokozatos kivezetése rendszerszintűbb megközelítést igényel.
- (388) Egyes harmadik személyek nem értenek egyet ezzel az állásponttal, és előadták, hogy a versenynek a pályázatokon való megteremtése érdekében a kis lignittüzelésű létesítményekre és a nagyobbakra együtt lehetett volna pályázatot kiírni (lásd a (198) preambulumbekzdést).
- (389) A Bizottság megjegyzi, hogy a kisebb ligniterőművek helyzete eltérő, mivel változatosabb tulajdonosi szerkezetük van (körülbelül 45 különböző kisebb lignittüzelésű létesítmény működik Németországban), amely jellemzően saját villamosenergia-termelésüket (és gyakran hőtermelést is) fogyasztó ipari felhasználókból áll. Valójában néhány kisebb, kapcsolt hő- és villamosenergia-termelési konfigurációban hő is termelő létesítmény esetében megosztott időpontját egy másik dekarbonizációs eszköz (a *Kraft-Wärme Kopplungsgesetz*, a kapcsolt hő- és villamosenergia-termelésről szóló törvény) határozta meg (lásd a (271) preambulumbekzdést.). Ezenkívül méretük miatt a kisebb lignittüzelésű létesítmények esetleges bezárása nem jár ugyanolyan következményekkel a közeli bányákra, mint a nagy ligniterőműveké⁽¹⁵⁴⁾. Ezzel szemben, ha a lignitbányákra (amelyek ugyanazokhoz a tulajdonosokhoz tartoznak, mint a nagy ligniterőművek) nem alkalmaznának egyértelmű kivezetési pályát, amint azt a bejelentett intézkedés előírja, a bányáktól függő kisebb lignittüzelésű létesítmények nehezen férhetnek hozzá a tüzelőanyaghoz. Így a két csoport (kis és nagy erőművek) nem tudna egyenlő feltételek mellett részt venni ugyanazokon az aukciókon.
- (390) mivel ebben az esetben nem folytattak le versenyeztetési ajánlattételi eljárást, a Bizottság eseti alapon fogja értékelni az arányosságot annak ellenőrzése érdekében, hogy a kompenzáció a szükséges minimumra korlátozódik-e, összhangban az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatás 432. pontjával. Ebben az összefüggésben a Bizottság részletesen elemzi azokat a feltételezéseket, amelyeket a tagállam azon elmaradt haszon és járulékos költségek meghatározásához használt, amelynek alapján a korai bezárás miatti kompenzációt kiszámította, összehasonlítva a tényleges helyzet és a kontrafaktuális forgatókönyv várható jövedelmezőségét. A kontrafaktuális forgatókönyvnek kellően indokolt feltételezéseken, reális piaci fejleményeken kell alapulnia, és tükröznie kell az egyes érintett szervezetek tervezett bevételeit és költségeit, ugyanakkor figyelembe kell vennie a szervezetek közötti lehetséges közvetlen funkcionális kapcsolatokat.
- (391) A Bizottság megjegyzi, hogy az eljárás megindításáról szóló határozat elfogadását követően Németország benyújtott egy felülvizsgált számítás azon RWE-erőművek elmaradt haszna tekintetében (lásd a (63)–(75) preambulumbekzdést), amelyeket a bezárásról szóló törvénnyel és a módosító törvénnyel összhangban bezárni terveztek⁽¹⁵⁵⁾.
- (392) Konkrétabban, a már bezárt hat egység esetében a felülvizsgált számításban használt feltételezések (pl. a villamosenergia- és a CO₂-árak, valamint az infláció tekintetében) piaci várakozásokon és olyan információkon alapulnak, amelyek közvetlenül az említett egységek bezárásának időpontja előtt álltak rendelkezésre⁽¹⁵⁶⁾. A Bizottság ezt a megközelítést észszerűnek tartja, mivel az RWE ilyen összegű haszon elmaradására számíthatott az említett egységek bezárásakor.

⁽¹⁵⁴⁾ A feketeköszén németországi fokozatos kivezetéséről szóló határozat (26) preambulumbekzdésében foglaltak szerint Németország arra számított, hogy a kis ligniterőművekre vonatkozó összes ajánlat együttesen csak 0,9 GW lesz. Összehasonlításképpen: az RWE több különálló erőműve (például Niederaußem K, Neurath F [BoA 2], Neurath G [BoA 3]) azonos vagy még nagyobb kapacitással rendelkezik egyenként.

⁽¹⁵⁵⁾ Németország nem nyújtott be konkrét hosszú távú számításokat a 2027 után bezáró hét egységre vonatkozóan, mivel a 2027 előtt bezáró egységekre vonatkozó meglévő adatok és számítások már elegendőek a módosított RWE-intézkedés szerinti kompenzáció összegének indoklásához.

⁽¹⁵⁶⁾ Ez igaznak tekinthető a 2022 decemberében bezárt Frechen/Wachtberg egységre is, amely esetében a 2022. december 23-i beadvány időzítésének gyakorlati vonatkozásai miatt a piaci várakozásokat a tényleges bezárást két hónappal megelőző kétéves időszakból vették.

- (393) A 2025 januárjában és márciusában bezárni tervezett három egység esetében a felülvizsgált számítás a benyújtásakor rendelkezésre álló legfrissebb információkon alapul. A Bizottság ezt a megközelítést észszerűnek és a Bíróság ítélkezési gyakorlatával összhangban lévőnek tartja ⁽¹⁵⁷⁾.
- (394) Ami a felülvizsgált számításban e három egységre vonatkozóan alkalmazott fő feltételezések (CO₂- és villamosenergia-árak) relevanciáját, valamint a felülvizsgált számítás benyújtása és az eljárás kiterjesztéséről szóló határozat elfogadása óta bekövetkezett piaci fejleményeket illeti, a Bizottság úgy véli, hogy észszerűnek és indokoltnak kell tekinteni Németország azon érveit, miszerint nem szükséges e feltételezések további aktualizálása (lásd a (75) preambulumbekendést). Valójában bevett ágazati gyakorlat, hogy a ligniterőművek üzemeltetői a tőzsdék által kínált határidős termékeket használják arra, hogy az elkövetkező időszakban stabil és kiszámítható módon pénzügyileg fedezzék marzsukat, és elkerüljék az azonnali piacon bekövetkező nagy áringadozásoknak való kitettséget.
- (395) A Bizottság megjegyzi, hogy a ligniterőművek üzemeltetői által alkalmazott tipikus fedezeti horizont három év, amely megfelel a német villamosenergia-piac likviditási szélességének ⁽¹⁵⁸⁾. Így a kontrafaktuális forgatókönyv szerint a három egység 2022. október 21. és 2022. november 4. között (amikor a piacról származó adatokat ezen erőművek tekintetében az elmaradt haszon kiszámítása céljából kinyerték) beléphetett volna a piacra, és a tényleges helyzet szerinti bezárást követő időszak legalább egy részében fokozatosan eladhatta volna tervezett villamosenergia-termelését, és ennek megfelelő mennyiségű kibocsátási egységet vásárolhatott volna. Az RWE egyetértett abban, hogy a villamosenergia-termelés határidős értékesítése általános üzleti gyakorlat (lásd a (179) preambulumbekendés b) pontját). Németország azzal érvelt, hogy ez tehát valószínű magatartás a kontrafaktuális forgatókönyvben.
- (396) A Bizottság úgy véli, hogy mivel az ügyletre 2022-ben került volna sor, valószínű, hogy az RWE ekkor el tudott volna adni 2025 végéig szállítandó villamos energiát. A három egység a tervek szerint 2025 januárjában és márciusában zár be. A Bizottság ezért hihető kontrafaktuális forgatókönyvnek tekinti e három egység elmaradt hasznának 2025 hátralevő részére történő kiszámítását. Németország ezen egységek tekintetében 2026-ra vonatkozóan is számol elmaradt haszonnal, amely 131 millió EUR-t, azaz a nettó jelenértékben kifejezett teljes elmaradt haszon 6 %-át teszi ki (kizárólag e három egység tekintetében követelnek 2026-ra vonatkozóan elmaradt hasznot, lásd a (258) preambulumbekendést). A Bizottság megjegyzi, hogy az elmaradt haszon fennmaradó része (2,0 milliárd EUR nettó jelenértékben számolva) még a három egység 2026-os elmaradt haszna nélkül is magasabb, mint a kompenzáció összege (1,7 milliárd EUR nettó jelenértékben kifejezve). Az ilyen konzervatív megközelítés tehát alapvetően nem változtatná meg azt az eredményt, hogy a kompenzációs összeg jelenértéke alacsonyabb az elmaradt haszon jelenértékénél.
- (397) Az eljárás megindításáról szóló határozatot követően harmadik személyek aggályokat fejeztek ki azzal kapcsolatban, hogy a kompenzáció egyes kulcsfontosságú paraméterei irreálisak vagy nem megfelelőek (lásd a (190), (197), (203) és (205) preambulumbekendést). A Bizottság úgy véli, hogy a felülvizsgált számítás elosztatja ezeket az aggályokat. Konkrétan lásd a (393)–(396) és a (410)–(411) preambulumbekendést a villamosenergia- és a CO₂-árakkal kapcsolatos feltételezésekről; a (397), (403), (405) és (412) preambulumbekendést annak az időszaknak a hosszáról, amelyre vonatkozóan az elmaradt hasznot kiszámítják; a (399)–(400) preambulumbekendést az aktualizálási mechanizmus hiányáról, valamint a (406) preambulumbekendést az állandó költségek beszámításáról és kezeléséről. Több harmadik személy is bírálta az intézkedés átláthatóságát, nevezetesen az intézkedés kialakításának folyamatát, például a kompenzációra vonatkozó számításokat, valamint a kompenzáció tárgyát képező konkrét tevékenységgel kapcsolatos bizonytalanságot (lásd a (193), (197), (203), (204) és (205) preambulumbekendést). A Bizottság úgy véli, hogy a felülvizsgált számítás elosztatja ezeket az aggályokat, mivel bizonyítja, hogy az erőművek egy bizonyos csoportjának elmaradt haszna önmagában elegendő a kompenzáció összegének indokolásához (lásd a (403) preambulumbekendést).

⁽¹⁵⁷⁾ A Bíróság 2016. október 26-i ítélete, DEI kontra Bizottság, C-590/14 P, ECLI:EU:C:2016:797, 49. pont; lásd még: a Bíróság 2021. április 29-i ítélete, Achemos Grupé és Achema kontra Bizottság, C-847/19 P, ECLI:EU:C:2021:343, 43. pont; a Bíróság 2021. március 4-i ítélete, Bizottság kontra Fútbol Club Barcelona, C-362/19 P, ECLI:EU:C:2021:169, 62–64. pont.

⁽¹⁵⁸⁾ Lásd például: BloombergNEF: Mapping Power Sector Hedges in Europe, 2019. augusztus 13., online: <https://about.bnef.com/>.

- (398) Ezenfelül az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatás 433. pontja szerint, ha a széntevékenységek bezárása több mint három évvel a kompenzáció odaítélését követően történik meg, a tagállamnak be kell vezetnie egy mechanizmust a kompenzáció számításának legfrissebb feltételezések alapján történő frissítésére, kivéve, ha bizonyítani tudja, hogy a szóban forgó esetben fennálló kivételes körülmények miatt egy ilyen mechanizmus alkalmazása miért nem indokolt.
- (399) A (76) preambulumbekzdésben leírtak szerint Németország kifejtette, hogy a jelen ügyben miért nincs szükség aktualizálási mechanizmusra, mivel a létesítmények bezárása a közeljövőben be fog következni. A Bizottság egyetért Németországgal. A Bizottság megjegyzi, hogy a már bezárt RWE-egységek tekintetében az alkalmazott feltételezések a lehető legközelebb vannak az erőművek tényleges bezárásához. Ami a jövőben leállítani tervezett egységeket illeti, a felülvizsgált számításban figyelembe vett három egység bezárását 2025. március 31-re tervezik, azaz a mai naptól és attól az időponttól számított kevesebb mint három éven belül, amelytől a Bizottságnak bemutatott feltételezéseket kinyerték (azaz 2022. október/november), míg az említett időpontot követően bezárandó erőművek esetében nem becsülnek meg elmaradt hasznót. A Bizottság arra is emlékeztet, hogy a módosított RWE-intézkedés odaítélésének időpontja a bizottsági határozatról szóló értesítés (lásd a (78) preambulumbekzdést), amelyre szintén kevesebb mint három évvel a három egység közül az utolsó tervezett bezárása előtt kerül sor. Ezért, valamint a (396) preambulumbekzdésben ismertetett, a főbb feltételezésekre vonatkozó érvekre tekintettel a Bizottság úgy véli, hogy a módosított RWE-intézkedés esetében nincs szükség aktualizálási mechanizmusra.
- (400) A Bizottság értékelése a módosított RWE-intézkedés keretében tervezett kompenzáció felülvizsgált kiszámításáról, figyelembe véve az eljárás megindításáról szóló határozatban felvetett kétségeket, a következő:

6.3.3.1.3.1. A távoli jövőre számított elmaradt haszon

- (401) A módosított RWE-intézkedésre vonatkozó felülvizsgált számítás becslése szerint az RWE korai bezárással érintett ligniterőműveinek elmaradt haszna 2022-ben 2,2 milliárd EUR, szemben a megállapodás szerinti kompenzáció 1,7 milliárd EUR összegű nettó jelenértékével. Ezért a kompenzáció nettó jelenértéke alacsonyabb a becsült elmaradt haszonnál.
- (402) A Bizottság megjegyzi, hogy Németország felülvizsgált számítása azt mutatja, hogy a fokozatos kivezetési ütemtervben szereplő 16 RWE-egységből nyolc számolhat elmaradt haszonnal a 2021 és 2026 közötti időszakban. Bár ez az időtartam jelentősen rövidebb, mint az eljárás megindításáról szóló határozat előtt benyújtott adatok esetében, és előrelépést jelent az óvatosabb és észszerűbb értékelés felé, a Bizottság megjegyzi, hogy a (396) és (397) preambulumbekzdésben ismertetett okok miatt Németország 2026-ra vonatkozó elmaradt haszonnal kapcsolatos állításait nem fogja figyelembe venni. Németország nem nyújtott be számításokat a 2026 után bezáró hét egységre vonatkozóan, mivel meglátásuk szerint az említett időpont előtt bezáró egységekre vonatkozó számítások már elegendőek a módosított RWE-intézkedés szerinti kompenzáció összegének indokolásához.
- (403) A Bizottság megjegyzi, hogy ami az erőművek már bezárt egységeit illeti, azok elmaradt haszna jelentős mértékben függ a bezárásuk időpontjában fennálló, jövőbeli villamosenergia- és CO₂-árakra vonatkozó piaci várakozásoktól. Így nem minden, már bezárt RWE-egység számolhat elmaradt haszonnal (lásd a (66) preambulumbekzdést).
- (404) A Bizottság megjegyzi, hogy az eljárás megindításáról szóló határozat előtt benyújtott adatokkal ellentétben a felülvizsgált számítás csak egy korlátozott, három évnél rövidebb időszakot vesz figyelembe az elmaradt haszon becsléséhez egy konzervatív kontrafaktuális forgatókönyvben, amely korábbi, mint az egységek tervezett bezárási időpontja. Ez jelentősen csökkenti az előrejelzések körüli bizonytalanságot, különösen az olyan bemeneti paraméterek esetében, amelyek nagy hatással vannak az elmaradt haszonra, mint például a CO₂- és a villamosenergia-árak vagy az egységek feltételezett élettartama. Minél rövidebb az időtáv, annál kisebb az esélye a váratlan vagy zavaró eseményeknek, illetve a feltételezett tendenciák változásának. Ez jelentősen hozzájárul az eljárás megindításáról szóló határozat (123)–(132) preambulumbekzdésében megfogalmazott kétségek eloszlásához, ahol a Bizottság azzal érvelt, hogy a benyújtott számítások a távoli jövőre irányulnak, és bizonytalanok.

- (405) A költségoldalon a felülvizsgált számítás nemcsak az erőművek állandó költségeit tartalmazza, hanem az állandó bányászati költségeket is. A Bizottság megjegyzi, hogy ez összhangban van az ágazati gyakorlattal, mivel a lignitbányák és -erőművek általában egy elválaszthatatlan gazdasági rendszer részét képezik (lásd a (67) és a (259) preambulumbekendést). Az eljárás megindításáról szóló határozat előtt benyújtott számítások csak változó bányászati költségeket tartalmaztak, amelyek hajlamosak voltak alulbecsülni a termelési költségeket és túlbecsülni az elmaradt hasznot. Ettől eltérően a felülvizsgált számítás magában foglalja a teljes (állandó plusz változó) bányászati költséget, amit a Bizottság reálisabbnak és észszerűbbnek tart. A Bizottság továbbá úgy véli, hogy a termelési egységenkénti bányászati költségek stabilitása észszerű feltételezés, tekintettel a kontrafaktuális forgatókönyv rövid időkeretére.
- (406) Az erőművek működésének a bezárásról szóló törvény hiányában jellemző időtartamát és az eljárás megindításáról szóló határozat (124)–(125) preambulumbekendésében kifejtett kapcsolódó kétségeket illetően a Bizottság megjegyzi, hogy a felülvizsgált számítás már nem feltételez 70 éves üzemi élettartamokat. Ez a felülvizsgált számításban figyelembe vett elmaradt haszon jóval rövidebb időkeretnek tudható be. Ezenkívül a felülvizsgált számítás alapján egyetlen olyan erőmű, amelyre vonatkozóan elmaradt hasznot követelnek, sem több mint három évvel az utolsó olyan évet követően kerül bezárásra, amelyre a kontrafaktuális forgatókönyv szerint hasznot követelnek; és valójában a nyolc egységből, amelyek tekintetében elmaradt hasznot követelnek, hét a tervek szerint csak két évvel hosszabb ideig üzemel azoknál az éveknél, amelyekre a kontrafaktuális forgatókönyvben elmaradt hasznot számítanak ((65) preambulumbekendés). Így a felülvizsgált számításban a tényleges helyzet és a kontrafaktuális forgatókönyv közötti csekély különbség lehetővé teszi a Bizottság számára, hogy Németország állításának megfelelően (5.3.4. szakasz) úgy tekintse, hogy az eljárás megindításáról szóló határozat (124)–(125) preambulumbekendésében megfogalmazott kétségeket eloszlatták.
- (407) Ezen túlmenően, ami az erőművek tartós hosszú távú üzemeltetéséhez szükséges beruházásokkal kapcsolatos kétségeket illeti (lásd az eljárás megindításáról szóló határozat (126)–(127) preambulumbekendését), a Bizottság megjegyzi, hogy az előre jelzett elmaradt haszonnak a felülvizsgált számításban alapul vett jóval rövidebb időkerete kellően eloszlatja a kétségeket, amint azt Németország állítja ((263) preambulumbekendés). Ami a Niederaußem D-t illeti, amellyel kapcsolatban a Bizottság konkrétan is kétségét fejezte ki azt illetően, hogy az ipari kibocsátásokról szóló (2010/75/EU) irányelvnek és a nagy tüzelőberendezésekre vonatkozó szigorúbb szabványoknak való megfelelés miatt az erőmű képes lesz-e 2020 után is üzemelni, a Bizottság megjegyzi, hogy Németország a felülvizsgált számításban erre az erőműre vonatkozóan nem vett figyelembe elmaradt hasznot (lásd a (263) preambulumbekendést).
- (408) A Bizottság korábban kétségeit fejezte ki a jövőbeli előrejelzések körüli bizonytalanságokkal kapcsolatban (az eljárás megindításáról szóló határozat (129) preambulumbekendése). A Bizottság most megjegyzi, hogy a felülvizsgált számítás ellenőrizhető és független piaci alapú adatokat használ, amelyek vagy (a bezárt egységek esetében) közvetlenül a bezárás időpontja előtt, vagy (a még működő egységek esetében) a felülvizsgált számítás benyújtásakor álltak rendelkezésre ((67) preambulumbekendés). A felülvizsgált számítás emellett az elmaradt haszon becslésére vonatkozóan csak egy korlátozott időtartamot vesz figyelembe, ami jelentősen csökkent a jövőbeli előrejelzések körüli bizonytalanságokat. Ezenkívül a mind az elmaradt haszon, mind a kompenzáció diszkontálására alkalmazott leszámítási kamatláb (7,5 %-os WACC) megalapozottnak tűnik, tekintettel az elmaradt haszon rövidebb időkeretére (lásd a (264) preambulumbekendést). A Bizottság ezért megállapítja, hogy a jövőbeli előrejelzéseket övező bizonytalanságokkal kapcsolatos kétségeit eloszlatták.
- (409) A tüzelőanyag- és CO₂-árakkal kapcsolatos kétségeket illetően (lásd az eljárás megindításáról szóló határozat (130) preambulumbekendését) a Bizottság rámutat arra, hogy Németország felülvizsgált számítása a CO₂-, tüzelőanyag- és villamosenergia-árakra vonatkozóan aktualizált és piaci alapú várakozásokat vesz figyelembe⁽¹⁵⁹⁾. Ez a szempont fontos szerepet játszik a szóban forgó erőművek jövedelmezőségének értékelésében, mivel a villamosenergia-árak befolyásolják a villamosenergia-értékesítésből származó bevételeket, a CO₂-árak pedig befolyásolják a ligniterőművek működési költségeinek legfontosabb és legbizonytalanabb összetevőjét. Konkrétan azon egységek tekintetében, amelyek a felülvizsgált számítás benyújtásakor már bezártak, a felülvizsgált számítás az Európai Energiatőzsdén közvetlenül a vonatkozó bezárási időpontokat megelőző kéthetes időszak határidős termékeinek átlagos jegyzéseit veszi alapul, míg a felülvizsgált számítás benyújtását követően bezáró egységek esetében a számítás a 2022. október 21. és 2022. november 4. között nyilvántartásba vett átlagos jegyzéseket használja fel.

⁽¹⁵⁹⁾ A tüzelőanyagárak (feketekőszén és gáz) befolyásolják a villamosenergia-árakra vonatkozó várakozásokat, mivel a piacon jellemzően a szén- és gáztüzelésű erőművek a fő ár meghatározók. Ezért a villamosenergia-árak határidős ügyletei implicit módon tartalmazzák a tüzelőanyagárak alakulására vonatkozó előrejelzéseket.

- (410) A Bizottság azt is megjegyzi, hogy az, hogy sokkal rövidebb időszak tekintetében vesznek figyelembe elmaradt hasznót, csökkenti az előre jelzett CO₂- és villamosenergia-árakat övező bizonytalanságot. Ez az időkeret a jövőben csak néhány évig tart, szemben a Németország által az eljárás megindításáról szóló határozat előtt benyújtott számításokkal, amelyek egyes esetekben 2061-ig terjedtek. A rövidített időkeret lehetővé tette, hogy piaci alapú és közelmúltbeli áralakulási várakozásokat vegyenek alapul a felülvizsgált számításban. A versenyalapú ajánlatokra épülő átlátható árfeltárási folyamattal működő, szervezett német villamosenergia-piac lehetőséget kínál a villamos energiára vonatkozó fedezeti szerződések biztosítására, például az EEX kereskedési platformon keresztül, amelyet az RWE arra használ, hogy pénzügyileg fedezze villamosenergia-értékesítéseit ugyanazon termékválaszték vásárlásával, mint amelyet a kontrafaktuális forgatókönyvben az elmaradt haszon kiszámításához alapul vett⁽¹⁶⁰⁾. E valós és ellenőrizhető piaci áradatoknak az elmaradt haszon kiszámítására szolgáló kontrafaktuális forgatókönyv alapján való felhasználása jelentősen megerősíti a felülvizsgált számítás megalapozottságát, mivel megfelel az RWE szokásos fedezeti magatartásának egy valószínű időhorizonton.
- (411) Az, hogy az elmaradt haszon felülvizsgált számításban feltüntetett kiszámításához frissebb árfeltételezéseket és rövidebb időkereteket alkalmaznak, összhangban van az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatás 433. pontjával is, amely aktualizálási mechanizmust ír elő abban az esetben, ha a szénerőmű bezárásáért járó kompenzációt több mint három évvel a bezárás tényleges időpontja előtt ítélik oda. Az RWE-egységek konkrét esetében a Bizottság úgy véli, hogy az előre jelzett tüzelőanyag- és CO₂-árak megfelelőségére vonatkozó kezdeti kétségei még akkor is eloszlanak, ha az iránymutatás 433. pontjában előírtnál konzervatívabb megközelítést vesz figyelembe. Nemcsak, hogy kevesebb, mint három évvel ítélték oda a támogatást azon nyolc egység tényleges bezárása előtt, amelyek tekintetében Németország elmaradt haszonra hivatkozik, a támogatás arányosságát a bezárás szempontjából három évnél nem régebbi feltételezések alapján értékeli. Ezen túlmenően a nettó jelenértékben kifejezett kompenzációs összeg túllépéséhez elegendő becsült elmaradt haszon nem húzódik a nyolc egység bezárásától számított három éven túlra, és nem nyúlik túl ezen egységek tipikus fedezeti horizontján sem (a fő paraméterekre vonatkozó feltételezések megállapításának időpontjától kezdve).
- (412) Az eljárás megindításáról szóló határozat (131) preambulumbekzdésében kifejezett kétséget illetően, amelyben a Bizottság kiemeli, hogy nem kapott adatokat minden egyes bezárni tervezett egységre vonatkozóan, a Bizottság rámutat arra, hogy a felülvizsgált számítás a 2025. március 31-ig bezárandó kilenc RWE-egység mindegyikére vonatkozóan tartalmaz adatokat. A Bizottság tudomásul veszi Németország azon érvét, hogy ez elegendő a kompenzációs összeg indokolásához ((266) preambulumbekzdés), és úgy véli, hogy az ezzel kapcsolatos kétségeit eloszlatták.
- (413) Az eljárás megindításáról szóló határozat (132) preambulumbekzdésében a CO₂- és villamosenergia-árakra vonatkozó érzékenységi elemzés hiányával kapcsolatban kifejtett kétséget illetően a Bizottság megjegyzi, hogy a felülvizsgált számítás a kontrafaktuális forgatókönyvben valós és ellenőrizhető piaci áradatokat használ, és reális időtávon szimulálja a ligniterőmű-üzemeltetők szokásos fedezeti magatartását. Ez ellentétben áll az eljárás megindításáról szóló határozat előtt benyújtott adatokkal, ahol hosszú időtávra nyúló, nem piaci alapú feltételezéseket alkalmaztak. Továbbá a már bezárt egységek esetében a bezárás előtt rendelkezésre álló legfrissebb előrejelzéseket használták fel elmaradt hasznuk kiszámításához, ami a Bizottság véleménye szerint érvénytelenné teszi az érzékenységi elemzés szükségességét. Ez érvényes a még bezárandó három egységre is, amelyek tekintetében Németország szintén számol elmaradt haszonnal. Ezen egységek esetében a Bizottság úgy véli, hogy a (395) és a (396) preambulumbekzdésben kifejtett érvek bizonyítják, hogy a kontrafaktuális forgatókönyvben reális a lehetőség arra, hogy a felülvizsgált számítás benyújtásának időpontjában meglévő működési marzsukat megtartsák az RWE általános piaci magatartása alapján.
- (414) A Bizottság úgy véli, hogy az, hogy az erőművek bezárásának a német villamosenergia-piacra gyakorolt rendszerszintű hatását a kontrafaktuális forgatókönyvben (a tényleges helyzet piaci várakozásaihoz képest) a villamosenergia-árakra vonatkozó engedmény formájában veszik figyelembe, hozzájárul a felülvizsgált számítás megalapozottságához. A kontrafaktuális forgatókönyv szerint a villamosenergia-árak alacsonyabbak a tényleges helyzethez képest, mivel az előbbi esetben több lignittüzelésű egység működik, és nagyobb kereslet elégíthető ki viszonylag olcsóbb termelési kapacitásokkal. Konkrétan: a kontrafaktuális forgatókönyv szerint a villamosenergia-árak 2023-ban 1,7 %-kal, 2026-ban pedig 3,2 %-kal alacsonyabbak, mint a tényleges helyzetben (lásd a (74) preambulumbekzdést). Ez azt jelenti, hogy az RWE-egységekre vonatkozó kontrafaktuális forgatókönyvben kiszámított elmaradt haszon alacsonyabb annál, mint e hatás figyelembevétele nélkül lett volna. Így a számítás konzervatívabb becsléseket eredményez az elmaradt haszonra vonatkozóan.

⁽¹⁶⁰⁾ Lásd például: BloombergNEF (2019): Mapping Power Sector Hedges in Europe. 2019. augusztus 13., online: <https://about.bnef.com/>.

- (415) Végezetül, a Bizottság megjegyzi, hogy a felülvizsgált számítás egyéb paramétereinek kialakításából fakadóan az elmaradt haszon becslése az eljárás megindításáról szóló határozat előtt benyújtott számításokhoz képest konzervatívabbnak tűnik. Konkrétabban: a felülvizsgált számítás nem tartalmazza a hőtermelésből és a kiegyenlítő villamosenergia-piacról származó bevételeket, ami alulbecsüli az elmaradt hasznat. Ezenfelül a számítás feltételezi, hogy a villamosenergia-termelőkre vonatkozó piacibevétel-plafont, amelyet az aktualizált bejelentés idején csak 2023. június 30-ig hagytak jóvá, 2024. április 30-ig meghosszabbítják, ami csökkenti a frecheni/wachtbergi erőmű elmaradt hasznát. Végül a német kormány úgy határozott, hogy nem hosszabbítja meg a piacibevétel-plafon alkalmazását 2023. június 30-án túlra ⁽¹⁶¹⁾. Ha ezt a felülvizsgált számításban figyelembe vették volna, a Frechen/Wachtberg erőmű elmaradt haszna nettó jelenértéken 181 millió EUR-val magasabb lett volna. Emellett a számítás azt feltételezi, hogy a Neurath D és E egységeket 2025. március 31-én zárják be, és az elmaradt hasznat csak ettől az időponttól veszik figyelembe, míg 2024. március végén be lehetne zárni őket, és így 2024 hátralevő hónapjaiban és 2025-ben magasabb elmaradt haszonnal rendelkeznének ((259) preambulumbekzdés).
- (416) Ami a harmadik személyek azon állításait illeti, amelyek annak az időszaknak a megmagyarázhatatlan hosszára vonatkoznak, amelyre vonatkozóan az elmaradt hasznat kiszámították a felülvizsgált számításban (lásd a (194) preambulumbekzdést), a Bizottság megjegyzi, hogy az időszak nem haladja meg azt a mértéket, amelyet Németország szükségesnek tartott annak bizonyításához, hogy az elmaradt haszon meghaladja a kompenzációt. Ami a 2022. december 1. és 2023. június 30. között Németországban az (EU) 2022/1854 tanácsi rendelet ⁽¹⁶²⁾ alapján alkalmazott piacibevétel-plafont illeti, a számítások tükrözik a németországi jogi helyzetet; maga a bevételplafon nem képezi ezen eljárás tárgyát. Mindenesetre a harmadik személy érve irreleváns, mivel a három RWE-egység, amely állítólag kedvezőbb elbánásban részesül a piacibevételapka-szabályozás szerint, nem szerepel az RWE elmaradt hasznának Németország által benyújtott felülvizsgált számításában, mivel csak 2030 után vagy végén zár be, és így nincs hatással a felülvizsgált számításra.
- (417) Ami a harmadik személyek azon érvét illeti, miszerint az RWE ligniterőművei jelenleg profitálnak a helyettesítő erőművek készenlétben tartásáról szóló törvényből ((208) preambulumbekzdés), a Bizottság megjegyzi, hogy az említett törvény ⁽¹⁶³⁾ hatálya alá tartozó lignittüzelésű egységek eltérnek a módosított RWE-intézkedés hatálya alá tartozó egységektől. Ezért nincs átfedés a bejelentett intézkedés és a helyettesítő erőművek készenlétben tartásáról szóló törvény által támogatott lignittüzelésű egységek között.
- (418) Végezetül, ami egy harmadik személy azon érvét illeti, amely szerint az RWE elmaradt hasznának kiszámítása során figyelembe kell venni a bezárt lignittüzelésű egységek telephelyein hidrogénre kész gáztüzelésű erőművek bővítéséhez nyújtott lehetséges állami támogatást is ((193) preambulumbekzdés), a Bizottság kielégítőnek tartja Németország ezzel kapcsolatos magyarázatait, amelyek szerint a klímasemleges villamosenergia-termelésre való átállásra irányuló bármely külön új intézkedés a támogatást általános és átlátható, valamennyi vállalkozás számára nyitva álló pályázatokon keresztül allokálja, és hogy az ilyen új intézkedések nem nyújtanának garanciát az RWE támogatására (lásd a (273) preambulumbekzdést). Továbbá, ha ilyen új támogatást nyújtanának az RWE-nek, az más elszámolható költségekre, azaz egy új erőmű megépítésével kapcsolatos költségekre vonatkozna.

6.3.3.1.3.2. Késleltetett bezárási mechanizmus és tartalékmechanizmus

- (419) A 3. táblázatban leírtak szerint egy RWE-létesítményt a késleltetett bezárási mechanizmus alá vonnak, és kompenzációban részesül a mechanizmusban való tartózkodás időtartamára (2029–2033), amelyet követően véglegesen leállítják. Németország azt állította, hogy a késleltetett bezárási mechanizmust függetlenül kompenzálják, és az nem érinti a bejelentett intézkedés szerinti kompenzációt ((35) preambulumbekzdés).

⁽¹⁶¹⁾ Online: https://www.bmwk.de/Redaktion/DE/Downloads/F/faq-abschoepfung-von-zufallsgewinnen.pdf?__blob=publicationFile&v=4.

⁽¹⁶²⁾ A Tanács (EU) 2022/1854 rendelete (2022. október 6.) a magas energiaárak kezelését célzó vészhelyzeti beavatkozásról (HL L 2611, 2022.10.7., 1. o.).

⁽¹⁶³⁾ Lásd az SA.103662. számú, gázmegtakarítást szolgáló ideiglenes lignitalapú villamosenergia-tartalék ügyben 2022. szeptember 30-án hozott bizottsági határozat (HL C 439., 2022.11.18., 1. o.) 1. táblázatát.

- (420) Az eljárás megindításáról szóló határozat (133) preambulumbekzdésében foglaltak szerint a Bizottság előzetesen azt állapította meg, hogy a késleltetett bezárási mechanizmus kompenzációs összegei elválaszthatatlanul kapcsolódnak a bezárás kompenzálásához. A Bizottságnak kétségei voltak afelől, hogy a késleltetett bezárási mechanizmus külön intézkedésnek minősül-e, amelyet az arányosság értékelése során nem kell figyelembe venni.
- (421) Az eljárás kiterjesztéséről szóló határozat (120)–(123) preambulumbekzdésében a Bizottság tovább elemezte Németország beadványait, és abban a szakaszban arra a következtetésre jutott, hogy úgy tűnik, nincs átfedés a két eszköz kiszámításában.
- (422) A Bizottság továbbra is ezen a véleményen van, és megállapítja, hogy nincs átfedés. Figyelembe véve a Németország és az RWE által adott magyarázatokat (lásd a (276) és a (179) preambulumbekzdést), a Bizottság úgy véli, hogy a késleltetett bezárási mechanizmussal kapcsolatos kifizetések nem relevánsak, mivel a bejelentett intézkedés szerinti korai bezárásért járó kompenzáció felülvizsgált számítása nem tartalmazza azt az erőművet (Niederaußem G vagy H), amely átkerülne a késleltetett bezárási mechanizmusba. Továbbá a késleltetett bezárási mechanizmussal együtt járó ellentételezést nem kell figyelembe venni a módosított RWE-intézkedés arányosságának értékelésekor, mivel két külön eszközről van szó:
- a) Először is, a bejelentett intézkedés az RWE lignittüzelésű létesítményeinek kötelező korai bezárása miatt elmaradt hasznót kompenzálja, míg a késleltetett bezárási mechanizmus az üzemeltetőket a készenléti üzemmódba helyezett létesítményekért kompenzálja. Az RWE esetében ez egy létesítményt – Niederaußem G vagy H – érint, amely 2029. december 31-én kerül majd a késleltetett bezárási mechanizmusba, és amelyet 2033. december 31-én zárnak be teljesen.
 - b) Másodszor, a bejelentett intézkedés és a késleltetett bezárási mechanizmus különböző időszakokra vonatkozik. A bejelentett intézkedés a 2033. december 31-től kezdődő végleges bezárásra vonatkozik, míg a késleltetett bezárási mechanizmus a késleltetett bezárási mechanizmusban eltöltött, azaz a 2029. december 31-től 2033. december 31-ig tartó időszakra. Ez a helyzet a Niederaußem G vagy H esetében, amely az RWE egyetlen olyan egysége, amely a késleltetett bezárási mechanizmusba kerül. A Niederaußem G vagy H esetében a késleltetett bezárási mechanizmus 2029. december 31-én kezdődik meg, míg a végleges bezárás időpontja 2033. december 31. Ez azt jelenti, hogy nincs átfedés a bejelentett intézkedés időzítése és a Niederaußem G vagy H késleltetett bezárási mechanizmusba való belépése között. Továbbá a felülvizsgált számítás nem tartalmazza a Niederaußem G-t vagy H-t (lásd a (66) preambulumbekzdést).
 - c) Harmadszor, a bejelentett intézkedés és a késleltetett bezárási mechanizmus eltérő logikát követ, és az ellentételezést más módon számítják ki. A bejelentett intézkedés tekintetében az ellentételezést különböző bemeneti adatok és az elmaradt haszonra vonatkozó előrejelzések alapján számítják ki, azaz olyan előretekintő ellentételezésről van szó, amely csak a bezárást követő évekre vonatkozik, míg a késleltetett bezárási mechanizmust az elmaradt haszon alapján számítják ki egy, az előző három év jövedelmezőségét vizsgáló képlet szerint, azaz e számítás visszamenőleges jellegű, és csak a késleltetett bezárási mechanizmusba való belépést megelőző évekre vonatkozik. Ezenfelül az elmaradt haszon kiszámítása nem tartalmazza a késleltetett bezárási mechanizmus kompenzálását. Ezért nincs átfedés az e két eszköz által lefedett költségek/hasznok között.
 - d) Negyedszer, a bezárásról szóló törvény azon rendelkezése (45. §), amely szerint a kompenzáció első kifizetésére annak az évnek a végén kerül sor, amelyben a lignittüzelésű létesítményt először véglegesen leállították vagy átkerül a késleltetett bezárási mechanizmusba, a kompenzáció kifizetésének időpontjára vonatkozik, nem pedig magára a bejelentett intézkedésre. Így a bejelentett intézkedés és a késleltetett bezárási mechanizmus nem kapcsolódik elválaszthatatlanul egymáshoz, és a bejelentett intézkedés kifizetése nem előfeltétele a késleltetett bezárási mechanizmusnak, sem pedig fordítva.

- (423) A Bizottság továbbá azon a véleményen van, hogy a késleltetett bezárási mechanizmus és a bejelentett intézkedés két különálló intézkedés az ítélkezési gyakorlatban meghatározott kritériumok fényében is. A Bíróság kimondta, hogy nem zárható ki, hogy az állam több egymást követő beavatkozását az EUMSZ 107. cikke (1) bekezdésének alkalmazásában egyetlen beavatkozásnak kell tekinteni. Ez lehet a helyzet többek között akkor, ha az egymást követő beavatkozások – többek között az időbeli sorrendjükre, a céljukra és a vállalkozás ezen beavatkozások időpontjában fennálló helyzetére tekintettel – olyan szorosan kapcsolódnak egymáshoz, hogy nem lehet azokat elválasztani ⁽¹⁶⁴⁾. A jelen ügyben a két intézkedés két különböző időszakra különül el (lásd a (423)(b) preambulumbekezdést). A két intézkedésnek más a célja is, mivel a késleltetett bezárási mechanizmus szükséghelyzetekben szolgálja ki a piacot, és az üzemeltetőket az egységek készenléti üzemmódban tartásáért kompenzálja, míg a bejelentett intézkedés a lignit korai fokozatos kivezetése miatt elmaradt hasznót kompenzálja, de nem kötelezi az üzemeltetőket arra, hogy bizonyos feltételek mellett folytassák a villamosenergia-termelést. Ezenkívül a két intézkedésnek két különböző jogalapja van: a késleltetett bezárási mechanizmust a bezárásról szóló törvény 50. §-a szabályozza, míg a kompenzációs összeget és a kezelése részleteit a bezárásról szóló törvény 44. §-a, valamint a 2021. évi szerződés és ezek módosítása. Végül a késleltetett bezárási mechanizmust a rendszerüzemeltetők és az átviteli rendszer-üzemeltetők irányítják, ami a bejelentett intézkedésre nem igaz. Ezen okok miatt az intézkedések nem kapcsolódnak szorosan egymáshoz, és ezért nem elválaszthatatlanok egymástól. Így a késleltetett bezárási mechanizmus és a bejelentett intézkedés a vonatkozó ítélkezési gyakorlat fényében sem tekinthető egyetlen intézkedésnek.
- (424) Végül, ami az egyik harmadik személy által felhozott azon érvet illeti, amely szerint három egység (Niederaußem K, Neurath F és Neurath G) 2033. december 31-ig történő tartalékba helyezése hatással lehet az RWE elmaradt hasznára ((196) preambulumbekezdés), a Bizottság megjegyzi, hogy ezek az egységek nem relevánsak a módosított RWE-intézkedés értékelése szempontjából. Ennek az az oka, hogy ezen egységek bezárását 2030-ra ütemezik, és Németország nem nyújtott be konkrét hosszú távú számításokat a 2027 után bezáró hét egységre vonatkozóan, mivel a 2027 előtt bezáró egységekre vonatkozó, a felülvizsgált számításban alapul vett meglévő adatok már elegendőek a módosított RWE-intézkedés szerinti kompenzációs összeg indokolásához. A Bizottság tudomásul veszi továbbá Németország magyarázatát, miszerint ezekről a lehetséges új tartalékokról sem a módosító törvény, sem a módosító szerződés nem rendelkezik, de azokat a jövőben jogilag meg kell határozni, ha Németország ilyen tartalékok bevezetése mellett dönt ((278) preambulumbekezdés).
- (425) Következésképpen a Bizottság azon a véleményen van, hogy az RWE által a késleltetett bezárási mechanizmusba átkerült létesítményért kapott ellentételezés és a potenciális tartalékmechanizmus nem releváns a módosított RWE-intézkedés arányosságának értékelése szempontjából.

6.3.3.1.3.3. Németország által benyújtott alternatív forgatókönyvek

- (426) A Németország által az eljárás megindításáról szóló határozat előtt benyújtott alternatív forgatókönyvek (lásd az eljárás megindításáról szóló határozat (50), (54) és (134) preambulumbekezdését) nem relevánsak a módosított RWE-intézkedés értékelése szempontjából, mivel az RWE erőműveinek bezárását mindenképpen előre hozták 2030-ra, és az RWE elmaradt hasznának felülvizsgált kiszámításakor nem vették figyelembe az idő előtti leszerelési lehetőséget.

6.3.3.1.3.4. Járulékos bányarehabilitációs költségek

- (427) Az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatás 425. pontjával összhangban a jövedelmező széntevékenységek korai bezárásáért nyújtott kompenzáció „fedezheti a vállalkozásoknál felmerülő többletköltségeket is, például további társadalmi és környezeti költségekkel kapcsolatban, amennyiben ezeket a költségeket közvetlenül a nyereséges tevékenységek korai bezárása okozza. A többletköltségek nem foglalják magukban azokat a költségeket, amelyek a kontrafaktuális forgatókönyv szerint is felmerültek volna”.
- (428) A módosított RWE-intézkedéssel összefüggésben Németország csak az elmaradt haszon – pontosabban a 2025. március 31-ig bezáró RWE-egységek elmaradt haszna – felülvizsgált számítását nyújtotta be, és ez a számítás azt mutatja, hogy ezen egységek elmaradt hasznának nettó jelenértéke magasabb, mint a kompenzáció nettó jelenértéke ((64) és (65) preambulumbekezdés). A felülvizsgált számítás nem tartalmaz a bányák rehabilitációjával kapcsolatos járulékos költségeket ((269) preambulumbekezdés).

⁽¹⁶⁴⁾ A Bíróság 2015. június 4-i ítélete, Bizottság kontra MOL, C-15/14 P, ECLI:EU:C:2015:362, 97. pont.

- (429) Ezért, mivel a felülvizsgált számítás nem tartalmazza a bányák rehabilitációjával kapcsolatos járulékos költségeket, és az erőművek elmaradt haszna elegendő az RWE-nek nyújtott kompenzáció igazolásához, nem szükséges számszerűsíteni és értékelni azokat a járulékos bányarehabilitációs költségeket, amelyek az RWE-nél a gyorsított bezárás miatt felmerülhetnek.

6.3.3.1.3.5. Az arányosságra vonatkozó következtetés

- (430) A Bizottság ezért megállapítja, hogy a módosított RWE-intézkedés arányos.

6.3.3.1.4. Támogatáshalmozódás

- (431) A Bizottság megjegyzi, hogy Németország az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatás 56. és 57. pontjával összhangban biztosítani fogja a támogatáshalmozódási szabályoknak való megfelelést a túlkompenzáció kizárása érdekében ((83) preambulumbekkezdés).

- (432) Egyes harmadik személyek azt állították, hogy az intézkedés más német intézkedésekkel – például az APG-vel, a késleltetett bezárási mechanizmussal, a kapacitásmechanizmusokkal stb. – együtt túlkompenzációhoz vezethet, mivel ugyanazok az elszámolható költségek halmozódhatnak (lásd a (196) és a (206) preambulumbekkezdést). A Bizottság nem tudja elfogadni ezt az álláspontot. A bejelentett intézkedés elszámolható költségei az elmaradt hasznat érintik, míg például a késleltetett bezárási mechanizmus más elszámolható költségekre vonatkozó, külön intézkedés, amint azt a Bizottság a 6.3.3.1.3.2. szakaszban megállapította. Ugyanez a helyzet más kapacitásmechanizmusok vagy például az APG esetében is, amelyek nem érintik az RWE-nek a lignittüzelésű erőművek korai bezárása miatti elmaradt hasznát. Az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatás 56. pontja ugyanazon elszámolható költségek halmozódására hivatkozik. Ezért a Bizottság azon a véleményen van, hogy az említett iránymutatás 56. és 57. pontja értelmében nem áll fenn támogatáshalmozódás a bejelentett intézkedés tekintetében.

6.3.3.1.5. Átláthatóság

- (433) A Bizottság megjegyzi, hogy Németország megerősítette, hogy biztosítani fogja az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatás 58., 59. és 61. pontjában meghatározott átláthatósági követelményeknek való megfelelést (lásd a (84) preambulumbekkezdést).

6.3.3.2. A versenyre és a kereskedelemre gyakorolt indokolatlan negatív hatások elkerülése

- (434) Az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatás 434. pontjának értelmében a tagállamnak meg kell határoznia és számszerűsítania kell az intézkedés várható környezeti előnyeit, lehetőség szerint az elkerült, CO₂-egyenértékben kifejezett üvegházhatásúgáz-kibocsátás tonnánkénti támogatása formájában. Ezenkívül a Bizottság pozitívan értékeli, ha az intézkedések magukban foglalják CO₂-kibocsátási egységek nemzeti szintű önkéntes törlését.

- (435) Az iránymutatás 435. pontja szerint fontos biztosítani, hogy a támogatás szerkezete a lehető legkevésbé torzítsa a piaci versenyt. Versenyztetési ajánlattételi eljárás hiányában a Bizottság az intézkedés kialakítása és az érintett piacra gyakorolt hatása alapján értékeli a támogatás versenyre és kereskedelemre gyakorolt hatásait.

- (436) Először is, amint az a (18) preambulumbekkezdésben szerepel, Németország becslése szerint a bejelentett intézkedés legalább 51 millió tonna bruttó CO₂-kibocsátás megtakarítását fogja eredményezni. Németország tehát meghatározta és számszerűsítette az intézkedés várható környezeti előnyeit az elkerült, CO₂-egyenértékben kifejezett üvegházhatásúgáz-kibocsátás tonnánkénti támogatása formájában. Másodszor, a Bizottság üdvözlöi azt is, hogy a bezárásról szóló törvény bevezeti a CO₂-kibocsátási egységek nemzeti szintű, éves alapon történő törlését, amint az a (19) preambulumbekkezdésben szerepel. A bezárásról szóló törvény előírja a CO₂-kibocsátási egységek törlését a lignittüzelésű erőművek bezárása által előidézett további kibocsátáscsökkentésnek megfelelő mértékében, amely figyelembe veszi a piaci stabilizációs tartalék beavatkozását. A törölni kívánt CO₂-kibocsátási egységek számának meghatározásakor Németország beszámítja a helyettesítő technológiákat. A Bizottság ezért úgy véli, hogy az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatás 434. pontjában foglalt követelmény teljesül.

- (437) Az iránymutatás 435. pontjával kapcsolatban a Bizottság rámutat arra, hogy az intézkedés megtervezésekor a verseny és a kereskedelem minimális torzulását biztosító versenyeztetési ajánlattételi eljárás meglétét kell előnyben részesíteni. A (32) preambulumbekkezdésben leírtak szerint azonban a német hatóságok megalapozott érveket terjesztettek elő arra vonatkozóan, hogy a versenyeztetési ajánlattételi eljárás miért nem alkalmazható a jelen ügyben, és a Bizottság egyetértett ezzel az állásponttal (a (388) és az azt követő preambulumbekkezdések). Ezért a Bizottság kivételesen elfogadja a jelen ügyben a versenyeztetési ajánlattételi eljárás mellőzését. Versenyeztetési ajánlattételi eljárás hiányában a Bizottság az intézkedés kialakítása és az érintett piacra gyakorolt hatása alapján értékeli a támogatás versenyre és kereskedelemre gyakorolt hatásait.
- (438) A Bizottság megjegyzi, hogy – amint azt a (333) preambulumbekkezdés is hangsúlyozza – a bejelentett intézkedés hatással van a villamosenergia-piacon folyó versenyre. Nevezetesen hatással lesz a versenyre Németországban és a szomszédos területeken, és valószínűleg hatással lesz a lehívási sorrendre és ezáltal a villamos energia nagykereskedelmi árára.
- (439) A Bizottság azonban úgy véli, hogy a bejelentett intézkedés kialakítása révén elkerülhetők a versenyre és a kereskedelemre gyakorolt indokolatlan negatív hatások. Először is, a bejelentett intézkedés időben korlátozott, különös tekintettel a 2030-ig történő gyorsított fokozatos kivezetésre. Másodszor, a bejelentett intézkedés arányos, és nem éri el az RWE tekintetében becsült elmaradt hasznót, azaz a módosított RWE-intézkedésre vonatkozó felülvizsgált számítás becslése szerint az RWE korai bezárással érintett ligniterőműveinek elmaradt haszna 2022-ben 2,2 milliárd EUR, szemben a megállapodás szerinti kompenzáció 1,7 milliárd EUR összegű nettó jelenértékével. Ezért a kompenzáció nettó jelenértéke alacsonyabb a becsült elmaradt haszonnál (lásd a (64) preambulumbekkezdést), és így nem alkalmas a kedvezményezett pénzügyi helyzetének javítására. A Bizottság megjegyzi, hogy a bejelentett intézkedés e két kialakítási vonása csökkenti a versenyre és a kereskedelemre gyakorolt indokolatlan negatív hatások kockázatát.
- (440) Harmadik személyek aggodalmukat fejezték ki a versenyre és a kereskedelemre gyakorolt indokolatlan negatív hatások elkerülésével kapcsolatban (lásd a (224)–(229) preambulumbekkezdést). Azt állítják, hogy a bejelentett intézkedés segítségével a ligniterőmű-üzemeltetők versenytársaik kárára be tudnak lépni szomszédos piacokra vagy megerősíthetik pozícióikat e szomszédos piacokon, mint például a megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia piacán. Például, ha a ligniterőművek üzemeltetői tőkeigényes erőművekbe fektetnek be a megújuló energiaforrások hasznosítására, ez a verseny jelentős torzulásához vezetne. Egyes harmadik személyek továbbá azt állították, hogy a kompenzáció sérti az EUMSZ 102. cikkel összefüggésben értelmezett 106. cikkét, mivel megszüldíti az RWE-nek a piaci erőfölényben lévő villamosenergia-termelőként elfoglalt állítólagos pozícióját egy olyan helyzetben, amikor a piac egyébként is az RWE javára szűkül (lásd a (220) preambulumbekkezdést).
- (441) Németország vitatja a harmadik személyek azon állítását, miszerint a kompenzáció előnyös helyzetbe hozza az RWE-t az európai piacon, és hogy a bejelentett intézkedés ellentétes az EUMSZ 102. cikkével összefüggésben értelmezett 106. cikkével (lásd a (274) preambulumbekkezdést). Németország azt állította, hogy a bejelentett intézkedés nem torzíja a versenyt, illetve nem fenyeget annak torzításával, továbbá nem érinti a tagállamok közötti kereskedelmet, mivel az RWE nem rendelkezik piaci erőfölénnyel (lásd a (274) preambulumbekkezdést).
- (442) A Bizottság nem ért egyet a harmadik személyek ezen álláspontjával. Nevezetesen, először is a Bizottság értékelte a kontrafaktuális forgatókönyvet, és azt valószínűnek találta, ami azt jelenti, hogy a ligniterőművek tovább üzemeltek volna a bezárás tervezett időpontja után is, és így haszon halmozódott volna fel az RWE-nél. Ezért, mivel az RWE a tényleges helyzetben nem kerül jobb helyzetbe a kontrafaktuális forgatókönyvhöz képest, nem állhat fenn olyan jogtalan előny, amely lehetővé tenné az RWE számára, hogy belépjen a szomszédos piacokra, vagy növelje piaci pozícióját. Másodszor, a lignit fokozatos kivezetése csökkenteni fogja a piaci kapacitást, és lehetővé teszi más felek, köztük a megújulóenergia-termelők számára, hogy belépjenek a piacra, vagy megerősítsék pozíciójukat a piacon. Ezért az RWE a módosított RWE-intézkedés miatt nem részesül versenyelőnyben versenytársaival szemben. Harmadszor, tekintettel arra, hogy az RWE-t azért az elmaradt haszonért kompenzálják, amelyet a lignit fokozatos kivezetése nélkül ért volna el, az RWE-nek a bejelentett intézkedés hiányában is lehetősége lett volna új beruházásokat végrehajtani. Ezért a bejelentett intézkedés nem erősíti meg az RWE pozícióját az érintett piacon. Végül az EUMSZ 102. és 106. cikke szerinti értékelés nem képezi e határozat tárgyát, mivel ez a hivatalos vizsgálat az EUMSZ 107. cikkére vonatkozik. A Bizottság rámutat továbbá arra, hogy amint azt Németország is megerősítette, az RWE az erőműveinek bezárása miatt nem rendelkezik egy későbbi beruházási támogatásra irányuló garanciával. Az ilyen támogatás odaítélése külön intézkedés lesz, amelyet versenypályázatok útján ítélnék oda (lásd a (273) preambulumbekkezdést).

- (443) Egy harmadik személy azt állította, hogy az intézkedés észszerűtlen előnyhöz juttatja az RWE-t, és ennek elkerülése érdekében további kötelezettségvállalásokat kell tenni, ahogyan az a British Energy plc szerkezetátalakítási ügyben (a továbbiakban: BE-ügy) ⁽¹⁶⁵⁾ történt (lásd a (227) preambulumbekendést). A Bizottság nem tudja elfogadni ezt az álláspontot. A BE-ügyet a nehéz helyzetben lévő, nem pénzügyi vállalkozásoknak nyújtott megmentési és szerkezetátalakítási állami támogatásról szóló bizottsági iránymutatás (a továbbiakban: a megmentési és szerkezetátalakítási iránymutatás) ⁽¹⁶⁶⁾ alapján értékelték, amely egy olyan helyzettel foglalkozik, amikor egy nehéz helyzetben lévő vállalkozásnak megmentési vagy szerkezetátalakítási támogatásra van szüksége. Mivel az ilyen ügyekben a kedvezményezett állami beavatkozás nélkül nem képes a piacon maradni, a megmentési és szerkezetátalakítási iránymutatás értelmében további intézkedésekre lehet szükség a verseny további torzulásának elkerülése érdekében. Ezzel szemben az RWE nem nehéz helyzetben lévő vállalkozás (lásd a (456) preambulumbekendést), és a bejelentett intézkedés nem egy megmentési vagy szerkezetátalakítási helyzetre, hanem egy jövedelmező üzletág korai bezárására irányul. Ezért a BE-ügy a jelen ügyben nem alkalmazható analógiaként.
- (444) Egy harmadik személy továbbá a német alkotmánybíróság 2021. március 24-i ügynevezett „égghajlat-ítéletére” hivatkozott, amely szerint egy 2038-as fokozatos kivezetés túl késő ahhoz, hogy teljesítse Németország éghajlat-politikai céljait, és ezért az intézkedés nem teljesíti célkitűzését. Ezért e harmadik személy szerint kijelenthető, hogy a kedvezőtlen hatások felülmúlják a kedvező hatásokat, mivel az intézkedés nem járul hozzá Németország szükséges éghajlat-politikai céljainak eléréséhez (lásd a (226) preambulumbekendést). A Bizottság megjegyzi, hogy az RWE létesítményeinek leszerelését előre hozták 2030-ra, és csak azon egységek után kérnek kompenzációt, amelyek legkésőbb 2025-ig bezárnak. Ezért a harmadik személy érve nem releváns.
- (445) Következésképpen a Bizottság úgy véli, hogy az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatás 435. pontjában foglalt követelmények teljesülnek, és a bejelentett intézkedést úgy alakították ki, hogy elkerülhetők legyenek a versenyre és a kereskedelemre gyakorolt indokolatlan negatív hatások.

6.3.4. A támogatás pozitív hatásai és a versenyre és a kereskedelemre gyakorolt negatív hatások összemérése

- (446) Az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatás 71. és 72. pontjában leírtak szerint a Bizottság kiegyenlíti a támogatási intézkedés versenyre és kereskedelemre gyakorolt negatív hatásait a tervezett támogatás támogatott tevékenységre gyakorolt pozitív hatásaival, ideértve a környezetvédelemhez és az energiapolitika célkitűzéseihez és különösen a környezetileg fenntartható tevékenységekre való átálláshoz, és az európai klímarendelet és az Unió 2030-ra vonatkozó energia- és éghajlat-politikai céljai jogilag kötelező céljainak eléréséhez való hozzájárulását. Az egyensúly vizsgálata során a Bizottság különös figyelmet fordít az (EU) 2020/852 európai parlamenti és tanácsi rendelet ⁽¹⁶⁷⁾ 3. cikkére, beleértve a jelentős károkozás elkerülését célzó elvet vagy más hasonló módszertant.
- (447) Az intézkedés által a versenyre és a kereskedelemre gyakorolt negatív hatásokat megfelelően korlátozni kell ahhoz, hogy az intézkedés mérlege általában pozitív legyen. Az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatás 73. pontjával összhangban a Bizottság a támogatási intézkedést kizárólag akkor tekinti a belső piaccal összeegyeztethetőnek, amennyiben a kedvező hatások felülmúlják a kedvezőtlen hatásokat.
- (448) A Bíróság egyértelműsítette, hogy annak értékeléséhez, hogy egy adott intézkedés a közös érdekekkel ellentétes mértékben befolyásolja-e hátrányosan a kereskedelmi feltételeket, a Bizottságnak mérlegelnie kell a tervezett támogatásnak az általa elősegített tevékenység fejlesztésére gyakorolt pozitív hatásait, valamint azon negatív hatásokat, amelyekkel e támogatás a belső piac tekintetében járhat ⁽¹⁶⁸⁾.

⁽¹⁶⁵⁾ A Bizottság határozata (2002. november 27.) az NN 101/2002. számú állami támogatásról – Egyesült Királyság – Megmentési támogatás a British Energy plc-nek.

⁽¹⁶⁶⁾ A Bizottság közleménye – Iránymutatás a nehéz helyzetben lévő, nem pénzügyi vállalkozásoknak nyújtott megmentési és szerkezetátalakítási állami támogatásról (HL C 249., 2014.7.31., 1. o.).

⁽¹⁶⁷⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2020/852 rendelete (2020. június 18.) a fenntartható befektetések előmozdítását célzó keret létrehozásáról, valamint az (EU) 2019/2088 rendelet módosításáról (HL L 198., 2020.6.22., 13. o.).

⁽¹⁶⁸⁾ A Bíróság 2020. szeptember 22-i ítélete, Ausztria kontra Bizottság, ECLI:EU:C:2020:742, 101. pont.

- (449) Ami a mérlegnek a (439) preambulumbekzdésben leírt negatív oldalát illeti, a bejelentett intézkedés hatással lesz a versenyre Németországban és a szomszédos területeken, és megváltoztatja a lehívási sorrendet. A 6.3.3.2. szakaszban leírtak szerint azonban a módosított RWE-intézkedést úgy alakították ki, hogy elkerülhetők legyenek a versenyre és a kereskedelemre gyakorolt indokolatlan negatív hatások. Közelebbről: a módosított RWE-intézkedés valóban lehetővé teszi a kedvezményezett számára, hogy megerősítse piaci pozícióját, vagy belépjen új piacokra, olyan módon, amely a kontrafaktuális forgatókönyv szerint nem lett volna lehetséges.
- (450) A mérleg pozitív oldalát illetően a Bizottság megjegyzi, hogy a lignitalapú villamosenergia-termelés fokozatos kivezetése elő fogja segíteni az egyéb technológiákon, nevezetesen a megújuló energiaforrásokon alapuló további villamosenergia-kapacitás fejlesztését, és lehetővé fogja tenni Németország számára, hogy az ütemtervnek megfelelően teljesítse klímasegítség célját, azaz a 2030-ig elérendő időközi célt és a 2045-ig elérendő végső célt (lásd a 6.3.2. szakaszt). Ezenkívül a támogatás kedvező hatással lesz környezetvédelmi előnyökben mérve, ilyen például a CO₂-kibocsátás jelentős, évi több millió tonna CO₂-t kitevő csökkenése, amely elérheti a németországi CO₂-kibocsátás mintegy 40 %-át ((16) és (17) preambulumbekzdés). Ezekre a csökkentésekre a bejelentett intézkedés nélkül nem ugyanazon időkereten belül kerülne sor, mivel az RWE nem lenne ösztönzött jövedelmező lignittüzelésű létesítményei működésének megszüntetésére. Emellett a bejelentett intézkedés kiszámíthatóságot biztosít a lignittüzelésű erőművek bezárása tekintetében, ami biztosítja az ellátás biztonságát, és garanciát nyújt a ligniterőmű-üzemeltetők számára a foglalkoztatás és más társadalmi hatások tekintetében.
- (451) A német hatóságok továbbá úgy alakították ki a bejelentett intézkedést, hogy a lehető legkisebbre csökkentsék a bejelentett intézkedésből eredő esetleges versenytorzulást, a (440) preambulumbekzdésben leírtak szerint. A bejelentett intézkedés pozitív hatásai ezért támogatni fogják a környezeti szempontból fenntartható tevékenységekre való áttérést, és elő fogják segíteni az európai klímarendelet szerinti jogilag kötelező célok és az Unió 2030-ra vonatkozó energia- és éghajlat-politikai céljainak elérését azáltal, hogy megkönnyítik az alternatív energiaforrásokból, például a megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia fejlesztését.
- (452) Ezenkívül a bejelentett intézkedés összhangban van a jelentős károkozás elkerülését célzó elvvel, mivel nem támogatja olyan gazdasági tevékenységek végzését, amelyek jelentősen károsítanak bármilyen környezetvédelmi célkitűzést, például amelyek növelnék az üvegházhatásúgáz-kibocsátást. Éppen ellenkezőleg, a bejelentett intézkedés célja az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése és az alternatív energiaforrásokból, például a megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia fejlesztésének elősegítése.
- (453) Ezért a bejelentett intézkedés pozitív hatásai felülmúlják a Németországban és a szomszédos területeken a versenyre gyakorolt ideiglenes hatásokat, mivel a bejelentett intézkedés lehetővé teszi az üvegházhatásúgáz-kibocsátás nagyobb mértékű csökkentését, és úgy van kialakítva, hogy korlátozza a versenytorzulásokat, mivel időben korlátozott, különös tekintettel a 2030-ig történő gyorsított fokozatos kivezetésre, arányos, és nem éri el az RWE becsült elmaradt hasznát (lásd a (440) preambulumbekzdést). Összességében a bejelentett intézkedés összhangban van az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének c) pontjában foglalt célkitűzésekkel, mivel elősegíti az alternatív forrásokból előállított villamos energia gazdasági tevékenységének fejlődését, amennyiben az ilyen támogatás nem befolyásolja hátrányosan a versenyt a közös érdekekkel ellentétes mértékben.
- (454) Következésképpen a Bizottság úgy véli, hogy az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatás 71–73. pontjában foglalt követelmények teljesülnek. A Bizottság ennél fogva úgy ítéli meg, hogy a támogatás kedvező hatásai felülmúlják a versenyre és a kereskedelemre gyakorolt kedvezőtlen hatásait.

6.3.5. *Nehéz helyzetben lévő és visszafizetési felszólítás alatt álló vállalkozások*

- (455) A Bizottság megjegyzi, hogy Németország megerősítette, hogy az RWE nem nehéz helyzetben lévő vállalkozás, és nem áll rendezetlen visszafizetési felszólítás hatálya alatt ((81) és (82) preambulumbekzdés). Ezért a módosított RWE-intézkedés megfelel az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatás 14. és 15. pontjának ⁽¹⁶⁹⁾.

⁽¹⁶⁹⁾ Ez azt is jelenti, hogy nem lehet összehasonlítani a British Energy plc szerkezetátalakítási ügyével, amint azt egy harmadik személy javasolta.

6.3.6. A támogatás összeegyeztethetőségére vonatkozó következtetés

- (456) Következésképpen a Bizottság úgy ítéli meg, hogy a módosított RWE-intézkedés összeegyeztethető a belső piaccal, mivel elősegíti egy gazdasági tevékenység fejlődését, és nem érinti indokolatlanul a kereskedelmi feltételeket a közös érdekekkel ellentétes mértékben. Ezenfelül a támogatás kedvező hatásai felülmúlják a versenyre és a kereskedelemre gyakorolt kedvezőtlen hatásokat. Ezért a módosított RWE-intézkedés összeegyeztethető az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatás 4.12.1. szakaszával és az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének c) pontjával.

7. KÖVETKEZTETÉS

- (457) A módosított RWE-intézkedés az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének c) pontja és az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatás vonatkozó rendelkezései alapján összeegyeztethető a belső piaccal,

ELFOGADTA EZT A HATÁROZATOT:

1. cikk

A 2,6 milliárd EUR összegű állami támogatási intézkedés, amelyet a Németországi Szövetségi Köztársaság végrehajtani tervez az RWE javára, az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. cikke (3) bekezdésének c) pontja értelmében összeegyeztethető a belső piaccal.

Ennek megfelelően a Bizottság engedélyezi a 2,6 milliárd EUR összegű állami támogatás végrehajtását.

2. cikk

Ennek a határozatnak a Németországi Szövetségi Köztársaság a címzettje.

Kelt Brüsszelben, 2023. december 11-én.

a Bizottság részéről
Margrethe VESTAGER
ügyvezető alelnök